

รายงานการวิจัย
เรื่อง
การศึกษาสื่อสิ่งพิมพ์เพื่อสุขภาพ

โดย
ดร.บุญเรือง เนียมหอม
ดร.กำพล ดำรงค์วงศ์
นางสาวปรียาพร ฤกษ์พินัย

โครงการนี้ได้รับทุนอุดหนุนจากสถาบันวิจัยระบบสาธารณสุข (สวรส.)
ความเห็นและข้อเสนอแนะที่ปรากฏในเอกสารนี้เป็นของผู้วิจัย
มิใช่ความเห็นของสถาบันวิจัยระบบสาธารณสุข
พฤษภาคม 2547

รายงานการวิจัย
เรื่อง
การศึกษาสื่อสิ่งพิมพ์เพื่อสุขภาพ
A Study of Health Publications

โดย
ดร.บุญเรือง เนียมหอม
ดร.กำพล ดำรงค์วงศ์
นางสาวปรียาพร ฤกษ์พินัย

Mr.Boonruang Niamhom, Ph.D.
Mr.Kampol Dumrongwong, Ph.D.
Miss Preeyaporn Rerkpinay

ที่ปรึกษา
รองศาสตราจารย์ อุบลวรรณ ปิติพัฒน์โชษิต
ดร.เอื้อจิต วิโรจน์ไตรรัตน์

โครงการนี้ได้รับทุนอุดหนุนจากสถาบันวิจัยระบบสาธารณสุข (สวรส.)
ความเห็นและข้อเสนอแนะที่ปรากฏในเอกสารนี้เป็นของผู้วิจัย
มิใช่ความเห็นของสถาบันวิจัยระบบสาธารณสุข
พฤษภาคม 2547

บทคัดย่อ

การศึกษาสื่อสิ่งพิมพ์เพื่อสุขภาพ

คำสำคัญ: สื่อสิ่งพิมพ์สุขภาพ ผู้จัดพิมพ์ ผู้แปลงข้อมูลข่าวสาร ฐานข้อมูล

การวิจัยนี้วัตถุประสงค์เพื่อ (1)สำรวจสภาพและปัญหาการดำเนินงานในการจัดพิมพ์และเผยแพร่สื่อสิ่งพิมพ์เพื่อสุขภาพของผู้จัดพิมพ์ในประเทศไทย (2) ศึกษาผู้แปลงข้อมูลข่าวสารสุขภาพเพื่อประชาชน ลักษณะผลงานที่ทำ กระบวนการเข้าสู่อาชีพ กระบวนการทำงาน สภาพการดำเนินงาน และปัญหาในการแปลงข้อมูลข่าวสาร (3) นำเสนอแนวทางการพัฒนาและส่งเสริมผู้แปลงข้อมูลข่าวสารสุขภาพ (4) ศึกษาการใช้คอมพิวเตอร์และระบบฐานข้อมูลด้านสื่อสิ่งพิมพ์สุขภาพ และนำเสนอรูปแบบฐานข้อมูลสื่อสิ่งพิมพ์สุขภาพ และ (5) ศึกษาและนำเสนอรูปแบบฐานข้อมูลผู้แปลงข้อมูลข่าวสารสุขภาพ

สรุปผลการวิจัย

1. สภาพการดำเนินการจัดพิมพ์สื่อสิ่งพิมพ์สุขภาพ

สำนักพิมพ์มีบุคลากรที่ทำหน้าที่ผลิตสื่อสิ่งพิมพ์สุขภาพในองค์กรโดยเฉลี่ย 11.95 คน ผลิตหนังสือโดยเฉลี่ยปีละ 8.69 ชื่อเรื่อง ค่าใช้จ่ายในการจัดพิมพ์สื่อสิ่งพิมพ์สุขภาพ โดยเฉลี่ยต่อเล่ม เป็นค่าลิขสิทธิ์ที่จ่ายให้ผู้แต่งร้อยละ 10 อีกร้อยละ 90 เป็นค่าใช้จ่ายในการจัดพิมพ์ ค่าประชาสัมพันธ์ ค่าจัดส่ง ค่าจัดจำหน่าย ผู้จัดพิมพ์ส่วนใหญ่จัดทำต้นฉบับในหน่วยงานแต่อาจจ้างโรงพิมพ์ภายนอก

เนื้อหาที่จัดพิมพ์เป็นเรื่อง ความรู้เกี่ยวกับโรคต่างๆ เรื่องโภชนาการ การดูแลตนเองเมื่อเจ็บป่วย การออกกำลังกาย สุขภาพจิต สุขภาพผู้สูงอายุ สุขภาพความงาม แม่และเด็ก การเลี้ยงดูบุตร การใช้ยาสมุนไพร ชีวจิต ธรรมชาติบำบัด โยคะ การลดน้ำหนัก สภาพแวดล้อม มลภาวะ ที่อยู่อาศัย และเพศศึกษา

ผู้จัดพิมพ์ได้กำหนดจุดมุ่งหมายในการจัดพิมพ์ เพื่อให้ผู้อ่านเกิดความชัดเจน หรือ ได้รับข้อมูลเพิ่มเติมในสิ่งที่รู้มาบ้างแล้ว และเพื่อให้ผู้อ่านได้รู้ในสิ่งที่ไม่เคยรู้มาก่อน

ปัญหาการจัดพิมพ์สื่อสิ่งพิมพ์สุขภาพ คือปัญหาการแสวงหานักเขียนที่มีความรู้ ประสบการณ์ ปัญหากระดาษสูงมาก ต้นทุนในการจัดพิมพ์ค่อนข้างสูง ปัญหาความถูกต้องของเนื้อหา สิ่งพิมพ์ที่ผลิตขึ้นยังไม่สามารถกระจายไปให้ครอบคลุมผู้อ่านได้อย่างทั่วถึง โดยเฉพาะกลุ่มชาวบ้านในชนบท ทำให้ประชาชนขาดความรู้ในการดูแลตนเอง

2. สภาพการดำเนินงานของผู้แปลงข้อมูลข่าวสารสื่อสิ่งพิมพ์สุขภาพ

อายุเฉลี่ยของผู้แปลงข้อมูลข่าวสาร คือ 53 ปี ส่วนใหญ่จบการศึกษาทางด้านการแพทย์ ผู้แปลงข้อมูลข่าวสารส่วนใหญ่ไม่เขียนหนังสือเป็นอาชีพหลัก

ลักษณะงานแปลงข้อมูลสื่อสิ่งพิมพ์สุขภาพ ส่วนใหญ่ทำงานเป็นผู้แต่ง ผู้เรียบเรียงและบรรณาธิการ ระยะเวลาที่ทำหน้าที่ผู้แปลงข้อมูลเพื่อสุขภาพตั้งแต่ปี พ.ศ. 2540 เป็นต้นมา โดยเฉลี่ย 10.32 ปี ผลงานเขียนหนังสือ โดยเฉลี่ย 3.50 เล่ม บทความโดยเฉลี่ย 7.55 เรื่อง เหตุผลในการเข้ามาทำงานเป็นผู้แปลงข้อมูลข่าวสาร คือ ทำตามความสนใจของตนเอง ต้องการใช้ความรู้ที่ได้ศึกษามาและทำตามความต้องการของสังคม

หลักการในการเลือกเรื่องที่จะแปลงข้อมูลข่าวสาร คือเลือกตามความสนใจของตนเอง และเลือกเรื่องที่เป็นปัญหาในปัจจุบัน ผู้แปลงข้อมูลข่าวสารได้กำหนดจุดมุ่งหมายในการเขียนคือเพื่อให้ประชาชนเกิดความชัดเจน หรือ ได้รับข้อมูลเพิ่มเติม ในสิ่งที่รู้มาบ้างแล้ว

ปัญหาการทำงานแปลงข้อมูลข่าวสาร คือ ไม่มีเวลาทำงาน มีเวลาจำกัด ไม่มีเวลาค้นหาข้อมูล ไม่มีเวลาเขียนและแปลงข้อมูล ข้อจำกัดของแหล่งข้อมูลข่าวสารสำหรับอ้างอิง สถิติข้อมูลไม่ทันสมัย ไม่น่าเชื่อถือ ข้อมูลที่ถูกต้องเชื่อถือได้มีน้อย

ปัญหาทัศนคติของผู้อ่าน โดยส่วนใหญ่คนมักคิดว่ายาแผนโบราณดีกว่ายาแผนปัจจุบัน คนไม่ค่อยรักษาสุขภาพเพราะคิดว่าเกิดแก่เจ็บตายเป็นเรื่องธรรมดา

3. แนวทางการพัฒนาและส่งเสริมผู้แปลงข้อมูลสุขภาพสู่ประชาชน

ควรจัดให้มีผู้เชี่ยวชาญและคณะทำงานให้คำปรึกษาเรื่องการเขียน ช่วยแก้ไขปรับปรุงต้นฉบับ จัดตั้งศูนย์ข้อมูลทางการแพทย์ที่เชื่อถือและอ้างอิงได้ จัดตั้งสมาคมผู้แปลงข้อมูลข่าวสารสุขภาพ ภาครัฐและเอกชนช่วยฝึกอบรมทักษะการเขียน จัดสัมมนาแลกเปลี่ยนความรู้และให้คำแนะนำ จัดประกวดงานเขียน เผยแพร่หนังสือสุขภาพที่พิมพ์ให้ครอบคลุมประชาชนให้ทั่วถึง สนับสนุนให้ประชาชนสนใจและปฏิบัติตนเพื่อรักษาสุขภาพของตนเองและครอบครัว สำนักพิมพ์เอกชนควรให้ค่าตอบแทนที่เป็นธรรม สนับสนุนเงินทุนในการจัดพิมพ์ เผยแพร่และให้ทุนทำวิจัยเพิ่มขึ้น

4. การสร้างฐานข้อมูลสื่อสิ่งพิมพ์สุขภาพ

รูปแบบฐานข้อมูลสื่อสิ่งพิมพ์สุขภาพประกอบด้วย (1) เขตข้อมูลที่มีความจำเป็น บังคับและต้องทำดัชนีสำหรับการสืบค้นข้อมูลจำนวน 13 รายการ และ (2) เขตข้อมูลเลือกและไม่ต้องทำดัชนี 6 รายการ

5. การสร้างฐานข้อมูลผู้แปลงข้อมูลข่าวสารสิ่งพิมพ์สุขภาพ

รูปแบบฐานข้อมูลผู้แปลงข้อมูลข่าวสารสิ่งพิมพ์สุขภาพ ประกอบด้วย (1) เขตข้อมูลที่มีความจำเป็น บังคับ และต้องทำดัชนีจำนวน 2 รายการ (2) เขตข้อมูลที่มีความจำเป็น บังคับ แต่ไม่ต้องทำดัชนี จำนวน 6 รายการ และ (3) เขตข้อมูลเลือก 7 รายการ

Abstract

Research title: A Study of Health Publications

Keywords : Health publication, Publisher, Health information transformer, Database

This study consists of five purposes: (1) to survey the states and problems of health publications of Thai publishers, (2) to examine the backgrounds of health information transformers in terms of their status, types of publication work, professional procedures, working process, and related problems, (3) to propose the guidelines for developing and supporting health information transformers, (4) to explore the use of computer and a health publication database as well as to present a health publication database format , and (5) to propose the database format of health information transformers.

The results of the study are as follows:

1. Health publishers generally have 11.95 working staff and publish 8.69 titles per year. Publication expenses for one title include 10 percents for the copyright cost of an author and 90 percents for publishing, printing, disseminating and marketing. Most of the health publishers prepare the publication layout and original master at the publishing office but employ outside printing work.

The health published contents consist of various issues such as disease knowledge, nutrition, self-health care, exercise and fitness, mental health, elderly health care, beauty care, mothers and children, child rearing, drug usage, herbs, bio-organic consumption, yoga, diet, environment, and sex education. These contents are selected in accordance with the authors' own interest and current problem issues. The objectives of health publishing are to give readers more understanding of health knowledge that they have already known and to provide them new related information as well.

The problems of health publishing are the difficult selection of experienced authors, the high cost of printing, the inaccuracy and unreliability of content, and the limited dissemination of health publications.

2. The health information transformers are averagely 53 years old and are mainly physical doctors. Therefore, writing of health publications is not their main career. Types of their

publication work are authors, compilers and editors. By average, they have been working as authors for 10.32 years, with 3.50 books and 7.55 articles since 1997. Reasons for writing of health publications are to pursue their own interest, use their own health knowledge in practical ways, and follow the social needs.

The most serious problem of writing is that the health information transformers have no time or have limited time for writing or seeking information. Other problems are limitation of health information resources and lack of accurate, reliable, and up-to-date health information. Another problem is related to readers' attitudes and beliefs that local folk medicines and treatments are much better than modern ones. Also, they believe that illness and death are the ways of life; therefore they pay no attention of their self-health care.

3. The proposed guidelines for developing and supporting health information transformers are providing of consulting health expert teams who can provide some advices to the authors; establishing reliable health information centers; initiating the association of health information transformers; organizing training programs for writing skills and seminars for health publications authors; arranging health publication contests; disseminating of health publications to remote readers; and promoting of self-health care to the public. In addition, private publishers should fairly return to the authors and provide them more funds to disseminate health publications to community as well as support them about writing and research work.

4. The proposed health publication database format is composed of 13 required fields with indexes for information retrieval, and 6 optional fields without indexes.

5. The proposed health publication author database format is composed of 2 required fields with indexes for information retrieval, 6 required fields without indexes, and 7 optional fields.

กิตติกรรมประกาศ

การวิจัยเรื่อง สื่อสิ่งพิมพ์เพื่อสุขภาพ เป็นงานวิจัยในชุดโครงการ “สังเคราะห์ระบบข้อมูลข่าวสารสุขภาพเพื่อประชาชน” ของสถาบันวิจัยระบบสาธารณสุข กระทรวงสาธารณสุข คณะผู้วิจัยจึงขอขอบพระคุณสถาบันวิจัยระบบสาธารณสุข ที่ได้ให้ทุนสนับสนุนการวิจัยครั้งนี้ ขอขอบพระคุณนายแพทย์ วิภูษ พูลเจริญ ผู้อำนวยการสถาบัน ดร.โคทม อารียา ประธานแผนงานวิจัยและพัฒนา ระบบสื่อสุขภาพสู่ประชาชน รองศาสตราจารย์ ดร.ประกอบ คุปรัตน์ ผู้จัดการชุดโครงการวิจัย “สังเคราะห์ระบบข้อมูลข่าวสารสุขภาพเพื่อประชาชน” คุณกุลธิดา จันทร์เจริญ ผู้จัดการงานวิจัย สถาบันวิจัยระบบสาธารณสุข ที่ได้ช่วยตรวจสอบวิธีการดำเนินการวิจัย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย และให้คำแนะนำที่เป็นประโยชน์ต่อการดำเนินงาน

ขอขอบพระคุณที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์ อุบลวรรณ ปิติพัฒน์ ธีระโชติ และ ดร.เอื้อจิต วิโรจน์ไตรรัตน์ ที่ได้สละเวลาให้คำแนะนำที่เป็นประโยชน์อย่างยิ่งในการตรวจสอบ การปรับปรุงแก้ไข วิธีดำเนินการวิจัย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย และรายงานการวิจัย ขอขอบคุณนางสาวรัชมี ทองสิงห์ ผู้ประสานงานการวิจัย นางสาวศิวินิต อรรถวุฒิกุล และนางสาวนภาพรณียอดสิน ผู้ช่วยวิจัย ที่ได้สละเวลา แรงงานในการติดต่อประสานงาน ค้นหาข้อมูล จัดส่ง ติดตามเก็บรวบรวมแบบสอบถาม สัมภาษณ์ กลุ่มตัวอย่าง บันทึกข้อมูลเพื่อการวิเคราะห์และจัดทำรายงานการวิจัย

งานวิจัยนี้จะสำเร็จไม่ได้ ถ้าไม่ได้รับความร่วมมือจากผู้จัดพิมพ์สื่อสิ่งพิมพ์สุขภาพ บรรณานิการนิเทศสารสุขภาพ ผู้แปลงข้อมูลข่าวสารสุขภาพ และแหล่งบริการฐานข้อมูล ที่ได้ให้ข้อมูลซึ่งนำมาใช้ในการวิเคราะห์และนำเสนอผลการวิจัย จึงขอขอบพระคุณทุกท่านเป็นอย่างสูงที่ได้ให้ความร่วมมือในการวิจัย ได้สละเวลาตอบแบบสอบถามและให้สัมภาษณ์ ข้อมูลที่ได้รับจากทุกท่านทำให้การวิจัยนี้สำเร็จลงด้วยดี

ดร.บุญเรือง เนียมหอม

ดร.กำพล ดำรงค์วงศ์

นางสาวปรียาพร ฤกษ์พินัย

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	๗
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	๘
กิตติกรรมประกาศ.....	๑๑
สารบัญ.....	๗
บทที่ 1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ในการวิจัย.....	5
คำถามในการวิจัย.....	6
ขอบเขตของการวิจัย.....	6
คำจำกัดความ.....	7
ข้อจำกัดในการวิจัย.....	8
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	8
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	11
ความสำคัญของสื่อสิ่งพิมพ์.....	11
แนวความคิดเกี่ยวกับสุขภาพ.....	13
ความต้องการการดูแลสุขภาพของประชาชน.....	18
สื่อสิ่งพิมพ์เพื่อสุขภาพและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	21
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	29
รูปแบบการวิจัย.....	29
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	29
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	30
การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	32
การจัดเก็บรวบรวมข้อมูล.....	32
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	33
แผนกิจกรรมการวิจัย.....	37

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	41
ตอนที่ 1 สภาพและปัญหาการดำเนินงานในการจัดพิมพ์และเผยแพร่สื่อสิ่งพิมพ์เพื่อ สุขภาพ.....	41
ตอนที่ 1.1 สภาพการดำเนินงานในการจัดพิมพ์และเผยแพร่สื่อสิ่งพิมพ์เพื่อสุขภาพของผู้ จัดพิมพ์.....	41
ตอนที่ 1.2 สภาพการดำเนินงานการจัดพิมพ์นิตยสาร วารสารสุขภาพ	58
ตอนที่ 2 สภาพการดำเนินงานของผู้แปลงข้อมูลข่าวสารสื่อสิ่งพิมพ์เพื่อสุขภาพ	61
ตอนที่ 3 แนวทางการพัฒนาและส่งเสริมผู้แปลงข้อมูลข่าวสารสุขภาพ	75
ตอนที่ 4 แหล่งบริการฐานข้อมูล และการนำเสนอรูปแบบฐานข้อมูลสื่อสิ่งพิมพ์สุขภาพ...	77
ตอนที่ 4.1 แหล่งบริการฐานข้อมูลสื่อสิ่งพิมพ์สุขภาพ	77
ตอนที่ 4.2 การนำเสนอรูปแบบฐานข้อมูลสื่อสิ่งพิมพ์สุขภาพ	85
ตอนที่ 5 การนำเสนอรูปแบบฐานข้อมูลผู้แปลงข้อมูลข่าวสารสิ่งพิมพ์สุขภาพ.....	89
บทที่ 5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	91
สรุปผลการวิจัย	92
อภิปรายผลการวิจัย.....	105
การสังเคราะห์ผลการศึกษาเพื่อนำไปใช้ประโยชน์.....	110
ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป.....	113
บรรณานุกรม.....	115
ภาคผนวก.....	121
ภาคผนวก ก ตารางแสดงผลการวิเคราะห์ความแตกต่างของค่าเฉลี่ย	121
ภาคผนวก ข รายชื่อแหล่งบริการฐานข้อมูล	134
ภาคผนวก ค เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	135
ภาคผนวก ง รายชื่อคณะทำงานโครงการวิจัย	189

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1. จำนวนและร้อยละของประเภทผู้แปลงข้อมูลข่าวสาร	42
2. จำนวนและร้อยละของวิธีการทำงานจัดพิมพ์	43
3. ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของปริมาณเนื้อหาที่จัดพิมพ์	44
4. เนื้อหาสุขภาพที่จัดพิมพ์ และเหตุผลในการเลือกเนื้อหา	45
5. ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของประสิทธิภาพของสื่อสิ่งพิมพ์	48
6. ความเหมาะสมของสิ่งพิมพ์	49
7. ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับการใช้ประโยชน์สื่อสิ่งพิมพ์	50
8. ประโยชน์ของสื่อสิ่งพิมพ์และเหตุผล	51
9. ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับจุดมุ่งหมายที่คาดว่าจะเกิดแก่ผู้อ่าน	53
10. ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับปัญหาการจัดพิมพ์สื่อสิ่งพิมพ์	54
11. ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับเหตุผลในการทำงานเป็นผู้แปลงข้อมูล ข่าวสาร	62
12. ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของประเภทสื่อข้อมูลความรู้ที่ใช้ในการทำงาน	64
13. ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของวิธีการนำเสนอหรือถ่ายทอดเนื้อหาในสิ่งพิมพ์ ...	66
14. ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความคิดเห็นหลักการในการเลือกเรื่อง	66
15. ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของประสิทธิภาพและความเหมาะสมของสื่อสิ่งพิมพ์ .	69
16. ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับการใช้ประโยชน์จากสื่อสิ่งพิมพ์	70
17. ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับจุดมุ่งหมายที่คาดว่าจะให้เกิดขึ้นในตัว ผู้อ่าน	70
18. ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับปัญหาการแปลงข้อมูลข่าวสาร	72
19. จำนวนและร้อยละของห้องสมุดที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง	77
20. จำนวนและร้อยละของห้องสมุดที่มีวิธีการจัดหานั่งสื่อบนแบบต่างๆ	78
21. จำนวนและร้อยละของห้องสมุดที่มีวิธีการจัดหานิตยสารด้วยวิธีต่างๆ	79
22. จำนวนและร้อยละของห้องสมุดที่มีนิตยสารรายชื่อต่างๆ	79
23. จำนวนและร้อยละของห้องสมุดที่มีวิธีการจัดเก็บสื่อสิ่งพิมพ์สุขภาพ	80

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
24. จำนวนและร้อยละของห้องสมุดที่จัดหมวดหมู่สิ่งพิมพ์	80
25. จำนวนและร้อยละของห้องสมุดที่ทำดัชนีบทความ	81
26. จำนวนและร้อยละของห้องสมุดที่จัดบริการสิ่งพิมพ์สุขภาพ	81
27. จำนวนและร้อยละของห้องสมุดที่มีความคิดเห็นต่อประโยชน์จากสิ่งพิมพ์ต่อผู้อ่าน	82
28. จำนวนและร้อยละของห้องสมุดที่มีวิธีการจัดบริการหรือเผยแพร่สิ่งพิมพ์	82
29. จำนวนและร้อยละของห้องสมุดที่สร้างฐานข้อมูลสิ่งพิมพ์สุขภาพ	83
30. จำนวนและร้อยละของห้องสมุดที่ใช้รูปแบบฐานข้อมูล	83
31. จำนวนและร้อยละของห้องสมุดที่ใช้โปรแกรมสำเร็จรูป	84
32. จำนวนและร้อยละของห้องสมุดที่ให้บริการฐานข้อมูล	84
33. ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความจำเป็นของรายการข้อมูล	86
34. ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความจำเป็นในการเลือกเขตข้อมูลสำหรับ สร้างฐานข้อมูล	87
35. ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความจำเป็นของรายการข้อมูลที่บันทึกไว้ใน ฐานข้อมูล.....	89

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

สื่อสิ่งพิมพ์เป็นสื่อที่มีความสำคัญต่อการศึกษาของคนในสังคม แม้ในปัจจุบันจะมีสื่ออื่นที่มีประสิทธิภาพสูง เช่น โทรทัศน์ วิทยุ วีดิทัศน์ ซีดี รอม มัลติมีเดีย และอินเทอร์เน็ต แต่ความสำคัญของสื่อสิ่งพิมพ์ก็ไม่หมดไป โดยเฉพาะเรื่องยาก ๆ นั้นต้องใช้การอ่าน ต้องลงมืออ่านเองจึงจะเข้าใจ และการอ่านหนังสือคือการสร้างสมองให้กับคนไทย (ประเวศ วะสี, 2539 : 2) สถาบันการศึกษาก็ยังใช้สื่อสิ่งพิมพ์เป็นสื่อหลัก ส่วนสื่ออื่นๆเป็นสื่อเสริมหรือสื่อรอง ด้วยเหตุที่ว่าสื่อสิ่งพิมพ์ เช่น นิตยสาร วารสาร และหนังสือพิมพ์ ใช้ง่าย สะดวก ราคาถูก ใช้ได้ในทุกสถานที่ ทุกเวลา ใช้ได้ซ้ำๆกันตามต้องการ และสามารถนำเสนอข้อมูล ข่าวสาร และองค์ความรู้ในรูปแบบที่น่าสนใจสำหรับประชาชนทั่วไปด้วย (Brulle, 1995 : 213) อย่างไรก็ตามสื่อสิ่งพิมพ์ก็มีข้อด้อย คือสื่อสิ่งพิมพ์มีลักษณะเป็นสื่อทางเดียว ไม่มีปฏิสัมพันธ์กับผู้อ่าน ไม่เข้าใจ ไม่สร้างแรงจูงใจในการอ่าน ผู้เขียนต้องมีความสามารถในการถ่ายทอดเนื้อหาให้เข้าใจง่าย ผู้รับสารจะต้องมีทักษะในการอ่าน และมีนิสัยรักการอ่าน แต่สังคมไทยเป็นสังคมไม่ค่อยอ่านหนังสือ จึงเป็นอุปสรรคต่อการแสวงหาความรู้เพื่อพัฒนาตนเอง

สื่อสิ่งพิมพ์สุขภาพก็เป็นสื่อที่มีใช้กันมานาน และก็เป็นสื่อที่ประชาชนอ่านกันน้อยเช่นกัน ในเรื่องสุขภาพอนามัยคนไทยส่วนหนึ่งเชื่อและปฏิบัติตามสิ่งที่เห็นและเรื่องที่เล่าต่อกันมา นับถือพระ หมอคุณ หมอเสน่ห์ยาแฝด ไสยศาสตร์ จากระบบความเชื่อแบบพื้นบ้านมาสู่การแพทย์สมัยใหม่ การเรียนรู้เรื่องการดูแลสุขภาพของประชาชนเป็นการเรียนรู้เชิงรุก และเชิงรับ การเรียนรู้เชิงรุกได้แก่การสืบทอดจากบรรพบุรุษเครือญาติ แพทย์พื้นบ้าน และการอบรมเผยแพร่ความรู้ ส่วนการเรียนรู้เชิงรับ ได้แก่การรับรู้ข้อมูลข่าวสาร การเรียนรู้จากประสบการณ์ของผู้อื่น การเรียนรู้ด้วยตนเอง และจากการใช้ประสบการณ์ส่วนตัว สื่อสิ่งพิมพ์สุขภาพจัดว่าเป็นสื่อที่สนับสนุนการเรียนรู้ทั้งเชิงรุกและเชิงรับ

แหล่งเรียนรู้เรื่องการดูแลสุขภาพของประชาชนจึงมีหลากหลาย ผสมผสานกันเป็นเครือข่าย แหล่งเรียนรู้ได้แก่หมอพื้นบ้าน หมอแผนโบราณ แพทย์ทางเลือกอื่น เครือญาติ ครอบครัว สถานีนามาย และโรงพยาบาล จากเครือข่ายแหล่งเรียนรู้ดังกล่าวนี้ ผลการศึกษาวิจัยพบว่า ชาวบ้านมีศักยภาพและทางเลือกที่หลากหลายในการดูแลสุขภาพของตนเองทั้งในระดับปัจเจกชน ครอบครัว และชุมชน เมื่อเจ็บไข้ได้ป่วยเล็กน้อยก็สามารถพึ่งตนเองได้ โดยดูแลกันเองในครอบครัว พึ่งพาผู้รู้ในชุมชน หรือสถานบริการสาธารณสุขของรัฐที่อยู่ใกล้เคียง ประยุกต์ใช้ทั้งภูมิปัญญาดั้งเดิมและภูมิปัญญาสมัยใหม่ได้อย่างกลมกลืนโดยไม่ปฏิเสธด้านใดด้านหนึ่งโดยสิ้นเชิง ประชาชนในท้องถิ่นมีทางเลือกที่หลากหลาย ทั้งระบบการแพทย์พื้นบ้าน ระบบการแพทย์แผนไทยและแผนปัจจุบัน สถาน

บริการสาธารณสุขของรัฐ และระบบการแพทย์ทางเลือกอื่น ปัจจัยที่ช่วยให้ชุมชนแสวงหาแนวทางในการดูแลสุขภาพประกอบด้วยความสามารถในการเรียนรู้เชิงรุก ความสามารถในการปรับตัวอย่างต่อเนื่อง และวิถีคิดแบบพึ่งตนเอง (คมพล สุวรรณภูมิ, 2544)

สื่อสิ่งพิมพ์สุขภาพนับเป็นสื่อที่ช่วยสนับสนุนการเรียนรู้ทั้งเชิงรุกและเชิงรับ เป็นสื่อที่เข้าถึงชุมชนได้โดยผ่านทางโรงพยาบาลและสถานเอนามัยเป็นส่วนใหญ่ แต่จะเข้าถึงประชาชนและมีอิทธิพลต่อประชาชนหรือไม่เพียงใดเป็นประเด็นที่ต้องศึกษาต่อไป สื่อสิ่งพิมพ์มีอิทธิพลค่อนข้างน้อยต่อผู้ประชาชนบางกลุ่ม ยกเว้นสื่อประเภทหนังสือพิมพ์ซึ่งมีบทบาทอยู่มากด้วยความสามารถทางการตลาดและเนื้อหาข้อมูลที่น่าสนใจทันสมัย แต่ก็ยังเป็นบทบาทที่อาจเป็นทั้งทางบวกและทางลบต่อผู้อ่าน ในทางลบคือการตีพิมพ์ข่าวโดยไม่มีการวิเคราะห์ความถูกต้องของข้อมูล ไม่คำนึงถึงผลกระทบต่อสังคม เช่นข่าวการรักษาโรคด้วยวิธีแปลกใหม่ หรือใช้พืชบางชนิด จนทำให้ประชาชนหลงใหลกันไปขอบำบัดรักษา ในที่สุดได้มีการพิสูจน์กันและพบว่าแท้ๆ เป็นเท็จ สื่อหนังสือพิมพ์ก็มีส่วนที่ทำให้ประชาชนผู้อ่านเข้าใจผิด ตรงกันข้ามข่าวที่เป็นข้อเท็จจริง เช่นสารที่มีอันตรายต่อสุขภาพที่ใช้ในการประกอบอาหารหรือเครื่องดื่ม ข่าวเช่นนี้ไม่อาจสู้กับแรงโฆษณาในหนังสือพิมพ์ วิทยุ โทรทัศน์ สื่อสิ่งพิมพ์บางประเภทจึงมิได้ทำหน้าที่ส่งเสริมสุขภาพที่ดีต่อประชาชน มิได้เสนอความเป็นจริงที่ประชาชนควรรู้และปฏิบัติให้ถูกต้อง

อย่างไรก็ตามสิ่งพิมพ์ก็ยังถือว่าเป็นสื่อสำคัญที่เผยแพร่ถึงประชาชนได้ง่าย โรงพยาบาล สถานเอนามัย ศูนย์บริการสาธารณสุขล้วนใช้สื่อสิ่งพิมพ์ในการเผยแพร่ความรู้ด้านสุขภาพอนามัย โดยมีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับเรื่องนี้มาเป็นเวลานาน เป็นการวิจัยเกี่ยวกับการใช้สื่อเผยแพร่ความรู้ด้านสุขภาพอนามัย การใช้ประโยชน์และอิทธิพลของสื่อสิ่งพิมพ์ เนื้อหาสื่อสิ่งพิมพ์เกี่ยวกับการส่งเสริมสุขภาพอนามัย การใช้สื่อสิ่งพิมพ์ในสถานศึกษา และการผลิตสื่อสิ่งพิมพ์สุขภาพ ดังตัวอย่างงานวิจัยต่อไปนี้

1. การวิจัยเกี่ยวกับการใช้สื่อเผยแพร่ความรู้ด้านสุขภาพอนามัย

ในอดีต มีงานวิจัยของสำนักอนามัย กรมควบคุมโรคติดต่อ (2510) ศึกษาเรื่อง “การใช้เอกสาร ใบปลิวประกอบการโฆษณาเคลื่อนที่เพื่อประชาสัมพันธ์การให้วัคซีนป้องกันโรคโปลิโอ” พบว่าระดับการศึกษาเป็นตัวแปรที่มีผลต่อความรู้ความเข้าใจเอกสาร ใบปลิวที่แจก คนที่มีการศึกษาสูงกับการศึกษาต่ำได้รับผลจากเอกสารแจกแตกต่างกัน การวิจัยในเรื่องคล้ายกันนี้ได้แก่งานวิจัยของ นิยดา สวัสดิวงศ์ (2521) ศึกษาเรื่อง “ความสนใจของหญิงคลอดบุตรต่อเอกสารการปฏิบัติตนในระยะตั้งครรภ์และหลังคลอด” พบว่าระดับการศึกษาของผู้รับเอกสารมีความสัมพันธ์กับการอ่านความรู้จากเอกสารในระดับกลาง ซึ่งหมายความว่ามารดาที่มีระดับความรู้แตกต่างกัน ต่างได้รับความรู้ความเข้าใจจากเอกสารได้พอๆกัน ซึ่งขัดแย้งกับผลการวิจัยของสำนักอนามัย กองควบคุมโรคติดต่อ

ในช่วงแผนพัฒนาการสาธารณสุขแห่งชาติฉบับที่ 5 (พ.ศ.2525 - 2529) มีนโยบายการเผยแพร่ความรู้ด้านสุขภาพ ในช่วงเวลานี้มีการศึกษาวิจัยโดยบุญส่ง แจ่มสว่าง (2527) ได้ทำการวิจัย

เรื่อง “การวิเคราะห์การใช้สื่อเพื่อเผยแพร่ความรู้ด้านสุขภาพอนามัยสำหรับประชาชนของเจ้าหน้าที่ในโรงพยาบาลและสถานบริการสาธารณสุข ในกรุงเทพมหานคร” ผลการวิจัยพบว่าสื่อที่ใช้กันมากที่สุด ในโรงพยาบาลและสถานบริการสาธารณสุขทุกแห่งในกรุงเทพมหานครมี 2 ชนิดคือสื่อประเภทเอกสาร และแผ่นพับ และสื่อประเภทโปสเตอร์ แต่สื่อที่ประชาชนให้ความสนใจมากที่สุดคือเทปโทรทัศน์ซึ่งมีใช้ เป็นจำนวนน้อย สื่อที่ใช้เพื่อการเผยแพร่ความรู้ในโรงพยาบาลและศูนย์บริการสาธารณสุขมาจาก แหล่งผลิตสำคัญ 3 แหล่ง คือกระทรวงสาธารณสุข โรงพยาบาล และบริษัทผู้เป็นตัวแทนจำหน่ายยา กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยเห็นว่าควรมีการจัดตั้งศูนย์ผลิตและบริการสื่อเพื่อการเผยแพร่ความรู้ด้าน สุขภาพอนามัยโดยเฉพาะ

2. การวิจัยเกี่ยวกับการใช้ประโยชน์ และอิทธิพลของสื่อสิ่งพิมพ์สุขภาพ

ชาติวุฒิ วังวล (2542) วิจัยเรื่อง “อิทธิพลของสื่อสิ่งพิมพ์ที่มีผลต่อความรู้และทัศนคติเรื่อง เพศศึกษาของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายในโรงเรียนสหศึกษา : กรณีศึกษาโรงเรียนใน อำเภอเมืองจังหวัดเชียงใหม่” ผลการวิจัยพบว่า โดยทั่วไปกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ เปิดรับจาก หนังสือพิมพ์ โทรทัศน์และสื่อบุคคล เมื่อจำแนกตามประเภทของสื่อสิ่งพิมพ์ กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ เปิดรับข้อมูลข่าวสารเรื่องเพศศึกษาจากหนังสือพิมพ์ นิตยสาร หนังสือความรู้เกี่ยวกับเพศศึกษา และ หนังสือการ์ตูนมากที่สุด

การให้ข้อมูลข่าวสารเรื่องเพศศึกษาของบิดามารดาหรือผู้ปกครอง และระยะเวลาในการ เปิดรับข้อมูลข่าวสารเรื่องเพศศึกษาทั้งจากหนังสือพิมพ์และนิตยสาร มีความสัมพันธ์กับความรู้เรื่อง เพศศึกษาของกลุ่มตัวอย่าง นอกจากนี้จากการเชื่อมโยงการเปิดรับข้อมูลข่าวสารเรื่องเพศศึกษาทั้ง จากหนังสือพิมพ์และนิตยสาร สามารถอนุมานได้ว่าสื่อสิ่งพิมพ์มีอิทธิพลต่อความรู้เรื่องเพศศึกษา อย่างชัดเจน ในขณะที่สื่อสิ่งพิมพ์มีอิทธิพลต่อทัศนคติเรื่องเพศศึกษาในระดับหนึ่ง ซึ่งยังไม่เด่นชัดนัก

3. การวิจัยเกี่ยวกับเนื้อหาสื่อสิ่งพิมพ์ด้านสุขภาพ

การวิจัยที่เกี่ยวกับเนื้อหาสื่อสิ่งพิมพ์สุขภาพโดยตรง คือ การวิจัยเรื่อง “การวิเคราะห์เนื้อหา เกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูเด็กในสิ่งพิมพ์ภาษาไทย” (จุฑาภรณ์ สุภิมารส, 2538) ซึ่งเน้นเฉพาะเรื่องการ วางแผนครอบครัว การปฏิบัติตนของมารดาตั้งแต่เริ่มตั้งครรภ์จนถึงหลังคลอด และการดูแลสุขภาพ เด็ก การอบรมเลี้ยงดูเด็ก แม้เนื้อหาจะเป็นเฉพาะเรื่อง แต่ก็เป็นส่วนหนึ่งของเรื่องการดูแลสุขภาพ ประชาชน สิ่งพิมพ์ที่ผู้วิจัยใช้ในการศึกษาประกอบด้วยสื่อสิ่งพิมพ์เฉพาะกิจ จัดพิมพ์โดยหน่วยงาน ภาครัฐและเอกชน และนิตยสารซึ่งจัดพิมพ์ในช่วง พ.ศ.2536-2538 ผลการวิจัยสอดคล้องกับการวิจัย ของบุญส่ง แจ่มสว่าง (2527) และ ปราบธนา มาลัยขวัญ (2542) คือเรื่องรูปแบบของสิ่งพิมพ์ที่ใช้มาก ที่สุดคือ แผ่นพับ และสอดคล้องกับการวิจัยของบุญส่ง แจ่มสว่าง (2527) ได้แก่หน่วยงานที่เสนอเนื้อหา เกี่ยวกับเรื่องนี้มากที่สุดคือกระทรวงสาธารณสุข

4. การผลิตสื่อสิ่งพิมพ์สุขภาพ

หทัยรัตน์ ทองเขียว (2545) ศึกษาวิจัยเรื่อง “ความคิดเห็นเกี่ยวกับสื่อสุขภาพที่ผลิตโดยกรมอนามัยของข้าราชการกระทรวงสาธารณสุขในจังหวัดแม่ฮ่องสอน” ผลการวิจัยพบว่าสื่อสุขภาพที่นำไปใช้ในการเผยแพร่ ส่วนใหญ่เป็นสื่อประเภทสิ่งพิมพ์ เหตุผลในการนำสื่อสิ่งพิมพ์ไปใช้ส่วนมากเป็นเพราะ มีความสะดวกทั้งในด้านการนำไปใช้ การขนย้าย หรือพกพา โดยเฉพาะโปสเตอร์ ประชาชนในพื้นที่ให้ความสนใจมากที่สุด สื่อที่มีความเหมาะสมในการนำไปเผยแพร่ คือ สื่อประเภทภาพพลิก เนื่องจากมีความสมบูรณ์ในรายละเอียดของเนื้อหา ส่วนสื่อที่คิดว่าจะผลิตเองได้คือสื่อประเภทแผ่นพับ ในขณะที่สื่อประเภทโสตทัศนูปกรณ์มีข้อจำกัดบางประการ เช่น ปริมาณของสื่อไม่เพียงพอกับความต้องการขาดอุปกรณ์ในการนำเสนอ ในบางพื้นที่ยังไม่มีไฟฟ้าใช้ และการคมนาคมในถิ่นทุรกันดารบางแห่ง เป็นไปด้วยความลำบากยิ่ง

อย่างไรก็ตามผู้ตอบแบบสอบถามแสดงความคิดเห็นว่า สื่อสุขภาพที่กรมอนามัยผลิตนั้นมีคุณภาพดี แต่มีความเหมาะสมสำหรับการนำไปใช้กับคนในเมืองหลวงหรือภาคกลางเป็นส่วนใหญ่ เมื่อนำไปใช้ในจังหวัดแม่ฮ่องสอนซึ่งมีลักษณะพื้นที่ ประชากร ภาษา และขนบธรรมเนียมประเพณีที่แตกต่างกัน จึงมีข้อจำกัดในการให้ความรู้ ข้อมูล ข่าวสารต่างๆ ดังนั้นกรมอนามัยควรได้มีการศึกษาวิเคราะห์ลักษณะพื้นที่และชุมชนในแต่ละแห่ง เพื่อประกอบการพิจารณาออกแบบและผลิตสื่อให้เหมาะสม ทั้งรูปแบบภาพ ภาษา และควรสนับสนุนให้เจ้าหน้าที่สาธารณสุขในแต่ละพื้นที่ได้ผลิตสื่อขึ้นมาใช้เองบ้างเพราะเจ้าหน้าที่ย่อมจะมีความเข้าใจในสภาพปัญหา และความต้องการของประชาชนในพื้นที่เป็นอย่างดี

จากผลการวิจัยต่างๆ พบมีความสอดคล้องกันมากในเรื่องประเภทสื่อสิ่งพิมพ์ที่ใช้เผยแพร่ ความรู้ด้านสุขภาพอนามัยมากที่สุดได้แก่ แผ่นพับ ใบปลิว และโปสเตอร์ หน่วยงานที่ผลิตสื่อสิ่งพิมพ์สุขภาพส่วนใหญ่เป็นหน่วยงานในกระทรวงสาธารณสุข หน่วยงานในภูมิภาคที่ผลิตสื่อสิ่งพิมพ์ยังมีปัญหาในเรื่องความรู้ความสามารถของบุคลากร การฝึกอบรม เครื่องมือการผลิต กระบวนการผลิต และงบประมาณ การผลิตสื่อสิ่งพิมพ์โดยกรมต่างๆของกระทรวงสาธารณสุขมีคุณภาพดี แต่คุณภาพในการผลิตของหน่วยงานย่อยๆ ยังอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนการวิจัยที่ยังไม่ปรากฏชัดเจนคือการวิจัยด้านการดำเนินงานสื่อสิ่งพิมพ์สุขภาพ การแปลงข้อมูลข่าวสารสุขภาพเพื่อประชาชน ซึ่งสมควรทำการศึกษาวิจัยต่อไป

ในอนาคตการดูแลสุขภาพอนามัยเป็นเรื่องของประชาชนเอง การพึ่งพาตนเองเป็นความจำเป็นของประชาชนโดยตรง สื่อสิ่งพิมพ์จะเป็นสื่อสนับสนุนการเรียนรู้ทั้งเชิงรุกและเชิงรับในการพึ่งพาตนเองด้านสุขภาพอนามัย ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตลอดชีวิต อัตราการรู้หนังสือเป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่สัมพันธ์กับภาวะสุขภาพของประชาชน เพราะเป็นเครื่องมือสำคัญที่ประชาชนสามารถเข้าถึงและศึกษาข้อมูลสุขภาพได้ด้วยตนเอง ค่าเฉลี่ยของการรู้หนังสือในประเทศกำลังพัฒนาคือร้อยละ

ละ 70.4 ขณะที่อัตราการรู้หนังสือของคนไทยสูงกว่า คือคนไทยอายุตั้งแต่ 15 ปีขึ้นไป มีอัตราการอ่านหนังสือออกและเขียนหนังสือได้ อยู่ที่ร้อยละ 93.8 เมื่อปี พ.ศ.2538 (ทบวงมหาวิทยาลัย, 2542) ซึ่งเป็นตัวชี้วัดสำคัญบ่งชี้ได้ว่าประชาชนสามารถเข้าถึงความรู้ในการดูแลสุขภาพของตนเองได้

ดังนั้นการใช้สื่อสิ่งพิมพ์จึงมีความจำเป็นและมีความสำคัญต่อประชาชนในการดูแลสุขภาพอนามัย และเป็นทางเลือกหนึ่งในเครือข่ายแหล่งเรียนรู้ด้านสุขภาพของประชาชน อย่างไรก็ตาม กระบวนการแปลงข้อมูล การผลิต การจัดพิมพ์ ก็เป็นตัวแปรที่สำคัญซึ่งมีผลต่อประสิทธิภาพ และอิทธิพลของสื่อเพื่อสุขภาพ

จึงสมควรที่จะทำการศึกษาลำรวจ วิเคราะห์บทบาทของสื่อสิ่งพิมพ์สุขภาพ การใช้ประโยชน์เพื่อสุขภาพ ศึกษาข้อมูลสถานการณ์การดำเนินงาน รูปแบบ ประเภทของข้อมูลสุขภาพ ลักษณะ กลไกการจัดการข้อมูล การแปลงข้อมูล นักแปลงข้อมูล การคาดการณ์ข้อมูลในอนาคต เพื่อใช้เป็นข้อมูลเบื้องต้นในการสังเคราะห์ระบบข้อมูลข่าวสารเพื่อประชาชนในระยะต่อไป และเป็นแนวทางในการกำหนดนโยบายและแนวปฏิบัติสำหรับการผลิตสื่อสิ่งพิมพ์สุขภาพให้เกิดประโยชน์อย่างแท้จริงต่อประชาชนต่อไป

นอกจากนี้การได้ข้อมูลและผลการวิเคราะห์ สังเคราะห์ข้อมูลดังกล่าวจะนำไปสู่การจัดทำฐานข้อมูลรายการสื่อสิ่งพิมพ์ด้านสุขภาพประชาชน อันประกอบด้วยบรรณานุกรมสื่อสิ่งพิมพ์ สารสังเขป หน่วยงาน องค์กรและผู้ที่เกี่ยวข้องในการผลิตและเผยแพร่ รวมทั้งนำไปสู่การจัดทำฐานข้อมูลบุคคลผู้ทำหน้าที่แปลงข้อมูลข่าวสารสุขภาพประชาชน เพื่อประโยชน์ในการแปลงข้อมูลการผลิตสื่อสิ่งพิมพ์ การกระจาย การเผยแพร่สื่อสิ่งพิมพ์ไปสู่ประชาชนผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ตในระยะต่อไป

วัตถุประสงค์ในการวิจัย

การวิจัยมีวัตถุประสงค์เพื่อ

1. สำรวจสภาพและปัญหาการดำเนินการจัดการพิมพ์และเผยแพร่สื่อสิ่งพิมพ์สุขภาพของผู้จัดพิมพ์ในประเทศไทย
2. ศึกษาผู้แปลงข้อมูลข่าวสารสุขภาพเพื่อประชาชน ลักษณะผลงานที่ทำ กระบวนการเข้าสู่อาชีพ กระบวนการทำงาน สภาพการดำเนินงาน และปัญหาในการแปลงข้อมูลข่าวสาร
3. นำเสนอแนวทางการพัฒนาและส่งเสริมผู้แปลงข้อมูลข่าวสารสุขภาพ
4. ศึกษาการใช้คอมพิวเตอร์และระบบฐานข้อมูลด้านสื่อสิ่งพิมพ์ และนำเสนอรูปแบบฐานข้อมูลสื่อสิ่งพิมพ์สุขภาพ

5. ศึกษาและนำเสนอรูปแบบฐานข้อมูลผู้แปลงข้อมูลข่าวสารสุขภาพเพื่อประชาชน

คำถามในการวิจัย

1. สื่อสิ่งพิมพ์เพื่อการใช้ประโยชน์เพื่อสุขภาพมีจำแนกเป็นกี่ประเภท อะไรบ้าง สื่อสิ่งพิมพ์ประเภทใดมีประสิทธิภาพมากน้อยอย่างไร ประชาชนกลุ่มใดใช้ประโยชน์จากสื่อสิ่งพิมพ์สุขภาพ และได้ใช้ประโยชน์มากน้อยเพียงใด
2. การดำเนินงานสื่อสิ่งพิมพ์สุขภาพจัดทำโดยภาครัฐบาล หรือเอกชนใด มีสภาพการดำเนินงานอย่างไร ด้วยต้นทุนการดำเนินงานอย่างไร และการเข้ามามีบทบาทของภาครัฐและเอกชนเป็นอย่างไร
3. ผู้แปลงข้อมูลข่าวสารสุขภาพประชาชนเป็นบุคคลประเภทใด ลักษณะผลงานแปลงข้อมูลข่าวสาร และลักษณะงานที่ทำเป็นอย่างไร กระบวนการเข้าสู่อาชีพ กระบวนการทำงาน สภาพและปัญหาเป็นอย่างไร
4. แนวทางการพัฒนาและส่งเสริมผู้แปลงข้อมูลข่าวสารสุขภาพเป็นอย่างไร
5. การใช้คอมพิวเตอร์และระบบฐานข้อมูลด้านสื่อสิ่งพิมพ์สุขภาพในปัจจุบันมีสภาพอย่างไร และการพัฒนาฐานข้อมูลในอนาคตควรมีรูปแบบอย่างไร
6. การพัฒนาฐานข้อมูลผู้แปลงข้อมูลข่าวสารสุขภาพเพื่อประชาชนควรมีรูปแบบอย่างไร

ขอบเขตของการวิจัย

1. ประชากรที่ใช้ในการศึกษา มี 3 กลุ่มดังต่อไปนี้

กลุ่มที่ 1 ผู้แปลงข้อมูลข่าวสารสุขภาพ ประกอบด้วยผู้แต่ง ผู้เขียน ผู้รวบรวม เรียบเรียง ผู้แปล และถ่ายทอด นำเสนอเนื้อหาลงในสื่อสิ่งพิมพ์ ซึ่งมีประสบการณ์เกี่ยวกับการแปลงข้อมูลข่าวสารสุขภาพอย่างน้อย 1 ปี และมีผลงานปรากฏในหนังสือ จุลสาร หรือนิตยสารที่ตีพิมพ์เผยแพร่ระหว่างปี 2540 ถึงปัจจุบัน

กลุ่มที่ 2 ผู้จัดพิมพ์และเผยแพร่สื่อสิ่งพิมพ์สุขภาพ ได้แก่ผู้จัดพิมพ์ที่เป็นองค์กรภาคเอกชน สำนักพิมพ์ มูลนิธิ และองค์กรภาครัฐ ประกอบด้วยกรม กอง ในสังกัดกระทรวงสาธารณสุข ผลการสำรวจข้อมูลเบื้องต้นได้จำนวนประชากรทั้ง 2 กลุ่ม 107 หน่วยงาน

กลุ่มที่ 3 แหล่งบริการฐานข้อมูลสิ่งพิมพ์สุขภาพ ได้แก่ห้องสมุดและศูนย์เอกสารที่ให้บริการฐานข้อมูลสื่อสิ่งพิมพ์สุขภาพ จากการสำรวจได้ประชากรที่เป็นห้องสมุดที่ให้บริการฐานข้อมูลด้าน

การแพทย์ พยาบาล ทันตแพทย์ เภสัชกรรม และสาธารณสุข ในมหาวิทยาลัย และวิทยาลัยจำนวน 27 แห่ง

2. ตัวแปรหรือประเด็นที่ศึกษาประกอบด้วย

- 2.1 สภาพการดำเนินงานสื่อสิ่งพิมพ์สุขภาพภาครัฐบาลและเอกชน
- 2.2 ประเภทสื่อสิ่งพิมพ์สุขภาพ
- 2.3 ต้นทุนดำเนินงานผลิตและเผยแพร่สื่อสิ่งพิมพ์สุขภาพ
- 2.4 การเข้ามามีบทบาทของภาครัฐและเอกชนในการดำเนินงานผลิตและเผยแพร่สื่อสิ่งพิมพ์สุขภาพ

เผยแพร่สื่อสิ่งพิมพ์สุขภาพ

- 2.5 การใช้ประโยชน์จากสื่อสิ่งพิมพ์สุขภาพ
- 2.6 ประสิทธิภาพของสื่อสิ่งพิมพ์ประเภทต่างๆที่มีต่อประชาชน
- 2.7 ประเภทของผู้ที่ทำหน้าที่แปลงข้อมูลข่าวสารสุขภาพประชาชน
- 2.8 ลักษณะผลงานการแปลงข้อมูลข่าวสาร และลักษณะงานที่ทำของผู้แปลง

ข้อมูลข่าวสาร

- 2.9 กระบวนการเข้าสู่อาชีพ กระบวนการทำงาน สภาพและปัญหาของผู้แปลง

ข้อมูลข่าวสาร

- 2.10 แนวทางการพัฒนาและส่งเสริมผู้แปลงข้อมูลข่าวสารสุขภาพ
- 2.11 สภาพการใช้คอมพิวเตอร์และระบบฐานข้อมูลด้านสื่อสิ่งพิมพ์ในปัจจุบัน
- 2.12 รูปแบบฐานข้อมูลสิ่งพิมพ์สุขภาพในอนาคต
- 2.13 รูปแบบฐานข้อมูลบุคคลทำหน้าที่ผู้แปลงข้อมูลข่าวสารสุขภาพ

คำจำกัดความ

1. สื่อสิ่งพิมพ์สุขภาพ หมายถึง สื่อที่อาศัยเทคนิคด้านการพิมพ์ เพื่อใช้ติดต่อสื่อสารทำให้เกิดการเรียนรู้เกี่ยวกับสุขภาพด้วยการใช้ภาษาเขียน และตีพิมพ์ด้วยกระดาษ ในรูปแบบของ หนังสือ จุลสาร และนิตยสาร

2. สุขภาพหมายถึงสภาวะหรือภาวะที่เป็นสุขที่สมบูรณ์ทั้งทางกาย ทางจิต ทางสังคมและจิตวิญญาณ ตามความหมายที่องค์การอนามัยโลกได้กำหนดไว้ และศาสตราจารย์ นายแพทย์ ประเวศ วะสี ได้ให้ความหมายของสุขภาพคือสภาวะทางกาย ทางจิตวิญญาณ ทางสังคม และทางปัญญา พฤติกรรมที่ส่งเสริมสุขภาพได้แก่การออกกำลังกายอย่างสม่ำเสมอ รับประทานอาหารที่ถูกต้อง หลีกเลี่ยงพฤติกรรมเสี่ยง สร้างทักษะในชีวิตเพื่ออยู่ร่วมกันด้วยสันติ จัดสิ่งแวดล้อมให้เกื้อกูลต่อ

สุขภาพ มีพัฒนาการทางจิตวิญญาณ และมีการเรียนรู้ที่ดีที่ทำให้เกิดความสุขและเกิดปัญญา (ประเวศ วะสี, 2541 : 3 อ้างถึงใน น.อ. หญิง อนงค์นุช ภูยานนท์, 2544: 67-68)

3. ผู้แปลงข้อมูลข่าวสาร หมายถึงผู้แต่ง ผู้เขียน ผู้รวบรวม ผู้แปล ผู้เรียบเรียง เป็นผู้ถ่ายทอด เนื้อหาลงในสื่อสิ่งพิมพ์สุขภาพ มีประสบการณ์เกี่ยวกับการแปลงข้อมูลข่าวสารสุขภาพอย่างน้อย 1 ปี และมีผลงานปรากฏในหนังสือ จุลสาร หรือนิตยสารที่ตีพิมพ์เผยแพร่ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2540 ถึงปัจจุบัน

4. ฐานข้อมูลสื่อสิ่งพิมพ์สุขภาพประชาชน หมายถึงการรวบรวม จัดเก็บ บันทึกข้อมูลสิ่งพิมพ์สุขภาพลงในสื่อคอมพิวเตอร์ด้วยโปรแกรมการจัดการฐานข้อมูล เป็นระบบที่มีโครงสร้างรายการข้อมูลที่เป็นตัวแทนของสื่อสิ่งพิมพ์อย่างครบถ้วนเป็นระเบียบและมีดัชนีสำหรับค้นหาข้อมูล

5. ฐานข้อมูลบุคคลทำหน้าที่ผู้แปลงข้อมูลข่าวสารสุขภาพประชาชน หมายถึงระบบการรวบรวม จัดเก็บ บันทึกข้อมูลผู้แปลงข้อมูล ผู้แต่ง ผู้รวบรวม เรียบเรียง บรรณาธิการ สิ่งพิมพ์สุขภาพลงในสื่อคอมพิวเตอร์ด้วยโปรแกรมการจัดการฐานข้อมูล เป็นระบบที่มีโครงสร้างรายการข้อมูลบุคคลที่เป็นตัวแทนของผู้แปลงข้อมูลอย่างครบถ้วน เป็นระเบียบและมีดัชนีสำหรับค้นหาข้อมูล

6. รูปแบบฐานข้อมูล หมายถึงโครงสร้างของเนื้อหาข้อมูลที่ใช้เป็นมาตรฐานในการจัดเก็บ บันทึกข้อมูล การทำดัชนี การสืบค้นข้อมูล ด้วยโปรแกรมจัดการฐานข้อมูล

7. แหล่งบริการและเผยแพร่ฐานข้อมูลด้านสิ่งพิมพ์สุขภาพ หมายถึงห้องสมุด ศูนย์ข้อมูลที่ให้บริการฐานข้อมูลด้านสิ่งพิมพ์สุขภาพ

ข้อจำกัดในการวิจัย

1. เนื่องจากข้อจำกัดในเรื่องระยะเวลาการดำเนินการวิจัย จึงไม่สามารถเก็บรวบรวมข้อมูลภาคสนามจากผู้ใช้ประโยชน์จากสื่อสิ่งพิมพ์สุขภาพได้โดยตรง จึงใช้วิธีการสอบถามจากจากผู้ดำเนินงานจัดพิมพ์ และผู้แปลงข้อมูลข่าวสาร

2. เนื่องจากประชากรที่เป็นผู้แปลงข้อมูลข่าวสารไม่ทราบจำนวนที่มีอยู่ทั้งหมด จึงไม่สามารถสุ่มกลุ่มตัวอย่างให้ได้จำนวนที่เป็นตัวแทนที่ถูกต้องตามหลักการทางสถิติ ดังนั้นจึงใช้ประชากรทั้งหมดเท่าที่ค้นหาได้ในฐานข้อมูลสิ่งพิมพ์สุขภาพจากแหล่งบริการฐานข้อมูลเพื่อตอบแบบสอบถาม และใช้วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจงจำนวน 25 คนเพื่อสัมภาษณ์ให้ได้ข้อมูลเชิงคุณภาพ

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. สถาบันวิจัยระบบสาธารณสุขได้ทราบข้อมูลเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันและปัญหาในการจัดดำเนินการการผลิต การเผยแพร่ การใช้ประโยชน์จากสื่อสิ่งพิมพ์

2. สถาบันวิจัยระบบสาธารณสุขได้ข้อเสนอแนะ แนวทางการพัฒนาส่งเสริมการแปลง

ข้อมูลข่าวสารให้เกิดประโยชน์แก่ประชาชนผู้รับสาร

3. เป็นแนวทางในการพัฒนาแหล่งจัดเก็บและบริการในการสร้างฐานข้อมูลสื่อสิ่งพิมพ์ เพื่อสุขภาพ ฐานข้อมูลผู้แปลงข้อมูลข่าวสาร และสร้างเครือข่ายข้อมูลทางอินเทอร์เน็ต

4. เกิดเครือข่ายผู้ปฏิบัติงานด้านข้อมูลข่าวสารสุขภาพเพื่อประชาชน ผู้ทำหน้าที่แปลงข้อมูลข่าวสารสุขภาพเพื่อประชาชน

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ความสำคัญของสื่อสิ่งพิมพ์

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถานไม่ได้ให้ความหมายของคำว่า “สิ่งพิมพ์” แต่พระราชบัญญัติการพิมพ์ พ.ศ. 2484 บัญญัติว่า “สิ่งพิมพ์” หมายความว่า สมุด แผ่นกระดาษ หรือวัสดุใด ๆ ที่พิมพ์ขึ้น รวมตลอดทั้งบทเพลง แผนที่ แผ่นผัง แผนภาพ ภาพวาด ภาพระบายสี ใบประกาศ หรือสิ่งอื่นใดอันมีลักษณะเช่นเดียวกัน (มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, 2531)

สื่อสิ่งพิมพ์มีความหมายโดยทั่วไป ได้แก่ สื่อที่ใช้ติดต่อสื่อสารทำความเข้าใจกันด้วยภาษาเขียน โดยใช้วัสดุกระดาษพิมพ์ออกมาพร้อมกัน เพื่อแจกจ่ายผู้อ่านคราวละมาก ๆ สื่อสิ่งพิมพ์มักออกมาในรูปแบบต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นหนังสือ นิตยสาร วารสาร จุลสาร หนังสือพิมพ์ ใบปลิว แผ่นพับ หนังสือคู่มือ และภาพโฆษณา

ในการดำเนินการรณรงค์หรือประชาสัมพันธ์ของสถาบันใดก็ตาม จะต้องมีการเผยแพร่ข่าวสารเรื่องราว ตลอดจนการดำเนินงานเพื่อให้ได้ทราบและเข้าใจ จึงจำเป็นต้องอาศัยเครื่องมือที่ใช้เพื่อนำความคิดเห็นของสถาบันไปสู่กลุ่มเป้าหมายได้อย่างทั่วถึง และสื่อสิ่งพิมพ์ที่นิยมใช้ในการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ก็จะเป็นสื่อเฉพาะหรือบางที่เรียกว่าสื่อเฉพาะกิจ ซึ่งประกอบไปด้วยสื่อต่าง ๆ ดังเช่น แผ่นปลิวหรือใบปลิว (Leaflets) แผ่นพับ (Folders) เอกสารเย็บเล่ม (Brochures) จดหมายเวียน (Circular letters) จุลสาร (Pamphlets) ภาพโฆษณา (Posters) และหนังสือพิมพ์ นอกจากสื่อสิ่งพิมพ์ที่ใช้ในการประชาสัมพันธ์แล้ว สื่อสิ่งพิมพ์ยังใช้ในการบันทึกความรู้ ภูมิปัญญาที่เป็นแหล่งเรียนรู้ เป็นคลังปัญญาของการพัฒนามนุษย์และสังคม ได้แก่สื่อสิ่งพิมพ์ประเภทหนังสือ ตำรา นิตยสารและวารสาร

สื่อแต่ละประเภทมีทั้งข้อดีและข้อจำกัดในการใช้แตกต่างกันไป ข้อดีของสื่อสิ่งพิมพ์ คือ

1. ให้ข้อมูล ข่าวสาร เนื้อหาสาระ ให้ความรู้ความเข้าใจอย่างต่อเนื่อง
2. มีความคงทนถาวรเป็นหลักฐาน นำมาดูหรือตรวจสอบเมื่อข้อข้องใจหรือสงสัยได้ตลอดเวลา อายุการใช้งานนาน สามารถอ่านซ้ำได้อีกโดยไม่จำกัดเวลา
3. มีโอกาสเตรียมการในการผลิตได้มาก ย่อมทำให้สิ่งพิมพ์มีคุณภาพ น่าเชื่อถือ น่าศรัทธา
4. สามารถดึงดูดใจด้วยเทคนิคการออกแบบรูปเล่ม การใช้สี ภาพประกอบ

5. มีเนื้อที่เพียงพอที่ใช้บรรจุเนื้อหาสาระข้อความหรือภาพต่าง ๆ ได้ตามวัตถุประสงค์
6. สะดวกในการหยิบใช้ ค้นหาข้อมูลได้ตามความมุ่งหมาย
7. ต้นทุนการผลิต ขึ้นอยู่กับจำนวนที่พิมพ์ และคุณภาพการพิมพ์ ซึ่งผู้จัดพิมพ์สามารถเลือกได้ตามวัตถุประสงค์

ข้อจำกัดของสื่อสิ่งพิมพ์

1. การพิมพ์ให้ได้คุณภาพ สวยงาม ต้องมีการลงทุนสูง โดยเฉพาะการพิมพ์สี และกระดาษคุณภาพดี ในอนาคตกระดาษจะมีราคาสูง เนื่องจากผลิตมาจากต้นไม้ซึ่งกำลังจะหายาก และได้รับการอนุรักษ์มากขึ้น

2. การจัดพิมพ์ต้องใช้เวลาในการเตรียมการ และการผลิตหลายขั้นตอน ทำให้ได้สิ่งพิมพ์ออกมาล่าช้า ข้อมูลไม่ทันสมัย

3. การรักษาต้องมีการป้องกันความชื้น ความร้อน และป้องกันแมลงบางชนิด

4. กลุ่มเป้าหมายที่ใช้สิ่งพิมพ์ต้องมีความสามารถในการอ่าน และมีนิสัยรักการอ่าน แต่สังคมไทยเป็นสังคมไม่ค่อยอ่านหนังสือ จึงเป็นอุปสรรคต่อการแสวงหาความรู้เพื่อพัฒนาตนเอง

5. สื่อสิ่งพิมพ์มีลักษณะเป็นสื่อทางเดียว ไม่มีปฏิสัมพันธ์กับผู้อ่าน ไม่เข้าใจ ไม่สร้างแรงจูงใจในการอ่าน ผู้แต่งต้องมีความสามารถในการถ่ายทอดเนื้อหาให้เข้าใจง่าย

แม้ในอนาคตสื่อสิ่งพิมพ์จะมีราคาแพง และมีสื่ออื่นมาทดแทน เช่น วิทยุ โทรทัศน์ โทรศัพท์ สื่ออิเล็กทรอนิกส์ สื่อสิ่งพิมพ์ก็ยังคงมีความจำเป็นและมีประโยชน์ต่อวงการศึกษาดังนี้

1. เป็นเอกสารที่ใช้ในการค้นคว้าหาความรู้ของผู้เรียน ทำให้เพิ่มพูนความรู้มากยิ่งขึ้นไปจากการที่ผู้เรียนได้เรียนจากในชั้นเรียน

2. เป็นเอกสารที่ช่วยสนองความอยากรู้อยากเห็นของผู้เรียน ทำให้ผู้เรียนมีความรู้กว้างขวางมากยิ่งขึ้น โดยตรงตามความสนใจของผู้เรียน

3. เป็นสิ่งที่ช่วยปลูกฝังความคิดริเริ่ม และความคิดสร้างสรรค์ให้กับนักเรียนมากยิ่งขึ้น มีความคิดอะไรใหม่ ๆ และเป็นอิสระ (อนันต์ธนา อังกินันท์ และคณะ, 2525 : 219)

จะเห็นว่าสื่อสิ่งพิมพ์เป็นสื่อที่มีความสำคัญต่อการศึกษาของคนในสังคม แม้ในปัจจุบันจะมีสื่ออื่นที่มีประสิทธิภาพสูง แต่ความสำคัญของสื่อสิ่งพิมพ์ก็ไม่หมดไป สื่อสิ่งพิมพ์ยังคงเป็นหลักฐานที่ได้รับความเชื่อถือ เนื้อหาโดยเฉพาะเรื่องยาก ๆ นั้นต้องใช้การอ่าน ต้องลงมืออ่านเองจึงจะเข้าใจ และการอ่านหนังสือคือการสร้างสมองให้กับคนไทย (ประเวศ วะสี, 2539 : 2) สถาบันการศึกษาก็ยังใช้สื่อสิ่งพิมพ์เป็นสื่อหลัก ส่วนสื่ออื่น ๆ เป็นสื่อเสริมหรือสื่อรอง ด้วยเหตุที่ว่าสื่อสิ่งพิมพ์ เช่น นิตยสาร วารสาร และหนังสือพิมพ์ ใช้ง่าย สะดวก ราคาถูก ใช้ได้ในทุกสถานที่ ทุกเวลา ใช้ได้ซ้ำๆ กันตามต้องการ และ

สามารถนำเสนอข้อมูล ข่าวสาร และองค์ความรู้ในรูปแบบที่น่าสนใจสำหรับประชาชนทั่วไปด้วย
(Brulle, 1995 : 213)

แนวความคิดเกี่ยวกับสุขภาพ

ความสำคัญของสุขภาพเป็นที่ยอมรับกันทั่วไป สุขภาพยังเป็นเป้าหมายของของทุกคนภาวะสุขภาพของประชากรยังเป็นตัวชี้วัดความเจริญของแต่ละสังคมด้วย ดังนั้นการส่งเสริมสุขภาพและปกป้องโรคได้กลายเป็นนโยบายหลักของระบบบริการสุขภาพของแทบทุกประเทศทั่วโลกรวมทั้งประเทศไทยด้วย เนื่องจากเป็นที่ประจักษ์ชัดว่า การมุ่งการบำบัดรักษาโรคเป็นหลักนั้นเป็นบริการสุขภาพในเชิงรับ ซึ่งเป็นการสิ้นเปลืองค่าใช้จ่ายสูงมากจนประเทศไม่สามารถจัดให้กับประชาชนได้ทั่วถึง ในทางตรงกันข้ามการบริการสุขภาพในเชิงรุก ได้แก่การส่งเสริมสุขภาพและป้องกันโรคจะเป็นวิธีการที่ได้ผล ประหยัดค่าใช้จ่ายและทำได้ทั่วถึง ด้วยวิธีการต่างๆ โดยเฉพาะการเผยแพร่ความรู้ด้วยสื่อต่างๆ รวมทั้งสื่อสิ่งพิมพ์

ปัญหาสุขภาพของประชาชนส่วนใหญ่มีสาเหตุมาจากการมีพฤติกรรมและวิถีทางดำเนินชีวิตที่ไม่เหมาะสมรวมทั้งจากสภาวะแวดล้อมที่ทำลายสุขภาพซึ่งสามารถควบคุมป้องกันได้ จึงมีความจำเป็นที่จะต้องทำความเข้าใจในความหมายและแนวความคิดเกี่ยวกับสุขภาพเพื่อช่วยให้สามารถพัฒนาสื่อต่างๆ กิจกรรม รวมทั้งแนวทางในการส่งเสริมและปกป้องสุขภาพของบุคคล ครอบครัว และชุมชนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ความหมายของสุขภาพ

จากการศึกษาสื่อสิ่งพิมพ์ด้านสุขภาพ นักวิชาการและองค์กร ได้ให้ความหมายและแนวความคิดเกี่ยวกับสุขภาพไว้ดังต่อไปนี้

คำว่า “สุขภาพ” มาจากคำภาษาอังกฤษว่า “health” ซึ่งมีรากศัพท์มาจากภาษาเยอรมัน ว่า “hoelth” มีความหมาย 3 ประการ คือ ความปลอดภัย ความไม่มีโรค และทั้งหมด ในพจนานุกรมออกซ์ฟอร์ด (1984 : 503) ให้ความหมายของ health ว่าความไม่มีโรคทั้งร่างกายและจิตใจ อย่างไรก็ตามในระยะเวลาต่อมา นักวิชาการทั้งหลายรวมทั้งองค์การอนามัยโลกได้ให้ความหมายของสุขภาพแตกต่างกันไป ความหมายของสุขภาพที่แตกต่างกันนี้จะนำไปสู่เป้าหมายและวิธีการกระทำเพื่อสุขภาพแตกต่างกันได้ สมิตได้วิเคราะห์แนวคิดของสุขภาพที่มีอยู่โดยใช้วิธีการวิเคราะห์เชิงปรัชญา พบว่ามี 4 แนวคิด (Smith, 1983 อ้างถึงใน สมจิต หนูเจริญกุล, 2543 : 86-99) คือ

1) แนวคิดด้านคลินิก (Clinical model) แนวคิดนี้ให้ความหมายเกี่ยวกับสุขภาพว่า เป็นภาวะที่ปราศจากอาการ และอาการแสดงของโรค หรือปราศจากความผิดปกติต่าง ๆ ส่วนความเจ็บป่วย หมายถึง การมีอาการ และอาการแสดง หรือมีความผิดปกติเกิดขึ้น

ความหมายของสุขภาพเช่นนี้ถือว่าเป็นความหมายที่แคบที่สุดและเน้นการรักษาเสถียรภาพ (Stability) ทางด้านร่างกาย ถ้าใช้ความหมายของสุขภาพดังกล่าวเป็นเป้าหมายจะนำไปสู่การบริการสุขภาพเชิงรับ คือรอให้ประชาชนเกิดอาการและอาการแสดงแล้วจึงรักษาอาการและอาการแสดงของโรคและความผิดปกติเท่านั้น ซึ่งทำให้การส่งเสริมและปกป้องสุขภาพเกิดได้น้อยมากและไม่มีแนวทางในการปฏิบัติ

2) แนวคิดการปฏิบัติตามบทบาท (Role performance model) สุขภาพ หมายถึง ความสามารถของบุคคลในการกระทำตามบทบาทที่สังคมกำหนดไว้ครบถ้วนเช่นเดียวกับความสามารถในการทำงานอื่น ๆ ส่วนความเจ็บป่วย หมายถึง ความล้มเหลวในการทำหน้าที่ตามบทบาทเมื่อเจ็บป่วยบุคคลสามารถหยุดกระทำในบทบาทต่าง ๆ ได้ เช่น หยุดงาน นอนพัก เป็นต้น ความหมายของสุขภาพตามแนวคิดนี้ได้เพิ่มมาตรฐานทางด้านจิตสังคมคือไม่เพียงแต่ปราศจากอาการและการแสดงของโรคเท่านั้น แต่ต้องสามารถทำหน้าที่ตามบทบาททางสังคมด้วย และยังคงเน้นการรักษาเสถียรภาพทางสังคม ซึ่งยังถือว่าเป็นเป้าหมายทางด้านสุขภาพที่แคบและนำไปสู่การบริการสาธารณสุขในเชิงรับเช่นกัน

3) แนวคิดทางด้านปรับตัว (Adaptational Model) ความหมายของสุขภาพในแนวคิดนี้เชื่อว่าบุคคลมีการปรับตัวต่อสิ่งแวดล้อมอย่างจริงจังและต่อเนื่องตลอดเวลาเพื่อรักษาดุลยภาพกับสิ่งแวดล้อม สุขภาพที่ดีจึงหมายถึงความยืดหยุ่นในการปรับตัวให้เข้ากับสิ่งแวดล้อมได้อย่างสมดุล เป็นการมีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมที่จะก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดกับชีวิต ส่วนการเกิดโรค หมายถึง ความล้มเหลวในการปรับตัวเป็นการทำลายความสามารถของบุคคลที่จะเผชิญกับความเปลี่ยนแปลงในสิ่งแวดล้อม

นอกจากการปรับตัวทางด้านร่างกายแล้ว มนุษย์ยังมีการปรับตัวด้านพฤติกรรม เช่น การเลือกรับประทานอาหารให้เข้ากับภูมิอากาศ รู้จักหาและผลิตเครื่องนุ่งห่ม ที่อยู่อาศัย เพื่อคลายความร้อนหนาว เป็นต้น การปรับตัวนอกจากจะจัดการกับตนเอง เช่น การนอนหลับพักผ่อน การออกกำลังกายให้เพียงพอแล้ว ยังครอบคลุมถึงการจัดการกับปัจจัยรอบด้าน ให้สามารถเผชิญกับแรงกดดันต่าง ๆ จากสิ่งแวดล้อม รวมทั้งการปรับตัวระดับจิตสำนึก เช่น การวางแผนและกำหนดการรับรู้ให้สอดคล้องกับความเป็นจริงที่เกิดขึ้นรอบตัว ทั้งทางกายภาพและทางสังคม การปรับตัวในเชิงพฤติกรรมและในเชิงจิตสำนึกย่อมก่อให้เกิดแบบแผนขึ้นในระดับบุคคล ซึ่งเรียกว่า วิถีชีวิต บุคลิกภาพ และอุปนิสัย หากมีการสืบทอดต่อเนื่องกันในสังคมย่อมกลายเป็นวัฒนธรรม แต่

วัฒนธรรมบางอย่างก็ไม่ถูกสุขลักษณะ เช่น การบริโภคไม่ถูกต้องของของสังคมในเมืองใหญ่ ที่ก่อให้เกิดโรคต่างๆ

ความหมายของสุขภาพตามแนวคิดการปรับตัวนั้นช่วยให้เข้าใจปัจจัยต่าง ๆ ในตัวบุคคลและสิ่งแวดล้อมที่มีความสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน และมีอิทธิพลต่อสุขภาพ ความเข้าใจสุขภาพในลักษณะองค์รวมเช่นนี้จะช่วยให้มีแนวปฏิบัติได้กว้างขวางและครอบคลุมมากขึ้น

4) แนวคิดทางด้านยูไดโมนิสติก (Eudaemonistic model) คำว่า Eudaemonistic หมายถึง Spiritual well being หรือ happiness เป็นภาวะที่บรรลุถึงซึ่งความสำเร็จสูงสุดในชีวิตของตนเอง (Self actualization) และเป็นยอดสูงสุดของการพัฒนาบุคลิกภาพของบุคคล ในแนวคิดนี้สุขภาพหมายถึงการพัฒนาและบรรลุถึงความไฝ่ฝันในชีวิต สามารถดำรงชีวิตได้อย่างมีความสุข ส่วนความเจ็บป่วยเป็นภาวะที่เหนียวรั้งไม่ให้บุคคลพัฒนาไปถึงจุดสูงสุดในชีวิตตามที่ไฝ่ฝัน

ความหมายของสุขภาพตามแนวคิดนี้มีความลึกซึ้ง เป็นเป้าหมายสูงสุดในการพัฒนาคน ตั้งแต่วัยทารกจนเข้าสู่วัยสุดท้ายของชีวิต จึงเป็นความรับผิดชอบของทุกคนรวมทั้งสังคมและของประเทศชาติด้วย

เพ็นเดอร์ (Pender, 1996 : 84) จำแนกการให้ความหมายสุขภาพทั้ง 4 รูปแบบ ดังกล่าวออกเป็น 2 กลุ่ม คือกลุ่มที่เน้นการรักษาเสถียรภาพ (stability) ได้แก่ แนวคิดทางด้านคลินิก การกระทำตามบทบาทหน้าที่ และแนวคิดทางด้านการปรับตัว ส่วนกลุ่มที่สอง เน้นการบรรลุเป้าหมายสูงสุดในชีวิต (actualization) และได้อธิบายความหมายสุขภาพในเชิงบูรณาการทั้ง 2 กลุ่มเข้าด้วยกัน ซึ่งแนวคิดของบูรณาการนี้สอดคล้องกับความหมายของสุขภาพตามที่เสนอโดยองค์การอนามัยโลก และ ศาสตราจารย์ นพ. ประเวศ วะสี ได้เสนอไว้ดังต่อไปนี้

องค์การอนามัยโลก (WHO, 1988 : 1) ให้ความหมายของสุขภาพ หมายถึง สุขภาวะหรือภาวะเป็นสุขที่สมบูรณ์ทั้งทางกาย ทางจิต ทางสังคมและจิตวิญญาณ ไม่ใช่เพียงการปราศจากโรคหรือความพิการเท่านั้น ซึ่งในความหมายนี้ องค์การอนามัยโลกให้ความสำคัญกับคนทุกคน ไม่ใช่แต่ละส่วน

ศาสตราจารย์ นพ. ประเวศ วะสี (2541 : 3) ขยายแนวคิดเกี่ยวกับสุขภาพขององค์การอนามัยโลก และให้แนวคิดที่สะท้อนถึงขนบธรรมเนียมประเพณี วัฒนธรรมของไทยและพุทธศาสนา ดังนี้ สุขภาพ คือ สุขภาวะทางกาย ทางจิต วิญญาณ ทางสังคม และทางปัญญา เป็นความหมายของสุขภาพในลักษณะของความสุข ซึ่งคือความเป็นอิสระหรือการหลุดพ้นจากความบีบคั้นทั้งทางร่างกาย ทางจิต ทางสังคม และทางปัญญา ได้แก่

1) อิศรภาพทางกายหรือทางวัตถุ หมายถึง ไม่ขาดแคลนวัตถุปัจจัยเกินไป ไม่เป็นโรค ปลอดภัยในชีวิต ทรัพย์สิน และมีสิ่งแวดล้อมที่เหมาะสม

2) อิศรภาพทางสังคม หมายถึง การมีสัมพันธภาพที่ดีต่อกันกับบุคคลรอบข้าง กับ ชุมชน มีครอบครัวที่อบอุ่น มีความเสมอภาคและภราดรภาพ

3) อิศรภาพทางจิต คือ มีจิตใจดี สงบ มีสมาธิ หลุดพ้นจากความครอบงำของกิเลส

4) อิศรภาพทางปัญญา หมายถึง การรับรู้โลกที่เป็นจริง เรียนรู้และมีทัศนะต่อโลกที่ถูกต้อง มีทักษะชีวิตที่ดี ส่วนความสุขทางจิตวิญญาณเป็นความสุขอันประณีตมีค่า ท่วมท้น ซึ่งเกิดขึ้นเมื่อคนเราลดอัตตาหรือลดความมีตัวตน ลดความเห็นแก่ตัว จิตวิญญาณก็จะสูงขึ้น ซึ่งเป็นพัฒนาการทางคุณค่าที่สูงสุดของมนุษย์

สำหรับพฤติกรรมที่ส่งเสริมสุขภาพที่เสนอโดย ประเวศ วะสี (2541 : 7) ได้แก่

1) ออกกำลังกายอย่างสม่ำเสมอ ช่วยให้ร่างกายแข็งแรง จิตใจแจ่มใส และป้องกันโรคได้หลายอย่าง เช่น โรคหัวใจ และหลอดเลือด โรคเบาหวาน และภูมิแพ้ เป็นต้น

2) กินอาหารที่ถูกต้อง คือ กินพอประมาณได้สัดส่วน ครบถ้วน กินผักผลไม้ มาก ๆ ช่วยป้องกันโรคอ้วน เบาหวาน โรคมะเร็ง โรคสมองเสื่อม

3) หลีกเลี่ยงพฤติกรรมเสี่ยง อย่างน้อย 4 อย่าง คือ การสูบบุหรี่ ดื่มสุรามากเกินไป สำส่อนทางเพศ และพฤติกรรมเสี่ยงต่ออุบัติเหตุและภัยอันตราย

4) สร้างทักษะในชีวิต เพื่อการอยู่ร่วมกันอย่างสันติ มีความสามารถในการเผชิญสถานการณ์ทางสังคมที่เป็นลบ เช่น ความกดดันหรือการถูกชักชวนให้มีพฤติกรรมเสี่ยง

5) จัดสิ่งแวดล้อมให้เกื้อกูลต่อสุขภาพ ทั้งทางกายภาพ ทางชีวภาพ และทางสังคม เช่น ร่มเย็น สะอาด ปราศจากมลพิษ มีความปลอดภัย และความเอื้ออาทรต่อกัน

6) มีพัฒนาการทางจิตวิญญาณ ซึ่งมีวิธีการหลากหลายที่จะช่วยให้บุคคลละความเห็นแก่ตัว เข้าถึงความดี เช่น การเล่น การเรียนรู้ การศาสนา การรวมกลุ่ม การเจริญเมตตา การสัมผัสธรรมชาติ ทำให้เข้าถึงความสุขทางจิตวิญญาณอันทำให้สุขภาพดียิ่งขึ้น

7) มีการเรียนรู้ที่ดี เป็นการเรียนรู้ที่ทำให้สนุก เกิดปัญญา มีอิสรภาพ ทำให้มีความสุข และมีแรงจูงใจอยากเรียนรู้

แนวคิดเกี่ยวกับสุขภาพของทฤษฎีการแพทย์แผนไทย

ทฤษฎีการแพทย์แผนไทยได้อธิบายไว้ในลักษณะองค์รวม ซึ่งเป็นทั้งภาวะและกระบวนการ โดยอธิบายว่าธาตุสมุฏฐานของร่างกาย ซึ่งประกอบด้วยธาตุ 4 อย่างคือ ดิน น้ำ ลม ไฟ จะต้องอยู่ในภาวะสมดุล ร่างกายจึงจะเป็นปกติไม่เจ็บป่วย สมดุลของธาตุทั้ง 4 ยังขึ้นอยู่กับอิทธิพลหลายอย่าง ได้แก่ ธาตุภายนอกหรือ สิ่งแวดล้อมอันได้แก่ ดิน น้ำ ลม ไฟ ธาตุเจ้าเรือนซึ่งเป็นลักษณะเฉพาะของแต่ละบุคคลตั้งแต่เกิด ขึ้นอยู่กับอิทธิพลแห่ง ฤดูกาล กาลเวลา และการเลี้ยงดูของครอบครัวและพฤติกรรมของบุคคล มนุษย์ต้องปรับตัวเข้าแล้วเข้าเล่าเพื่อให้ร่างกายสมดุลและไม่

เจ็บป่วยจนถึงอายุชั้ย นอกจากนั้นมนุษย์อยู่ภายใต้วัฏสงสารคือ เกิด แก่ เจ็บ ตาย และเป็นไปตามกฎแห่งพระไตรลักษณ์ อนิจจัง ทุกขัง อนัตตา อย่างไรก็ตาม มนุษย์สามารถจะปรับวิถีการดำเนินชีวิต (พฤติกรรม) เพื่อให้เข้าสู่สมดุล ได้แก่ การใช้ชีวิตสายกลาง บริโภคน้อย ทำลายธรรมชาติน้อย ให้แก่ส่วนรวมมาก มีมัชฌิมาทางใจ ลดความโกรธ ความโลภ ความหลง การเข้าสู่ศีลธรรม และสัจธรรม เข้าใจหลักอนิจจัง ทุกขัง อนัตตา เพื่อที่จะแก้อย่างสง่า และตายอย่างสงบ (เพ็ญญา ททรัพย์ เจริญ, 2539)

แนวคิดเกี่ยวกับสุขภาพด้านชีวิตจิต

แนวคิดชีวิตจิตเป็นแนวคิดที่มองคนในลักษณะองค์รวม ทั้งในตัวบุคคลและบุคคลกับธรรมชาติหรือสิ่งแวดล้อม กล่าวคือ ในตัวบุคคลที่เป็นองค์รวมนั้น มีร่างกายและจิตใจที่เป็นหนึ่งเดียว และบุคคลเป็นส่วนหนึ่งของธรรมชาติหรือสิ่งแวดล้อมที่ไม่สามารถแยกออกจากกันได้ จุดประสงค์ของชีวิตจิตคือ ความสุขสมบูรณ์ทั้งกายและใจ มีวิธีปฏิบัติได้แก่ การยึดเอาความเป็นธรรมชาติเป็นหลัก โดยใช้ อาหาร เครื่องอุปโภคบริโภคที่มาจากธรรมชาติ ไม่มีสารพิษเจือปน (อาหารชีวิตจิต งดเนื้อ นม ไข่) ดำเนินชีวิตที่มีความพอดีและเรียบง่าย เป็นไปเพื่อความเป็นเลิศของสุขภาพกายและสุขภาพจิต เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ต่อกัน รักกันอย่างพี่น้อง สร้างสังคมที่ยุติธรรมไม่เอารัดเอาเปรียบเป้าหมายในการทำนุบำรุงสุขภาพและการรักษาโรคตามแนวของชีวิตจิต คือ ต้องทำทุกอย่างทุกวิธีเพื่อให้ภูมิชีวิตหรือ Immune system ดีขึ้น ซึ่งภูมิชีวิตในที่นี้รวมกายและจิตเข้าด้วยกัน (สาทิส อินทรกำแหง, 2541)

จากสื่อสิ่งพิมพ์ด้านสุขภาพ นักวิชาการและองค์กรได้ให้ความหมาย แนวคิดและวิธีปฏิบัติเกี่ยวกับสุขภาพไว้หลากหลาย และเอกสารร่างพระราชบัญญัติสุขภาพแห่งชาติ พ.ศ....ซึ่งจัดพิมพ์ในหนังสือชื่อธรรมนูญสุขภาพคนไทย (พิมพ์ครั้งที่ 2 พ.ศ. 2546) ให้ความหมายของสุขภาพ และระบบสุขภาพ ไว้ดังนี้

สุขภาพ หมายถึง “สุขภาพะที่สมบูรณ์และเชื่อมโยงกันเป็นองค์รวม อย่างสมดุล ทั้งทางกาย ทางจิต ทางสังคม และทางจิตวิญญาณ”

ระบบสุขภาพ หมายถึง “การจัดการทั้งมวลที่เกี่ยวข้องสัมพันธ์กัน ส่งผลกระทบต่อสุขภาพและปัจจัยต่างๆที่เกี่ยวข้องกับสุขภาพ ได้แก่ปัจจัยด้านบุคคล สภาพแวดล้อมทางกายภาพ ชีวิต เศรษฐกิจ สังคม การเมือง การศึกษา กฎหมาย ศาสนา วัฒนธรรม ประเพณี วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี เป็นต้น รวมทั้งปัจจัยด้านการสาธารณสุขและการบริการสาธารณสุขด้วย”

อย่างไรก็ตามความหมายของสุขภาพ โดยเฉพาะคำว่า “จิตวิญญาณ” ก็ยังกำลังจัดกระบวนการเพื่อหาข้อสรุปว่าควรใช้คำใดที่สามารถสื่อความเข้าใจได้ตรงกันมากที่สุด

ความต้องการการดูแลสุขภาพของประชาชน

จากการศึกษาวิเคราะห์สื่อสิ่งพิมพ์และงานวิจัยเกี่ยวกับด้านสาธารณสุข พบว่าการเปลี่ยนแปลงในสังคมปัจจุบัน สถานะทางสุขภาพและลักษณะโรคในสังคมไทยเปลี่ยนไป ประชาชนมีการใช้จ่ายในการดูแลสุขภาพสูงขึ้น เกิดปัญหาความเท่าเทียมกันในการได้รับบริการเป็นผลให้ประชาชนมีความต้องการการดูแลสุขภาพเปลี่ยนไปดังนี้

1. ความต้องการการดูแลเพื่อส่งเสริมสุขภาพในภาวะปกติสูงขึ้น เนื่องจาก ประชาชนมีการศึกษามากขึ้นและสื่อสิ่งพิมพ์ทางด้านสุขภาพกว้างขวางมากขึ้น จึงทำให้ประชาชนมีความเข้าใจและเอาใจใส่สุขภาพอนามัยของตนเองมากขึ้น
2. ความต้องการการดูแลเพื่อป้องกันความเจ็บป่วย ทั้งนี้เพราะผลกระทบจากการพัฒนาประเทศ ประชาชนรับแบบแผนการบริโภคมาจากประเทศทางตะวันตก สังคมที่เต็มไปด้วยการแข่งขันและความเร่งรีบ ทำให้ประชาชนมีพฤติกรรมสุขภาพที่ไม่เหมาะสมเพิ่มมากขึ้น ขาดการออกกำลังกาย มีปัญหาสุขภาพจิต และความรุนแรงต่าง ๆ ในสังคม ก็ปรากฏให้เห็นมากขึ้นอย่างไม่เคยปรากฏมาก่อน ประชาชนในทุกกลุ่มอายุจึงมีความเสี่ยงที่จะเกิดปัญหาสุขภาพที่แตกต่างกันในแต่ละกลุ่ม ความต้องการการดูแลเมื่อเจ็บป่วย
3. ต้องการมีส่วนร่วมในการดูแลตนเอง ทั้งนี้เพราะในปัจจุบันพบว่าปัญหาความเจ็บป่วยที่เกิดขึ้นมีความเกี่ยวข้องกับแบบแผนการดำเนินชีวิต ครอบครัว ชุมชน สังคม ขนบธรรมเนียม วัฒนธรรมที่ประชาชนต้องดำเนินอยู่ในชีวิตประจำวัน การแก้ไขจึงจำเป็นต้องให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการปรับเปลี่ยนพฤติกรรม ซึ่งกระทำได้ต่อเมื่อเจ้าหน้าที่สุขภาพเข้าถึงคนอย่างแท้จริง มีการรณรงค์ ประชาสัมพันธ์ด้วยสื่อต่างๆ รวมทั้งสื่อสิ่งพิมพ์ เพื่อ การดูแลบุคคลและครอบครัวอย่างใกล้ชิดและต่อเนื่อง
4. ต้องการค้นพบโรคในระยะเริ่มต้นและการบำบัดรักษาจากการที่ปัญหาสุขภาพของประชาชนไทยในปัจจุบันมีสาเหตุมาจากพฤติกรรมสุขภาพและวิถีชีวิตเป็นส่วนใหญ่และปัญหาเหล่านี้มักก่อให้เกิดการเจ็บป่วยที่ซ่อนเร้น ต้องการการค้นพบโรคและการดูแลรักษาตั้งแต่ในระยะเริ่มต้นและการดูแลอย่างต่อเนื่อง เช่น เบาหวาน ความดันโลหิตสูง ไขมันในเลือดสูง ต้องการการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมและวิถีชีวิตที่เหมาะสม เพื่อให้สามารถควบคุมโรคและมีชีวิตอยู่อย่างปกติสุข โดยการรักษาด้วยตนเองและพึ่งพาสถานพยาบาลใกล้บ้านเมื่อจำเป็น
5. ต้องการการดูแลอย่างต่อเนื่องที่บ้าน เนื่องจากปัญหาสุขภาพของผู้ป่วยโรคเรื้อรัง และปัญหาสุขภาพในผู้สูงอายุมีมากขึ้นในสังคมไทย ตลอดจนปัญหาค่าใช้จ่ายในการรักษาพยาบาลที่สูงทำให้ผู้เจ็บป่วยต้องจ่ายแพงขึ้น ต้องถูกจำหน่ายออกจากโรงพยาบาลเร็วขึ้น พร้อมกับอาการเจ็บป่วย

ที่ยังมีอยู่ เป็นผลให้ประชาชนผู้เจ็บป่วยเหล่านี้ต้องการการติดตามดูแลต่อเนื่องที่ยาวนานในครอบครัว และชุมชน

6. ต้องการการดูแลจากผู้มีความรู้ความชำนาญเฉพาะทาง ทั้งนี้จากความเจริญก้าวหน้าทางด้านวิทยาศาสตร์สุขภาพและเทคโนโลยีด้านการแพทย์ โดยเฉพาะเทคโนโลยีสมัยใหม่ที่เข้ามามีบทบาทในการศึกษา เป็นผลให้มีผู้ป่วยที่มีปัญหาซับซ้อนในการดูแล จำเป็นต้องได้รับการดูแลจากผู้ให้บริการที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญเฉพาะทางมากขึ้นด้วย

7. ความต้องการการบริการสุขภาพที่มีคุณภาพและประสิทธิภาพมากขึ้น ในขณะที่ประเทศไทยมีค่าใช้จ่ายในการดูแลสุขภาพที่ค่อนข้างสูงตามที่กล่าวมาแล้วนั้น แต่เมื่อพิจารณาผลลัพธ์ที่เกิดขึ้น คือ สถานภาพทางด้านสุขภาพของประชาชนก็ยิ่งด้อยกว่าประเทศเพื่อนบ้านที่มีการลงทุนทางด้านสุขภาพในอัตราที่ต่ำกว่า กล่าวคือ เมื่อพิจารณาตัวชี้วัดสถานภาพทางด้านสุขภาพ อันได้แก่ อัตราการตายของทารก และอายุคาดเฉลี่ยของประชากร จะพบว่า ประเทศไทยมีอัตราการตายของทารก 38 ต่อการเกิดมีชีพ 1,000 คน และประชากรไทยมีอายุคาดเฉลี่ย 68.9 ปี ซึ่งต่ำกว่ามาเลเซียและศรีลังกาที่มีอายุคาดเฉลี่ย 70.5 และ 71.3 ตามลำดับ (ธีระพงษ์ แก้วหาญ, 2543 : 67) ซึ่งให้เห็นว่าการใช้จ่ายด้านสุขภาพของประเทศไทยยังไม่มีประสิทธิภาพเนื่องจากลงทุนสูงแต่ผลตอบแทนไม่คุ้มค่า นอกจากนั้นการที่ประชาชนมีการศึกษาสูงขึ้น การติดตามข้อมูลข่าวสารทั้งจากเทคโนโลยีสารสนเทศและจากสื่อสิ่งพิมพ์ต่าง ๆ กว้างขวางขึ้น ทำให้ประชาชนตระหนักสิทธิที่พึงจะได้รับจากการบริการด้านสุขภาพมากขึ้น การที่ประชาชนต้องจ่ายค่าบริการเพื่อสุขภาพแพงขึ้นจึงเป็นตัวเสริมให้ประชาชนเรียกร้องเรื่องคุณภาพและประสิทธิภาพของการบริการสุขภาพในปัจจุบันมากขึ้นอย่างไม่เคยปรากฏมาก่อน นอกจากนั้นแล้วการที่สถานบริการสุขภาพต่าง ๆ ยังดำเนินการเกี่ยวกับการควบคุมคุณภาพไม่รัดกุมพอ เป็นสาเหตุทำให้เกิดความไม่พอใจในบริการสุขภาพที่ได้รับและเกิดการฟ้องร้องมากขึ้นอีกด้วย

นอกจากนี้ยังมีปัจจัยต่าง ๆ ที่มีผลผลักดันให้ทุกฝ่ายที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับเรื่องสุขภาพ ได้ตระหนักถึงความสำคัญของการดูแลตนเองของประชาชน ปัจจัยเหล่านี้ได้แก่

1. โรคที่เป็นสาเหตุของการเจ็บป่วย ความพิการ และการตาย ในปัจจุบัน และที่เป็นแนวโน้มในอนาคต เป็นโรคเรื้อรังที่มีสาเหตุมาจากวิถีทางดำเนินชีวิตพฤติกรรมสุขภาพที่ไม่เหมาะสม เช่น โรคหัวใจและหลอดเลือด เบาหวาน ความดันโลหิตสูง มะเร็ง การติดเชื้อเอชไอวีและโรคเอดส์ ตลอดจนการเกิดอุบัติเหตุต่าง ๆ เป็นต้น ซึ่งโรคเหล่านี้สามารถป้องกันหรือชะลอการเกิดได้ ถ้าประชาชนรู้จักดูแลสุขภาพตนเอง โรคเหล่านี้ยังเป็นโรคเรื้อรังที่ไม่สามารถรักษาให้หายขาด ผู้ป่วยต้องมีชีวิตอยู่กับโรค ซึ่งจะอยู่ได้อย่างปกติสุข จำเป็นต้องรู้จักจัดการดูแลตนเอง

2. ค่าใช้จ่ายในการบริการสุขภาพที่สูงขึ้นอย่างมาก ในขณะที่เศรษฐกิจของโลกโดยรวมตกต่ำลง การลงทุนทางด้านสุขภาพจะต้องแข่งขันกับความต้องการทางด้านสังคมอื่น ๆ เช่น การศึกษา

การเกษตร น้ำ อุตสาหกรรมต่าง ๆ และการลงทุนทางด้านสุขภาพที่ประหยัดและได้ผลคุ้มค่าที่สุดคือการปรับปรุงสุขภาพให้ดีขึ้นและผู้เจ็บป่วยมีจำนวนวันที่อยู่ในโรงพยาบาลสั้นลง จึงมีความจำเป็นต้องใช้แหล่งประโยชน์จากตัวบุคคลและชุมชนให้เต็มศักยภาพ ดังนั้นประชาชนต้องมีส่วนร่วมรับผิดชอบในการดูแลตนเองและพึ่งพากันเองให้มากที่สุดโดยมีการเชื่อมโยงที่ชัดเจนกับการดูแลจากเจ้าหน้าที่

3. ความเจริญทางด้านเทคโนโลยี โดยเฉพาะการสื่อสารช่วยให้ประชาชนได้รับข้อมูลข่าวสารเพิ่มมากขึ้น ประชาชนเริ่มตั้งคำถามเกี่ยวกับวิธีการรักษาทางการแพทย์โดยเฉพาะในโรคเรื้อรังที่รักษาไม่หายขาดหรือไม่มีทางรักษา เช่น โรคเอดส์ โรคมะเร็งในระยะสุดท้าย เป็นต้น ประชาชนส่วนหนึ่งจึงหันไปแสวงหาวิธีการรักษาอื่น ๆ เช่นวิธีการทางชีวจิต พลังจักรวาล การทำสมาธิ เป็นต้น ซึ่งวิธีการเหล่านี้ผู้ป่วยต้องมีส่วนในการดูแลและปรับจิต ปรับพฤติกรรมของตนเองอย่างจริงจังและเป็นเครื่องชี้ให้เห็นว่าประชาชนเริ่มเข้ามามีส่วนในการควบคุมดูแลสุขภาพตนเองมากขึ้น

4. ประชาชนบางกลุ่มเริ่มหันมาสนใจเรื่องการส่งเสริมสุขภาพและการป้องกันโรคมากขึ้น ซึ่งการเปลี่ยนแปลงนี้ชี้ให้เห็นถึงความพยายามของประชาชนในการลดปัจจัยต่าง ๆ ที่ทำให้เกิดโรคเรื้อรัง ประชาชนเริ่มมองว่าการรักษาทางการแพทย์อย่างเดียวมีส่วนที่จะทำให้ตนเองมีสุขภาพดีและมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นได้น้อย แต่การมีสุขภาพดีขึ้นอยู่กับวิถีการดำเนินชีวิต สิ่งแวดล้อม สังคม เศรษฐกิจ และการเมือง ซึ่งนอกเหนือการควบคุมเจ้าหน้าที่สุขภาพ

5. การดูแลสุขภาพและการเยียวยาในยามเจ็บป่วยของการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ในตะวันออกได้ฝังรากลึกอยู่ในขนบธรรมเนียมประเพณีของคนไทยมาช้านานแต่ไม่ได้รับการพัฒนาให้เท่าเทียมกับการแพทย์ตะวันตก ในปัจจุบันกระทรวงสาธารณสุขโดยแพทย์หญิง เพ็ญญา ทรัพย์เจริญ ได้หันมาฟื้นฟูอย่างจริงจังและมีเจ้าหน้าที่สุขภาพและประชาชนในซีกโลกตะวันตกหันมาสนใจการแพทย์ตะวันออกมากขึ้น ซึ่งเท่ากับเป็นการสนับสนุนวิธีการดูแลรักษาตนเองที่ประชาชนได้ใช้มาช้านาน

6. ระบบการดูแลสุขภาพของประชาชน ไม่ว่าประเทศใดก็ตามมักจะมี 3 ระบบ ที่คงอยู่ด้วยกันเสมอ คือ ระบบการแพทย์วิชาชีพ ระบบการแพทย์สามัญชนและระบบการแพทย์พื้นบ้าน (Kleinman, 1978) โดยเฉพาะในประเทศไทยจะเห็นได้ชัดเจน งานวิจัยต่าง ๆ ได้ชี้ให้เห็นว่าเมื่อประชาชนมีอาการบาดเจ็บจะใช้ระบบสามัญชน คือ การดูแลตนเองและพึ่งพากันเองในครอบครัวและเครือข่ายทางสังคมเสมอ ถ้าอาการไม่ดีขึ้นจึงตัดสินใจใช้ระบบบริการสุขภาพที่เป็นวิชาชีพหรือการแพทย์พื้นบ้าน แต่ยังคงผนวกการดูแลตนเองในระบบสามัญชนอยู่ด้วย (กฤษณา นาดี และคณะ, 2542 : 44-46)

7. งานวิจัยต่าง ๆ ได้ชี้ให้เห็นถึงประโยชน์ของการดูแลตนเองทั้งในภาวะสุขภาพดีและเมื่อเจ็บป่วย เช่น การมีส่วนร่วมในการดูแลตนเองด้วยการหายใจลึก ๆ การไอ การพลิกตะแคงตัว ลูก

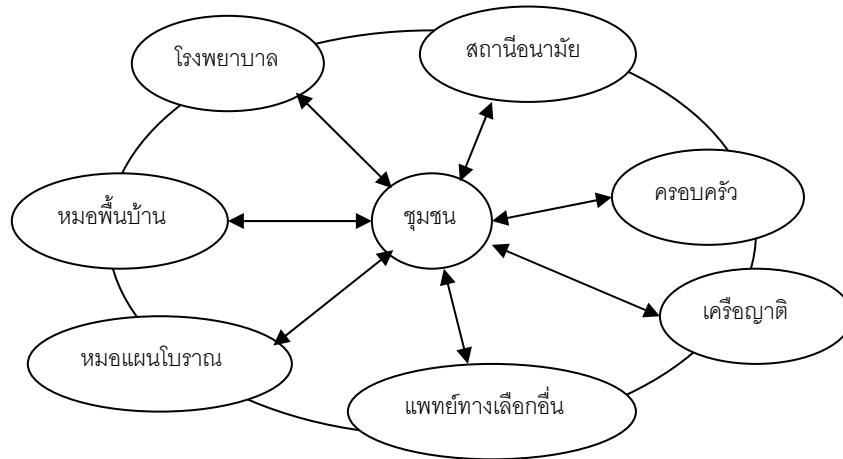
นั่งลูกเดิน การควบคุมความเจ็บปวดหลังผ่าตัด ช่วยลดความรู้สึกรู้สึกปวดและความทุกข์ทรมานจากการปวด ลดภาวะแทรกซ้อนและทำให้ผู้ป่วยอยู่ในโรงพยาบาลสั้นลง และมีความพึงพอใจในการพยาบาลมากขึ้น หรือในกลุ่มผู้ป่วยมะเร็ง การเข้าร่วมกลุ่มช่วยเหลือตนเองช่วยลดความทุกข์ เผชิญกับปัญหาต่าง ๆ ได้ดี และสามารถบำบัดปัญหาตนให้เป็นประโยชน์กับผู้ป่วยที่ได้รับการวินิจฉัยใหม่ได้ (มณฑา ลัมทองกุล, 2542)

จากการศึกษาวิเคราะห์สิ่งพิมพ์และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับระบบสุขภาพ ได้พบความเปลี่ยนแปลงในวิถีชีวิต และพบความต้องการต่างๆของประชาชน ดังนั้นแนวทางในการปฏิรูประบบสุขภาพของประชาชน ต้องปรับเปลี่ยนการดูแลในเชิงรับคือให้มีบริการที่มีประสิทธิภาพ ตอบสนองความต้องการของประชาชนส่วนใหญ่ของประเทศให้ครอบคลุมทั่วถึง ราคาไม่แพง และเป็นการส่งเสริมสุขภาพเชิงรุก ด้วยการมีส่วนร่วมของประชาชนซึ่งนับเป็นองค์ประกอบสำคัญอย่างยิ่งในการปฏิรูประบบบริการสุขภาพ โดยเฉพาะการให้ข้อมูล ข่าวสาร ความรู้ในการส่งเสริมสุขภาพและป้องกันโรคโดยใช้กิจกรรม การรณรงค์ การใช้สื่อต่างๆ รวมทั้งสื่อสิ่งพิมพ์ที่มีคุณภาพ เป็นทางเลือกในการดูแลสุขภาพของประชาชนได้ด้วยตนเอง

สื่อสิ่งพิมพ์สุขภาพและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

สื่อสิ่งพิมพ์สุขภาพก็เป็นสื่อที่มีใช้กันมานาน และก็เป็นสื่อที่ประชาชนอ่านกันน้อยเนื่องจากนิสัยคนไทยโดยทั่วไปยังไม่รักการอ่าน ในเรื่องสุขภาพอนามัยคนไทยส่วนหนึ่งเชื่อและปฏิบัติตามสิ่งที่เห็นและเรื่องที่เล่าต่อกันมา นับถือพระ หมอคุณ หมอเสน่ห์ยาแฝด ไสยศาสตร์ จากระบบความเชื่อแบบพื้นบ้านมาสู่การแพทย์สมัยใหม่ การเรียนรู้เรื่องการดูแลสุขภาพของประชาชนเป็นการเรียนรู้เชิงรุก และเชิงรับ การเรียนรู้เชิงรุกได้แก่การสืบทอดจากบรรพบุรุษเครือญาติ แพทย์พื้นบ้าน และการอบรมเผยแพร่ความรู้ ส่วนการเรียนรู้เชิงรับ ได้แก่การรับรู้ข้อมูลข่าวสาร การเรียนรู้จากประสบการณ์ของผู้อื่น การเรียนรู้ด้วยตนเอง และจากการใช้ประสบการณ์ส่วนตัว สื่อสิ่งพิมพ์สุขภาพจัดว่าเป็นสื่อที่สนับสนุนการเรียนรู้ทั้งเชิงรุกและเชิงรับ

แหล่งเรียนรู้เรื่องการดูแลสุขภาพของประชาชนจึงมีหลากหลาย ผสมผสานกันเป็นเครือข่าย แหล่งเรียนรู้ได้แก่หมอพื้นบ้าน หมอแผนโบราณ แพทย์ทางเลือกอื่น เครือญาติ ครอบครัว สถานีอนามัย และโรงพยาบาล (คมพล สุวรรณภูมิ, 2544) ดังแสดงในแผนภูมิต่อไปนี้

จากเครือข่ายแหล่งเรียนรู้ข้างต้น ผลการศึกษาวิจัยพบว่า ชาวบ้านมีศักยภาพและทางเลือกที่หลากหลายในการดูแลสุขภาพของตนเองทั้งในระดับปัจเจกชน ครอบครัว และชุมชน เมื่อเจ็บไข้ได้ป่วยเล็กน้อยๆก็สามารถพึ่งตนเองได้ โดยดูแลกันเองในครอบครัว พึ่งพาผู้รู้ในชุมชน หรือสถานบริการสาธารณสุขของรัฐที่อยู่ใกล้เคียง ประยุกต์ใช้ทั้งภูมิปัญญาดั้งเดิมและภูมิปัญญาสมัยใหม่ได้อย่างกลมกลืนโดยไม่ปฏิเสธด้านใดด้านหนึ่งโดยสิ้นเชิง ประชาชนในท้องถิ่นมีทางเลือกที่หลากหลาย ทั้งระบบการแพทย์พื้นบ้าน ระบบการแพทย์แผนไทยและแผนปัจจุบัน สถานบริการสาธารณสุขของรัฐ และระบบการแพทย์ทางเลือกอื่น ปัจจัยที่ช่วยให้ชุมชนแสวงหาแนวทางในการดูแลสุขภาพ ประกอบด้วยความสามารถในการเรียนรู้เชิงรุก ความสามารถในการปรับตัวอย่างต่อเนื่อง และวิถีคิดแบบพึ่งตนเอง (คมพล สุวรรณภูมิ, 2544)

สื่อสิ่งพิมพ์สุขภาพนับเป็นสื่อที่ช่วยสนับสนุนการเรียนรู้ทั้งเชิงรุกและเชิงรับ เป็นสื่อที่เข้าถึงชุมชนได้โดยผ่านทางโรงพยาบาลและสถานีอนามัยเป็นส่วนใหญ่ แต่จะเข้าถึงประชาชนและมีอิทธิพลต่อประชาชนหรือไม่เพียงใดเป็นประเด็นที่ต้องศึกษาต่อไป สื่อสิ่งพิมพ์มีอิทธิพลค่อนข้างน้อยต่อผู้ประชาชนบางกลุ่ม ยกเว้นสื่อประเภทหนังสือพิมพ์ซึ่งมีบทบาทอยู่มากด้วยความสามารถทางการตลาดและเนื้อหาข้อมูลที่เร้าใจทันสมัย แต่ก็ยังเป็นบทบาทที่อาจเป็นทั้งทางบวกและทางลบต่อผู้อ่าน ในทางลบคือการตีพิมพ์ข่าวโดยไม่มีการวิเคราะห์ความถูกต้องของข้อมูล ไม่คำนึงถึงผลกระทบต่อสังคม เช่นข่าวการรักษาโรคด้วยวิธีแปลกใหม่ หรือใช้พืชบางชนิด จนทำให้ประชาชนหลงใหลกันไปขอบำบัดรักษา ในที่สุดได้มีการพิสูจน์กันและพบว่าแท้ๆแล้ว สื่อหนังสือพิมพ์ก็มีส่วนที่ทำให้ประชาชนผู้อ่านเข้าใจผิด ตรงกันข้ามข่าวที่เป็นข้อเท็จจริง เช่นสารที่มีอันตรายต่อสุขภาพที่ใช้ในการประกอบอาหารหรือเครื่องดื่ม ข่าวเช่นนี้ไม่อาจสู้กับแรงโฆษณาในหนังสือพิมพ์ วิทยุ โทรทัศน์ สื่อสิ่งพิมพ์บางประเภทจึงมิได้ทำหน้าที่ส่งเสริมสุขภาพที่ดีต่อประชาชน มิได้เสนอความเป็นจริงที่ประชาชนควรรู้และปฏิบัติให้ถูกต้อง

อย่างไรก็ตามสิ่งพิมพ์ก็ยังถือว่าเป็นสื่อสำคัญที่เผยแพร่ถึงประชาชนได้ง่าย โรงพยาบาล สถานีอนามัย ศูนย์บริการสาธารณสุขล้วนใช้สื่อสิ่งพิมพ์ในการเผยแพร่ความรู้ด้านสุขภาพอนามัย โดยมีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับเรื่องนี้มาเป็นเวลานาน เป็นการวิจัยเกี่ยวกับการใช้สื่อเผยแพร่ความรู้ด้านสุขภาพอนามัย การใช้ประโยชน์และอิทธิพลของสื่อสิ่งพิมพ์ เนื้อหาสื่อสิ่งพิมพ์เกี่ยวกับการส่งเสริมสุขภาพอนามัย การใช้สื่อสิ่งพิมพ์ในสถานศึกษา และการผลิตสื่อสิ่งพิมพ์สุขภาพ ดังตัวอย่างงานวิจัยต่อไปนี้

1. การวิจัยเกี่ยวกับการใช้สื่อเผยแพร่ความรู้ด้านสุขภาพอนามัย

ในอดีต มีงานวิจัยของสำนักอนามัย กรมควบคุมโรคติดต่อ (2510) ศึกษาเรื่อง “การใช้เอกสาร ใบปลิวประกอบการโฆษณาเคลื่อนที่เพื่อประชาสัมพันธ์การให้วัคซีนป้องกันโรคโปลิโอ” พบว่าระดับการศึกษาเป็นตัวแปรที่มีผลต่อความรู้ความเข้าใจเอกสาร ใบปลิวที่แจก คนที่มีการศึกษาสูงกับการศึกษาต่ำได้รับผลจากเอกสารแจกแตกต่างกัน

การวิจัยในเรื่องคล้ายกันนี้ได้แก่งานวิจัยของ นิยดา สวัสดิวงศ์ (2521) ศึกษาเรื่อง “ความสนใจของหญิงคลอดบุตรต่อเอกสารการปฏิบัติตนในระยะตั้งครรภ์และหลังคลอด” พบว่าระดับการศึกษาของผู้รับเอกสารมีความสัมพันธ์กับการอ่านความรู้จากเอกสารในระดับกลาง ซึ่งหมายความว่ามารดาที่มีระดับความรู้แตกต่างกัน ต่างได้รับความรู้ความเข้าใจจากเอกสารได้พอๆกัน ซึ่งขัดแย้งกับผลการวิจัยของสำนักอนามัย กองควบคุมโรคติดต่อ

นอกจากนี้มีการวิจัยเกี่ยวกับ การเผยแพร่เอกสารให้ผู้ป่วยอ่านทันที กับให้เก็บไปอ่านที่บ้าน พบว่าผลการเรียนรู้จากเอกสารไม่แตกต่างกัน (กองสุขาภิบาล กระทรวงสาธารณสุข, 2526) ศิริรักษ์ พ่วงพรพิทักษ์ (2526 : 97-99) ได้ทำการวิจัยเรื่อง “ทัศนคติของผู้เชี่ยวชาญด้านสุขภาพอนามัยไทยต่อการจัดประสบการณ์ในการจัดการศึกษาภาคบังคับ พุทธศักราช 2534” พบว่า การจัดประสบการณ์ด้านสุขภาพอนามัย ในหลักสูตรประถมศึกษาในทศวรรษหน้า ด้านเนื้อหาที่ควรจัดในหลักสูตร คือ โภชนาการ สุขภาพส่วนบุคคล การสุขาภิบาล สุขภาพจิต สิ่งเสพติดให้โทษ บริการสาธารณสุข โรคติดต่อ สวัสดิศึกษา โดยเฉพาะเรื่องความปลอดภัยในอาชีพ การปฐมพยาบาล ความคิดรวบยอดของการใช้ยา ฯลฯ สถานศึกษาควรจัดให้มีการสอนสุขภาพอนามัย การจัดสิ่งแวดล้อมให้มีความสัมพันธ์และเกี่ยวข้องกัน ส่วนในด้านการจัดการเรียนการสอนเกี่ยวกับประสบการณ์ด้านสุขภาพอนามัยนั้น ควรจัดให้สัมพันธ์กับชีวิตประจำวันให้มากที่สุดและเน้นการฝึกปฏิบัติจริง

ในช่วงแผนพัฒนาการสาธารณสุขแห่งชาติฉบับที่ 5 (พ.ศ.2525 - 2529) มีนโยบายการเผยแพร่ความรู้ด้านสุขภาพ ในช่วงเวลานี้มีการศึกษาวิจัยโดยบุญส่ง แจ่มสว่าง (2527) ได้ทำการวิจัยเรื่องการวิเคราะห์การใช้สื่อเพื่อเผยแพร่ความรู้ด้านสุขภาพอนามัยสำหรับประชาชนของเจ้าหน้าที่ในโรงพยาบาลและสถานบริการสาธารณสุข ในกรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่าสื่อที่ใช้กันมากที่สุดคือในโรงพยาบาลและสถานบริการสาธารณสุขทุกแห่งในกรุงเทพมหานครมี 2 ชนิดคือสื่อประเภทเอกสารและแผ่นพับ และสื่อประเภทโปสเตอร์ แต่สื่อที่ประชาชนให้ความสนใจมากที่สุดคือเทปโทรทัศน์ซึ่งมีใช้

เป็นจำนวนน้อย สื่อที่ใช้เพื่อการเผยแพร่ความรู้ในโรงพยาบาลและศูนย์บริการสาธารณสุขมาจากแหล่งผลิตสำคัญ 3 แหล่ง คือกระทรวงสาธารณสุข โรงพยาบาล และบริษัทผู้เป็นตัวแทนจำหน่ายยา กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยเห็นว่าควรมีการจัดตั้งศูนย์ผลิตและบริการสื่อเพื่อการเผยแพร่ความรู้ด้านสุขภาพอนามัยโดยเฉพาะ

การวิจัยที่คล้ายกับเรื่องข้างต้น จัดพิมพ์ในปี 2532 คือการวิจัยเรื่อง “สภาพความต้องการและปัญหาการใช้สื่อเพื่อการเผยแพร่ความรู้ด้านสุขภาพอนามัยสำหรับประชาชนเจ้าหน้าที่สาธารณสุขสังกัดกรุงเทพมหานคร” โดยปรารภณา มาลัยขวัญ (2532) ผลการวิจัยที่มีความสอดคล้องกับการวิจัยของบุญส่ง แฉ่งสว่าง (2527) คือ สื่อที่ใช้มากที่สุดคือใบปลิวและแผ่นพับ และโปสเตอร์ ซึ่งสื่อทั้งสองชนิดมีปริมาณมากและมีคุณภาพดีมาก นอกจากนี้ผลการวิจัยพบว่าสื่อที่มีคุณภาพดีรองลงมาจากใบปลิวและแผ่นพับ และโปสเตอร์ คือภาพพลิก เทปโทรทัศน์ เทปบันทึกเสียง ของจริงและของตัวอย่าง หน่วยงานที่เป็นแหล่งให้การสนับสนุนสื่อมากกว่าแหล่งอื่นๆ คือ หน่วยงานสุขศึกษา กองส่งเสริมสาธารณสุข สำนักอนามัย กรุงเทพมหานคร แต่สื่อที่มีคุณภาพดีมากที่สุดคือสื่อจากหน่วยงานสุขศึกษาและกองทันตสาธารณสุข ในด้านเนื้อหาสื่อที่มีการเผยแพร่มากที่สุดมี 7 เรื่องได้แก่ การให้ภูมิคุ้มกันโรค โรคเกี่ยวกับเด็ก การเลี้ยงดูทารก ทันตสุขภาพ การอนามัยแม่และเด็ก โภชนาการ และการวางแผนครอบครัว ส่วนประเภทสื่อที่เจ้าหน้าที่จำเป็นต้องใช้ประกอบการเผยแพร่มากที่สุดคือ ใบปลิวและแผ่นพับ และโปสเตอร์

2. การวิจัยเกี่ยวกับการใช้ประโยชน์ และอิทธิพลของสื่อสิ่งพิมพ์สุขภาพ

ศินีนาฐ์ สนธิพงษ์ (2541) ศึกษาวิจัยเรื่อง “ผลสัมฤทธิ์ เรื่องมะเร็งปากมดลูกของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน(อสม.)จังหวัดสุราษฎร์ธานี” ที่เรียนรู้จากสิ่งพิมพ์ที่มีวิธีการนำเสนอแตกต่างกัน โดยให้กลุ่มตัวอย่างที่ 1 ศึกษาสิ่งพิมพ์เรื่องปากมดลูกที่มีรูปเล่มแบบรวมเล่ม กลุ่มที่ 2 ศึกษาจากสิ่งพิมพ์เรื่องมะเร็งปากมดลูกที่มีรูปเล่มชนิดแยกเนื้อหาออกเป็น 2 เล่ม หลังจากนั้นประเมินความรู้เรื่องโรคมะเร็งโดยใช้แบบทดสอบแล้วเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ของทั้ง 2 กลุ่ม ผลการวิจัยพบว่า อสม. ทั้ง 2 กลุ่มมีผลสัมฤทธิ์แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ

ชาติดุฒิ วัจวล (2542) วิจัยเรื่อง “อิทธิพลของสื่อสิ่งพิมพ์ที่มีผลต่อความรู้และทัศนคติเรื่องเพศศึกษาของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายในโรงเรียนสหศึกษา : กรณีศึกษาโรงเรียนในอำเภอเมืองจังหวัดเชียงใหม่” ผลการวิจัยพบว่า โดยทั่วไปกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ เปิดรับจากหนังสือพิมพ์ โทรทัศน์และสื่อบุคคล เมื่อจำแนกตามประเภทของสื่อสิ่งพิมพ์ กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เปิดรับข้อมูลข่าวสารเรื่องเพศศึกษาจากหนังสือพิมพ์ นิตยสาร หนังสือความรู้เกี่ยวกับเพศศึกษา และหนังสือการ์ตูนมากที่สุด

การให้ข้อมูลข่าวสารเรื่องเพศศึกษาของบิดามารดาหรือผู้ปกครอง และระยะเวลาในการ

เปิดรับข้อมูลข่าวสารเรื่องเพศศึกษาทั้งจากหนังสือพิมพ์และนิตยสาร มีความสัมพันธ์กับความรู้เรื่องเพศศึกษาของกลุ่มตัวอย่าง นอกจากนี้จากการเชื่อมโยงการเปิดรับข้อมูลข่าวสารเรื่องเพศศึกษาทั้งจากหนังสือพิมพ์และนิตยสาร สามารถอนุมานได้ว่าสื่อสิ่งพิมพ์มีอิทธิพลต่อความรู้เรื่องเพศศึกษาอย่างชัดเจน ในขณะที่สื่อสิ่งพิมพ์มีอิทธิพลต่อทัศนคติเรื่องเพศศึกษาในระดับหนึ่ง ซึ่งยังไม่เด่นชัดนัก

3. การวิจัยเกี่ยวกับเนื้อหาสื่อสิ่งพิมพ์ด้านสุขภาพ

การวิจัยที่เกี่ยวกับเนื้อหาสื่อสิ่งพิมพ์สุขภาพโดยตรง คือ การวิจัยเรื่อง “การวิเคราะห์เนื้อหาเกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูเด็กในสิ่งพิมพ์ภาษาไทย” (จุฑาภรณ์ สุภิมารส, 2538) ซึ่งเน้นเฉพาะเรื่องการวางแผนครอบครัว การปฏิบัติตนของมารดาตั้งแต่เริ่มตั้งครรภ์จนถึงหลังคลอด และการดูแลสุขภาพเด็ก การอบรมเลี้ยงดูเด็ก แม้เนื้อหาจะเป็นเฉพาะเรื่อง แต่ก็เป็นส่วนหนึ่งของเรื่องการดูแลสุขภาพประชาชน สิ่งพิมพ์ที่ผู้วิจัยใช้ในการศึกษาประกอบด้วยสื่อสิ่งพิมพ์เฉพาะกิจ จัดพิมพ์โดยหน่วยงานภาครัฐและเอกชน และนิตยสารซึ่งจัดพิมพ์ในช่วง พ.ศ.2536-2538 ผลการวิจัยสอดคล้องกับการวิจัยของบุญส่ง แจ่มสว่าง (2527) และ ปราบธนา มาลัยขวัญ (2542) คือเรื่อง รูปแบบของสิ่งพิมพ์ที่ใช้มากที่สุดคือ แผ่นพับ และสอดคล้องกับการวิจัยของบุญส่ง แจ่มสว่าง (2527) ได้กำหนดหน่วยงานที่เสนอเนื้อหาเกี่ยวกับเรื่องนี้มากที่สุดคือกระทรวงสาธารณสุข

4. การวิจัยเกี่ยวกับการใช้สื่อสิ่งพิมพ์สุขภาพในสถานศึกษา

คมคาย นาคะปัท (2522 : 8) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “ประสิทธิผลของอุปกรณ์การสอนที่มีต่อการรับรู้ภูมิคุ้มกันโรคของเด็กในเขตจังหวัดราชบุรี” โดยใช้อุปกรณ์การสอน คือ เอกสารและโปสเตอร์ เกี่ยวกับโรคคอตีบ บาดทะก โปลิโอ และ ไกกรน ผลการวิจัยพบว่า มารดากลุ่มทดลองที่ได้รับการจูงใจโดยใช้เอกสารและโปสเตอร์ มีทัศนคติเกี่ยวกับการให้ภูมิคุ้มกันโรคดีกว่ามารดาในกลุ่มที่ไม่ได้รับการจูงใจโดยใช้เอกสารและโปสเตอร์ ผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับผลการวิจัยของแผนกป้องกันและควบคุมโรคติดต่อฝ่ายสาธารณสุข กรุงเทพมหานคร ซึ่งได้ศึกษาวิธีดำเนินการให้วัคซีนป้องกันโรคโปลิโอ โดยใช้รถโฆษณาเคลื่อนที่แจกเอกสารใบปลิว และกำหนดนัดหมายบริการทั่วประเทศเทศบาลกรุงเทพฯ ผลการดำเนินการด้วยวิธีดังกล่าวพบว่า มีเด็กมารับการฉีดวัคซีนสูงขึ้นร้อยละ 88.90 (กองควบคุมโรคติดต่อ 2510 : 30) เอกสารที่แจกนั้นจะมีผลต่อเมื่อผู้ได้รับแจกเป็นผู้อ่านหนังสือได้ระดับการศึกษาของผู้ได้รับแจกเอกสารจึงเป็นตัวแปรอันหนึ่งที่สามารถทำให้ผลที่ได้รับระหว่างคนที่มีการศึกษากับคนที่มีการศึกษาสูง ได้รับผลจากเอกสารแจกต่างกัน

สุธาร์ตน์ ชัยจันทร์ (2542) วิจัยเรื่อง “การนำเสนอรูปแบบการใช้สื่อสิ่งพิมพ์ประกอบการเรียนการสอนอนามัยส่วนบุคคลตามแนวสุขบัญญัติแห่งชาติสำหรับครูโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ” ผลการวิจัยเน้นในเรื่องรูปแบบการใช้สื่อสิ่งพิมพ์ในการเรียนการสอนเป็นส่วนใหญ่ การวิจัยไม่เกี่ยวกับการใช้สื่อสิ่งพิมพ์ของประชาชน แต่ก็ได้ความรู้เรื่องประเภทสื่อและแหล่งสื่อสิ่งพิมพ์ กล่าวคือจากการศึกษาวิเคราะห์พบว่าสื่อที่ใช้มากที่สุดคือ โปสเตอร์

แผ่นพับ สื่อชุดนิทรรศการ แหล่งสื่อสิ่งพิมพ์ได้แก่ สำนักงานสาธารณสุขประจำจังหวัด/อำเภอ/ตำบล สำนักงานมัยกรุงเทพมหานคร กรมอนามัย กรมควบคุมโรคติดต่อ กระทรวงสาธารณสุข ศูนย์บริการสาธารณสุข และ ฝ่ายสุขศึกษา/ส่งเสริมสุขภาพในโรงพยาบาลของรัฐและเอกชน

5. การวิจัยเกี่ยวกับการผลิตสื่อสิ่งพิมพ์สุขภาพ

ชูเกียรติ จิตต์ว่องไว (2541) วิจัยเรื่อง “การศึกษาความพร้อมในการผลิตสื่อสุขภาพและประชาสัมพันธ์ของสำนักงานสาธารณสุขจังหวัด โรงพยาบาลศูนย์ โรงพยาบาลทั่วไปในประเทศไทย” ผลการวิจัยพบว่า (1) ประเภทของสื่อที่มีประสิทธิผลของการผลิตสูง ได้แก่ ภาพถ่าย/สไลด์ และสื่อวิทยุ สื่อสไลด์ประกอบเสียงแบบ 2-3 เครื่องฉาย สื่อสิ่งพิมพ์และสื่อวีดิทัศน์

(2) หน่วยงานที่ผลิตยังไม่มีความพร้อมในปัจจุบันที่ส่งผลต่อการผลิตสื่อ ได้แก่ ความรู้ ความสามารถของบุคลากร การฝึกอบรม เครื่องมือ การดำเนินการผลิต และงบประมาณ ส่วนที่มีความพร้อมได้แก่การบริหารสื่อ และบุคลากรในการผลิต (3) ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความพร้อมของการผลิตสื่อได้แก่ บุคลากร ความรู้ความสามารถของบุคลากร เครื่องมือ การดำเนินการผลิต งบประมาณ และการบริหารสื่อ (4) หน่วยงานที่ผลิตสื่อสุขภาพมีความต้องการใช้สื่อในระดับมาก แต่การผลิตสื่อและคุณภาพของสื่อที่ผลิตอยู่ในระดับปานกลาง

หทัยรัตน์ ทองเขียว (2545) ศึกษาวิจัยเรื่อง “ความคิดเห็นเกี่ยวกับสื่อสุขภาพที่ผลิตโดยกรมอนามัยของข้าราชการกระทรวงสาธารณสุขในจังหวัดแม่ฮ่องสอน” ผลการวิจัยพบว่าสื่อสุขภาพที่นำไปใช้ในการเผยแพร่ ส่วนใหญ่เป็นสื่อประเภทสิ่งพิมพ์ เหตุผลในการนำสื่อสิ่งพิมพ์ไปใช้ส่วนมากเป็นเพราะ มีความสะดวกทั้งในด้านการนำไปใช้ การขนย้าย หรือพกพา โดยเฉพาะโปสเตอร์ ประชาชนในพื้นที่ให้ความสนใจมากที่สุด สื่อที่มีความเหมาะสมในการนำไปเผยแพร่ คือ สื่อประเภทภาพพลิก เนื่องจากมีความสมบูรณ์ในรายละเอียดของเนื้อหา ส่วนสื่อที่คิดว่าจะผลิตเองได้คือสื่อประเภทแผ่นพับ ในขณะที่สื่อประเภทโสตทัศนูปกรณ์มีข้อจำกัดบางประการ เช่น ปริมาณของสื่อไม่เพียงพอกับความต้องการขาดอุปกรณ์ในการนำเสนอ ในบางพื้นที่ยังไม่มีไฟฟ้าใช้ และการคมนาคมในถิ่นทุรกันดารบางแห่ง เป็นไปด้วยความลำบากยิ่ง

อย่างไรก็ตามผู้ตอบแบบสอบถามแสดงความคิดเห็นว่า สื่อสุขภาพที่กรมอนามัยผลิตนั้นมีคุณภาพดี แต่มีความเหมาะสมสำหรับการนำไปใช้กับคนในเมืองหลวงหรือภาคกลางเป็นส่วนใหญ่ เมื่อนำไปใช้ในจังหวัดแม่ฮ่องสอนซึ่งมีลักษณะพื้นที่ ประชากร ภาษา และขนบธรรมเนียมประเพณีที่แตกต่างกัน จึงมีข้อจำกัดในการให้ความรู้ ข้อมูล ข่าวสารต่างๆ ดังนั้นกรมอนามัยควรได้มีการศึกษาวิเคราะห์ลักษณะพื้นที่และชุมชนในแต่ละแห่ง เพื่อประกอบการพิจารณาออกแบบและผลิตสื่อให้เหมาะสม ทั้งรูปแบบภาพ ภาษา และควรสนับสนุนให้เจ้าหน้าที่สาธารณสุขในแต่ละพื้นที่ได้ผลิตสื่อขึ้นมาใช้เองบ้างเพราะเจ้าหน้าที่ย่อมจะมีความเข้าใจในสภาพปัญหา และความต้องการของประชาชนในพื้นที่เป็นอย่างดี

จากผลการวิจัยต่างๆ พบมีความสอดคล้องกันมากในเรื่องประเภทสื่อสิ่งพิมพ์ที่ใช้เผยแพร่ความรู้ด้านสุขภาพอนามัยมากที่สุดได้แก่ แผ่นพับ โบปลิว และโปสเตอร์ หน่วยงานที่ผลิตสื่อสิ่งพิมพ์สุขภาพส่วนใหญ่เป็นหน่วยงานในกระทรวงสาธารณสุข หน่วยงานในภูมิภาคที่ผลิตสื่อสิ่งพิมพ์ยังมีปัญหาในเรื่องความรู้ความสามารถของบุคลากร การฝึกอบรม เครื่องมือการผลิต กระบวนการผลิต และงบประมาณ การผลิตสื่อสิ่งพิมพ์โดยกรมต่างๆของกระทรวงสาธารณสุขมีคุณภาพดี แต่คุณภาพในการผลิตของหน่วยงานย่อยๆ ยังอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนการวิจัยที่ยังไม่ปรากฏชัดเจนคือการวิจัยด้านการดำเนินงานสื่อสิ่งพิมพ์สุขภาพ การแปลงข้อมูลข่าวสารสุขภาพเพื่อประชาชน ซึ่งสมควรทำการศึกษาวิจัยต่อไป

8. การวิจัยเกี่ยวกับการดูแลสุขภาพ

อนงค์นุช ภูยานนท์ ศึกษาวิจัยเรื่อง “อนาคตภาพบทบาทการพยาบาลเพื่อการพัฒนาการดูแลสุขภาพตนเองของประชาชนในทศวรรษหน้า” ผลการวิจัยพบว่า

1. พัฒนาการของการดูแลสุขภาพตนเองของประชาชนแบ่งได้เป็น 5 ช่วง คือ ช่วงการดูแลครัวเรือนและเพื่อนบ้าน ช่วงเฝ้าสังเกตการณ์การแพทย์แผนใหม่ ช่วงเริ่มมั่นใจการดูแลรักษาในโรงพยาบาลและมองสุขภาพเป็นเรื่องการเจ็บป่วย ช่วงดูแลสุขภาพด้วยกลวิธีสาธารณสุขมูลฐานและนิยมความเชี่ยวชาญเฉพาะสาขาและช่วงสรรหาทางเลือกที่เหมาะสม

2. การวิเคราะห์การปฏิบัติการพยาบาลในการส่งเสริมการดูแลสุขภาพตนเองของประชาชนในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 1-8 นั้น พบว่า ในช่วงแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 1-3 การพยาบาลเป็นการช่วยเหลือดูแลเกี่ยวกับความทุกข์สบายและนำการรักษาของแพทย์ไปสู่ผู้ป่วย ต่อมาในช่วงแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 4-6 การพยาบาลจึงเริ่มมีการอบรมประชาชนให้เป็นผู้ประสานงานด้านสุขภาพในชุมชน และแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 7-8 นั้น จึงพัฒนาอาสาสมัครสาธารณสุขให้ทำหน้าที่ผู้ให้บริการสุขภาพเบื้องต้นในชุมชน

3. แนวโน้มของบทบาทการพยาบาลเพื่อการพัฒนาการดูแลสุขภาพตนเองของประชาชนในทศวรรษหน้าที่เป็นไปได้มากที่สุดและเป็นภาพที่พึงประสงค์นั้น พบว่า รูปแบบการปฏิบัติงานจะเป็นลักษณะการทำงานเป็นทีมร่วมกันกับประชาชนและสาขาวิชาชีพอื่น ๆ และการทำงานเป็นทีมร่วมกันของพยาบาลโดยระบบการส่งต่อทางการพยาบาลอย่างครบวงจร

4. การเตรียมความพร้อมของพยาบาลวิชาชีพเพื่อการพัฒนาการดูแลสุขภาพตนเองเข้าไปในหลักสูตร และการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการเพื่อนำความรู้ทางการพยาบาลและสาขาวิชามาเป็นฐานในการปฏิบัติงาน

ว่าที่ร้อยตรี คมพล สุวรรณภูมิ ศึกษาวิจัยเรื่อง “การศึกษาและพัฒนากระบวนการเรียนรู้ของชุมชนในด้านการดูแลรักษาสุขภาพเพื่อการพึ่งตนเองด้านสาธารณสุขของชุมชน”

ผลการวิจัยพบว่า ชาวบ้านมีศักยภาพและทางเลือกที่หลากหลายในการดูแลรักษาสุขภาพตนเองทั้งในระดับปัจเจกบุคคล/ครอบครัว/ชุมชน เมื่อเจ็บไข้ได้ป่วยเล็ก ๆ น้อย ๆ สามารถพึ่งตนเองได้โดยการดูแลตนเองในครัวเรือน หากไม่สามารถรักษาตัวเอง ก็พร้อมที่จะพึ่งพาผู้ชำนาญการในชุมชนหรืออาศัยสถานบริการสาธารณสุขของรัฐที่อยู่ใกล้เคียง โดยชาวบ้านสามารถประยุกต์ใช้ทั้งภูมิปัญญาดั้งเดิมและภูมิปัญญาสมัยใหม่ได้อย่างกลมกลืนโดยไม่ปฏิเสธด้านใดด้านหนึ่งโดยสิ้นเชิง ทั้งนี้หากมองภาพรวมเชิงระบบ พบว่า ชาวบ้านมีทางเลือกที่หลากหลายในการดูแลรักษาสุขภาพ ได้แก่ ระบบการดูแลรักษาสุขภาพในครัวเรือนและชุมชน ระบบการแพทย์พื้นบ้านในท้องถิ่น ระบบการแพทย์แผนไทยและแผนปัจจุบันในสถานบริการสาธารณสุขของรัฐ และระบบการแพทย์ทางเลือกทางเลือกอื่น อย่างไรก็ตาม ปัจจัยที่ช่วยให้ชุมชนสามารถแสวงหาแนวทางในการดูแลรักษาสุขภาพได้อย่างหลากหลายและเหมาะสม ประกอบด้วย ความสามารถในการเรียนรู้เชิงรุก ความสามารถในการปรับตัวอย่างต่อเนื่อง และวิถีคิดแบบพึ่งตนเอง ภายใต้บริบททางสังคมวัฒนธรรมและสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงไป

ทั้งนี้ การพัฒนาสุขภาพอย่างมีส่วนร่วมของประชาชน โดยอาศัยการประมวลองค์ความรู้พื้นบ้านในการดูแลรักษาสุขภาพ เพื่อส่งเสริมการดูแลรักษาสุขภาพตนเอง จำเป็นต้องให้สอดคล้องกับกระบวนการเรียนรู้ของชุมชนในการดูแลรักษาสุขภาพ ภายใต้ปัจจัยเงื่อนไขที่สำคัญ กล่าว คือ การมีองค์ความรู้พื้นบ้าน ความเป็นครอบครัวและเครือญาติในชุมชน ระดับการยอมรับองค์ความรู้ ความมั่นคงทางเศรษฐกิจ สังคม ความหลากหลายทางชีวภาพ และระดับความสำเร็จของระบบบริการสาธารณสุขของรัฐ

จากรายงานผลการวิจัย จะเห็นว่าในอนาคตการดูแลสุขภาพอนามัยเป็นเรื่องของประชาชนเอง การพึ่งพาตนเองเป็นความจำเป็นของประชาชนโดยตรง สื่อสิ่งพิมพ์จะเป็นสื่อสนับสนุนการเรียนรู้ทั้งเชิงรุกและเชิงรับในการพึ่งพาตนเองด้านสุขภาพอนามัย ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตลอดชีวิต เป็นเครื่องมือสำคัญที่ประชาชนสามารถเข้าถึงและศึกษาข้อมูลสุขภาพได้ด้วยตนเอง ดังนั้นการใช้สื่อสิ่งพิมพ์จึงมีความจำเป็นและมีความสำคัญต่อประชาชนในการดูแลสุขภาพอนามัย และเป็นทางเลือกหนึ่งในเครือข่ายแหล่งเรียนรู้ด้านสุขภาพของประชาชน

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

รูปแบบการวิจัย

การวิจัยเรื่องสื่อสิ่งพิมพ์สุขภาพ เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ โดยเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างด้วยการใช้แบบสอบถามและสัมภาษณ์ให้ได้ข้อมูลทั้งด้านปริมาณและคุณภาพ นำเสนอผลการวิเคราะห์ สังเคราะห์ให้เห็นถึงสภาพการดำเนินงานการผลิต การใช้ประโยชน์จากสื่อสิ่งพิมพ์ สภาพการทำงานของผู้แปลงข้อมูลข่าวสาร นำเสนอแนวทางในการส่งเสริมพัฒนาผู้แปลงข้อมูลข่าวสาร รูปแบบฐานข้อมูลสิ่งพิมพ์ และรูปแบบฐานข้อมูลผู้แปลงข้อมูลข่าวสาร ตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากรที่ใช้ในการศึกษา มี 3 กลุ่มดังต่อไปนี้

กลุ่มที่ 1 ผู้แปลงข้อมูลข่าวสารสุขภาพ ประกอบด้วยผู้แต่ง ผู้รวบรวม เรียบเรียง ผู้แปล และถ่ายทอด นำเสนอเนื้อหาลงในสื่อสิ่งพิมพ์ ซึ่งมีประสบการณ์เกี่ยวกับการแปลงข้อมูลข่าวสารสุขภาพอย่างน้อย 1 ปี และมีผลงานปรากฏในหนังสือ จุลสาร หรือนิตยสารที่ตีพิมพ์เผยแพร่ระหว่างปี 2540 ถึงปัจจุบัน จำนวน 123 คน

กลุ่มที่ 2 ผู้จัดพิมพ์และเผยแพร่สื่อสิ่งพิมพ์สุขภาพ ได้แก่ผู้จัดพิมพ์ที่เป็นองค์กรภาคเอกชน สำนักพิมพ์ มูลนิธิ และองค์กรภาครัฐ ประกอบด้วยกรม กอง ในสังกัดกระทรวงสาธารณสุข ผลการสำรวจข้อมูลเบื้องต้นได้จำนวนประชากรทั้ง 2 กลุ่ม 107 หน่วยงาน

กลุ่มที่ 3 แหล่งบริการฐานข้อมูลสิ่งพิมพ์สุขภาพ ได้แก่ห้องสมุดและศูนย์เอกสารที่ให้บริการฐานข้อมูลสื่อสิ่งพิมพ์สุขภาพ จากการสำรวจได้ประชากรที่เป็นห้องสมุดที่ให้บริการฐานข้อมูลด้านการแพทย์ พยาบาล ทันตแพทย์ เภสัชกรรม และสาธารณสุข ในมหาวิทยาลัย และวิทยาลัยจำนวน 27 แห่ง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา มี 3 กลุ่มดังต่อไปนี้

กลุ่มที่ 1 ผู้แปลงข้อมูลข่าวสารสุขภาพ แบ่งออกเป็น 2 กลุ่มย่อย คือกลุ่มแรกได้มาจากการเลือกอย่างเจาะจงจากประชากรผู้ที่มีประสบการณ์ในการแปลงข้อมูลข่าวสารสุขภาพอย่างน้อย 1 ปี จำนวน 25 คน การเก็บข้อมูลจากกลุ่มนี้ใช้วิธีการสัมภาษณ์ โดยรับข้อมูลครบตามจำนวน 25 คน ตามที่กำหนดไว้ และผู้แปลงข้อมูลข่าวสารกลุ่มที่ 2 ใช้สำหรับตอบแบบสอบถาม โดยส่งแบบสอบถาม

ไปตามรายชื่อผู้แปลงข้อมูลข่าวสารซึ่งเป็นประชากรทั้งหมด ได้รับส่งแบบสอบถามจำนวน 58 ชุด คิดเป็นร้อยละ 47 ของประชากร

กลุ่มที่ 2 ผู้จัดพิมพ์และเผยแพร่สื่อสิ่งพิมพ์สุขภาพ แบ่งออกเป็น 2 กลุ่มย่อยคือ กลุ่มแรก ได้มาจากการเลือกอย่างเจาะจง จำนวน 25 รายที่มีประสบการณ์ในการจัดพิมพ์สื่อสิ่งพิมพ์สุขภาพ อย่างน้อย 5 ปี การเก็บข้อมูลใช้การสัมภาษณ์แบบเจาะลึกเพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงคุณภาพ ผลการเก็บข้อมูลจากการสัมภาษณ์ได้กลุ่มตัวอย่าง 23 ราย ผู้จัดพิมพ์กลุ่มที่ 2 ใช้สำหรับเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับสภาพการดำเนินงานสื่อสิ่งพิมพ์สุขภาพ บทบาทของภาครัฐและเอกชนในการจัดพิมพ์ ประเภทสื่อสิ่งพิมพ์ ประสิทธิภาพ และการใช้ประโยชน์เพื่อสุขภาพของประชาชน การเก็บข้อมูลใช้แบบสอบถามส่งให้ประชากรทั้งหมด ได้รับแบบสอบถามคืนจากผู้จัดพิมพ์ สำนักพิมพ์ทั้งภาคเอกชน และรัฐบาล จำนวน 72 ชุด คิดเป็นร้อยละ 67 ของประชากร

กลุ่มที่ 3 แหล่งบริการฐานข้อมูลสิ่งพิมพ์สุขภาพ ได้แก่ห้องสมุดและศูนย์เอกสารที่ให้บริการฐานข้อมูลสื่อสิ่งพิมพ์สุขภาพ การเลือกกลุ่มตัวอย่างใช้วิธีเลือกอย่างเจาะจงจากห้องสมุดที่ให้บริการฐานข้อมูลด้านการแพทย์ พยาบาล ทันตแพทย์ เภสัชกรรม และสาธารณสุข ในมหาวิทยาลัย และวิทยาลัย ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 27 แห่ง ใช้สำหรับเก็บข้อมูลใช้แบบสอบถาม และได้รับแบบสอบถามคืนจำนวน 17 ชุด คิดเป็นร้อยละ 68 ของกลุ่มตัวอย่างที่เลือกไว้

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วยแบบสัมภาษณ์ และ แบบสอบถามรวม รวม 6 ประเภท ได้แก่

1. แบบสัมภาษณ์ผู้แปลงข้อมูลข่าวสารสุขภาพ (บ.1)

ใช้เก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างที่ 1 แบ่งออกเป็น 4 ตอน คือ

ตอนที่ 1 สถานภาพผู้แปลงข้อมูลข่าวสาร

ตอนที่ 2 การทำงานแปลงข้อมูลข่าวสาร

ตอนที่ 3 ประโยชน์และประสิทธิภาพของสื่อสิ่งพิมพ์สุขภาพ

ตอนที่ 4 ปัญหา แนวทางการพัฒนาและส่งเสริมการแปลงข้อมูลข่าวสารสุขภาพ

2. แบบสอบถามผู้แปลงข้อมูลข่าวสารสุขภาพ (บ.2)

ใช้เก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างที่ 1 แบ่งออกเป็น 5 ตอน คือ

ตอนที่ 1 สถานภาพผู้แปลงข้อมูลข่าวสาร

ตอนที่ 2 การทำงานแปลงข้อมูลข่าวสาร

ตอนที่ 3 ประโยชน์และประสิทธิภาพของสื่อสิ่งพิมพ์สุขภาพ

ตอนที่ 4 ปัญหา แนวทางการพัฒนาและส่งเสริมการแปลงข้อมูลข่าวสารสู่สภาพ

ตอนที่ 5 การสร้างฐานข้อมูลผู้แปลงข้อมูลข่าวสาร

3. แบบสัมภาษณ์ผู้จัดพิมพ์และเผยแพร่สื่อสิ่งพิมพ์สู่สภาพ (บ.3)

ใช้เก็บรวบรวมข้อมูลกลุ่มตัวอย่างที่ 2 คือองค์กรภาครัฐและเอกชน แบบสัมภาษณ์แบ่งออกเป็น 3 ตอน

ตอนที่ 1 สภาพการดำเนินงาน

ตอนที่ 2 ประโยชน์และประสิทธิภาพของสื่อสิ่งพิมพ์

ตอนที่ 3 ปัญหา แนวทางการพัฒนาและส่งเสริมการจัดพิมพ์สื่อสิ่งพิมพ์สู่สภาพ

4. แบบสัมภาษณ์บรรณาธิการนิตยสาร วารสารเพื่อสุขภาพ (บ.4)

ใช้เก็บรวบรวมข้อมูลกลุ่มตัวอย่างที่ 2 ที่เป็นบรรณาธิการนิตยสาร วารสารของสำนักพิมพ์เอกชน แบบสัมภาษณ์แบ่งออกเป็น 4 ตอน

ตอนที่ 1 สภาพการดำเนินงาน

ตอนที่ 2 ประโยชน์และประสิทธิภาพของสื่อสิ่งพิมพ์

ตอนที่ 3 ปัญหา แนวทางการพัฒนาและส่งเสริมการจัดพิมพ์สื่อสิ่งพิมพ์สู่สภาพ

ตอนที่ 4 การจัดทำฐานข้อมูลสื่อสิ่งพิมพ์สู่สภาพ

5. แบบสอบถามผู้จัดพิมพ์และเผยแพร่สื่อสิ่งพิมพ์สู่สภาพ (บ.5)

ใช้เก็บรวบรวมข้อมูลกลุ่มตัวอย่างที่ 2 คือผู้จัดพิมพ์ภาครัฐและเอกชน แบบสอบถามแบ่งออกเป็น 3 ตอน

ตอนที่ 1 สภาพการดำเนินงาน

ตอนที่ 2 ประโยชน์และประสิทธิภาพของสื่อสิ่งพิมพ์สู่สภาพ

ตอนที่ 3 ปัญหา แนวทางการพัฒนาและส่งเสริมการจัดพิมพ์สื่อสิ่งพิมพ์สู่สภาพ

ตอนที่ 4 ฐานข้อมูลสื่อสิ่งพิมพ์สู่สภาพ

6. แบบสอบถามแหล่งบริการฐานข้อมูลสื่อสิ่งพิมพ์สู่สภาพ (บ.6)

ใช้เก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างที่ 4 คือห้องสมุดที่ให้บริการฐานข้อมูล แบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 สภาพการบริการสื่อสิ่งพิมพ์สู่สภาพ

ตอนที่ 2 ฐานข้อมูลสิ่งพิมพ์สู่สภาพ

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การสร้างเครื่องมือต่างๆ มีขั้นตอนดังนี้

1. ศึกษาสำรวจข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับผู้แปลงข้อมูล ผู้จัดพิมพ์ ผู้ผลิต เผยแพร่ แหล่งเผยแพร่ให้บริการฐานข้อมูล โดยสำรวจจากสิ่งพิมพ์ในห้องสมุด สำนักพิมพ์ ผู้จัดพิมพ์ เว็บไซต์ที่เกี่ยวข้อง ในส่วนของโครงสร้างฐานข้อมูลผู้จัดพิมพ์ ศึกษาจากมาตรฐานการลงรายการ MARC21 และ Dublin Core Metadata
2. สร้างแบบสัมภาษณ์ ให้มีความตรงตามเนื้อหาที่ต้องการศึกษา
3. สร้างแบบสอบถาม ให้มีความตรงตามเนื้อหาที่ต้องการศึกษา นำเสนอให้ที่ประชุมชุดโครงการ สังเคราะห์ระบบข้อมูลข่าวสารสุขภาพเพื่อประชาชน สถาบันวิจัยระบบสาธารณสุข เพื่อพิจารณาตรวจสอบ และให้คำแนะนำในการแก้ไขปรับปรุง
4. ที่ปรึกษาตรวจแก้เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย และปรับปรุงให้สมบูรณ์
5. ทดลองนำแบบสัมภาษณ์ แบบสอบถามไปใช้เก็บรวบรวมข้อมูล จากกลุ่มที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา พร้อมกับวิเคราะห์ค่าความน่าเชื่อถือของแบบสอบถาม ได้ค่าความเชื่อมั่น (Alpha) ของแบบสอบถามผู้แปลงข้อมูลข่าวสารสุขภาพ 0.86 และแบบสอบถามผู้จัดพิมพ์ 0.79
6. ปรับปรุงแก้ไขแบบสัมภาษณ์ แบบสอบถามให้มีความสมบูรณ์และถูกต้อง

การจัดเก็บรวบรวมข้อมูล

1. เก็บรวบรวมข้อมูลจากเอกสาร รายงานการวิจัย ระยะเวลา 2 เดือน (มกราคม-กุมภาพันธ์ 2547)
2. สัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่าง กลุ่มที่ 1 ผู้แปลงข้อมูลข่าวสารสุขภาพ เพื่อให้ได้ข้อมูลเกี่ยวกับลักษณะผลงานที่ทำ กระบวนการเข้าสู่อาชีพ กระบวนการทำงาน สภาพ ปัญหา และแนวทางการพัฒนาและส่งเสริมผู้แปลงข้อมูลข่าวสารสุขภาพ การสัมภาษณ์ใช้เวลา 4 เดือน (เมษายน-กรกฎาคม 2547)
3. ส่งแบบสอบถามให้กลุ่มตัวอย่าง กลุ่มที่ 1 ผู้แปลงข้อมูลข่าวสารสุขภาพ เพื่อให้ได้ข้อมูลเกี่ยวกับลักษณะผลงานที่ทำ กระบวนการเข้าสู่อาชีพ กระบวนการทำงาน สภาพ ปัญหา และแนวทางการพัฒนาและส่งเสริมผู้แปลงข้อมูลข่าวสารสุขภาพ การสัมภาษณ์ใช้เวลา 4 เดือน (เมษายน-กรกฎาคม 2547)
4. สัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างกลุ่มที่ 2 ผู้จัดพิมพ์สื่อสิ่งพิมพ์สุขภาพเพื่อรวบรวมข้อมูล

สภาพการดำเนินงาน การใช้ประโยชน์ และประสิทธิภาพของสิ่งพิมพ์ ใช้เวลา 4 เดือน (เมษายน-กรกฎาคม 2547)

5. ส่งแบบสอบถาม ให้กลุ่มตัวอย่างกลุ่มที่ 2 ผู้จัดพิมพ์สื่อสิ่งพิมพ์สุขภาพเพื่อรวบรวมข้อมูลสถานการณ์การผลิตและเผยแพร่สิ่งพิมพ์ ใช้เวลา 4 เดือน (เมษายน-กรกฎาคม 2547)

6. ส่งแบบสอบถามให้กลุ่มตัวอย่างกลุ่มที่ 2 ที่เป็นบรรณาธิการวารสาร นิตยสารของสำนักพิมพ์เอกชนที่จัดพิมพ์นิตยสารวารสารเพื่อสุขภาพ เพื่อรวบรวมข้อมูลสถานการณ์การผลิตและเผยแพร่สิ่งพิมพ์ ใช้เวลา 4 เดือน (เมษายน-กรกฎาคม 2547)

7. ส่งแบบสอบถาม ให้กลุ่มตัวอย่างกลุ่มที่ 3 แหล่งบริการฐานข้อมูลสิ่งพิมพ์เพื่อสุขภาพ ได้แก่ห้องสมุด เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลการบริการสิ่งพิมพ์สุขภาพ ฐานข้อมูลสิ่งพิมพ์ ใช้เวลา 4 เดือน (เมษายน-กรกฎาคม 2547)

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ข้อมูลเชิงปริมาณ วิเคราะห์ด้วยสถิติเชิงบรรยาย และสถิติอ้างอิง t-test, Oneway ANOVA เพื่อเปรียบเทียบตัวแปรดังนี้

เปรียบเทียบประเภทเนื้อหาสื่อสิ่งพิมพ์ ระหว่างกลุ่มผู้จัดพิมพ์

เปรียบเทียบความเหมาะสมและประสิทธิภาพของสิ่งพิมพ์ ระหว่างกลุ่มผู้จัดพิมพ์

เปรียบเทียบจุดมุ่งหมายในการจัดพิมพ์ ระหว่างกลุ่มผู้จัดพิมพ์

เปรียบเทียบปัญหาการจัดพิมพ์ ระหว่างกลุ่มผู้จัดพิมพ์

เปรียบเทียบเหตุผลในการทำงานการแปลงข้อมูลข่าวสารสุขภาพ ระหว่างผู้แปลงข้อมูล

ข่าวสาร

เปรียบเทียบหลักการเลือกเรื่อง ระหว่างผู้แปลงข้อมูลข่าวสาร

เปรียบเทียบความเหมาะสมและประสิทธิภาพของสิ่งพิมพ์ ระหว่างผู้แปลงข้อมูลข่าวสาร

เปรียบเทียบจุดมุ่งหมายในการแปลงข้อมูลข่าวสาร ระหว่างกลุ่มผู้แปลงข้อมูลข่าวสาร

เปรียบเทียบปัญหาการแปลงข้อมูลข่าวสาร ระหว่างกลุ่มผู้แปลงข้อมูลข่าวสาร

2. ข้อมูลเชิงคุณภาพ วิเคราะห์ สังเคราะห์ สรุปประเด็นสำคัญ และอธิบายเชิงพรรณนา

3. วิเคราะห์ สังเคราะห์ จัดทำข้อเสนอแนะ นำเสนอแนวทางและรูปแบบดังต่อไปนี้

3.1 แนวทางการพัฒนาและส่งเสริมผู้แปลงข้อมูลข่าวสารสุขภาพ

3.2 รูปแบบฐานข้อมูลสื่อสิ่งพิมพ์สุขภาพ

3.3 รูปแบบฐานข้อมูลผู้แปลงข้อมูลข่าวสารสุขภาพ

การสร้างแบบจำลองฐานข้อมูลและการทดลองใช้ฐานข้อมูล

1. สร้างแบบจำลองฐานข้อมูลสื่อสิ่งพิมพ์สุขภาพ โดยใช้ผลการวิเคราะห์ข้อมูลและการนำเสนอรูปแบบฐานข้อมูลสื่อสิ่งพิมพ์สุขภาพ เป็นแนวทางในการสร้างแบบจำลอง
2. สร้างแบบจำลองฐานข้อมูลผู้แปลงข้อมูลข่าวสารสุขภาพเพื่อประชาชน โดยใช้ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเรื่องการนำเสนอรูปแบบฐานข้อมูลและเครือข่ายข้อมูลผู้แปลงข้อมูลข่าวสารสุขภาพ เป็นแนวทางในการสร้างแบบจำลอง
3. ทดลองใช้ฐานข้อมูลเกี่ยวกับสื่อสิ่งพิมพ์สุขภาพ และฐานข้อมูลผู้แปลงข้อมูลข่าวสาร เพื่อนำเสนอไปใช้ในโครงการวิจัยระยะต่อไป

วิธีดำเนินการวิจัยใช้ เครื่องมือการวิจัย กลุ่มตัวอย่าง การรวบรวมข้อมูล และการวิเคราะห์ข้อมูล จำแนกตามคำถามในการวิจัย สรุปตามตารางต่อไปนี้

คำถามการวิจัย	เครื่องมือการวิจัย / กระบวนการวิจัย	กลุ่มตัวอย่าง / แหล่งข้อมูล	การวิเคราะห์และนำเสนอข้อมูล
1. สื่อสิ่งพิมพ์เพื่อการใช้ประโยชน์เพื่อสุขภาพมีจำแนกเป็นกี่ประเภท อะไรบ้าง สื่อสิ่งพิมพ์ประเภทใดมีประสิทธิภาพมากที่สุดน้อยอย่างไร ประชาชนกลุ่มใดใช้ประโยชน์จากสื่อสิ่งพิมพ์สุขภาพ และได้ใช้ประโยชน์มากน้อยเพียงใด	1. วิเคราะห์เอกสาร 2. แบบสัมภาษณ์ บ.1 และ บ.3 3. แบบสอบถาม บ.2 บ.4 บ.5	1. เอกสาร รายงานการวิจัย 2. กลุ่มตัวอย่างที่ 1 ผู้แปลงข้อมูล 3. กลุ่มตัวอย่างที่ 2 ผู้จัดพิมพ์ เผยแพร่สื่อสิ่งพิมพ์สุขภาพ	1.วิเคราะห์เนื้อหา สังเคราะห์ข้อมูล นำเสนอเป็นความเรียง 2. วิเคราะห์ค่าสถิติเบื้องต้น สถิติวิเคราะห์ t-test เพื่อเปรียบเทียบประสิทธิภาพประเภทสื่อสิ่งพิมพ์ระหว่างผู้จัดพิมพ์ 3. สถิติวิเคราะห์ Oneway-ANOVA เพื่อเปรียบเทียบการใช้ประโยชน์ระหว่างกลุ่มผู้แปลงข้อมูลข่าวสาร
2. การดำเนินงานสื่อสิ่งพิมพ์สุขภาพจัดทำโดยภาครัฐบาล หรือเอกชนใด มีสภาพการดำเนินงานอย่างไร ด้วยต้นทุนการดำเนินงานอย่างไร และการเข้ามามีบทบาทของภาครัฐและเอกชนเป็นอย่างไร	1. แบบสัมภาษณ์ บ.3 2. แบบสอบถาม บ.4 บ.5	กลุ่มตัวอย่างที่ 2 ผู้จัดพิมพ์ เผยแพร่สื่อสิ่งพิมพ์สุขภาพ	1. วิเคราะห์เนื้อหา สังเคราะห์ข้อมูล นำเสนอเป็นความเรียง 2. วิเคราะห์ค่าสถิติเบื้องต้น สถิติวิเคราะห์ t-test Oneway-ANOVA เพื่อเปรียบเทียบสภาพการดำเนินงานระหว่างกลุ่มผู้จัดพิมพ์

คำถามการวิจัย	เครื่องมือการวิจัย / กระบวนการวิจัย	กลุ่มตัวอย่าง / แหล่งข้อมูล	การวิเคราะห์และนำเสนอข้อมูล
3. ผู้ที่ทำหน้าที่แปลงข้อมูลข่าวสาร สุขภาพประชาชนเป็นบุคคลประเภทใด ลักษณะผลงานแปลงข้อมูลข่าวสาร และ ลักษณะงานที่ทำเป็นอย่างไร กระบวนการ เข้าสู่อาชีพ กระบวนการทำงาน สภาพ และปัญหาเป็นอย่างไร	แบบสัมภาษณ์ บ.1 แบบสอบถาม บ.2	กลุ่มตัวอย่างที่ 1 ผู้แปลงข้อมูล ข่าวสาร	วิเคราะห์เนื้อหา สังเคราะห์ข้อมูล จำแนก หมวดหมู่ นำเสนอเป็นความเรียงและตาราง ข้อมูลเชิงปริมาณ วิเคราะห์สถิติเบื้องต้น สถิติ วิเคราะห์ t-test และ Oneway ANOVA เพื่อ เปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของตัว แปรต่างๆ ระหว่างกลุ่มผู้แปลงข้อมูลข่าวสาร
4. แนวทางการพัฒนาและส่งเสริมผู้แปลง ข้อมูลสุขภาพเป็นอย่างไร	แบบสัมภาษณ์ บ.1 แบบสอบถาม บ.2	กลุ่มตัวอย่างที่ 1 ผู้แปลงข้อมูล ข่าวสาร	วิเคราะห์เนื้อหา สังเคราะห์ข้อมูล จำแนก องค์ประกอบแนวทาง นำเสนอเป็นความเรียง
5. การใช้คอมพิวเตอร์และระบบ ฐานข้อมูลด้านสื่อสิ่งพิมพ์สุขภาพใน ปัจจุบันมีสภาพอย่างไร และการพัฒนา ฐานข้อมูลสิ่งพิมพ์สุขภาพในอนาคตควรมี รูปแบบอย่างไร	1.วิเคราะห์เอกสาร 2. แบบสอบถาม บ.4 3.แบบสอบถาม บ.5 4. แบบสอบถาม บ.6	1. เอกสาร รายงานการวิจัย 2. กลุ่มตัวอย่างที่ 2 ผู้จัดพิมพ์ เผยแพร่สิ่งพิมพ์สุขภาพ 3. กลุ่มตัวอย่างที่ 3 ห้องสมุดที่ ให้บริการฐานข้อมูลสื่อสิ่งพิมพ์ สุขภาพ	วิเคราะห์เนื้อหา สังเคราะห์ข้อมูล ประมวล องค์ประกอบของรูปแบบฐานข้อมูลสื่อสิ่งพิมพ์

คำถามการวิจัย	เครื่องมือการวิจัย / กระบวนการวิจัย	กลุ่มตัวอย่าง / แหล่งข้อมูล	การวิเคราะห์และนำเสนอข้อมูล
6. การพัฒนาฐานข้อมูลผู้แปลงข้อมูล ข่าวสารสุขภาพประชาชนควรมีรูปแบบ อย่างไร	1. วิเคราะห์เอกสาร 2. แบบสอบถาม บ.2	1. เอกสาร รายงานการวิจัย 2. กลุ่มตัวอย่างที่ 1 ผู้แปลง ข้อมูลข่าวสาร	วิเคราะห์เนื้อหา สังเคราะห์ข้อมูล ประมวล องค์ประกอบของรูปแบบฐานผู้แปลงข้อมูล ข่าวสาร

กิจกรรมการวิจัย	ม.ค 47	ก.พ.	มี.ค	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค 47
1. ศึกษาข้อมูลเบื้องต้น เอกสาร รายงานการวิจัย จากห้องสมุด และเว็บไซต์										
2. เสนอโครงการวิจัย และทำสัญญา										
3. ศึกษากลุ่มตัวอย่าง คัดเลือกกลุ่มตัวอย่าง ติดต่อประสานงานกับกลุ่มตัวอย่าง กำหนดการ สัมภาษณ์										
4. สร้างเครื่องมือการวิจัย ตรวจสอบคุณภาพข้อเครื่องมือการวิจัย										
5. วิจัยเอกสาร วิเคราะห์เอกสาร สังเคราะห์ สรุปประเด็นสำคัญ										
6. เก็บรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์										
7. ถอดเทป วิเคราะห์ สังเคราะห์ สรุปประเด็นสำคัญ พิมพ์รายงานจากการสัมภาษณ์										

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล

ข้อมูลเชิงปริมาณ วิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติเบื้องต้น คือความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และใช้สถิติวิเคราะห์ค่า t (t-test) การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (Oneway ANOVA) เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของตัวแปรต่างๆ ระหว่างกลุ่ม พร้อมกับการนำเสนอเป็นความเรียงประกอบตาราง การแปลความหมายของค่าเฉลี่ยใช้เกณฑ์ดังนี้

ค่าเฉลี่ย ระหว่าง 1.00 - 1.49 หมายถึง น้อยที่สุด

ค่าเฉลี่ย ระหว่าง 1.50 - 2.49 หมายถึง น้อย

ค่าเฉลี่ย ระหว่าง 2.50 - 3.49 หมายถึง ปานกลาง

ค่าเฉลี่ย ระหว่าง 3.50 - 4.49 หมายถึง มาก

ค่าเฉลี่ย ระหว่าง 4.50 - 5.00 หมายถึง มากที่สุด

ส่วนข้อมูลปลายเปิดและข้อมูลจากการสัมภาษณ์ใช้วิธีวิเคราะห์ จัดหมวดหมู่ และสังเคราะห์นำเสนอเป็นความเรียงเชิงพรรณนา

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลแบ่งออกเป็น 5 ตอน ตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย คือ

ตอนที่ 1. สภาพและปัญหาการดำเนินงานในการจัดพิมพ์และเผยแพร่สื่อสิ่งพิมพ์เพื่อ

สุขภาพ แบ่งออกเป็น 2 เรื่อง คือ

1.1 สภาพการดำเนินงานการจัดพิมพ์และเผยแพร่สื่อสิ่งพิมพ์สุขภาพของผู้จัดพิมพ์

1.2 สภาพการดำเนินงานการจัดพิมพ์นิตยสาร วารสารสุขภาพ

ตอนที่ 2. สภาพการดำเนินงานของผู้แปลงข้อมูลข่าวสารสุขภาพ

ตอนที่ 3. แนวทางการพัฒนาและส่งเสริมผู้แปลงข้อมูลข่าวสารสุขภาพ

ตอนที่ 4. แหล่งบริการฐานข้อมูลและการนำเสนอรูปแบบฐานข้อมูลสื่อสิ่งพิมพ์สุขภาพ แบ่งเนื้อหาออกเป็น 2 เรื่อง คือ

4.1 แหล่งบริการฐานข้อมูลสื่อสิ่งพิมพ์สุขภาพ

4.2 รูปแบบฐานข้อมูลสื่อสิ่งพิมพ์สุขภาพ

ตอนที่ 5. การนำเสนอรูปแบบฐานข้อมูลผู้แปลงข้อมูลข่าวสารสุขภาพ

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลแต่ละตอนมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

ตอนที่ 1

สภาพและปัญหาการดำเนินงานในการจัดพิมพ์และเผยแพร่สื่อสิ่งพิมพ์สุขภาพ

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลตอนนี้ แบ่งออกเป็น 2 ตอน คือสภาพการดำเนินงานการจัดพิมพ์สื่อสิ่งพิมพ์สุขภาพ และสภาพการดำเนินงานการจัดพิมพ์นิตยสาร วารสารสุขภาพ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลมีดังต่อไปนี้

ตอนที่ 1.1 สภาพการดำเนินงานในการจัดพิมพ์และเผยแพร่สื่อสิ่งพิมพ์สุขภาพของผู้จัดพิมพ์

สภาพการดำเนินงาน

1. ผู้จัดพิมพ์เป็นหน่วยงานภาครัฐ 41 แห่ง (ร้อยละ 56.9) ภาคเอกชน 31 แห่ง (ร้อยละ 43.1) มีบุคลากรที่ทำหน้าที่ผลิตสื่อสิ่งพิมพ์สุขภาพในองค์กรโดยเฉลี่ย 11.95 คน (S.D.= 14.06) ผลิตหนังสือโดยเฉลี่ยปีละ 8.69 ชื่อเรื่อง (S.D.= 6.74)
2. ผู้แปลงข้อมูลข่าวสารสื่อสิ่งพิมพ์สุขภาพที่หน่วยงานจัดพิมพ์ เป็นบุคคลประเภทต่างๆ ดังแสดงในตารางที่ 1 ซึ่งส่วนใหญ่เป็นแพทย์ (ร้อยละ 69.4) รองลงมาเป็นเจ้าของที่สาธารณสุข (ร้อยละ 50.0)

ตารางที่ 1 จำนวนและร้อยละของประเภทผู้แปลงข้อมูลข่าวสาร (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

ประเภทผู้แปลงข้อมูลข่าวสาร	จำนวน	ร้อยละ
แพทย์	50	69.4
พยาบาล	29	40.3
เจ้าหน้าที่สาธารณสุข	36	50.0
นักสื่อสารมวลชน	17	23.6
บุคคลทั่วไป	16	22.2

3. ค่าใช้จ่ายในการจัดพิมพ์สื่อสิ่งพิมพ์สุขภาพ (ค่าใช้จ่ายโดยเฉลี่ยต่อเล่ม) เป็นค่าลิขสิทธิ์ที่จ่ายให้ผู้แต่งร้อยละ 10 (ต่ำสุดร้อยละ 7 สูงสุด ร้อยละ 20) อีกร้อยละ 90 เป็นค่าใช้จ่ายในการจัดพิมพ์ ออกแบบ จัดเตรียมต้นฉบับ ค่าพิมพ์ ค่าโฆษณาประชาสัมพันธ์ ค่าจัดส่ง และการตลาด
4. วิธีการทำงานในการจัดพิมพ์สื่อสิ่งพิมพ์

ในการจัดพิมพ์สื่อสิ่งพิมพ์สุขภาพ หน่วยงานส่วนใหญ่มีวิธีการทำงานจัดทำต้นฉบับในหน่วยงาน แต่ว่าจ้างการพิมพ์จากโรงพิมพ์ภายนอก (ร้อยละ 81.9) ดังแสดงในตารางที่ 2

ตารางที่ 2 จำนวนและร้อยละของวิธีการทำงานจัดพิมพ์ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

วิธีการทำงานในการจัดพิมพ์สื่อสิ่งพิมพ์	จำนวน	ร้อยละ
1. จัดทำต้นฉบับและตีพิมพ์ภายในหน่วยงาน ใช้โรงพิมพ์ภายในหน่วยงาน	8	11.1
2. จัดทำต้นฉบับในหน่วยงาน แต่ว่าจ้างการพิมพ์จากโรงพิมพ์ภายนอก		
3. ว่าจ้างจัดทำต้นฉบับจากหน่วยงานภายนอก แต่ตีพิมพ์ในหน่วยงาน ใช้โรงพิมพ์ในหน่วยงาน	59	81.9
4. ว่าจ้างจัดทำต้นฉบับจากหน่วยงานภายนอก และว่าจ้างการพิมพ์จากโรงพิมพ์ภายนอก	5	6.9
	20	27.8

5. การประเมินผลการจัดพิมพ์

ผู้จัดพิมพ์เคยประเมินผลการจัดพิมพ์สื่อสิ่งพิมพ์สุขภาพจำนวน 36 แห่ง (ร้อยละ 50) และไม่เคยประเมินจำนวน 36 แห่ง (ร้อยละ 50) สำหรับวิธีการประเมินผลสำนักพิมพ์มีวิธีการประเมินจากปก เนื้อหาภายในเล่ม อ่านง่าย และดูจากยอดขาย ตลาดรับซื้อและขาย

ผู้จัดพิมพ์ส่วนใหญ่มีคณะกรรมการหรือกองบรรณาธิการตรวจสอบ/ประเมินคุณภาพเนื้อหาของนักเขียน ก่อนตีพิมพ์จำนวน 61 แห่ง (ร้อยละ 84.7) ไม่มีคณะกรรมการตรวจสอบ/ประเมิน จำนวน 11 แห่ง (ร้อยละ 15.3)

ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ ได้ข้อค้นพบเพิ่มเติมเกี่ยวกับวิธีการประเมิน และวิธีการตรวจสอบคุณภาพเนื้อหา ดังนี้

วิธีการประเมินผลการจัดพิมพ์สื่อสิ่งพิมพ์สุขภาพ

ผู้จัดพิมพ์และเผยแพร่สื่อสิ่งพิมพ์สุขภาพมีวิธีการประเมินผลการจัดพิมพ์สื่อสิ่งพิมพ์สุขภาพด้วยวิธีการที่หลากหลาย ซึ่งพบว่าส่วนใหญ่ประเมินผลโดยการดูจากจำนวนยอดขาย ดูจากการตอบรับสื่อสิ่งพิมพ์ บางสำนักพิมพ์มีการแจกให้บุคลากร พนักงานในสำนักพิมพ์ไปอ่านและใช้วิธีสอบถามอย่างไม่เป็นทางการจากบุคลากรเหล่านั้น บางครั้งมีการประชุมเพื่อประเมินผลการทำงานทุกเดือน หรือถ้ามีการออกร้านจำหน่ายหนังสือในงานต่าง ๆ เช่น งานสัปดาห์หนังสือ หลังสิ้นสุดงานก็จะมีการประชุม เพื่อพิจารณาถึงการจัดกิจกรรม นอกจากนี้ยังการประเมินผลจากความนิยมของประชาชนในการซื้อสื่อสิ่งพิมพ์ของสำนักพิมพ์ การใช้แบบสอบถามเพื่อสำรวจความคิดเห็นจากผู้อ่านที่เป็นสมาชิก และดูจากข้อมูลป้อนกลับจากสื่อมวลชน ถ้าพบว่าบางเรื่องที่ยังไม่เป็นที่นิยมก็จะยังไม่จัดพิมพ์ บาง

สำนักพิมพ์ให้ฝ่ายพิมพ์ ฝ่ายผลิตพิจารณาจากปก ภาพประกอบ เนื้อหาภายใน รูปเล่ม อ่านง่ายก่อนส่งพิมพ์ หลังจากเป็นเล่มแล้วตรวจสอบว่าตรงตามเป้าหมายที่วางไว้หรือไม่ บางสำนักพิมพ์ให้มีการประเมินมาตรฐานตามมาตรฐาน ISO

วิธีการตรวจสอบ/ประเมินคุณภาพเนื้อหาของนักเขียนก่อนตีพิมพ์

ส่วนใหญ่สำนักพิมพ์จะมีวิธีการตรวจสอบ/ประเมินคุณภาพเนื้อหาของนักเขียน ก่อนตีพิมพ์ โดยมีกองบรรณาธิการเป็นผู้ตรวจสอบ ซึ่งเป็นการใช้การประเมินคุณภาพภายใน บางสำนักพิมพ์ได้ขอให้แพทย์ นักวิชาการ อาจารย์จากสถาบันอุดมศึกษาที่มีชื่อเสียงและเป็นที่ยอมรับในสังคมเป็นผู้ตรวจสอบ นอกจากนี้ยังพบว่ามีบางสำนักพิมพ์ที่ไม่มีการประเมินผลและตรวจสอบคุณภาพเพราะเชื่อในความสามารถของผู้แต่ง ซึ่งส่วนใหญ่เป็นอาจารย์ และคาดว่าว่าผู้แต่งได้ตรวจสอบมาอย่างดีแล้ว

6. เนื้อหาที่จัดพิมพ์ในสื่อสิ่งพิมพ์สุขภาพ

ผู้จัดพิมพ์ได้จัดพิมพ์สื่อสิ่งพิมพ์สุขภาพเนื้อหาต่างๆ ดังแสดงในตารางที่ 3 ซึ่งส่วนใหญ่อยู่ในระดับน้อย เมื่อเปรียบเทียบกับสิ่งพิมพ์ที่มีเนื้อหาด้านอื่นๆ

ตารางที่ 3 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของปริมาณเนื้อหาที่จัดพิมพ์

เนื้อหาที่จัดพิมพ์ในสื่อสิ่งพิมพ์สุขภาพ	$\bar{X}$	S.D.	ความหมาย
1. โภชนาการ	2.15	1.98	น้อย
2. ชีวิต ธรรมชาติบำบัด	1.30	1.63	น้อย
3. การใช้ยา สมุนไพร	1.43	1.59	น้อย
4. การออกกำลังกาย	1.94	1.66	น้อย
5. โยคะ	1.45	1.81	น้อย
6. การลดน้ำหนัก	1.30	1.74	น้อย
7. แม่และเด็ก การเลี้ยงดูบุตร	1.66	1.80	น้อย
8. สุขภาพผู้สูงอายุ	1.69	1.80	น้อย
9. สุขภาพความงาม	1.57	1.61	น้อย
10. เพศศึกษา	.97	1.35	น้อย
11. ความรู้เกี่ยวกับโรคต่างๆ	2.59	1.93	ปานกลาง
12. การดูแลตนเองเมื่อป่วย	2.18	1.88	น้อย
13. สุขภาพจิต	1.94	1.84	น้อย
14. สภาพแวดล้อม มลภาวะ ที่อยู่อาศัย	1.25	1.54	น้อย

การเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของเนื้อหาที่จัดพิมพ์ระหว่างหน่วยงานที่จัดพิมพ์พบว่าหน่วยงานภาครัฐและเอกชนจัดพิมพ์สิ่งพิมพ์มีเนื้อหาแตกต่างกันดังตารางที่ 36 (ดูรายละเอียดในภาคผนวก ก) คือหน่วยงานภาครัฐและเอกชนจัดพิมพ์สิ่งพิมพ์เนื้อหาไม่แตกต่างกัน 3 เรื่อง คือ ความรู้เกี่ยวกับโรคต่างๆ การดูแลตนเองเมื่อป่วย และสภาพแวดล้อม มลภาวะ ที่อยู่อาศัย ส่วนเรื่องอื่นๆอีก 11 เรื่อง แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จำนวน 11 เรื่อง โดยหน่วยงานภาครัฐจัดพิมพ์เนื้อหาทั้ง 11 เรื่องสูงกว่าภาคเอกชน

ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ได้ข้อค้นพบเกี่ยวกับการจัดพิมพ์เนื้อหา และเหตุผลในการเลือกเนืหาดังแสดงในตารางที่ 4

ตารางที่ 4 เนื้อหาสุขภาพที่จัดพิมพ์ และเหตุผลในการเลือกเนื้อหา

เนื้อหาที่จัดพิมพ์ในสื่อสิ่งพิมพ์สุขภาพ	เหตุผลที่เลือกพิมพ์เนื้อหา
1. สุขภาพแม่/เด็ก/ครอบครัว จิตวิทยาการศึกษาและเลี้ยงดูเด็ก จิตวิทยาประยุกต์	สำนักพิมพ์มีความคิดว่าการผลิตสื่อสิ่งพิมพ์สุขภาพนั้นไม่ได้มุ่งแต่ผลกำไรทางธุรกิจอย่างเดียว แต่ต้องการทำประโยชน์เพื่อสังคม ซึ่งเรื่องที่น่าสนใจและเป็นเรื่องใกล้ตัวเหมาะกับสังคมปัจจุบันใช้เป็นคู่มือในการดำเนินชีวิต เป็นเพื่อนคู่คิดของพ่อแม่ที่จะดูแลบุตรหลานเมื่อมีอาการเจ็บป่วยอย่างถูกต้องตามหลักการก่อนที่จะพาไปหาแพทย์ ซึ่งเมื่อเด็กมีอาการเจ็บป่วยพ่อแม่จะกังวลมาก นอกจากนี้จะเป็นการให้ความรู้ด้านอื่น ๆ ด้วย นอกจากสุขภาพกาย เป็นการสร้างกระแสให้เกิดขึ้นในสังคม ให้ผู้ใหญ่ในบ้านเมืองรับรู้ถึงความสำคัญของการดูแลสุขภาพของประชาชนไม่ว่าจะอยู่ในวัยเด็กหรือผู้ใหญ่

ตารางที่ 4 เนื้อหาสุขภาพที่จัดพิมพ์ และเหตุผลในการเลือกเนื้อหา (ต่อ)

เนื้อหาที่จัดพิมพ์ในสื่อสิ่งพิมพ์สุขภาพ	เหตุผลที่เลือกพิมพ์เนื้อหา
2. อาหารต้านโรค อาหารเพื่อสุขภาพ สปา สมุนไพร นวด โยคะ ธรรมชาติบำบัด ฝังเข็ม	ประชาชนกำลังตื่นตัวในเรื่องการดูแลสุขภาพเกิด เป็นกระแสสังคมที่จะดูแลสุขภาพด้วยตนเองโดย ไม่ต้องหาหมอ ทำให้มีกลุ่มเป้าหมายที่เป็นผู้อ่านมี จำนวนมาก สำนักพิมพ์มีความคิดว่าจะพยายามหา เรื่องแปลกๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อสังคม อยากให้ ประชาชนได้รับข่าวสารที่มีเป็นประโยชน์ นอกจากนี้ การที่นำเสนอเนื้อหาเหล่านี้เนื่องจากผู้แต่งเป็นผู้มี ชื่อเสียง
3. การออกกำลังกาย การลดน้ำหนัก	จากการสำรวจตลาดพบว่าขาดเนื้อหาในด้าน ออกกำลังกาย สำนักพิมพ์จึงจัดพิมพ์เกี่ยวกับเนื้อหา ดังกล่าว
4. อนามัยวัยรุ่น ผู้สูงอายุ/วัยทอง	อยากให้ผู้อ่านได้อ่าน ได้รับรู้ข้อมูล ได้รู้จักสำนักพิมพ์
5. หนังสือชุด การรักษาแม่เรื้อรัง ล้างพิษ ธรรมชาติบำบัด อาหารและยา คู่มือต่างๆ การดูแลสุขภาพ	แพทย์เป็นผู้จัดการสำนักพิมพ์ได้เขียนและรวบรวม เรื่องไว้มากมายจึงได้มีการจัดรวมไว้เป็นชุด ๆ เพื่อ เขียนหนังสือชุดออกมา นอกจากนี้เพื่อให้ประชาชน ดูแลตัวเอง
6. โรคภัยไข้เจ็บ	อยากให้ประชาชนได้รับข่าวสารที่มีเป็นประโยชน์
7. การดูแลสุขภาพของตนเอง	องค์กรพัฒนาเอกชนมีหน้าที่เผยแพร่ความรู้ที่ ประชาชนให้สามารถดูแลตนเองได้ ช่วยให้ประชาชน เจ็บป่วยน้อยลง
8. สุขภาพ สรีระของผู้หญิง	กระแสสุขภาพกำลังได้รับความสนใจจากผู้รับสาร
9. เคล็ดลับความงาม	เป็นเรื่องใกล้ตัวที่บุคคลทั่วไปสนใจ
10. ความเชื่อที่เป็นประโยชน์เกี่ยวกับ สุขภาพ	ต้องการให้เกิดความกระจ่าง ในเรื่องที่เชื่อกันผิด ๆ

7. บทบาทของรัฐในการให้การสนับสนุน ส่งเสริม พัฒนาการทำงานจัดพิมพ์สิ่งพิมพ์ คุณภาพ

สำนักพิมพ์เพื่อคุณภาพ ส่วนใหญ่ไม่เคยได้รับการสนับสนุน ส่งเสริม พัฒนาการทำงานจากภาครัฐ ผู้จัดพิมพ์มีแนวคิดที่จะต้องพยายามช่วยเหลือตนเองไปก่อน ทุ่มเหตุแลหน่วยงานของตัวเอง อย่างไรก็ตามสำนักพิมพ์เพื่อคุณภาพก็เคยได้รับการสนับสนุนจากภาครัฐในบางเรื่อง เช่น ได้รับการสนับสนุนในด้านข้อมูลที่เป็นประโยชน์ในการจัดพิมพ์สิ่งพิมพ์ การให้ความร่วมมือจากภาครัฐในด้านต่าง ๆ ร่วมจัดงานสัปดาห์หนังสือ นอกจากนี้รัฐมีนโยบายส่งเสริมการอ่าน เช่น นโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ

8. บทบาทของภาคเอกชนในการให้การสนับสนุน ส่งเสริม พัฒนาการทำงานจัดพิมพ์สิ่ง พิมพ์คุณภาพ

สำนักพิมพ์เพื่อคุณภาพ ส่วนใหญ่ไม่เคยได้รับการสนับสนุน ส่งเสริม พัฒนาการทำงานจากภาคเอกชน อย่างไรก็ตามมีสำนักพิมพ์บางแห่งเคยได้รับการสนับสนุนจากภาคเอกชน เป็นการได้รับการสนับสนุนในด้านการลงโฆษณา ประชาสัมพันธ์ รับผิดชอบต่อหน้าที่ ช่วยนำหนังสือไปขายในโรงพยาบาล ภาคเอกชนมีการแนะนำแนวทางของสิ่งพิมพ์ที่ต้องการให้จัดพิมพ์ มีการสนับสนุนโดยการลดราคากระดาษจากกลุ่มพันธมิตร เช่น โรงงานกระดาษ

9. การเข้าร่วมกิจกรรม หรือเครือข่ายความร่วมมือกับสำนักพิมพ์/หน่วยงานอื่นๆ

สำนักพิมพ์ส่วนใหญ่ได้เข้าร่วมกิจกรรมกับสำนักพิมพ์/หน่วยงานอื่น ๆ คือ จัดงานมหกรรมหนังสือ สัปดาห์หนังสือ มีการออกร้านจำหน่ายสิ่งพิมพ์ร่วมกัน มีการทำกิจกรรมร่วมกันในด้านการสัมมนา อภิปราย บรรยาย ร่วมเสวนาในเรื่องที่เกี่ยวกับสิ่งพิมพ์ แลกเปลี่ยนข้อมูล ช่วยกันพัฒนาเนื้อหาสาระ ค้นคว้าวิจัย และเข้าร่วมกับเครือข่ายชมรมผู้จัดจำหน่ายหนังสือ นอกจากนี้ยังมีการร่วมมือกับสำนักพิมพ์อื่น ๆ เพื่อร่วมกันทำกิจกรรมและโครงการรณรงค์ร่วมกัน เช่น เด็กไทยไม่กินหวาน เพื่อจัดทำหนังสือให้ความรู้ พ่อ แม่ เรื่องการเลี้ยงลูกไม่ให้ติดนิสัยในการรับประทานอาหารหวานที่มีสารเป็นอันตรายต่อร่างกาย ส่วนมูลนิธิเด็ก สำนักพิมพ์ และผู้บริโภค มีการร่วมมือกันในงานสัปดาห์หนังสือ นอกจากนี้กลุ่มหนังสือทางเลือก เช่น มูลนิธิโกมลคีมทอง หมอชาวบ้าน โลกสีเขียว ฯลฯ จัดกิจกรรมการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นในการเลือกเนื้อหาที่จะผลิตสิ่งพิมพ์ บางสำนักพิมพ์มีการประชุม แลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับสมาคมผู้ผลิตสิ่งพิมพ์ เกี่ยวกับการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ด้านการตลาด การฝากขาย อย่างไรก็ตามบางสำนักพิมพ์จัดพิมพ์ขายอย่างเดียว ไม่มีการเข้าร่วมกิจกรรมกับสำนักพิมพ์หรือหน่วยงานอื่น

10. วิธีการจัดจำหน่ายหรือเผยแพร่สิ่งพิมพ์ไปสู่ประชาชนผู้อ่าน

สำนักพิมพ์ส่วนใหญ่มีวิธีการจัดจำหน่ายหรือเผยแพร่สิ่งพิมพ์ไปสู่ประชาชนผู้อ่าน โดยวางจำหน่ายตามร้านหนังสือ หรือตามแผงหนังสือ เผยแพร่ทางเว็บไซต์ บางสำนักพิมพ์มีความคิดที่จะเผยแพร่ทางเว็บไซต์แต่ยังไม่ได้ดำเนินการ นอกจากนี้ใช้วิธีการประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อต่าง ๆ เช่น ลงโฆษณาในสื่อสิ่งพิมพ์อื่น ๆ ของสำนักพิมพ์เอง ประชาสัมพันธ์ทางหนังสือพิมพ์ โทรทัศน์ วิทยุ อีเมล ฯลฯ การจัดจำหน่ายมีทั้งจ้างบริษัทเป็นผู้จัดจำหน่าย จัดจำหน่ายเองทุกขั้นตอน และการฝากขายการออกจำหน่ายตามงานต่าง ๆ เช่น งานสัปดาห์หนังสือ งานประชุมสัมมนา มีการหาตลาดใหม่ ๆ เช่น วางจำหน่ายในสถานส่งเสริมสุขภาพ โรงพยาบาล คลินิก บางสำนักพิมพ์ดำเนินการโดยเฟรนไชส์

ประโยชน์และประสิทธิภาพของสื่อสิ่งพิมพ์สุขภาพ

1. การเผยแพร่สื่อสิ่งพิมพ์

ผู้จัดพิมพ์ได้นำหนังสือที่ได้ผลิตขึ้นไปใช้ประโยชน์ในการเผยแพร่ความรู้ให้แก่ประชาชนในรูปแบบต่างๆ วิธีการที่ใช้มากคือการขาย 43 ราย (ร้อยละ 59.7) รองลงมาคือ แจกให้ห้องสมุด 39 ราย (ร้อยละ 54.2) แจกให้ผู้สนใจ 32 ราย (ร้อยละ 44.4) และ แจกให้โรงพยาบาล สถานบริการสาธารณสุข 30 ราย (ร้อยละ 41.7) (ผู้ตอบแบบสอบถามตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

2. ประสิทธิภาพและความเหมาะสมของสื่อสิ่งพิมพ์สำหรับเผยแพร่ความรู้ให้ประชาชน

ผู้จัดพิมพ์คิดว่าสื่อสิ่งพิมพ์ประเภทต่างๆ มีประสิทธิภาพและเหมาะสมสำหรับเผยแพร่ความรู้ให้ประชาชน อยู่ในระดับมาก โดยหนังสือพิมพ์มีประสิทธิภาพและเหมาะสมมากที่สุด (ค่าเฉลี่ย 4.44) รองลงมาคือนิตยสาร วารสาร (ค่าเฉลี่ย 4.26) ดังแสดงในตารางที่ 5

ตารางที่ 5 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของประสิทธิภาพของสื่อสิ่งพิมพ์

ประเภทสื่อสิ่งพิมพ์	$\bar{X}$	S.D.	ความหมาย
1. นิตยสาร / วารสาร	4.26	.81	มาก
2. หนังสือ	3.94	1.01	มาก
3. จุลสาร	3.45	.95	มาก
4. หนังสือพิมพ์	4.44	.78	มาก

การเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของประสิทธิภาพของสิ่งพิมพ์ระหว่างภาครัฐกับภาคเอกชน พบว่าผู้จัดพิมพ์แสดงความคิดเห็นแตกต่างกันดังแสดงในตารางที่ 37 (ดูรายละเอียดในภาคผนวก ก) คือผู้จัดพิมพ์ภาครัฐและเอกชนมีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในสิ่งพิมพ์ประเภท นิตยสาร วารสาร และหนังสือพิมพ์ โดยผู้จัดพิมพ์ภาครัฐมีความคิดเห็นว่าสิ่งพิมพ์ดังกล่าวมีประสิทธิภาพและความเหมาะสมสูงกว่าความคิดเห็นของผู้จัดพิมพ์ภาคเอกชน

ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ พบว่าสื่อสิ่งพิมพ์ มีความเหมาะสมสำหรับเผยแพร่ความรู้ให้ประชาชน โดยมีเหตุผลสนับสนุนดังแสดงในตารางที่ 6

ตารางที่ 6 ความเหมาะสมของสิ่งพิมพ์

ประเภทสื่อสิ่งพิมพ์	ระดับความเหมาะสมและเหตุผลสนับสนุน
1. นิตยสาร / วารสาร	เหมาะสมมากที่สุด เพราะในแต่ละฉบับมีเนื้อหาที่หลากหลาย ราคาไม่แพง จำกัดวงของกลุ่มเป้าหมายได้ชัดเจน เหมาะสำหรับผู้ที่เวลาน้อย นิตยสาร วารสาร หาซื้อง่าย มีเนื้อหาดีพอสมควร ออกตามกำหนดเวลา ใจผู้อ่านได้ดี น่าอ่าน เหมาะสม แต่ผู้จัดพิมพ์บางรายเห็นว่านิตยสาร วารสารมีราคาแพงเกินไป ผู้อ่านต้องมีความตั้งใจซื้อจริง ๆ
2. หนังสือ	มีความเหมาะสมมากเพราะราคาไม่แพงเกินไป สามารถเข้าถึงประชาชนได้ดี หาซื้อได้ทั่วไป กลุ่มเป้าหมายเฉพาะอยู่ในวงแคบ เน้นในเชิงวิชาการมากกว่า เนื้อหาดีมีคุณภาพ มีรายละเอียดมาก กลุ่มเป้าหมายจะเป็นคนที่มีเวลาอ่านและสนใจจริง ๆ ทั้งนี้ความเหมาะสมยังขึ้นกับคุณภาพของเนื้อหาที่น่าสนใจ แต่ผู้ผลิตบางคนเห็นว่าไม่เหมาะสมเนื่องจากมีราคาแพง
3. จุลสาร	ไม่ค่อยเหมาะสมเพราะกลุ่มเป้าหมายแคบ ได้เนื้อหาน้อย ส่วนใหญ่พบว่าเป็นการอ่านเล่นเพื่อรอกวามากกว่า เช่น การอ่านในขณะที่รอการรักษาพยาบาลตามโรงพยาบาล จุลสารหาอ่านยาก อาจไม่มีการออกตามกำหนดเวลา

ตารางที่ 6 ความเหมาะสมของสิ่งพิมพ์ (ต่อ)

ประเภทสื่อสิ่งพิมพ์	ระดับความเหมาะสมและเหตุผลสนับสนุน
4. หนังสือพิมพ์	มีความเหมาะสมเพราะหาอ่านง่าย หยิบจับง่าย ราคาถูก เนื้อหาใหม่ ทันสมัย จัดพิมพ์ออกรวดเร็ว ทันเหตุการณ์ กระตุ้นความสนใจได้ดี หนังสือพิมพ์มีมานานจนเป็นที่คุ้นเคยของผู้คนในสังคมกระจายทั่วถึงกลุ่มผู้อ่านจำนวนมาก ถึงชนบทห่างไกล แต่มีผู้จัดพิมพ์บางรายเห็นว่าหนังสือพิมพ์ไม่เหมาะสม เพราะเนื้อหาไม่น่าสนใจ ไม่ครบถ้วน ความลึกของเนื้อหาไม่พอ

3. การใช้ประโยชน์สื่อสิ่งพิมพ์สุขภาพของประชาชน

ผู้จัดพิมพ์คิดว่าประชาชนได้ใช้ประโยชน์สื่อสิ่งพิมพ์ต่อไปนี้ ส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก ดังแสดงในตารางที่ 7 โดยนิตยสาร วารสารมีการใช้ประโยชน์สูงสุด (ค่าเฉลี่ย 4.02) ส่วนจุลสารใช้ประโยชน์ในระดับปานกลาง

ตารางที่ 7 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการใช้ประโยชน์สื่อสิ่งพิมพ์

ประเภทสื่อสิ่งพิมพ์	$\bar{X}$	S.D.	ความหมาย
1. นิตยสาร / วารสาร	4.02	.92	มาก
2. หนังสือ	3.80	1.07	มาก
3. จุลสาร	2.98	.91	ปานกลาง
4. หนังสือพิมพ์	4.10	.78	มาก

การเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของเนื้อหาสื่อสิ่งพิมพ์ระหว่างภาครัฐกับภาคเอกชน พบว่าผู้จัดพิมพ์แสดงความคิดเห็นแตกต่างกันดังแสดงในตารางที่ 38 (ดูรายละเอียดในภาคผนวก ก) กล่าวคือ ผู้จัดพิมพ์ภาครัฐและเอกชนมีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในสิ่งพิมพ์ประเภท นิตยสาร วารสาร หนังสือ และจุลสาร โดยผู้จัดพิมพ์ภาครัฐมีความคิดเห็นในเรื่องประโยชน์ที่ประชาชนจะได้รับจากนิตยสาร วารสาร และหนังสือพิมพ์ (ค่าเฉลี่ย 4.46 และ 4.24 ตามลำดับ) สูงกว่าความคิดเห็นของผู้จัดพิมพ์ภาคเอกชน (ค่าเฉลี่ย 3.32 และ 3.88 ตามลำดับ) ในทางตรงกันข้ามผู้จัดพิมพ์ภาคเอกชนมีความคิดเห็นเรื่องประโยชน์ที่ประชาชนจะได้รับจากจุลสาร (ค่าเฉลี่ย 3.36) สูงกว่าความคิดเห็นของภาครัฐ (ค่าเฉลี่ย 2.70)

ข้อมูลจากการสัมภาษณ์พบว่าผู้จัดพิมพ์คิดว่าประชาชนได้ใช้ประโยชน์สื่อสิ่งพิมพ์ ด้วยเหตุผลดังแสดงในตารางที่ 8

ตารางที่ 8 ประโยชน์ของสื่อสิ่งพิมพ์และเหตุผล

ประเภทสิ่งพิมพ์	การใช้ประโยชน์และเหตุผลสนับสนุน
1. นิตยสาร / วารสาร	ประชาชนใช้ประโยชน์มากที่สุด เพราะมีสีสันเป็นสิ่งจูงใจ ทำให้น่าอ่าน มีเนื้อหาหลากหลายและบรรจุเนื้อหาได้มาก เนื้อหาจะลึก มีรายละเอียดมากพอสมควร หาอ่านง่าย หาซื้อได้โดยทั่วไป คຸ່ມคຸ່ມเงินที่จ่ายไป มีโฆษณาที่เป็นประโยชน์ต่อผู้อ่าน แต่มีผู้จัดพิมพ์บางรายไม่เห็นด้วยโดยให้เหตุผลว่าคนอ่านไม่กว้างพอ จำกัดเฉพาะกลุ่มมากเกินไป
2. หนังสือ	ใช้ประโยชน์มากเพราะบรรจุเนื้อหาได้มาก ลงลึกในรายละเอียด มากกว่าสื่อสิ่งพิมพ์อย่างอื่น มีกลุ่มเป้าหมายเฉพาะสำหรับคนที่รักการอ่านหนังสือและสนใจเรื่องสุขภาพ ไม่มีโฆษณา
3. จุลสาร	ใช้ประโยชน์ได้น้อยเพราะมีเนื้อหาน้อย ไม่ค่อยมีองค์กรที่จัดพิมพ์ นอกจากหน่วยงานของรัฐ เช่น โรงพยาบาล หน่วยงานด้านสาธารณสุข กลุ่มเป้าหมายอยู่ในวงจำกัด
4. หนังสือพิมพ์	ใช้ประโยชน์ปานกลาง เพราะเนื้อหาน้อยไม่ละเอียดมากพอ ไม่ค่อยมีการนำเสนอเรื่องเกี่ยวกับสุขภาพ เน้นการเสนอข่าวมากกว่า หนังสือพิมพ์เผยแพร่กว้างขวาง หาอ่านง่าย ปริมาณผู้อ่านมีจำนวนมากจนไม่สามารถกำหนดกลุ่มเป้าหมายได้ชัดเจน

จะเห็นว่าความคิดเห็นเรื่องประโยชน์ของสื่อสิ่งพิมพ์ ระหว่างข้อมูลจากแบบสอบถามและการสัมภาษณ์มีข้อแตกต่างกัน ในสื่อสิ่งพิมพ์ประเภทหนังสือพิมพ์ โดยผู้ให้สัมภาษณ์เห็นว่าหนังสือพิมพ์ใช้ประโยชน์ในระดับปานกลาง แต่ข้อมูลจากแบบสอบถามพบว่าหนังสือพิมพ์ใช้ประโยชน์มาก

5. เป้าหมายของสื่อสิ่งพิมพ์

สื่อสิ่งพิมพ์สุขภาพที่จัดพิมพ์ มีเป้าหมายสำหรับผู้อ่านกลุ่มต่างๆ ดังนี้ (เลือกได้มากกว่า 1 ข้อ)

5.1 มีเป้าหมายสำหรับเพศหญิง 64 ราย สำหรับเพศชาย 59

5.2 มีเป้าหมายสำหรับผู้อ่านอายุ ระหว่าง 26-45 ปีมากที่สุด คือจำนวน 60 ราย รองลงมาคือระหว่าง 46-60 ปี จำนวน 43 ราย ระหว่าง 15-25 ปี จำนวน 28 ราย สูงกว่า 60 ปีขึ้นไป จำนวน 23 ราย ที่น้อยที่สุดคือสำหรับผู้อ่านอายุต่ำกว่า 15 ปี จำนวน 22 ราย

5.3 เป้าหมายระดับการศึกษาระดับปริญญาตรี มากที่สุดคือ 61 ราย รองลงมาคือ ระดับมัธยมศึกษาและต่ำกว่าจำนวน 35 ราย สูงกว่าระดับปริญญาตรี 32 ราย และประกาศนียบัตรวิชาชีพ อนุปริญญา จำนวน 31 ราย

5.4 เป้าหมายประเภทผู้อ่าน เน้นการจัดพิมพ์หนังสือสุขภาพสำหรับประชาชนทั่วไปมากที่สุด 63 ราย รองลงมือนักบุคลากรด้านสาธารณสุข จำนวน 37 ราย แพทย์ พยาบาล 29 ราย นักเรียน 23 ราย นิสิต นักศึกษา 22 ราย และสำหรับผู้ป่วย 21 ราย

5.5 เป้าหมายสำหรับผู้อ่านที่มีรายได้ต่อเดือนจำนวน 6,000-15,000 บาท มากที่สุดจำนวน 37 ราย รองลงมาคือ 15,001-25,000 บาท จำนวน 30 ราย มากกว่า 25,000 บาท จำนวน 22 ราย และต่ำกว่า 6,000 บาท จำนวน 21 ราย

6. การประเมินผลการรับสาร

ผู้จัดพิมพ์ส่วนใหญ่ประเมินผลการรับสารของผู้รับสาร จำนวน 39 ราย (ร้อยละ 54.2) ไม่เคยประเมินผล จำนวน 36 ราย (ร้อยละ 45.8)

ส่วนวิธีการประเมินผลการรับสารหรือการอ่าน ของประชาชน สำนักพิมพ์ที่มีการประเมินผลส่วนใหญ่ประเมินผลด้วยวิธีการต่างๆ ได้แก่การดูจากยอดขาย นอกจากนี้มีการประเมินโดยใช้แบบสอบถามความคิดเห็นส่งไปพร้อมกับสื่อสิ่งพิมพ์ ใช้วิธีการพูดคุยกับผู้อ่าน ประเมินผลจากประชาชนที่เขียนจดหมายและโทรศัพท์เข้ามาสอบถามปัญหา แลกเปลี่ยนความคิดเห็น และประเมินจากการเข้าร่วมกิจกรรมกับสำนักพิมพ์

7. การสำรวจหรือวิจัยความต้องการของผู้อ่าน

สำนักพิมพ์ส่วนใหญ่ไม่เคยสำรวจหรือวิจัยความต้องการของผู้อ่านและพฤติกรรมการอ่านเลย เนื่องจากไม่มีบุคลากรทำหน้าที่นี้ บางสำนักพิมพ์ที่มีการสำรวจหรือวิจัยความต้องการของผู้อ่าน มีการสำรวจในประเด็นต่าง ๆ เช่น สำรวจการเลือกซื้อหนังสือ สำรวจความสนใจของผู้รับสารที่มีต่อหนังสือของทางสำนักพิมพ์ในกิจกรรมต่างๆ เช่น งานสัปดาห์หนังสือ บางครั้งให้แผนกการตลาดดำเนินการสำรวจข้อมูล บางสำนักพิมพ์ได้สำรวจและพบว่าหนังสือมีราคาแพงเกินไป ส่วนวิธีการสำรวจใช้แบบสอบถาม การพูดคุยกับผู้อ่านที่โทรศัพท์มาเพื่อสอบถามปัญหา ข้อเสนอแนะ ให้คำแนะนำให้ข้อมูล

8. จุดมุ่งหมายของสื่อสิ่งพิมพ์ที่คาดว่าจะเกิดแก่ผู้อ่าน

การจัดพิมพ์สื่อสิ่งพิมพ์สุขภาพ งานส่วนใหญ่ของผู้จัดพิมพ์ ได้กำหนดจุดมุ่งหมายต่างๆ ที่คาดว่าจะเกิดขึ้นแก่ผู้อ่าน ในระดับมากทุกจุดมุ่งหมาย โดยจุดมุ่งหมายที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ เพื่อให้เกิดความชัดเจน หรือ ได้รับข้อมูลเพิ่มเติม ในสิ่งที่รู้มาบ้างแล้ว และเพื่อให้ผู้อ่านได้รู้ในสิ่งที่ไม่เคยรู้มาก่อน (ค่าเฉลี่ย 4.36 และ 4.33 ตามลำดับ) ดังแสดงในตารางที่ 9

ตารางที่ 9 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับจุดมุ่งหมายที่คาดว่าจะเกิดแก่ผู้อ่าน

จุดมุ่งหมายที่คาดว่าจะเกิดขึ้นในตัวผู้อ่าน	$\bar{X}$	S.D.	ความหมาย
1. เพื่อให้ผู้อ่านได้รู้ในสิ่งที่ไม่เคยรู้มาก่อน	4.33	.71	มาก
2. เพื่อให้เกิดความชัดเจน หรือ ได้รับข้อมูลเพิ่มเติม ในสิ่งที่รู้มาบ้างแล้ว	4.36	.70	มาก
3. เพื่อให้เกิดความคิด หรือ ทศนคติใหม่ๆในผู้อ่าน	4.08	.90	มาก
4. เพื่อให้ปรับเปลี่ยนพฤติกรรมในผู้อ่าน	4.04	.84	มาก
5. เพื่อให้ผู้อ่านนำความรู้จากงานของท่านไปถ่ายทอดต่อให้บุคคลในครอบครัว	4.21	.74	มาก
6. เพื่อให้ผู้อ่านนำความรู้ไปโน้มน้าว หรือ ปรับเปลี่ยนความคิด หรือ ทศนคติของบุคคลในครอบครัว	4.04	1.00	มาก
7. เพื่อให้ผู้อ่านนำความรู้ไปปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของบุคคลในครอบครัว	4.03	.99	มาก

การเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของจุดมุ่งหมาย ระหว่างภาครัฐกับภาคเอกชน พบว่าผู้จัดพิมพ์แสดงความคิดเห็นเรื่องจุดมุ่งหมายแตกต่างกันดังแสดงในตารางที่ 39 (ดูรายละเอียดในภาคผนวก) กล่าวคือผู้จัดพิมพ์ภาครัฐและเอกชนมีความเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 คือข้อ 1 เพื่อให้ผู้อ่านได้รู้ในสิ่งที่ไม่เคยรู้มาก่อน โดยผู้จัดพิมพ์ภาครัฐมีความคิดเห็นข้อนี้ (ค่าเฉลี่ย 4.54 ระดับมากที่สุด) สูงกว่าความคิดเห็นของผู้จัดพิมพ์ภาคเอกชน (ค่าเฉลี่ย 4.06 ระดับมาก)

ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ได้ข้อค้นพบเพิ่มเติมคือ สำนักพิมพ์ได้กำหนดจุดมุ่งหมายที่คาดว่าจะเกิดขึ้นแก่ผู้อ่านคือ เพื่อเสนอสาระที่อ่านง่าย เข้าใจง่าย ที่เป็นประโยชน์ต่อประชาชน โดยให้ความรู้ด้านสุขภาพ เช่น ความรู้ที่จะให้ประชาชนมีทิศทางและมีกำลังใจในการดูแลตนเองและบุคคลในครอบครัวอย่างถูกต้อง ใช้วิธีการป้องกันไม่ให้เกิดโรคมามากกว่าการรักษา เพื่อให้ประชาชนสามารถนำไปปฏิบัติเพื่อรักษาสุขภาพ มีสุขภาพแข็งแรง บริโภคอย่างถูกต้อง ทำให้ประชาชนมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น มีสุขภาพกาย และสุขภาพใจที่ดี สร้างประสบการณ์ให้กับผู้ประกอบการในการดูแลบุตรหลาน ให้แข็งแรง มีเจตคติที่ดีต่อสังคมและสิ่งแวดล้อม ช่วยเปิดมุมมองใหม่ ได้ข้อมูลที่ต้องการไม่มีความเชื่อที่ผิด ๆ รวมทั้งเพื่อให้ความรู้เกี่ยวกับโภชนาการ ซึ่งอาจสร้างอาชีพให้เกิดขึ้นในครอบครัว

ปัญหา แนวทางการพัฒนาและส่งเสริมการจัดพิมพ์สื่อสิ่งพิมพ์สุขภาพ

1. ปัญหาการจัดพิมพ์สื่อสิ่งพิมพ์สุขภาพ

ในการทำงานการจัดพิมพ์และเผยแพร่สื่อสิ่งพิมพ์สุขภาพ ผู้จัดพิมพ์ประสบปัญหาเรื่องต่างๆ ซึ่งส่วนใหญ่อยู่ในระดับปานกลาง และมีปัญหาอยู่ในระดับมาก 2 เรื่องคือ การแสวงหานักเขียนที่มีความรู้ ประสบการณ์ (ค่าเฉลี่ย 3.68) และ ประชาชนไม่รักการอ่าน (ค่าเฉลี่ย 3.61) ดังแสดงในตารางที่ 10

ตารางที่ 10 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับปัญหาการจัดพิมพ์สื่อสิ่งพิมพ์

ปัญหาการจัดพิมพ์สื่อสิ่งพิมพ์สุขภาพ	$\bar{X}$	S.D.	ความหมาย
1. การประสานงานกับผู้เขียน	2.96	.93	ปานกลาง
2. การแสวงหานักเขียนที่มีความรู้ ประสบการณ์	3.68	1.09	มาก
3. ขาดแหล่งข้อมูล แหล่งความรู้สำหรับอ้างอิง	3.32	1.20	ปานกลาง
4. เนื้อหาไม่ทันสมัย	2.93	1.10	ปานกลาง
5. เนื้อหาไม่ครอบคลุมเรื่อง πουผู้อ่านควรทราบ	2.69	.82	ปานกลาง
6. เนื้อหาเข้าใจยาก	3.04	1.01	ปานกลาง
7. การจัดหาสื่อ รูปภาพประกอบการพิมพ์	2.99	1.03	ปานกลาง
8. การออกแบบปกไม่ดึงดูดความสนใจ	2.97	1.15	ปานกลาง
9. การออกแบบรูปเล่มไม่น่าสนใจ	2.91	1.16	ปานกลาง
10. ค่าลิขสิทธิ์นักเขียนสูง	2.58	1.18	ปานกลาง
11. ค่าใช้จ่ายในการออกแบบและเตรียมต้นฉบับมีราคาแพง	2.91	1.03	ปานกลาง
12. ค่าจ้างโรงพิมพ์มีราคาแพง	3.15	.95	ปานกลาง
13. ค่าจ้างการโฆษณา ประชาสัมพันธ์มีราคาแพง	3.06	1.32	ปานกลาง
14. การเผยแพร่ การตลาดไม่ทั่วถึง	3.29	1.08	ปานกลาง
15. ประชาชนผู้ซื้อ ผู้อ่านมีจำนวนจำกัด	3.20	1.25	ปานกลาง
16. ประชาชนไม่รักการอ่าน	3.61	1.18	มาก
17. หนังสือที่จำหน่ายไม่ได้ มีจำนวนมาก	2.78	1.28	ปานกลาง

การเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของปัญหาระหว่างภาครัฐกับภาคเอกชน พบว่าผู้จัดพิมพ์แสดงความคิดเห็นเรื่องปัญหาแตกต่างกันดังแสดงในตารางที่ 40 (ดูรายละเอียดในภาคผนวก ก) คือผู้จัดพิมพ์มีระดับปัญหาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 จำนวน 9 ข้อ ได้แก่ ข้อ 2 ปัญหาการแสวงหานักเขียนที่มีความรู้ ประสบการณ์ ข้อ 3 ขาดแหล่งข้อมูล แหล่งความรู้ สำหรับอ้างอิง ข้อ 10 ค่าลิขสิทธิ์นักเขียนสูง ข้อ 12 ค่าจ้างโรงพิมพ์มีราคาแพง ข้อ 13 ค่าจ้างการโฆษณา ประชาสัมพันธ์มีราคาแพง ข้อ 14 การเผยแพร่ การตลาดไม่ทั่วถึง ข้อ 15 ประชาชนผู้อ่านมีจำนวนจำกัด ข้อ 16 ประชาชนไม่รักการอ่าน ข้อ 17 หนังสือที่จำหน่ายไม่ได้ มีจำนวนมาก โดยผู้จัดพิมพ์ภาครัฐมีระดับปัญหาสูงกว่าผู้จัดพิมพ์ภาคเอกชนทั้ง 9 ข้อ

นอกจากปัญหาดังกล่าวทั้ง 17 ข้อแล้ว ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ยังได้พบปัญหาต่างๆ ดังนี้

ปัญหาเรื่องการผลิตคือต้นทุนกระดาษสูงมาก ต้นทุนในการจัดพิมพ์ค่อนข้างสูง จึงอยากให้รัฐบาลดูแลในด้านวัตถุดิบที่นำมาใช้ในการจัดพิมพ์ เช่น กระดาษ บางครั้งเกิดการขาดแคลนเพราะมีการกักตุนไว้ สำนักพิมพ์ที่มีขนาดเล็กจะยิ่งมีปัญหามากเนื่องจากในการจัดทำหนังสือแต่ละครั้งมีจำนวนการพิมพ์ไม่มากจึงทำให้ต้นทุนสูง จึงต้องตั้งราคาขายให้สูงตามไปด้วย ผลที่ตามมาคือคนไม่ซื้อ

คุณภาพการผลิตของโรงพิมพ์ไม่ได้มาตรฐาน ขั้นตอนการผลิต การทำต้นฉบับ ตรวจสอบข้อมูล การปิดเล่มไม่ทันเนื่องจากผู้เขียนไม่ค่อยว่างบ้าง

ปัญหาการจัดทำรูปเล่มให้สวยงาม น่าสนใจ มีภาพประกอบที่เหมาะสม การพิมพ์ไม่ถูกต้อง ISBN ไม่ถูกต้อง

ปัญหาการค้นหาข้อมูลด้านสุขภาพเพื่อมาเขียนเรื่อง การแสวงหาข้อมูลที่ดีเพื่อมาทำต้นฉบับ ขาดนักเขียนที่เชี่ยวชาญ รู้จริงในเรื่องที่ต้องการ ทำให้ขาดแคลนต้นฉบับดี ๆ ที่มีความเหมาะสม มีคุณภาพ ผู้เขียนไม่สามารถนำเสนอถ่ายทอดเนื้อหาให้ผู้อ่านเกิดความสนใจและเข้าใจสารที่ต้องการจะสื่อ การเสนอแนวคิดหรือวิธีแบบใหม่ซึ่งอาจจะแย้งหรือขัดกับวิถีที่เคยปฏิบัติ ผู้เขียนต้นฉบับภาษาไทยยังมีไม่มาก นอกจากนี้ภาษาทางการแพทย์เป็นสิ่งที่เข้าใจยาก จึงเป็นอุปสรรคในการเรียบเรียงให้ผู้อ่านเข้าใจได้ง่าย ๆ

ปัญหาความถูกต้องของเนื้อหา บางครั้งมีผู้อ่านโทรศัพท์มาถามว่าเคยอ่านจากสำนักพิมพ์อื่นเขียนไม่เหมือนกัน ซึ่งทางสำนักพิมพ์แก้ปัญหาโดยการโทรศัพท์ไปถามผู้เขียนโดยตรง หรือบางครั้งเรื่องที่เขียนอาจจะมีความคิดเห็นที่ไม่ตรงกัน ทรรศนะความคิดต่าง ๆ เช่น การวินิจฉัยโรค เรื่องเหล่านี้แต่ละคนมีความคิดเห็นที่แตกต่างกันออกไปตามความรู้และประสบการณ์ของแต่ละคน จึงเป็นปัญหาในการทำงานการจัดพิมพ์

ปัญหาการเผยแพร่ การเสนอขาย กลุ่มผู้อ่านยังคงมีจำกัด การเผยแพร่ยังไม่ทั่วประเทศ ยังไม่สามารถกระจายไปให้ครอบคลุมผู้อ่านได้อย่างทั่วถึง โดยเฉพาะกลุ่มชาวบ้านในชนบท ทำให้

ประชาชนขาดความรู้ในการดูแลสุขภาพของตนเอง ปัจจุบันสื่อกระแสหลักเน้นการบริโภคสินค้าและบริการ จึงทำให้ต้องเลือกสรรโฆษณา เพิ่มการประชาสัมพันธ์เพื่อเพิ่มยอดขายซึ่งต้องใช้งบประมาณสูง ทำให้มีได้รายได้ไม่สูงมาก การนำไปวางขายตามร้านหนังสือก็ได้กำไรไม่มากนัก

ผู้อ่านยังยึดติดกับชื่อของสำนักพิมพ์ โดยเฉพาะสำนักพิมพ์ที่มีขนาดใหญ่และมีชื่อเสียงจะมียอดขายสูง แม้ว่าเนื้อหาบางเรื่องตลาดต้องการมาก สำนักพิมพ์ต่างๆ จัดพิมพ์จำนวนมาก แต่สิ่งพิมพ์ที่มียอดขายสูง ก็ยังเป็นสิ่งพิมพ์จากสำนักพิมพ์ที่มีขนาดใหญ่และมีชื่อเสียง

ปัญหาการขาดงบประมาณในการจัดพิมพ์ โดยเฉพาะองค์กรพัฒนาเอกชนซึ่งต้องทำหนังสือเพื่อเผยแพร่ให้กับประชาชนในรูปแบบกึ่งเผยแพร่ กึ่งขาย

2. ความต้องการให้ภาครัฐสนับสนุน ส่งเสริมการจัดพิมพ์สิ่งพิมพ์สุขภาพ

ผู้จัดพิมพ์ต้องการให้ภาครัฐสนับสนุน ส่งเสริมการจัดพิมพ์สิ่งพิมพ์สุขภาพ โดยยกเว้นการเก็บภาษีมูลค่าเพิ่ม ลดภาษีกระดาษ ลดราคาวัสดุที่ใช้ในการจัดพิมพ์ให้มีราคาถูกลง ตรวจสอบราคากระดาษให้ราคาเป็นธรรม ควรเปิดเสรีลดการผูกขาด คอลิขสิทธิ์ต่างประเทศไม่ควรให้แพงมากเกินไป เพื่อต้นทุนการผลิตจะได้ต่ำลง หนังสือราคาถูกลง เพราะราคาหนังสือมีผลต่อการอ่านของคนไทย

รัฐควรส่งเสริมการประชาสัมพันธ์ จัดให้บุคลากรที่มีความรู้ความสามารถด้านการเขียนและการถ่ายทอด พบปะกับสำนักพิมพ์ หาช่องทางกระจายหนังสือให้กว้างขึ้น สนับสนุนให้มีการอ่านเกี่ยวกับหนังสือให้มากขึ้น ส่งเสริมให้เห็นความสำคัญของหนังสือ ซึ่งจะช่วยให้พัฒนาสุขภาพในองค์กรรวม ทำให้ครอบครัวแข็งแรงขึ้น นอกจากนี้รัฐควรจัดงบประมาณสนับสนุนให้ประชาชนสนใจดูแลสุขภาพของตนเอง รณรงค์ให้เกิดโครงการต่าง ๆ เช่น เลี้ยงลูกด้วยนมแม่

รัฐควรสนับสนุนการจัดซื้อหนังสือเข้าห้องสมุดโรงพยาบาลในราคาพิเศษ จัดสรรงบประมาณเพื่อจัดซื้อหนังสือจากสำนักพิมพ์แจกจ่ายให้กับประชาชน เข้าห้องสมุดโรงเรียน

ในด้านเนื้อหาสิ่งพิมพ์ในปัจจุบันหนังสือเกี่ยวกับสุขภาพมีจำนวนมาก ควรให้มีการคัดสรรกลั่นกรอง โดยเฉพาะเรื่องของสมุนไพร เพราะผู้เขียนบางท่านไม่มีความรู้ทางด้านนี้อย่างแท้จริง ควรควบคุมสิ่งพิมพ์ที่ไม่เหมาะสมให้เข้มข้นมากกว่านี้ นอกจากนี้ควรส่งเสริมนักเขียนหน้าใหม่ให้มากขึ้น

รัฐบาลควรดำเนินนโยบายการส่งเสริมให้ประชาชนรักการอ่านให้บรรลุเป้าหมายประชาสัมพันธ์หนังสือและกิจกรรมต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับหนังสือ เช่น งานสัปดาห์หนังสือ จัดงานที่มีกิจกรรมเกี่ยวกับหนังสือให้มากขึ้น จัดทำฐานข้อมูลผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหาเกี่ยวกับสุขภาพ

รัฐบาลควรสนับสนุนการแปลหนังสือสุขภาพ

3. ความต้องการให้ภาคเอกชนสนับสนุน ส่งเสริมการจัดพิมพ์สิ่งพิมพ์สุขภาพ

ผู้จัดพิมพ์ต้องการให้ภาคเอกชนสนับสนุน ส่งเสริม โดยร่วมมือกันส่งเสริมให้หนังสือเข้าถึงกลุ่มผู้อ่าน โดยสนับสนุนค่าใช้จ่ายในด้านการโฆษณา ประชาสัมพันธ์หนังสือผ่านสื่อต่าง ๆ ให้ประชาชนรู้จักมากขึ้น เพราะหนังสือเหล่านี้มีประโยชน์ จึงอยากให้มีการเผยแพร่มาก ๆ เพื่อให้ประชาชนดูแลตนเอง

ภาคเอกชนที่เป็นสำนักพิมพ์ด้วยกัน ควรให้ช่วยโฆษณาหนังสือให้มากขึ้น หรือคิดค่าโฆษณาในราคาถูก ควรร่วมมือกันแบบ Win-Win มากกว่าการทำธุรกิจอย่างเดียว

ภาคเอกชนควรร่วมกับรัฐบาลณรงค์ให้ประชาชนรักการอ่านมากขึ้น จัดกิจกรรมให้เข้าถึงกลุ่มเป้าหมาย

ควรจัดงานเกี่ยวกับหนังสือบ่อยๆ ขอความร่วมมือจากร้านหนังสือนำเสนอหนังสือที่ดีมีประโยชน์มากกว่าแสดงหนังสือที่ไร้สาระแต่ขายดี

ภาคเอกชนควรซื้อหนังสือจากสำนักพิมพ์ไปบริจาคในท้องถิ่นห่างไกลเป็นการคืนกำไรสู่สังคม

ภาคเอกชนควรอำนวยความสะดวกในการให้เงินกู้ เพื่อนำมาลงทุนในการผลิตสิ่งพิมพ์

ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมในการพัฒนาส่งเสริมการจัดพิมพ์เผยแพร่สิ่งพิมพ์สุขภาพของประชาชน

1. ปัจจุบันหนังสือที่ผลิตออกมาไม่ค่อยมีคุณภาพเนื่องจากแข่งกันเปิดสำนักพิมพ์ แข่งกันผลิตแข่งกันขาย
2. รัฐบาลควรแก้ปัญหาเศรษฐกิจให้ดีขึ้น ประชาชนจะได้ซื้อหนังสืออ่านกันมากขึ้น
3. รัฐบาลควรสนับสนุนอย่างจริงจัง ณรงค์ให้ประชาชนรักการอ่าน ลดต้นทุนการผลิตเพื่อหนังสือจะได้มีราคาถูก ประชาสัมพันธ์หนังสือสุขภาพและกิจกรรมที่เกี่ยวกับหนังสือเพื่อสุขภาพ
4. รัฐบาลและเอกชนควรช่วยกันตีพิมพ์สิ่งที่เป็นความรู้ที่อ่านง่าย ๆ ออกมาจำนวนมาก ๆ ให้ชาวบ้านได้รับรู้ข้อมูลข่าวสาร เพื่อนำไปปฏิบัติให้เกิดประโยชน์ในการดูแลตนเอง โดยเน้นแบบตะวันออกคือการดูแลสุขภาพแบบองค์รวม
5. ผู้เขียนบางคนแม้จะมีความเชี่ยวชาญด้านสุขภาพ แต่เขียนหนังสือไม่เป็น ไม่สามารถถ่ายทอดเนื้อหาได้ ไม่มีเทคนิคการเขียน บางคนอาจถ่ายทอดเนื้อหาไม่ตรงหรือถ่ายทอดเนื้อหาไปแล้วทำให้เกิดความเข้าใจผิดซึ่งจะเป็นอันตรายแก่ผู้อ่านได้
6. รัฐบาลควรส่งเสริมให้มีห้องสมุดชุมชน จัดสรรงบประมาณในการซื้อหนังสือเข้าห้องสมุด ประชาชนจะได้มีหนังสืออ่านมาก ๆ

ตอนที่ 1.2 สภาพการดำเนินงานการจัดพิมพ์นิตยสาร วารสารสุขภาพ

สภาพการดำเนินงาน

1. บรรณาธิการมีวิธีการประเมินผลการจัดพิมพ์นิตยสารเพื่อสุขภาพโดยการประชุมกันในกองบรรณาธิการเป็นประจำทุกเดือน ประเมินโดยดูจากยอดขาย ให้สมาชิกตอบแบบสอบถามโดยการแนบบแบบสอบถามไปกับสิ่งพิมพ์ การไปพบปะพูดคุยกับลูกค้า และการได้ข้อมูลย้อนกลับทางจดหมาย
2. สำนักพิมพ์มีวิธีการตรวจสอบและประเมินคุณภาพเนื้อหาของนักเขียนก่อนตีพิมพ์โดยมีกองบรรณาธิการคอยดูแล ตรวจสอบ ตัวอย่างประเด็นที่พิจารณา คือ การขัดต่อข้อกำหนด ความเป็นกลาง ข้อเท็จจริงที่มีความถูกต้องมีหลักฐานยืนยัน บางสำนักพิมพ์ให้ผู้ทรงคุณวุฒิเป็นผู้ตรวจทานเนื้อหาอ่านก่อนตีพิมพ์ เช่น ถ้ามีการแปลบทความจากต่างประเทศก็จะส่งไปให้แพทย์อ่านทบทวน ตรวจสอบความถูกต้อง บางสำนักพิมพ์คัดเลือกนักวิชาการที่เชี่ยวชาญ หรือแพทย์มาเป็นที่ปรึกษาของบรรณาธิการ
3. สำนักพิมพ์จัดพิมพ์นิตยสารเพื่อสุขภาพในเนื้อหาประเภทต่างๆ ได้แก่ การออกกำลังกาย โยคะ กีฬา กอล์ฟ ผลการวิจัยด้านสุขภาพ แพทย์ทางเลือก โภชนาการ อาหารเพื่อสุขภาพ แม่และเด็ก โรคภัยไข้เจ็บต่าง ๆ แพทย์แผนปัจจุบัน สุขภาพทั่วไป และเนื้อหาตามกระแสนิยม
4. ภาครัฐมีบทบาทในการส่งเสริมการจัดพิมพ์นิตยสารโดยให้การสนับสนุนข้อมูลข่าวสารด้านยาและข่าวสารความรู้ด้านการวิจัยจากกระทรวงสาธารณสุข
5. ภาคเอกชนได้เข้ามามีบทบาทสนับสนุนและส่งเสริมการจัดพิมพ์นิตยสารโดยการลงโฆษณาในสิ่งพิมพ์แต่ทางสำนักพิมพ์ก็ต้องพิจารณาว่าผลิตภัณฑ์นั้นต้องไม่บิดเบือนความจริงสำหรับผลิตภัณฑ์ที่เป็นอาหารและยาที่ต้องผ่านการรับรองจากคณะกรรมการอาหารและยาก่อน นอกจากนี้มีการเข้าร่วมกิจกรรมกับมูลนิธิการพัฒนาแพทย์ทางเลือก การเข้าร่วมกิจกรรมออกจำหน่ายสื่อสิ่งพิมพ์กับหน่วยงานต่าง ๆ
6. สำนักพิมพ์นิตยสารได้เข้าร่วมกิจกรรม หรือเครือข่ายความร่วมมือกับสำนักพิมพ์และหน่วยงานอื่นๆ โดยเข้าร่วมเป็นเครือข่ายกับหนังสือทางเลือก ร่วมมือกับสถานที่ออกกำลังกายให้สมาชิกของนิตยสารไปออกกำลังกายและร่วมกิจกรรมอื่น ๆ การส่งบทความไปลงในหนังสือพิมพ์ เช่นฐานเศรษฐกิจ เพื่อเป็นการแลกเปลี่ยนข้อมูลซึ่งกันและกัน บางสำนักพิมพ์ไม่เคยไปร่วมเลย แต่คิดว่าน่าจะมีกิจกรรมร่วมกัน
7. สำนักพิมพ์มีวิธีการจัดจำหน่ายหรือเผยแพร่ นิตยสาร วารสารไปสู่ประชาชนโดยการจ้างบริษัทในการจัดส่งไปจำหน่าย เช่น จ้างบริษัทฐานรวมห่อ การจัดจำหน่ายตามร้านหนังสือ การวางตามแผงหนังสือ

ประโยชน์และประสิทธิภาพของนิตยสาร วารสารสุขภาพ

1. ประสิทธิภาพและความเหมาะสมสำหรับเผยแพร่ความรู้ให้ประชาชน

บรรณาธิการมีความคิดเห็นแตกต่างกันคือบางคนเห็นว่านิตยสารมีประสิทธิภาพมากเพราะเนื้อหาหลากหลาย มีสีสัน รูปแบบน่าสนใจ ส่วนผู้ที่เห็นว่ามีประสิทธิภาพพอสมควรให้เหตุผลว่าเพราะเป็นข้อมูลใหม่ ๆ งานวิจัย บทความจากต่างประเทศ หนังสือพิมพ์น่าจะมีประสิทธิภาพมากที่สุด หาอ่านง่าย ส่วนนิตยสารอยู่นานกว่า มีเนื้อหาเฉพาะทางและตรงกลุ่มเป้าหมาย

2. ความเหมาะสมของนิตยสารสำหรับประชาชนผู้อ่าน

นิตยสารเหมาะสมสำหรับประชาชนผู้อ่านกลุ่มที่มีเวลาน้อย กลุ่มผู้รักสุขภาพ ประชาชนทั่วไป คนในเมือง ทำงาน และกลุ่มที่มีครอบครัวแล้ว

3. การใช้ประโยชน์จากนิตยสารเพื่อสุขภาพ

บรรณาธิการมีความเห็นว่าประชาชนได้ใช้ประโยชน์จากนิตยสารเพื่อสุขภาพพอสมควร มีบรรณาธิการบางรายเห็นว่าได้ประโยชน์มากโดยประชาชนสามารถนำไปใช้ประโยชน์ในการดำเนินชีวิต เพราะการนำเสนอข้อมูลในนิตยสารเข้าใจง่ายนำไปปฏิบัติได้ นอกจากนี้ยังเห็นว่าได้ประโยชน์จากการได้เลือกดูผลิตภัณฑ์ที่มีคุณภาพจากหน้าโฆษณา

4. วิธีการประเมินผลการรับสารของประชาชนผู้อ่านนิตยสาร

ส่วนใหญ่บรรณาธิการประเมินผลการรับสารหรือการอ่าน ของประชาชนโดยใช้แบบสอบถามเพื่อสอบถามความคิดเห็นของสมาชิก

5. การสำรวจความต้องการของผู้อ่าน

บรรณาธิการสำรวจความคิดเห็นโดยส่งแบบสอบถามแนบไปกับนิตยสาร อาจให้ส่งแบบสอบถามกลับมาเพื่อแลกของรางวัล แต่บรรณาธิการบางรายไม่เคยสำรวจความต้องการของผู้อ่าน

6. จุดมุ่งหมายที่คาดว่าจะเกิดขึ้นแก่ผู้อ่าน

สำนักพิมพ์ส่วนใหญ่ได้กำหนดจุดมุ่งหมายที่คาดว่าจะเกิดขึ้นแก่ประชาชน คือ ให้ความรู้แก่ประชาชนเพื่อให้ประชาชนนำความรู้ไปใช้ประโยชน์ในการดำเนินชีวิต เช่น ประโยชน์แก่ผู้อ่านชั้นเบื้องต้นก่อนไปพบแพทย์ บางสำนักพิมพ์มีจุดมุ่งหมายเพื่อหาเงินให้สำนักพิมพ์ ต้องหาโฆษณาให้มาก ๆ

7. วิธีการเลือกเนื้อหา และผู้เขียนบทความ

บรรณาธิการส่วนใหญ่มีวิธีการเลือกเนื้อหา และผู้เขียนบทความโดยเลือกเนื้อหาเป็นประโยชน์ อ่านง่าย เข้าใจง่าย ทันสมัย ทันเหตุการณ์ สอดคล้องกับสังคมไทย บรรณาธิการบางคนเลือกเนื้อหาที่มาจากต่างประเทศ เลือกเนื้อหาจากผู้เขียนที่มีความเชี่ยวชาญ อาจเป็นแพทย์ หรือนักวิชาการ และเลือกเนื้อหาจากผู้เขียนที่อยู่ในบริษัทฯ

ปัญหา แนวทางการพัฒนาและส่งเสริมการจัดพิมพ์นิตยสารเพื่อสุขภาพ

1. การจัดพิมพ์นิตยสารเพื่อสุขภาพ ประสบปัญหาสรุปได้ดังนี้

- 1.1 ความยากลำบากที่จะนำเนื้อหาที่ดีมีประโยชน์ มาเรียบเรียง แปลความให้อ่านง่ายเข้าใจง่าย โดยเฉพาะศัพท์ทางเทคนิค ศัพท์เฉพาะ
- 1.2 นักเขียน โดยเฉพาะแพทย์ นักวิชาการ ไม่ค่อยมีเวลาว่าง จึงต้องแก้ปัญหาโดยการสำรวจเรื่องไว้จำนวนมาก
- 1.3 คณะทำงานจัดทำนิตยสารมีจำนวนน้อยมาก
- 1.4 โฆษณาบางอย่างเกินจริง จึงไม่สามารถนำมาลงได้ กลัวว่าจะเป็นการบิดเบือนความจริง ซึ่งก็มีผลกระทบทำให้ขาดรายได้
- 1.5 งบประมาณมีจำกัด ต้นทุนการจัดพิมพ์สูง

2. ความต้องการให้ภาครัฐสนับสนุนการจัดทำนิตยสาร วารสารเพื่อสุขภาพ

ในการจัดพิมพ์นิตยสารเพื่อสุขภาพ บรรณาธิการต้องการให้ภาครัฐสนับสนุน ส่งเสริมด้านเงินทุน ลดภาษีวัสดุที่เกี่ยวข้องกับการพิมพ์ ประชาสัมพันธ์ ให้ประชาชนยอมรับแพทย์ทางเลือก ให้ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับเรื่องที่จะนำมาทำเป็นต้นฉบับ

3. ความต้องการให้ภาคเอกชนสนับสนุน ส่งเสริมการจัดทำนิตยสาร วารสารเพื่อสุขภาพ

บรรณาธิการต้องการให้ภาคเอกชนสนับสนุน ส่งเสริมด้านการรณรงค์ในเรื่องต่าง ๆ การจัดกิจกรรมเพื่อประชาชน การจัดกิจกรรมเผยแพร่หนังสือ จัดสรรงบประมาณให้มากขึ้น และการลงโฆษณาในสิ่งที่เป็นประโยชน์ต่อประชาชน

ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมในการพัฒนาส่งเสริมการจัดพิมพ์เผยแพร่ นิตยสารเพื่อสุขภาพของประชาชน

1. นำเรื่องที่ยากต่อการเข้าใจมาแปลความ เรียบเรียงให้อ่านง่ายและเข้าใจง่ายเพื่อประชาชน จะได้นำความรู้นั้นไปใช้ประโยชน์ในการดำเนินชีวิต
2. ควรมีการตรวจสอบโฆษณาที่ลงในนิตยสารแต่ละเล่ม
3. รณรงค์ให้คนไทยรักการอ่าน
4. เปิดเสรีเพื่อลดการผูกขาดของสำนักพิมพ์

ตอนที่ 2

สภาพการดำเนินงานของผู้แปลงข้อมูลข่าวสารสื่อสิ่งพิมพ์สุขภาพ

ข้อมูลส่วนตัวผู้แปลงข้อมูลข่าวสารที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง

1. อายุเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่าง คือ 53.11 ปี (S.D. = 15.15) อายุต่ำสุด 21 ปี สูงสุด 84 ปี ส่วนใหญ่มีภูมิลำเนาอยู่ในกรุงเทพมหานคร จบการศึกษาทางด้านการแพทย์ร้อยละ 55.2 สาขาที่เกี่ยวข้องกับการสาธารณสุข ร้อยละ 10.3 เช่นพยาบาล เกษษกรรม สาธารณสุข และสาขาอื่น ร้อยละ 27.6 ประกอบด้วยหลายสาขา เช่น เวชกรรมแผนไทย ชีววิทยา วิทยาศาสตร์ บริหารธุรกิจ รัฐศาสตร์ คหกรรมศาสตร์ นิเทศศาสตร์ จิตวิทยา และการศึกษา
2. การทำงานเป็นผู้แปลงข้อมูลเพื่อสุขภาพ ส่วนใหญ่ผู้แปลงข้อมูลข่าวสารไม่เขียนหนังสือเป็นอาชีพหลัก 42 ราย (ร้อยละ 72.4) ที่ยึดเป็นอาชีพหลักมี 6 ราย และอาชีพเสริม 8 ราย
3. อาชีพหลัก ที่ไม่ใช่งานแปลงข้อมูลสิ่งพิมพ์สุขภาพ มีหลากหลาย ได้แก่ งานสอน วิจัย การบริหาร ให้บริการทางการแพทย์ ให้คำปรึกษา เป็นเจ้าของคลินิก ทำงานในหน่วยงานของรัฐ 28 ราย ภาคเอกชน 18 ราย
4. เงินเดือนของผู้แปลงข้อมูลข่าวสารค่อนข้างกระจาย ต่ำสุด 7,600 บาท สูงสุดถึง 300,000 บาทต่อเดือน บางคนทำงานอาสาสมัคร ไม่ขอรับเงินเดือน โดยเฉพาะผู้เกษียณอายุราชการแล้ว
5. การทำงานแปลงข้อมูลสิ่งพิมพ์สุขภาพ มีผู้แปลงข้อมูลข่าวสารทำงานให้กับสำนักพิมพ์เอกชน มากที่สุด (38 ราย) ทำให้กับหน่วยงานภาครัฐ (20 ราย)
6. รายได้จากการทำงานแปลงข้อมูลข่าวสาร ไม่นแน่นอน และส่วนหนึ่งทำงานเป็นวิทยาทานอาสาสมัคร ทำแบบการกุศล ไม่รับเงินเดือน

การทำงานแปลงข้อมูลข่าวสาร

1. การพัฒนางานแปลงข้อมูลข่าวสาร

ผู้แปลงข้อมูลข่าวสารที่เป็นกลุ่มตัวอย่างไม่เคยเพิ่มพูนความรู้และประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องกับการเขียนหนังสือ หรือบทความ (40 ราย ร้อยละ 69) มีเพียงส่วนน้อยที่เคยเข้ารับการฝึกอบรม (18 ราย ร้อยละ 31) เช่น ฝึกอบรม เรื่อง การเขียนข่าวประกาศสัมพันธ์ เทคนิคการเขียนตำรา การเขียนบทความ การบริหารการผลิตและการเขียนบทสารคดีโทรทัศน์ มี 1 รายที่เคยเข้าประชุมสัมมนาเรื่อง การเขียนเรื่องวิทยาศาสตร์ โดย ชมรมนักเขียนและจัดทำหนังสือวิทยาศาสตร์ สมาคมวิทยาศาสตร์

2. ลักษณะงานแปลงข้อมูลสื่อสิ่งพิมพ์สุขภาพ

ลักษณะงานแปลงข้อมูลสื่อสิ่งพิมพ์สุขภาพ ส่วนใหญ่ทำงานเป็นผู้แต่ง (42 ราย) รองลงมาเป็นผู้เรียบเรียง (40 ราย) บรรณาธิการ (30 ราย) ผู้รวบรวม (22 ราย) และ ผู้แปล (22 ราย) นอกจากนี้มี 1 รายที่ทำเว็บไซต์ด้านสุขภาพ

3. ระยะเวลาที่ผู้แปลงข้อมูลข่าวสารทำหน้าที่ผู้แปลงข้อมูลข่าวสารสุขภาพ โดยเฉลี่ย 10.32 ปี ระยะเวลาทำหน้าที่ผู้แปลงข้อมูลข่าวสารสุขภาพ ต่ำสุด 1 ปี สูงสุด 30 ปี

4. ผลงานการแปลงข้อมูลข่าวสารสิ่งพิมพ์สุขภาพ ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2540 เป็นต้นมา เป็นงานเขียนหนังสือ โดยเฉลี่ย 3.50 เล่ม สูงสุด เขียนหนังสือ 11 เล่ม และเขียนบทความโดยเฉลี่ย 7.55 เรื่อง มีผู้เขียนบทความมากที่สุด 30 เรื่อง

5. เหตุผลในการเข้ามาทำงานเป็นผู้แปลงข้อมูลข่าวสาร

ผู้แปลงข้อมูลข่าวสารต้องการทำงานด้านสิ่งพิมพ์ด้วยเหตุผลในระดับสูงมาก คือ ทำตามความสนใจของตนเอง (ค่าเฉลี่ย 4.32) รองลงมาคือ ต้องการใช้ความรู้ที่ได้ศึกษามา (ค่าเฉลี่ย 4.08) และความต้องการของสังคม (ค่าเฉลี่ย 3.55) ส่วนเหตุผลอื่นๆ อยู่ในระดับปานกลาง และน้อย เหตุผลที่อยู่ในระดับน้อยที่สุด คือ ต้องการรายได้ ดังแสดงในตารางที่ 11

ตารางที่ 11 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับเหตุผลในการทำงานเป็นผู้แปลงข้อมูลข่าวสาร

เหตุผลในการเข้ามาทำงานเป็นผู้แปลงข้อมูลข่าวสาร	$\bar{X}$	S.D.	ปานกลาง
1. ทำงานแปลงข้อมูลข่าวสารตามตำแหน่งหน้าที่	1.81	1.76	น้อย
2. ทำผลงานทางวิชาการ	2.35	1.95	น้อย
3. ต้องการใช้ความรู้ที่ได้ศึกษามา	4.08	.94	มาก
4. ความสนใจของตนเอง	4.32	.98	มาก
5. มีผู้เชิญชวน	2.92	1.60	ปานกลาง
6. ความต้องการของสังคม	3.55	1.86	มาก
7. ความต้องการของสำนักพิมพ์	2.48	1.86	ปานกลาง
8. ความต้องการของหน่วยงาน	2.90	1.92	ปานกลาง
9. ต้องการรายได้	1.32	1.50	น้อยที่สุด

การเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของระดับเหตุผลระหว่างกลุ่มผู้แปลงข้อมูลข่าวสารที่มีอายุมากกว่า 60 ปี (กลุ่ม 1) กับกลุ่มอายุ 60 ปีลงมา (กลุ่ม 2) พบว่าผู้แปลงข้อมูลข่าวสาร

ที่มีอายุ มากกว่า 60 ปี กับ กลุ่มที่มีอายุ 60 ปีลงมา มีระดับเหตุผลในการเข้ามาทำงานไม่แตกต่างกัน (ดูรายละเอียดผลการวิเคราะห์ข้อมูลในภาคผนวก ก ตารางที่ 41)

การเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของระดับเหตุผลระหว่างกลุ่มผู้แปลงข้อมูลข่าวสารที่มีประสบการณ์ทำงานแปลงข้อมูล 10 ปีขึ้นไป (กลุ่ม 1) กับกลุ่มที่ทำงาน 10 ปีลงมา (กลุ่ม 2) ได้ข้อค้นพบว่าผู้แปลงข้อมูลข่าวสารที่มีประสบการณ์ทำงานการแปลงข้อมูลเป็นเวลา 10 ปีขึ้นไป กับ กลุ่มที่ทำงานน้อยกว่า 10 ปี มีระดับเหตุผลในการเข้ามาทำงานไม่แตกต่างกัน เกือบทุกประเด็น ยกเว้นเหตุผลข้อ 6 ความต้องการของสังคมที่ทั้งสองกลุ่มมีค่าเฉลี่ยแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 กล่าวคือกลุ่มที่ทำงาน 10 ปีขึ้นไปมีเหตุผลเรื่องความต้องการของสังคม ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 4.22) ซึ่งสูงกว่ากลุ่มที่ทำงานน้อยกว่า 10 ปี (ค่าเฉลี่ย 3.14 ในระดับปานกลาง) (ดูรายละเอียดผลการวิเคราะห์ข้อมูลในภาคผนวก ก ตารางที่ 42)

การเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของระดับเหตุผลระหว่างกลุ่มผู้แปลงข้อมูลข่าวสารที่ทำงานให้กับภาครัฐ (กลุ่ม 1) กับกลุ่มที่ทำงานให้ภาคเอกชน (กลุ่ม 2) พบว่าผู้แปลงข้อมูลข่าวสารกลุ่มที่ทำงานสื่อสิ่งพิมพ์ให้กับหน่วยงานภาครัฐ กับกลุ่มที่ทำงานให้กับหน่วยงานภาคเอกชน มีเหตุผลในการเข้ามาทำงานแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ในเหตุผลข้อ 1 ทำงานแปลงข้อมูลข่าวสารตามตำแหน่งหน้าที่ โดยกลุ่มที่ทำงานสื่อสิ่งพิมพ์ให้กับหน่วยงานภาครัฐ มีระดับเหตุผล (ค่าเฉลี่ย 2.90 ระดับปานกลาง) สูงกว่ากลุ่มที่ทำงานให้กับหน่วยงานภาคเอกชน (ค่าเฉลี่ย .82 ระดับน้อย)

ข้อ 2 เหตุผลเพื่อทำผลงานทางวิชาการ โดยกลุ่มที่ทำงานสื่อสิ่งพิมพ์ให้กับหน่วยงานภาครัฐ มีระดับเหตุผล (ค่าเฉลี่ย 3.50 ระดับมาก) สูงกว่ากลุ่มที่ทำงานให้กับหน่วยงานภาคเอกชน (ค่าเฉลี่ย 1.46 ระดับน้อย)

ข้อ 6 เหตุผลเพื่อความต้องการของสังคม โดยกลุ่มที่ทำงานสื่อสิ่งพิมพ์ให้กับหน่วยงานภาคเอกชน มีระดับเหตุผล (ค่าเฉลี่ย 4.00 ระดับมาก) สูงกว่ากลุ่มที่ทำงานให้กับหน่วยงานภาครัฐ (ค่าเฉลี่ย 3.00 ระดับปานกลาง)

ข้อ 8 เหตุผลเพื่อความต้องการของหน่วยงาน โดยกลุ่มที่ทำงานสื่อสิ่งพิมพ์ให้กับหน่วยงานภาคเอกชน มีระดับเหตุผล (ค่าเฉลี่ย 3.70 ระดับมาก) สูงกว่ากลุ่มที่ทำงานให้กับหน่วยงานภาครัฐ (ค่าเฉลี่ย 2.18 ระดับน้อย) (ดูรายละเอียดผลการวิเคราะห์ข้อมูลในภาคผนวก ก ตารางที่ 43)

การทดสอบความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของระดับเหตุผลระหว่างกลุ่มผู้แปลงข้อมูลข่าวสารที่มีวุฒิการศึกษาทางด้านการแพทย์ (กลุ่ม1) กลุ่มที่มีวุฒิการศึกษาทางด้านสาธารณสุข (กลุ่ม2) และกลุ่มที่มีวุฒิการศึกษาสาขาอื่น (กลุ่ม3) แสดงผลการวิเคราะห์ข้อมูลในตารางที่ 44 (ดูรายละเอียดในภาคผนวก ก) พบว่าทั้ง 3 กลุ่มมีระดับเหตุผลแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ในเหตุผล 3 ข้อ คือ ข้อ 1 เพื่อ

ทำงานแปลงข้อมูลข่าวสารตามตำแหน่งหน้าที่ โดยกลุ่ม 2 มีเหตุผลในระดับสูงกว่ากลุ่ม 1 และกลุ่ม 2 มีระดับเหตุในระดับสูงกว่ากลุ่ม 3

ข้อ 2 เพื่อทำผลงานทางวิชาการ โดยกลุ่ม 2 มีเหตุผลข้อนี้ในระดับสูงกว่ากลุ่ม 1

ข้อ 9 เพื่อต้องการรายได้ โดยกลุ่ม 3 มีเหตุผลเพื่อต้องการรายได้ในระดับสูงกว่ากลุ่ม 1 และสูงกว่ากลุ่ม 2 แสดงให้เห็นว่าผู้แปลงข้อมูลข่าวสารที่มีวุฒิการศึกษาสาขาอื่นแสดงความต้องการรายได้ มากกว่าผู้ที่มีวุฒิทางการแพทย์ และสาธารณสุข

6. สื่อข้อมูลความรู้ที่ใช้ในการทำงานแปลงข้อมูลข่าวสาร

ในการทำงานแปลงข้อมูลข่าวสาร ผู้แปลงข้อมูลข่าวสารจำเป็นต้องอาศัยข้อมูล ความรู้ จากสื่อประเภทหนังสือตำรามากที่สุด (ค่าเฉลี่ย 4.57) รองลงมาคือ นิตยสาร วารสาร (ค่าเฉลี่ย 3.74) ส่วนสื่อประเภทอื่นๆ ใช้ในระดับปานกลาง และสื่อที่ใช้อ้างอิงน้อยที่สุด คือ หนังสือพิมพ์ สื่อโทรทัศน์ และวิทยุ ดังแสดงในตารางที่ 12

ตารางที่ 12 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของประเภทสื่อข้อมูลความรู้ที่ใช้ในการทำงาน

ประเภทสื่อข้อมูลความรู้ที่ใช้ในการทำงาน	$\bar{X}$	S.D.	ความหมาย
1. สื่อบุคคล	2.68	1.40	ปานกลาง
2. หนังสือ ตำรา	4.57	.57	มากที่สุด
3. นิตยสาร วารสาร	3.74	1.01	มาก
4. จุลสาร	2.96	1.58	ปานกลาง
5 หนังสือพิมพ์	2.23	1.32	น้อย
6. สื่อโทรทัศน์ (เช่น เทปเสียง วีซีดีเสียง สื่อวีดิทัศน์ วีซีดี)	1.92	1.19	น้อย
7. วิทยุ	1.04	.97	น้อยที่สุด
8. โทรศัพท์	1.48	1.34	น้อย
9. อินเทอร์เน็ต	3.00	1.96	ปานกลาง

การเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของการใช้สื่อระหว่างกลุ่มอายุมากกว่า 60 ปี (กลุ่ม 1) กับกลุ่มที่มีอายุ 60 ปีลงมา (กลุ่ม 2) พบว่าผู้แปลงข้อมูลข่าวสารทั้งสองกลุ่ม ส่วนใหญ่มีการใช้สื่อข้อมูลความรู้ที่ใช้ในการทำงานไม่แตกต่างกัน ยกเว้น 3 ข้อ มีการใช้สื่อข้อมูลความรู้ที่ใช้ในการทำงานแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ได้แก่ ข้อ 1 ข้อ 3 และ ข้อ 9 (ดูรายละเอียดผลการวิเคราะห์ข้อมูลในภาคผนวก ก ตารางที่ 45)

ข้อ 1 การใช้สื่อบุคคล กลุ่มที่มีอายุ 60 ปีลงมาใช้สื่อบุคคล (ค่าเฉลี่ย 2.93 ระดับมาก) สูงกว่ากลุ่มที่มีอายุมากกว่า 60 ปี (ค่าเฉลี่ย 1.50 ระดับปานกลาง)

ข้อ 3 การใช้สื่อนิตยสาร วารสาร กลุ่มที่มีอายุ 60 ปีลงมาใช้นิตยสาร วารสาร (ค่าเฉลี่ย 4.00) สูงกว่ากลุ่มที่มีอายุมากกว่า 60 ปี (ค่าเฉลี่ย 3.40)

ข้อ 9 การใช้สื่ออินเทอร์เน็ต กลุ่มที่มีอายุ 60 ปีลงมาใช้สื่ออินเทอร์เน็ต (ค่าเฉลี่ย 3.76 ระดับปานกลาง) สูงกว่ากลุ่มที่มีอายุมากกว่า 60 ปี (ค่าเฉลี่ย 1.67 ระดับน้อย)

เมื่อจำแนกผู้แปลงข้อมูลข่าวสารตามประสบการณ์การทำงานแปลงข้อมูลข่าวสาร กลุ่มที่ทำงานเป็นเวลา 10 ปีขึ้นไป กับกลุ่มที่ทำงานน้อยกว่า 10 ปี มีการใช้สื่อไม่แตกต่างกัน

7. แหล่งข้อมูลสำหรับการศึกษาค้นคว้า

ในการทำงานแปลงข้อมูลข่าวสาร ผู้แปลงข้อมูลข่าวสารค้นหาข้อมูล ความรู้ จากแหล่งข้อมูลต่อไปนี้เรียงตามลำดับดังนี้

แหล่งข้อมูลหรือห้องสมุดส่วนตัวที่บ้าน (46 ราย)

ห้องสมุด/ศูนย์ข้อมูล สารสนเทศ ในหน่วยงาน (34 ราย)

ห้องสมุด/ศูนย์ข้อมูล สารสนเทศ นอกหน่วยงาน (30 ราย)

การประชุม สัมมนาทางวิชาการ (30 ราย)

แหล่งความรู้ในชุมชน ภูมิปัญญาชาวบ้าน (18 ราย)

8. การศึกษาข้อมูลข่าวสารจากสื่อ

ผู้แปลงข้อมูลข่าวสารใช้เวลาอ่าน ศึกษาข้อมูลข่าวสารจากสื่อเพื่อสุขภาพ โดยอ่านสื่อสิ่งพิมพ์ โดยเฉลี่ย 8.60 ชั่วโมง/สัปดาห์ (S.D.= 7.18) ศึกษาจากสื่อโทรทัศน์ โดยเฉลี่ย 2.36 ชั่วโมง/สัปดาห์ (S.D.= 1.59) ฟังวิทยุ ดุโทรทัศน์โดยเฉลี่ย 8.32 ชั่วโมง/สัปดาห์ (S.D.= 9.94) ค้นหาข้อมูลจากอินเทอร์เน็ต โดยเฉลี่ย 6.95 ชั่วโมง/สัปดาห์ (S.D.= 7.37)

9. วิธีการนำเสนอหรือถ่ายทอดเนื้อหา

ในการแปลงข้อมูลข่าวสารสิ่งพิมพ์สุขภาพ ผู้แปลงข้อมูลข่าวสารมีวิธีการนำเสนอหรือถ่ายทอดเนื้อหา โดยใช้วิธีนำเสนอเป็นบทความทางวิชาการ ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.88) ส่วนวิธีการนำเสนอแบบบทความเชิงประเมิน อยู่ในระดับน้อย ดังแสดงในตารางที่ 13

ตารางที่ 13 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของวิธีการนำเสนอหรือถ่ายทอดเนื้อหาในสิ่งพิมพ์

วิธีการนำเสนอ หรือถ่ายทอดเนื้อหาในสิ่งพิมพ์สุขภาพ	$\bar{X}$	S.D.	ความหมาย
1. สารคดี	2.87	1.41	ปานกลาง
2. บทความวิชาการ	3.88	.87	มาก
3. บทความเชิงประเมิน	2.45	.81	น้อย
4. ถาม-ตอบ	3.04	1.38	ปานกลาง
5. บทสัมภาษณ์	2.90	1.12	ปานกลาง
6. กรณีตัวอย่าง	2.53	1.11	ปานกลาง
7. นิทาน	1.50	.75	น้อย
8. สรุปความ ย่อความ	2.60	1.13	ปานกลาง

10. หลักการในการเลือกเรื่องที่จะแปลงข้อมูลข่าวสาร

ผู้แปลงข้อมูลข่าวสาร มีหลักการในการเลือกเรื่องที่จะแปลงข้อมูลข่าวสาร มากที่สุดคือ เลือกตามความสนใจของตนเอง (ค่าเฉลี่ย 4.28) รองลงมาคือ เลือกเรื่องที่เป็นปัญหาในปัจจุบัน (ค่าเฉลี่ย 4.27) และความต้องการของสังคม (ค่าเฉลี่ย 4.25) ตามลำดับ ส่วนการเลือกเรื่องตามความต้องการของสำนักพิมพ์ และตามความต้องการของหน่วยงาน อยู่ในระดับปานกลาง ดังแสดงในตารางที่ 14

ตารางที่ 14 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความคิดเห็นหลักการในการเลือกเรื่อง

	$\bar{X}$	S.D.	ความหมาย
หลักการในการเลือกเรื่องที่จะแปลงข้อมูลข่าวสาร			
1. เลือกตามความสนใจของตนเอง	4.28	.78	มาก
2. ความต้องการของสังคม	4.25	.79	มาก
3. ความต้องการของสำนักพิมพ์	2.60	1.40	ปานกลาง
4. ความต้องการของหน่วยงาน	2.91	1.22	ปานกลาง
5. เลือกเรื่องที่เป็นปัญหาในปัจจุบัน	4.27	.91	มาก
6. เป็นเรื่องใหม่และอยู่ในความสนใจของสังคม	4.00	.97	มาก
7. เป็นเรื่องใหม่ที่ยังไม่มีการเผยแพร่	3.88	1.12	มาก

การเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของหลักการในการเลือกเรื่องที่จะแปลงข้อมูลข่าวสาร ระหว่างกลุ่มผู้แปลงข้อมูลข่าวสารที่มีอายุ มากกว่า 60 ปี (กลุ่ม 1) กับ กลุ่มที่มีอายุ 60 ปีลงมา (กลุ่ม 2) ได้ข้อค้นพบดังแสดงรายละเอียดในตารางที่ 46 (ดูรายละเอียดในภาคผนวก ก) กล่าวคือ ผู้แปลงข้อมูลข่าวสารที่มีอายุ มากกว่า 60 ปี กับ กลุ่มที่มีอายุ 60 ปีลงมา มีหลักการในการเลือกเรื่องแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในข้อ 1 ข้อ 3 และ ข้อ 7 ที่ สรุปได้ว่า (1) ผู้มีอายุ มากกว่า 60 ปี เลือกตามความสนใจของตนเอง มากกว่ากลุ่มที่มีอายุ 60 ปีลงมา (2) กลุ่มที่มีอายุ 60 ปีลงมา เลือกตามความต้องการของสำนักพิมพ์ มากกว่ากลุ่มที่มีอายุมากกว่า 60 ปี และ (3) กลุ่มที่มีอายุ 60 ปีลงมา เลือกเรื่องใหม่ที่ยังไม่มีการเผยแพร่ มากกว่ากลุ่มที่มีอายุมากกว่า 60 ปี

การเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของหลักการในการเลือกเรื่องที่จะแปลงข้อมูลข่าวสาร ระหว่างกลุ่มที่มีประสบการณ์ทำงาน 10 ปีขึ้นไป (กลุ่ม 1) กับ กลุ่มที่ทำงานน้อยกว่า 10 ปี (กลุ่ม 2) แสดงรายละเอียดในตารางที่ 47 (ดูรายละเอียดในภาคผนวก ก) คือทั้งสองกลุ่ม มีหลักในการเลือกแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 เพียงข้อเดียว 2 ข้อ คือข้อ 2 กลุ่มที่ทำงานเป็นเวลา 10 ปีขึ้นไป ใช้หลักในการเลือกเรื่องความต้องการของสังคม (ค่าเฉลี่ย 4.67 ระดับมากที่สุด) สูงกว่ากลุ่มที่ทำงานน้อยกว่า 10 ปี (ค่าเฉลี่ย 4.25 ระดับมาก) และข้อ 7 กลุ่มที่ทำงานเป็นเวลา 10 ปีขึ้นไป ใช้หลักในการเลือกที่เป็นเรื่องใหม่ยังไม่มีการเผยแพร่ (ค่าเฉลี่ย 4.44) สูงกว่ากลุ่มที่ทำงานน้อยกว่า 10 ปี (ค่าเฉลี่ย 3.70)

การเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของหลักการในการเลือกเรื่องที่จะแปลงข้อมูลข่าวสาร ระหว่างกลุ่มที่ทำงานสื่อสิ่งพิมพ์ให้กับหน่วยงานภาครัฐ (กลุ่ม 1) กับ กลุ่มที่ทำให้กับภาคเอกชน (กลุ่ม 2) แสดงรายละเอียดในตารางที่ 48 (ดูรายละเอียดในภาคผนวก ก) พบว่าผู้แปลงข้อมูลข่าวสารทั้งสองกลุ่มมีหลักในการเลือกเรื่องแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 จำนวน 2 ข้อ คือ ข้อ 1 กลุ่มที่ทำงานสื่อสิ่งพิมพ์ให้กับหน่วยงานภาคเอกชนมีหลักในการเลือกเรื่องตามความสนใจของตนเอง (ค่าเฉลี่ย 4.44) สูงกว่ากลุ่มที่ทำงานให้กับหน่วยงานภาครัฐ (ค่าเฉลี่ย 4.00)

ข้อ 3 กลุ่มที่ทำงานสื่อสิ่งพิมพ์ให้กับหน่วยงานภาคเอกชน ใช้หลักการเลือกเรื่องความต้องการของสำนักพิมพ์ (ค่าเฉลี่ย 3.00 ระดับปานกลาง) สูงกว่ากลุ่มที่ทำงานให้กับหน่วยงานภาครัฐ (ค่าเฉลี่ย 1.89 ระดับน้อย)

การทดสอบความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของหลักการเลือกเรื่องที่จะแปลงข้อมูลข่าวสาร ระหว่างกลุ่มผู้แปลงข้อมูลข่าวสารที่มีวุฒิการศึกษาทางด้านการแพทย์ (กลุ่ม 1) กลุ่มที่มีวุฒิการศึกษาทางด้านสาธารณสุข (กลุ่ม 2) และกลุ่มที่มีวุฒิการศึกษาสาขาอื่น (กลุ่ม 3) แสดงรายละเอียดในตารางที่ 49 (ดูรายละเอียดในภาคผนวก ก) พบว่าทั้ง 3 กลุ่มมีหลักในการเลือกเรื่องแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ดังนี้

ข้อ 1 เลือกตามความสนใจของตนเอง โดยกลุ่มที่มีวุฒิการศึกษาทางอื่นๆ ใช้หลักในการเลือกเรื่องตามความสนใจของตนเอง มากกว่ากลุ่มที่มีวุฒิการศึกษาทางด้านการแพทย์ (Mean difference = - .86)

ข้อ 3 เลือกตามความต้องการของสำนักพิมพ์ โดยกลุ่มที่มีวุฒิการศึกษาทางด้านอื่นๆ ใช้หลักในการเลือกเรื่องตามความต้องการของสำนักพิมพ์ มากกว่ากลุ่มที่มีวุฒิการศึกษาทางด้านการแพทย์ (Mean difference = - 1.14) และมากกว่ากลุ่มที่มีวุฒิการศึกษาทางด้านสาธารณสุข (Mean difference = 1.90)

11. การตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหา

การตรวจสอบความถูกต้องเพื่อแก้ไขปรับปรุงเนื้อหา ก่อนตีพิมพ์ ผู้ทำงานแปลงข้อมูลข่าวสาร มีวิธีการตรวจสอบความถูกต้อง โดยตรวจสอบด้วยตัวเอง มากที่สุด (54 ราย) รองลงมา ตรวจสอบโดยกองบรรณาธิการ (26 ราย) นอกจากนี้ยังมีการตรวจสอบโดยที่ปรึกษา หรือบุคคลที่เป็นกรรมการตรวจสอบเฉพาะเรื่อง (10 ราย)

12. ประเมินผลงานการแปลงข้อมูลข่าวสาร

ในการเขียนแปลงข้อมูลข่าวสาร ผู้แปลงข้อมูลข่าวสารซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ (30 ราย) เคยประเมินผลการรับสารของผู้อ่านด้วยวิธีใดต่าง ๆ กัน ได้แก่ ส่งแบบประเมินหรือแบบสอบถามให้ตอบ สัมภาษณ์ และสอบถามผู้ป่วยที่มาตรวจ ให้ผู้อ่านส่งจดหมายหรืออีเมลเข้ามาถามข้อสงสัย ประเมินจากจำนวนพิมพ์ของหนังสือ และจากปริมาณการขาย ผู้อ่านเขียนมาบอกถึงการใช้ประโยชน์จากหนังสือ สัมภาษณ์ผู้อ่าน พุดคุยสอบถามผู้อ่านโดยตรง รับฟังความเห็นจากผู้อ่านที่รู้จักกัน รวบรวมจากเอกสาร ดูจากการอ้างอิงในดัชนีวารสาร การถามทางโทรศัพท์ นอกจากนี้มีผู้แปลงข้อมูลข่าวสารที่ไม่เคยประเมินผลการรับสารของผู้อ่าน (26 ราย)

13. การทำงานแปลงข้อมูลข่าวสารในอนาคต

ในอนาคตผู้แปลงข้อมูลข่าวสารส่วนใหญ่ (48 ราย) คิดว่าจะทำหน้าที่เป็นผู้แปลงข้อมูลสิ่งพิมพ์สุขภาพต่อไปอีก โดยเฉลี่ย 8 ปี (S.D.= 4.26) ในจำนวนนี้มี 3 รายที่ตอบว่าทำหน้าที่ต่อไปตลอดชีวิต ทำไปจนกว่าจะไม่มีแรง 4 ราย ตอบไม่ได้ ไม่แน่ใจ ขึ้นอยู่กับบทบาท แล้วแต่โอกาสอำนวย และมี 6 รายที่ไม่คิดจะทำหน้าที่แปลงข้อมูลข่าวสาร เพราะอายุมาก แต่ยังคงทำหน้าที่เป็นที่ปรึกษา

14. บทบาทของรัฐในการสนับสนุน ส่งเสริมและพัฒนา

ในการทำงานแปลงข้อมูลข่าวสารสุขภาพเพื่อประชาชน รัฐได้เข้ามามีบทบาทสนับสนุน ส่งเสริม พัฒนาการทำงานของผู้แปลงข้อมูลข่าวสาร โดยองค์กรของรัฐให้การสนับสนุนด้านงบประมาณ ให้เงินเดือนค่าตอบแทน ช่วยเผยแพร่ข้อมูลข่าวสาร ช่วยพิมพ์จัดจำหน่าย

15. บทบาทของภาคเอกชนในการสนับสนุน ส่งเสริมและพัฒนา

ในการทำงานแปลงข้อมูลข่าวสารสุขภาพเพื่อประชาชน ภาคเอกชนได้เข้ามามีบทบาทสนับสนุน ส่งเสริม พัฒนาการดำเนินงานของผู้แปลงข้อมูลข่าวสาร โดยให้การสนับสนุนค่าใช้จ่าย ค่าตอบแทน ค่าตอบแทน ช่วยเผยแพร่ จัดจำหน่ายสิ่งพิมพ์ ให้คำแนะนำ ให้ข้อมูลเกี่ยวกับสิ่งพิมพ์ สินค้าและเทคโนโลยีใหม่ๆ สำนักพิมพ์จัดให้มีการอภิปรายหรือสนทนากับผู้อ่าน นอกจากนี้ สำนักพิมพ์เอกชนช่วยจัดพิมพ์บทความ วารสาร แม้ว่าการพิมพ์บทความจะไม่มีกำไรก็ตาม

16. การเข้าร่วมกิจกรรม หรือเครือข่ายความร่วมมือ

ผู้แปลงข้อมูลข่าวสารได้เข้าร่วมกิจกรรม หรือเครือข่ายความร่วมมือกับบุคคล สำนักพิมพ์ หรือหน่วยงานอื่นๆ ด้วยวิธีการต่างๆ ได้แก่ การพบปะสังสรรค์ แลกเปลี่ยนความคิดเห็น ให้ข้อมูลที่ถูกต้องจากประสบการณ์ ทำงานเขียนร่วมกันหลายคน เป็นวิทยากรอบรมรณรงค์เกี่ยวกับการเขียนเรื่องวิทยาศาสตร์ ร่วมกับสำนักพิมพ์หมอชาวบ้าน

ประโยชน์และประสิทธิภาพของสื่อสิ่งพิมพ์สุขภาพ

1. ประสิทธิภาพและความเหมาะสมของสื่อสิ่งพิมพ์

สื่อสิ่งพิมพ์มีประสิทธิภาพและความเหมาะสมสำหรับเผยแพร่ความรู้ให้ประชาชนในระดับมากคือ นิตยสาร วารสาร (ค่าเฉลี่ย 4.26) รองลงมาคือ หนังสือพิมพ์ และ หนังสือ ส่วนจุลสารมีประสิทธิภาพและเหมาะสมในระดับปานกลาง ดังแสดงในตารางที่ 15

ตารางที่ 15 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของประสิทธิภาพและความเหมาะสมของสื่อสิ่งพิมพ์

ประเภทสื่อสิ่งพิมพ์	$\bar{X}$	S.D.	ความหมาย
1. นิตยสาร / วารสาร	4.26	.65	มาก
2. หนังสือ	4.03	.67	มาก
3. จุลสาร	3.19	.99	ปานกลาง
4. หนังสือพิมพ์	4.11	1.00	มาก

2. การใช้ประโยชน์จากสื่อสิ่งพิมพ์สุขภาพ

จากประสบการณ์ในการเผยแพร่ความรู้ด้านสุขภาพเพื่อประชาชน ผู้แปลงข้อมูลข่าวสารมีความเห็นว่าประชาชนให้ความสนใจใช้ประโยชน์สื่อสิ่งพิมพ์ ประเภทนิตยสาร วารสารในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 4.30) รองลงมาคือหนังสือพิมพ์ และหนังสือ ส่วนจุลสารอยู่ในระดับปานกลาง ดังแสดงในตารางที่ 16

ตารางที่ 16 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับการใช้ประโยชน์จากสื่อสิ่งพิมพ์

ประเภทสื่อสิ่งพิมพ์	$\bar{X}$	S.D.	ความหมาย
1. นิตยสาร / วารสาร	4.30	.66	มาก
2. หนังสือ	3.64	.98	มาก
3. จุลสาร	2.78	1.00	ปานกลาง
4. หนังสือพิมพ์	4.25	1.00	มาก

3. กลุ่มเป้าหมายของสื่อสิ่งพิมพ์

สื่อสิ่งพิมพ์สุขภาพที่ผู้แปลงข้อมูลข่าวสารจัดทำขึ้น มีเป้าหมายสำหรับผู้อ่านทั้งเพศหญิง ชาย สำหรับกลุ่มอายุระหว่าง 26-45 ปี มากที่สุด (ผู้ตอบ 50 ราย) รองลงมาคือกลุ่มอายุระหว่าง สูงกว่า 60 ปีขึ้นไป (30 ราย) ส่วนระดับการศึกษามีเป้าหมายสำหรับผู้อ่านระดับปริญญาตรีมากที่สุด (40 ราย) รองมาคือระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ อนุปริญญา (30 ราย) ส่วนประเภทผู้อ่านมีเป้าหมายสำหรับประชาชนทั่วไปมากที่สุด (56 ราย) รองลงมาคือบุคลากรด้านสาธารณสุข (32 ราย) และมีเป้าหมายสำหรับกลุ่มผู้อ่านที่มีรายได้ระหว่าง 6,000-15,000 บาท (30 ราย) รองลงมาคือรายได้ระหว่าง 15,001-25,000 บาท (20 ราย) และ มากกว่า 25,000 บาทขึ้นไป (20 ราย)

4. จุดมุ่งหมายที่คาดว่าจะให้เกิดขึ้นกับผู้อ่าน

กลุ่มตัวอย่างในฐานะผู้แปลงข้อมูลข่าวสารสิ่งพิมพ์สุขภาพ ได้กำหนดจุดมุ่งหมายในระดับมากคือ เพื่อให้เกิดความชัดเจน หรือ ได้รับข้อมูลเพิ่มเติม ในสิ่งที่รู้มาบ้างแล้ว (ค่าเฉลี่ย 4.26) และเพื่อคาดว่าจะเกิดแก่ผู้อ่านคือเพื่อให้ผู้อ่านได้รู้ในสิ่งที่ไม่เคยรู้มาก่อน (ค่าเฉลี่ย 4.22) และ ดังมีแสดงในตารางที่ 17

ตารางที่ 17 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับจุดมุ่งหมายที่คาดว่าจะให้เกิดขึ้นในตัวผู้อ่าน

จุดมุ่งหมายที่คาดว่าจะให้เกิดขึ้นในตัวผู้อ่าน	$\bar{X}$	S.D.	ความหมาย
1. เพื่อให้ผู้อ่านได้รู้ในสิ่งที่ไม่เคยรู้มาก่อน	4.22	.79	มาก
2. เพื่อให้เกิดความชัดเจน หรือ ได้รับข้อมูลเพิ่มเติม ในสิ่งที่รู้มาบ้างแล้ว	4.26	.71	มาก
3. เพื่อให้เกิดความคิด หรือ ทศนคติใหม่ๆในผู้อ่าน	4.07	.82	มาก

ตารางที่ 17 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับจุดมุ่งหมายที่คาดว่าจะเกิดขึ้นในตัวผู้อ่าน (ต่อ)

จุดมุ่งหมายที่คาดว่าจะเกิดขึ้นในตัวผู้อ่าน	$\bar{X}$	S.D.	ความหมาย
4. เพื่อให้ปรับเปลี่ยนพฤติกรรมในผู้อ่าน	3.93	.72	มาก
5. เพื่อให้ผู้อ่านนำความรู้จากงานของท่านไปถ่ายทอดต่อให้บุคคลในครอบครัว	3.85	.76	มาก
6. เพื่อให้ผู้อ่านนำความรู้ไปโน้มน้าว หรือ ปรับเปลี่ยนความคิด หรือทัศนคติของบุคคลในครอบครัว	3.52	.84	มาก
7. เพื่อให้ผู้อ่านนำความรู้ไปปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของบุคคลในครอบครัว	3.56	.84	มาก

การทดสอบค่า t (t test) และ ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของระดับจุดมุ่งหมายที่ต้องการให้เกิดแก่ผู้อ่าน ระหว่างกลุ่มผู้แปลงข้อมูลข่าวสาร ได้ข้อค้นพบดังต่อไปนี้

การเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของระดับจุดมุ่งหมายที่ต้องการให้เกิดแก่ผู้อ่าน ระหว่างกลุ่มผู้แปลงข้อมูลข่าวสารที่มีอายุมากกว่า 60 ปี (กลุ่ม 1) และกลุ่มที่มีอายุ 60 ปีลงมา (กลุ่ม 2) แสดงผลการวิเคราะห์ข้อมูลในตารางที่ 50 (ดูรายละเอียดในภาคผนวก ก) พบว่าผู้แปลงข้อมูลข่าวสารทั้งสองกลุ่มมีจุดมุ่งหมายแตกต่างกันอย่างมีนัยทางสถิติที่ระดับ 0.05 ใน 4 ข้อ ได้แก่ ข้อ 3 ข้อ 5 ข้อ 6 และ ข้อ 7 โดยกลุ่มที่มีอายุมากกว่า 60 ปี มีจุดมุ่งหมายในระดับสูงกว่ากลุ่มที่มีอายุ 60 ปีลงมาทั้ง 4 ข้อ

การเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของระดับจุดมุ่งหมายที่ต้องการให้เกิดแก่ผู้อ่าน ระหว่างกลุ่มผู้แปลงข้อมูลข่าวสารที่มีประสบการณ์ทำงานแปลงข้อมูลข่าวสาร 10 ปีขึ้นไป (กลุ่ม 1) และกลุ่มที่ทำงานน้อยกว่า 10 ปี (กลุ่ม 2) แสดงผลการวิเคราะห์ข้อมูลในตารางที่ 51 (ดูรายละเอียดในภาคผนวก ก) พบว่าผู้แปลงข้อมูลข่าวสารทั้งสองกลุ่มส่วนใหญ่มีระดับจุดมุ่งหมายที่ต้องการให้เกิดแก่ผู้อ่านไม่แตกต่างกัน ยกเว้น ข้อ 1 และ ข้อ 4 ที่แตกต่างกันอย่างมีนัยทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยกลุ่มที่มีประสบการณ์ 10 ปีขึ้นไปมีจุดมุ่งหมายในระดับสูงกว่ากลุ่มที่ทำงานน้อยกว่า 10 ปีทั้ง 2 ข้อ

การทดสอบความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของระดับจุดมุ่งหมายระหว่างกลุ่มผู้แปลงข้อมูลข่าวสารที่มีวุฒิการศึกษาทางด้านการแพทย์ (กลุ่ม 1) กลุ่มที่มีวุฒิการศึกษาทางด้านสาธารณสุข (กลุ่ม 2) และกลุ่มที่มีวุฒิการศึกษา

สาขาอื่น (กลุ่ม 3) แสดงผลการวิเคราะห์ข้อมูลในตารางที่ 52 (ดูรายละเอียดในภาคผนวก ก) พบว่า ทั้ง 3 กลุ่มมีระดับจุดมุ่งหมายแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ใน 3 ข้อคือ

ข้อ 3 กลุ่มที่มีวุฒิการศึกษาสาขาอื่นมีจุดมุ่งหมายเพื่อให้เกิดความคิด หรือ ทักษะคติใหม่ๆ ในผู้ที่อ่าน ซึ่งสูงกว่ากลุ่มที่มีวุฒิการศึกษาทางด้านการแพทย์

ข้อ 6 กลุ่มที่มีวุฒิการศึกษาทางด้านสาธารณสุข มีจุดมุ่งหมายเพื่อให้ผู้ที่อ่านนำความรู้ไป โน้มน้าว หรือ ปรับเปลี่ยนความคิด หรือ ทักษะคติของบุคคลในครอบครัว ซึ่งสูงกว่ากลุ่มที่มีวุฒิทางด้านการแพทย์ และกลุ่มที่มีวุฒิการศึกษาสาขาอื่น

ข้อ 7 กลุ่มที่มีวุฒิการศึกษาทางด้านสาธารณสุข มีจุดมุ่งหมายเพื่อให้ผู้ที่อ่านนำความรู้ไป ปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของบุคคลในครอบครัว ซึ่งสูงกว่ากลุ่มที่มีวุฒิทางด้านการแพทย์ และสูงกว่ากลุ่มที่มีวุฒิการศึกษาสาขาอื่น

ปัญหาการแปลงข้อมูลข่าวสาร

จากการวิเคราะห์ประเด็นปัญหาในภาพรวม พบว่าผู้แปลงข้อมูลส่วนใหญ่ท่านประสบ ปัญหาเรื่องต่างๆ ในระดับปานกลาง และระดับน้อย ดังแสดงในตารางที่ 18

ตารางที่ 18 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับปัญหาการแปลงข้อมูลข่าวสาร

ปัญหาการแปลงข้อมูลข่าวสาร	$\bar{X}$	S.D.	ความหมาย
1. ขาดทักษะในการใช้ภาษาไทย	2.22	.79	น้อย
2. ขาดทักษะในการใช้ภาษาอังกฤษ	2.61	.98	ปานกลาง
3. ขาดทักษะในการใช้คอมพิวเตอร์	2.42	1.35	น้อย
4. ขาดทักษะการเขียน	2.00	.85	น้อย
5. ขาดทักษะการเรียบเรียง	2.00	.76	น้อย
6. ขาดทักษะการแปล	2.44	.92	น้อย
7. ขาดทักษะในการทำความเข้าใจและการตีความข้อมูล	2.30	.88	น้อย
8. วิธีการสืบค้นแหล่งข้อมูลบุคคล	2.84	1.02	ปานกลาง
9. การสืบค้นข้อมูลจากสื่อสิ่งพิมพ์เพื่อการอ้างอิง	2.74	1.15	ปานกลาง
10. การสืบค้นข้อมูลจากสื่ออิเล็กทรอนิกส์ / วิดีทัศน์/VCD	2.69	1.21	ปานกลาง
11. การสืบค้นข้อมูลจากอินเทอร์เน็ต	2.52	1.27	ปานกลาง
12. ไม่ทราบความต้องการข้อมูลข่าวสารของประชาชน	2.69	1.21	ปานกลาง
13. ได้รับคำตอบแทนในการแปลงข้อมูลค่อนข้างต่ำ	2.60	1.43	ปานกลาง

นอกจากนี้ จากคำถามปลายเปิดและจากข้อมูลการสัมภาษณ์ จะพบปัญหาการทำงานการแปลงข้อมูลข่าวสารเพิ่มเติม คือ สิ่งที่เป็นปัญหามากได้แก่การไม่มีเวลาทำงาน มีเวลาจำกัด ไม่มีเวลาดค้นหาข้อมูล ไม่มีเวลาเขียนและแปลงข้อมูล ความเร่งด่วนต้องทำให้เสร็จในเวลาจำกัด

ปัญหารองลงมาคือ ข้อจำกัดของแหล่งข้อมูลข่าวสารสำหรับอ้างอิง แหล่งข้อมูลไม่เพียงพอ โดยเฉพาะภาษาไทย ไม่สามารถหาข้อมูลที่ต้องการเป็นจริงและทันสมัย สถิติข้อมูลไม่ทันสมัย ข้อมูลหาไม่ได้ ข้อมูลที่ต้องการเชื่อถือได้มีน้อย ผู้เขียนรายหนึ่งกล่าวว่า ประเทศไทยไม่มีแหล่งข้อมูลที่เชื่อถือได้ ยังไม่มีระบบจัดชั้นความน่าเชื่อถือของข้อมูลให้กับผู้อ่าน

ผู้แปลงข้อมูลข่าวสารยังประสบกับปัญหาด้านการสื่อสารข้อมูล ขาดทักษะการเขียน การเรียบเรียง ปัญหาการใช้ภาษาให้เข้าใจง่าย การสรุปข้อมูลให้ง่ายผู้อ่านเข้าใจง่าย ทั้งนี้เพราะภาษาวิชาการยากที่จะสื่อสาร การลำดับเรื่องที่เขียนไม่ค่อยถูก การนำเรื่องยากมาเขียนให้ง่ายและสนุกเป็นเรื่องที่ยาก การแปลภาษาอังกฤษเป็นภาษาไทยค่อนข้างยาก กลัวแปลผิด

ปัญหาการเลือกเรื่องที่แตกต่างจากผู้อื่น การหาเนื้อหา เลือกเรื่องที่ใบสมองและเป็นที่สนใจ ขาดสมาธิในการเขียน ไม่มีอารมณ์

นอกจากนี้ผู้แปลงข้อมูลข่าวสารมีปัญหาในเรื่องต่างๆค่อนข้างหลากหลาย เช่น ค่าตอบแทนต่ำ ขาดงบประมาณสนับสนุนปัญหาลิขสิทธิ์ การละเมิดลิขสิทธิ์ การหาหน่วยงานสนับสนุนการพิมพ์ การพิมพ์และการตรวจสอบความถูกต้อง การจัดรูปเล่ม การเผยแพร่ การจัดทำสิ่งพิมพ์ในหน่วยงานราชการ แนวทางการดำเนินงานถูกกำหนดโดยผู้บริหาร การแสดงความคิดเห็นจึงไม่ได้รับการพิจารณา ไม่สามารถกำหนดผู้เชี่ยวชาญแต่ละด้านได้ขึ้นอยู่กับผู้บริหาร ข้อมูลมักถูกจำกัดรูปแบบนำเสนอจากกฎกระทรวง ข้อมูลมักขัดกับผลประโยชน์ของบางกลุ่ม สำนักพิมพ์ไม่แจ้งจำนวนพิมพ์แน่นอนแก่ผู้เขียน

ปัญหาทัศนคติของผู้อ่าน โดยส่วนใหญ่คนมักคิดว่ายาแผนโบราณดีกว่ายาแผนปัจจุบัน คนไม่ค่อยรักษาสุขภาพเพราะคิดว่าเกิดแก่เจ็บตายเป็นเรื่องธรรมดา

การทดสอบค่า t (t test) และการทดสอบความแปรปรวนทางเดียว (Oneway ANOVA) เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของระดับปัญหาการแปลงข้อมูลข่าวสาร ระหว่างกลุ่มผู้แปลงข้อมูลข่าวสาร ได้ข้อค้นพบดังต่อไปนี้

การเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของระดับปัญหา ระหว่างกลุ่มผู้แปลงข้อมูลข่าวสารที่มีอายุ มากกว่า 60 ปี (กลุ่ม 1) กับกลุ่มที่มีอายุ 60 ปีลงมา (กลุ่ม 2) แสดงผลการวิเคราะห์ข้อมูลในตารางที่ 53 (ดูรายละเอียดในภาคผนวก ก) พบว่าผู้แปลงข้อมูลข่าวสาร ส่วนใหญ่มีปัญหาการแปลงข้อมูลข่าวสารไม่แตกต่างกัน ยกเว้นปัญหา 3 ข้อคือ ข้อ 3, 11 และ 13 ที่ทั้งสองกลุ่มมีปัญหาการแปลงข้อมูลข่าวสารแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ข้อ 3 กลุ่มที่มีอายุมากกว่า 60 ปีมีปัญหาขาดทักษะในการใช้คอมพิวเตอร์ (ค่าเฉลี่ย 3.33 ระดับปานกลาง) สูงกว่ากลุ่มที่มีอายุมาก 60 ปีลงมา (ค่าเฉลี่ย 1.94 ระดับน้อย)

ข้อ 11 กลุ่มที่มีอายุมากกว่า 60 ปีมีปัญหาการสืบค้นข้อมูลจากอินเทอร์เน็ต (ค่าเฉลี่ย 3.22 ระดับปานกลาง) สูงกว่ากลุ่มที่มีอายุมากกว่า 60 ปี (ค่าเฉลี่ย 2.18 ระดับน้อย)

ข้อ 13 กลุ่มที่มีอายุ 60 ปีลงมามีปัญหาการได้รับคำตอบแทนในการแปลงข้อมูลค่อนข้างต่ำ (ค่าเฉลี่ย 3.00 ระดับปานกลาง) ซึ่งมีปัญหาสูงกว่ากลุ่มที่มีอายุมากกว่า 60 ปี (ค่าเฉลี่ย 1.75 ระดับน้อย)

การเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของระดับปัญหา ระหว่างกลุ่มผู้แปลงข้อมูลข่าวสารที่มีประสบการณ์ทำงานแปลงข้อมูลข่าวสาร 10 ปีขึ้นไป (กลุ่ม 1) กับกลุ่มที่ทำงานน้อยกว่า 10 ปี (กลุ่ม 2) แสดงผลการวิเคราะห์ข้อมูลในตารางที่ 54 (ดูรายละเอียดในภาคผนวก ก) พบว่าทั้งสองกลุ่มมีปัญหาการแปลงข้อมูลข่าวสารแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ใน 7 ข้อ คือ ข้อ 1 ขาดทักษะในการใช้ภาษาไทย ข้อ 3 ขาดทักษะในการใช้คอมพิวเตอร์ ข้อ 4 ขาดทักษะการเขียน ข้อ 5 ขาดทักษะการเรียบเรียง ข้อ 6 ขาดทักษะการแปล ข้อ 7 ขาดทักษะในการทำความเข้าใจและการตีความข้อมูล และ ข้อ 12 ไม่ทราบความต้องการข้อมูลข่าวสารของประชาชน โดยกลุ่มที่มีประสบการณ์ทำงานแปลงข้อมูลน้อยกว่า 10 ปี มีปัญหาในระดับสูงกว่ากลุ่มที่ทำงาน 10 ปีขึ้นไปทั้ง 7 ข้อ

การเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของระดับปัญหา ระหว่างกลุ่มผู้แปลงข้อมูลข่าวสารที่ทำงานแปลงข้อมูลข่าวสารให้กับหน่วยงานภาครัฐ (กลุ่ม 1) กับกลุ่มที่ทำงานให้ภาคเอกชน (กลุ่ม 2) แสดงผลการวิเคราะห์ข้อมูลในตารางที่ 55 (ดูรายละเอียดในภาคผนวก ก) พบว่าพบว่าส่วนใหญ่มีปัญหาในการแปลงข้อมูลข่าวสารในระดับที่ไม่แตกต่างกัน ยกเว้น 3 ข้อที่มีระดับปัญหาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 คือ

ข้อ 2 การขาดทักษะในการใช้ภาษาอังกฤษ โดยกลุ่มที่ทำงานสื่อสิ่งพิมพ์ให้กับหน่วยงานภาครัฐ มีระดับปัญหา (ค่าเฉลี่ย 3.20 ระดับมาก) สูงกว่ากลุ่มที่ทำงานให้กับหน่วยงานภาคเอกชน (ค่าเฉลี่ย 2.28 ระดับน้อย)

ข้อ 7 การขาดทักษะในการทำความเข้าใจและการตีความข้อมูล โดยกลุ่มที่ทำงานสื่อสิ่งพิมพ์ให้กับหน่วยงานภาครัฐมีระดับปัญหา (ค่าเฉลี่ย 2.70 ระดับปานกลาง) สูงกว่ากลุ่มที่ทำงานให้กับหน่วยงานภาคเอกชน (ค่าเฉลี่ย 2.06 ระดับน้อย)

ข้อ 11 การสืบค้นข้อมูลจากอินเทอร์เน็ต โดยกลุ่มที่ทำงานสื่อสิ่งพิมพ์ให้กับหน่วยงานภาคเอกชน มีระดับปัญหา (ค่าเฉลี่ย 2.82 ระดับปานกลาง) สูงกว่ากลุ่มที่ทำงานให้กับหน่วยงานภาครัฐ (ค่าเฉลี่ย 2.00 ระดับน้อย)

การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของระดับปัญหาการแปลงข้อมูลข่าวสาร ระหว่างกลุ่มผู้แปลงข้อมูลข่าวสารที่มีวุฒิการศึกษาทางด้านการแพทย์ (กลุ่ม 1) กลุ่มที่มีวุฒิการศึกษาทางด้านสาธารณสุข (กลุ่ม 2) และกลุ่มที่มีวุฒิการศึกษาสาขาอื่น (กลุ่ม 3) แสดงผลการวิเคราะห์ข้อมูลในตารางที่ 56 (ดูรายละเอียดในภาคผนวก ก) พบว่าทั้ง 3 กลุ่มมีปัญหาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 เพียงข้อเดียวคือ ข้อ 8 กลุ่มที่มีวุฒิทางการศึกษามีปัญหาปัญหาการสืบค้นแหล่งข้อมูลบุคคล สูงกว่ากลุ่มที่มีวุฒิการศึกษาทางด้านสาธารณสุข

ตอนที่ 3

แนวทางการพัฒนาและส่งเสริมผู้แปลงข้อมูลข่าวสารสุขภาพ

แนวทางการพัฒนาและส่งเสริมผู้แปลงข้อมูลข่าวสารสุขภาพ ได้มาจากการวิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามและการสัมภาษณ์ เกี่ยวกับความต้องการการสนับสนุน ส่งเสริมจากภาครัฐและภาคเอกชนในการพัฒนาส่งเสริมการแปลงข้อมูลข่าวสาร ผลการวิเคราะห์ข้อมูลได้แนวทางดังต่อไปนี้

1. แนวทางการพัฒนางานของผู้แปลงข้อมูลข่าวสาร

ผู้แปลงข้อมูลข่าวสารจะพัฒนาตนเองให้มีจรรยาบรรณในการเขียน ใช้สติปัญญาแสวงหาข้อเท็จจริง และเหตุผลหลายอย่างในการนำเสนอข้อมูล ไม่ใช้สามัญสำนึกหรืออคติส่วนตัว ข้อมูลที่นำเสนอต้องเป็นข้อเท็จจริง เที่ยงตรง เที่ยงธรรม เป็นสากล ทันสมัย พิสูจน์ได้ตรวจสอบได้ ไม่ใช่ข้อมูลตามกระแสหรือคิดเอาเอง นอกจากนี้ผู้แปลงข้อมูลข่าวสารต้องรับผิดชอบต่อข้อมูลที่นำเสนอ

2. แนวทางการพัฒนาและส่งเสริมโดยภาครัฐ

2.1 จัดให้มีผู้เชี่ยวชาญให้คำปรึกษา ตั้งคณะทำงานสนับสนุนให้คำปรึกษา จัดฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการเพื่อพัฒนาทักษะการเขียน การแปลงข้อมูลข่าวสาร จัดสัมมนาแลกเปลี่ยนความรู้และให้คำแนะนำซึ่งกันและกัน จัดหาแหล่งผู้เชี่ยวชาญให้คำแนะนำการเขียน จัดให้มีผู้ช่วยแก้ไขปรับปรุงต้นฉบับ จัดเวทีให้มีการอภิปรายแลกเปลี่ยนความคิดเห็นความรู้และประสบการณ์ ช่วยให้ข้อดีขมงานเขียน ให้รางวัล เกียรติคุณผลงานดีเด่น

2.2 จัดตั้งศูนย์ข้อมูลทางการแพทย์ที่เชื่อถือและอ้างอิงได้ ให้สิทธิในการเข้าถึงข้อมูลในห้องสมุด สื่อสื่อดิจิทัล อินเทอร์เน็ต ฐานข้อมูลที่เกี่ยวข้อง

2.3 จัดให้มีระบบควบคุมสิ่งพิมพ์ชนเชื้อที่ขาดหลักฐานทางวิทยาศาสตร์

2.4 รวบรวมสื่อสิ่งพิมพ์ที่มีคุณภาพ และเผยแพร่ทางสื่อต่างๆ ทั้งหนังสือพิมพ์ วิทยุ และโทรทัศน์ หาแนวทางเผยแพร่หนังสือสุขภาพที่พิมพ์ออกทุกเดือน ขยาย ช่องทางการเผยแพร่ ให้ครอบคลุมประชากรกลุ่มเป้าหมายให้มากขึ้น

2.5 ดำเนินงบประมาณ รัฐควรตั้งงบประมาณสนับสนุน ให้เงินทุนในการทำงาน ให้ทุน สนับสนุนการค้นคว้าหาข้อมูล การเขียนการจัดพิมพ์ ควรให้ทุนกู้ยืมในการจัดทำสิ่งพิมพ์โดยไม่คิด ดอกเบี้ย สนับสนุนเงินเพื่อจัดกิจกรรมเผยแพร่ความรู้สุขภาพ จัดการบริหารงบประมาณให้คล่องตัว เช่นการอนุมัติเงินให้รวดเร็ว

2.6 ออกกฎระเบียบค่าตอบแทนที่คุ้มครองผู้แต่งผู้แปลงข้อมูลข่าวสารให้มีความ เหมาะสมและเป็นธรรม และดูแลเรื่องลิขสิทธิ์ ไม่ให้มีการละเมิดลิขสิทธิ์

2.7 ให้การสนับสนุนด้านวัสดุอุปกรณ์ที่จำเป็น เช่นคอมพิวเตอร์ เครื่องพิมพ์ กระดาษ แฟกซ์ ให้เวลาและให้โอกาสในการศึกษาค้นคว้า

2.8 สนับสนุนให้ประชาชนสนใจและปฏิบัติตนเพื่อรักษาสุขภาพของตนเองและ ครอบครัว จัดสัปดาห์หนังสือสุขภาพ จัดประกวดหนังสือสุขภาพประจำปีเพื่อให้ประชาชนตื่นตัวใน การรับฟังข่าวสารสุขภาพ ในการเผยแพร่สื่อสิ่งพิมพ์ควรสร้างทัศนคติที่ถูกต้องในการใช้สื่อสิ่งพิมพ์ สุขภาพ คือใช้เพื่อป้องกันดูแลรักษาสุขภาพ ไม่ใช่เพื่อรักษาโรค

2.9 รัฐควรจัดให้มีการให้ความรู้พื้นฐานและการปฏิบัติตนเรื่องสุขภาพสำหรับ ประชาชนทุกวัยทุกอาชีพ ทุกฐานะ โดยเฉพาะในโรงเรียน ควรจัดสัมมนาครูพลานามัย สุขศึกษาให้ ได้รับความรู้จากแพทย์ เนื่องจากครูมีบทบาทสำคัญเป็นผู้แปลงข้อมูลข่าวสารให้กับนักเรียนโดยตรง

2.10 องค์การของรัฐ โดยเฉพาะคณะกรรมการอาหารและยา (อย.) ควรเปิดกว้างต่อภูมิ ปัญญาของบุคคล

3. แนวทางการพัฒนาส่งเสริมจากภาคเอกชน

3.1 สำนักพิมพ์เอกชนควรให้ค่าตอบแทนที่เป็นธรรม สนับสนุนเงินทุนในการจัดพิมพ์ เผยแพร่ ช่วยเผยแพร่เชิงกว้าง ประชาสัมพันธ์สิ่งพิมพ์ หาช่องทางตลาดเพื่อเผยแพร่ ช่วยออกทุน ให้ก่อนพิมพ์ขาย จัดหาผู้รับพิมพ์ หรือให้ทุนในการจัดพิมพ์ เพื่อแจกจ่ายให้ผู้มีรายได้น้อย

3.2 สำนักพิมพ์ควรให้ทุนทำการศึกษาวิจัยเพิ่มขึ้น

3.3 สำนักพิมพ์ควรร่วมมือกันเป็นเครือข่าย มีโรงพิมพ์หรือสำนักพิมพ์รับไปดำเนินการ รวดเร็ว ไม่เก็บต้นฉบับไว้นานเกินไปจนล้าสมัย

3.4 สำนักพิมพ์ควรตรวจสอบรายรับรายจ่ายให้เป็นจริง แจ้งจำนวนพิมพ์ที่เป็นจริงให้ ผู้เขียนทราบ

3.5 ควรจัดอบรมทักษะการเขียน ให้รางวัล เกียรติคุณผลงานดีเด่น ช่วยส่งเสริมงาน เขียน

3.6 ควรสนับสนุนให้ประชาชนสนใจและปฏิบัติตนเพื่อรักษาสุขภาพของตนเองและครอบครัว จัดสัปดาห์หนังสือสุขภาพ จัดประกวดหนังสือสุขภาพประจำปีเพื่อให้ประชาชนตื่นตัวในการรับฟังข่าวสารสุขภาพ

3.7 ควรให้ความสำคัญของเนื้อหาบทความมากกว่าจำนวนหน้า ควรให้ความสำคัญของเนื้อหาสาระมากกว่าการให้ความสำคัญกับชื่อผู้เขียนและควรสนับสนุนนักเขียนหน้าใหม่ด้วย

4. แนวทางการพัฒนาส่งเสริมโดยความร่วมมือระหว่างภาครัฐและเอกชน

4.1 จัดตั้งสมาคมผู้แปลงข้อมูลข่าวสารหรือนักเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารเพื่อสุขภาพ เพื่อมีหลักการในการพัฒนาและสนับสนุนการแปลงข้อมูลข่าวสารอย่างเป็นทางการ

4.2 จัดทำมาตรฐานนักแปลงข้อมูลข่าวสารเพื่อสุขภาพ เพื่อให้งานแปลงข้อมูลข่าวสารมีคุณภาพ

4.3. จัดทำฐานข้อมูลผู้แปลงข้อมูลข่าวสาร และฐานข้อมูลสื่อสิ่งพิมพ์สุขภาพบนเครือข่ายอินเทอร์เน็ต เพื่อให้บริการสืบค้นข้อมูล

4.4 จัดโครงการฝึกอบรมพัฒนาทักษะการเขียน การแปลงข้อมูลข่าวสารเพื่อสุขภาพ

ตอนที่ 4

แหล่งบริการฐานข้อมูล และการนำเสนอรูปแบบฐานข้อมูลสื่อสิ่งพิมพ์สุขภาพ

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลตอนที่ 4 แบ่งออกเป็น 2 ตอนคือ

ตอนที่ 4.1 แหล่งบริการฐานข้อมูลสื่อสิ่งพิมพ์สุขภาพ

ตอนที่ 4.2 รูปแบบฐานข้อมูลสื่อสิ่งพิมพ์สุขภาพ

ตอนที่ 4.1 แหล่งบริการฐานข้อมูลสื่อสิ่งพิมพ์สุขภาพ

1. ห้องสมุด ที่ตอบแบบสอบถามมีทั้งสิ้น 17 แห่ง เป็นห้องสมุดกระทรวงสาธารณสุข 5 แห่ง (ร้อยละ 29.41) และห้องสมุดมหาวิทยาลัย 12 แห่ง (ร้อยละ 70.59) ดังแสดงในตารางที่ 19 ตารางที่ 19 จำนวนและร้อยละของห้องสมุดที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง

หน่วยงาน	จำนวน	ร้อยละ
กระทรวงสาธารณสุข	5	29.41
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	4	23.53
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์	1	5.88

ตารางที่ 19 จำนวนและร้อยละของห้องสมุดที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง (ต่อ)

หน่วยงาน	จำนวน	ร้อยละ
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์	1	5.88
มหาวิทยาลัยมหิดล	6	35.30
รวม	17	100.00

2. จำนวนสื่อสิ่งพิมพ์คุณภาพในห้องสมุด

ห้องสมุดส่วนใหญ่ มีปริมาณหนังสือคุณภาพมากที่สุดคือระหว่างร้อยละ 80-90 มีจุลสารร้อยละ 5 และนิตยสารร้อยละ 5-10

3. วิธีการจัดหาสื่อสิ่งพิมพ์คุณภาพ ประเภทหนังสือ

ห้องสมุดส่วนใหญ่ 12 แห่ง (ร้อยละ 70.59) จัดหาสิ่งพิมพ์คุณภาพ โดยวิธี ซื้อและรับบริจาค รองลงมาคือ รับบริจาค (4 แห่ง) ดังแสดงในตารางที่ 20

ตารางที่ 20 จำนวนและร้อยละของห้องสมุดที่มีวิธีการจัดหาหนังสือแบบต่างๆ

วิธีการจัดหาหนังสือ	จำนวนแห่ง	ร้อยละ
ซื้อและได้รับบริจาค	12	70.59
ได้รับบริจาค	4	23.53
ซื้อ	1	5.88
รวม	17	100.00

4. วิธีการจัดหาสื่อสิ่งพิมพ์คุณภาพ ประเภทจุลสารและนิตยสาร

ห้องสมุดทุกแห่งจัดหาจุลสารโดยการรับบริจาคเท่านั้น ส่วนนิตยสาร ห้องสมุดส่วนใหญ่ 8 แห่ง (ร้อยละ 47.06) จัดหาโดยการซื้อและได้รับบริจาคมากที่สุด ดังแสดงในตารางที่ 21

ตารางที่ 21 จำนวนและร้อยละของห้องสมุดที่มีวิธีการจัดหานิตยสารด้วยวิธีต่างๆ

วิธีการจัดหานิตยสาร	จำนวนแห่ง	ร้อยละ
ซื้อและได้รับบริจาค	8	47.06
ได้รับบริจาค	5	29.41
ซื้อ	3	17.65
อื่นๆ	1	5.88
รวม	17	100.00

5. นิตยสารเพื่อสุขภาพที่ห้องสมุดมีให้บริการ

นิตยสารที่ห้องสมุดส่วนใหญ่ 13 แห่ง (ร้อยละ 76.47) มีมากที่สุดคือ หมอชาวบ้าน รองลงมาคือ ไก่ลัดหมอ (11 แห่ง) นอกจากนี้ยังมีนิตยสารอื่นๆ ดังแสดงในตารางที่ 22

ตารางที่ 22 จำนวนและร้อยละของห้องสมุดที่มีนิตยสารรายชื่อต่างๆ

นิตยสาร	จำนวนแห่ง	ร้อยละ
หมอชาวบ้าน	13	76.47
ไก่ลัดหมอ	11	64.71
แม่และเด็ก	6	35.29
ชีวจิต	5	29.41
Health Today	5	29.41
รักลูก	4	23.53
แพทย์ทางเลือก	1	5.88
สมุนไพรเพื่อชีวิต	2	11.76
อื่นๆ	9	52.94

6. การจัดเก็บสื่อสิ่งพิมพ์สุขภาพ

ห้องสมุดจัดเก็บสิ่งพิมพ์สุขภาพร่วมกับสิ่งพิมพ์ทางวิชาการมากที่สุด 11 แห่ง (ร้อยละ 64.71) รองลงมาคือเก็บแยกไว้ต่างหาก 3 แห่ง (ร้อยละ 17.65) ดังแสดงในตาราง 23

ตารางที่ 23 จำนวนและร้อยละของห้องสมุดที่มีวิธีการจัดเก็บสื่อสิ่งพิมพ์สุขภาพ

การจัดเก็บสื่อสิ่งพิมพ์สุขภาพ	จำนวนแห่ง	ร้อยละ
จัดเก็บร่วมกับสิ่งพิมพ์ทางวิชาการ ตำราทางการแพทย์	11	64.71
จัดเก็บแยกไว้ต่างหาก	3	17.65
จัดเก็บรวม และแยกไว้ต่างหาก	1	5.88
เก็บแยกไว้ต่างหาก ร่วมกับวิธีอื่น ๆ	1	5.88
เก็บด้วยวิธีอื่น ๆ	1	5.88
รวม	17	100.00

7. การจัดหมวดหมู่และทำรายการสื่อสิ่งพิมพ์สุขภาพ

ห้องสมุดจำนวนมากที่สุด 10 แห่ง ร้อยละ (58.82) จัดหมวดหมู่หนังสือเพื่อสุขภาพ ดังแสดงในตารางที่ 24 ส่วนนิตยสารและจุลสารไม่จัดหมวดหมู่

ตารางที่ 24 จำนวนและร้อยละของห้องสมุดที่จัดหมวดหมู่สื่อสิ่งพิมพ์

การจัดหมวดหมู่และทำรายการ	จำนวนแห่ง	ร้อยละ
จัดหมวดหมู่และทำรายการเช่นเดียวกับตำราทางการแพทย์	10	58.82
ไม่จัดหมวดหมู่และทำรายการ	2	11.76
จัดหมวดหมู่และทำรายการ ร่วมกับวิธีอื่น ๆ	1	5.88
ไม่จัดหมวดหมู่และทำรายการ ร่วมกับวิธีอื่น ๆ	1	5.88
อื่น ๆ	2	11.76
รวม	17	100.00

8. การจัดทำดัชนีบทความของนิตยสารเพื่อสุขภาพ

ห้องสมุดส่วนใหญ่ 10 แห่ง (ร้อยละ 58.82) ไม่ทำดัชนี มีเพียง 3 แห่ง (ร้อยละ 17.65) ที่เลือกทำดัชนีเฉพาะบทความที่มีประโยชน์ทางการแพทย์ ดังแสดงในตารางที่ 25

ตารางที่ 25 จำนวนและร้อยละของห้องสมุดที่ทำดัชนีบทความ

การจัดดัชนีบทความ	จำนวนแห่ง	ร้อยละ
ไม่จัดทำดัชนี	10	58.82
เลือกจัดทำดัชนีบทความที่เป็นประโยชน์ต่อการศึกษากายการแพทย์	3	17.65
เลือกจัดทำดัชนีบทความที่เป็นประโยชน์ต่อประชาชน	2	11.76
เลือกทำดัชนีทั้งบทความที่เป็นประโยชน์ต่อการศึกษากายการแพทย์ และ ประชาชน	2	11.76
รวม	17	100.00

9. การจัดบริการสื่อสิ่งพิมพ์สุขภาพ

ห้องสมุดส่วนใหญ่ 8 แห่ง (ร้อยละ 47.06) จัดบริการสื่อสิ่งพิมพ์สุขภาพ เช่นเดียวกับตำราแพทย์ รองลงมาคือจัดให้อ่านเฉพาะในห้องสมุด 4 แห่ง (ร้อยละ 23.53) ดังแสดงในตารางที่ 26

ตารางที่ 26 จำนวนและร้อยละของห้องสมุดที่จัดบริการสื่อสิ่งพิมพ์สุขภาพ

การจัดบริการสื่อสิ่งพิมพ์สุขภาพ	จำนวนแห่ง	ร้อยละ
จัดบริการเช่นเดียวกับตำราทางการแพทย์ สิ่งพิมพ์ทางวิชาการ	8	47.06
จัดบริการให้อ่านเฉพาะในห้องสมุด	4	23.53
จัดบริการเช่นเดียวกับตำราทางการแพทย์ สิ่งพิมพ์ทางวิชาการ และจัดบริการให้อ่านเฉพาะในห้องสมุด	3	17.65
จัดบริการให้อ่านเฉพาะในห้องสมุด ร่วมกับวิธีอื่น ๆ	1	5.88
จัดบริการโดยวิธีอื่น ๆ	1	5.88
รวม	17	100.00

10. การใช้ประโยชน์จากสื่อสิ่งพิมพ์สุขภาพ

ห้องสมุดส่วนใหญ่ 12 แห่ง (ร้อยละ 70.59) เห็นว่าผู้อ่านได้ประโยชน์จากหนังสือในระดับมาก รองลงมาคือนิตยสาร (8 แห่ง) ในส่วนของจุลสารห้องสมุด 10 แห่ง (ร้อยละ 58.82) เห็นว่าให้ประโยชน์ในระดับปานกลาง ดังแสดงในตารางที่ 27

ตารางที่ 27 จำนวนและร้อยละของห้องสมุดที่มีความคิดเห็นต่อประโยชน์จากสื่อสิ่งพิมพ์ต่อผู้อ่าน

ประเภทของสื่อสิ่งพิมพ์ ฯ	มาก		ปานกลาง		น้อย	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
หนังสือ	12	70.59	4	23.53	1	5.88
จุลสาร	3	17.65	10	58.82	4	23.53
นิตยสาร	8	47.06	7	41.18	2	11.76

11. การให้บริการแก่ประชาชนภายนอกสถาบัน

ห้องสมุดทุกแห่งให้บริการแก่ประชาชนนอกสถาบัน แต่ห้องสมุดส่วนใหญ่ 12 แห่ง (ร้อยละ 70.59) เห็นว่าประชาชนภายนอกเข้ามาขอใช้บริการสื่อสิ่งพิมพ์สุขภาพของประชาชนค่อนข้างน้อย

13. การจัดบริการหรือเผยแพร่สิ่งพิมพ์สุขภาพไปสู่ประชาชนทั่วไป

ห้องสมุดส่วนใหญ่ 4 แห่ง (ร้อยละ 23.53) จัดบริการโดยเผยแพร่ข้อมูลบนเว็บของห้องสมุด ดังแสดงในตารางที่ 28

ตารางที่ 28 จำนวนและร้อยละของห้องสมุดที่มีวิธีการจัดบริการหรือเผยแพร่สื่อสิ่งพิมพ์

วิธีการจัดบริการหรือเผยแพร่สิ่งพิมพ์สุขภาพ	จำนวนแห่ง	ร้อยละ
จัดทำเว็บไซต์เผยแพร่	4	23.53
บริจาคสิ่งพิมพ์ฉบับซ้ำให้ห้องสมุดประชาชน/กศน.	2	11.76
จัดบอร์ด/นิทรรศการให้ความรู้	2	11.76
จัดบอร์ดประชาสัมพันธ์นิตยสารที่เข้ามาใหม่	2	11.76
จัดมุมบริการสิ่งพิมพ์สุขภาพแจกจ่ายแก่ประชาชน	1	5.88
แจกเอกสาร	1	5.88
ทำรายชื่อหนังสือใหม่	1	5.88
อีเมลแจ้งผู้ใช้ภายในหน่วยงาน	1	5.88
จัดส่งข้อมูลตามความสนใจของผู้ใช้	1	5.88
ให้ประชาชนทั่วไปเข้าค้นคว้าโดยไม่คิดค่าบริการ	1	5.88
ทำจดหมายข่าวเสนอประเด็นหรือข่าวที่น่าสนใจ	1	5.88
รวม	17	100.00

14 ความร่วมมือในลักษณะข่ายงานเพื่อจัดทำฐานข้อมูลสิ่งพิมพ์สุขภาพ

ห้องสมุดส่วนใหญ่ 12 แห่ง (ร้อยละ 70.59) ไม่มีความร่วมมือในลักษณะข่ายงานกับหน่วยงานในสังกัดเดียวกัน เพื่อร่วมกันจัดทำฐานข้อมูลสิ่งพิมพ์สุขภาพ มีเพียง 4 แห่ง (ร้อยละ 23.53) ที่มีความร่วมมือดังกล่าว ส่วนร่วมมือในลักษณะข่ายงานกับหน่วยงานภายนอก ห้องสมุดส่วนใหญ่ 11 แห่ง (ร้อยละ 64.71) ไม่มีความร่วมมือเพื่อช่วยกันจัดทำฐานข้อมูลสิ่งพิมพ์สุขภาพ มีจำนวนเพียง 5 แห่ง (ร้อยละ 29.41) ที่มีความร่วมมือ

15. ประเภทฐานข้อมูลสิ่งพิมพ์สุขภาพที่ห้องสมุดจัดทำ

ห้องสมุดส่วนใหญ่ 9 แห่ง (ร้อยละ 52.94) สร้างฐานข้อมูลประเภท OPAC ดังแสดงในตารางที่ 29

ตารางที่ 29 จำนวนและร้อยละของห้องสมุดที่สร้างฐานข้อมูลสิ่งพิมพ์สุขภาพ

ประเภทฐานข้อมูลสิ่งพิมพ์สุขภาพ	จำนวนแห่ง	ร้อยละ
OPAC	9	52.94
ฐานข้อมูล และ OPAC	2	11.76
OPAC และฐานข้อมูลบรรณานุกรม	2	11.76
ฐานข้อมูล	1	5.88
ฐานข้อมูล และ OPAC และฐานข้อมูลบรรณานุกรม	1	5.88
ฐานข้อมูล และฐานข้อมูลบรรณานุกรม	1	5.88
อื่น ๆ	1	5.88
รวม	17	100.00

16. รูปแบบการจัดทำฐานข้อมูลสิ่งพิมพ์สุขภาพ

ห้องสมุดส่วนใหญ่ 11 แห่ง (ร้อยละ 64.71) สร้างฐานข้อมูลบรรณานุกรม ดังแสดงในตารางที่ 30

ตารางที่ 30 จำนวนและร้อยละของห้องสมุดที่ใช้รูปแบบฐานข้อมูล

รูปแบบฐานข้อมูล	จำนวน	ร้อยละ
บรรณานุกรม	11	64.71
บรรณานุกรมพร้อมบทคัดย่อ/หรือสารบัญ	2	11.76
บรรณานุกรม และบรรณานุกรมพร้อมบทคัดย่อ/หรือสารบัญ	1	5.88
ไม่ตอบ	3	17.65
รวม	17	100.00

17. โปรแกรมสำเร็จรูปที่ใช้จัดทำฐานข้อมูลสิ่งพิมพ์สุขภาพในห้องสมุด

ห้องสมุดส่วนใหญ่ 9 แห่ง (ร้อยละ 52.94) ใช้โปรแกรม INNOPAC รองลงมา 4 แห่ง (ร้อยละ 23.53) คือโปรแกรม CDS/ISIS ดังแสดงในตารางที่ 31

ตารางที่ 31 จำนวนและร้อยละของห้องสมุดที่ใช้โปรแกรมสำเร็จรูป

โปรแกรมสำเร็จรูปที่ใช้จัดทำฐานข้อมูลสิ่งพิมพ์สุขภาพ	จำนวน	ร้อยละ
INNOPAC	9	52.94
CDS/ISIS	4	23.53
ห้องสมุดพัฒนาฐานข้อมูลขึ้นเอง	1	5.88
ไม่ตอบ	1	5.88
อื่น ๆ	2	11.76
รวม	17	100.00

18. มาตรฐานการลงรายการ

ห้องสมุดส่วนใหญ่ 7 แห่ง (ร้อยละ 41.18) ใช้มาตรฐานการลงรายการ MARC21 รองลงมา 6 แห่ง (ร้อยละ 35.29) ใช้มาตรฐาน MARC ที่ประยุกต์แล้ว

19. การจัดบริการฐานข้อมูลของห้องสมุด

ห้องสมุดส่วนใหญ่ 10 แห่ง (ร้อยละ 58.82) ให้บริการผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ต การให้บริการวิธีอื่น ๆ ที่ห้องสมุดระบุ คือใช้คอมพิวเตอร์ภายในห้องสมุด ดังแสดงในตารางที่ 32

ตารางที่ 32 จำนวนและร้อยละของห้องสมุดที่ให้บริการฐานข้อมูล

วิธีการให้บริการฐานข้อมูล	จำนวน	ร้อยละ
ให้บริการผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ต	10	58.82
ให้บริการแบบอินทราเน็ต/เครือข่ายคอมพิวเตอร์ภายในหน่วยงาน	2	11.76
ให้บริการผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ต โดยจำกัดสิทธิผู้ใช้ภายนอกหน่วยงานไม่ให้ใช้ข้อมูลบางส่วน	1	5.88
ให้บริการแบบอินทราเน็ต และอินเทอร์เน็ต	1	5.88
ให้บริการผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ต ทั้งแบบจำกัดสิทธิ์และไม่จำกัดสิทธิ	1	5.88
อื่น ๆ	1	5.88
ไม่ตอบ	1	5.88
รวม	17	100.00

ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับการจัดหา การจัดบริการสื่อสิ่งพิมพ์สุขภาพ และการสร้างเครือข่ายฐานข้อมูลสื่อสิ่งพิมพ์สุขภาพ ผู้ตอบแบบสอบถามแสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะดังนี้

1. ควรให้มีการพัฒนาฐานข้อมูลโดยเน้นให้เป็นเอกสารฉบับเต็ม (1 ราย)
2. ฐานข้อมูลควรจัดทำในลักษณะเครือข่าย ตั้งผู้เชี่ยวชาญเป็นที่ปรึกษา (1 ราย)
3. ควรมีความร่วมมือระหว่างองค์การในการบริการข้อมูลข่าวสารภาครัฐ (1 ราย)
4. ต้องการให้เผยแพร่เอกสารเพื่อสุขภาพ โดยจัดส่งให้ฟรี และต่อเนื่อง (1 ราย)
5. ควรมีสุนัขกลางที่จะเป็นสื่อให้บริการ และเข้าถึงสื่อสุขภาพของประเทศ (1 ราย)

ตอนที่ 4.2 การนำเสนอรูปแบบฐานข้อมูลสื่อสิ่งพิมพ์สุขภาพ

ผู้จัดพิมพ์ส่วนใหญ่ (จำนวน 48 ราย ร้อยละ 66.7) ไม่ได้จัดทำฐานข้อมูลสิ่งพิมพ์สุขภาพที่จัดพิมพ์ในหน่วยงาน และจำนวน 24 ราย (ร้อยละ 33.3) ที่ได้จัดทำฐานข้อมูล ส่วนความร่วมมือในลักษณะข่ายงานกับหน่วยงานอื่นๆ เพื่อร่วมกันจัดทำฐานข้อมูลสิ่งพิมพ์สุขภาพ พบว่าส่วนใหญ่ไม่มีความร่วมมือ (จำนวน 66 ราย ร้อยละ 91.7) มีเพียง 6 ราย (ร้อยละ 8.3) ที่มีความร่วมมือดังกล่าว

ส่วนแหล่งบริการฐานข้อมูลหรือห้องสมุดจำนวน 9 แห่ง (ร้อยละ 52.94) สร้างฐานข้อมูลสื่อสิ่งพิมพ์สุขภาพประเภท OPAC แต่ส่วนใหญ่ 12 แห่ง (ร้อยละ 70.59) ไม่มีความร่วมมือในลักษณะข่ายงานกับหน่วยงานในสังกัดเดียวกัน เพื่อร่วมกันจัดทำฐานข้อมูลสิ่งพิมพ์สุขภาพ มีเพียง 4 แห่ง (ร้อยละ 23.53) ที่มีความร่วมมือดังกล่าว ส่วนร่วมมือในลักษณะข่ายงานกับหน่วยงานภายนอก ห้องสมุดส่วนใหญ่ 11 แห่ง (ร้อยละ 64.71) ไม่มีความร่วมมือ มีจำนวนเพียง 5 แห่ง (ร้อยละ 29.41) ที่มีความร่วมมือกันจัดทำฐานข้อมูล

ทั้งผู้จัดพิมพ์ บรรณาธิการนิตยสาร และแหล่งบริการฐานข้อมูลหรือห้องสมุด แสดงความคิดเห็นว่าควรมีการสร้างเครือข่ายสร้างฐานข้อมูลสิ่งพิมพ์สุขภาพในอนาคต และแสดงความคิดเห็นว่าควรบันทึกรายการข้อมูลต่างๆตามระดับความจำเป็นดังต่อไปนี้

ผู้จัดพิมพ์เห็นว่ามีคามจำเป็นในระดับมากในการบันทึกข้อมูล 13 รายการ และมีรายการข้อมูล 6 รายการที่มีความจำเป็นระดับปานกลาง คือ หน่วยงานต้นสังกัดของผู้แปลข้อมูลข่าวสาร ชื่อการประชุม จำนวนหน้า หมายเลขหน้า เอกสารฉบับเต็ม และ รหัสแสดงหน่วยงานที่ร่วมจัดทำฐานข้อมูล ดังแสดงในตารางที่ 33

ตารางที่ 33 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความจำเป็นของรายการข้อมูล

รายการข้อมูล	$\bar{X}$	S.D.	ความหมาย
1. ชื่อผู้แต่ง/ชื่อผู้วิจัย/บรรณาธิการ	4.49	.76	มาก
2. ชื่อผู้แต่งร่วม/ผู้วิจัยร่วม/บรรณาธิการร่วม/อาจารย์ที่ปรึกษา	3.96	1.00	มาก
3. หน่วยงานต้นสังกัดของผู้แต่ง/ผู้วิจัย/บรรณาธิการ/อาจารย์ที่ปรึกษา	3.71	1.25	มาก
4. หน่วยงานต้นสังกัดของผู้แต่งร่วม/ผู้วิจัยร่วม/บรรณาธิการร่วม/ อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม	3.41	1.19	ปานกลาง
5. ชื่อผู้แต่งที่เป็นหน่วยงาน	4.00	1.11	มาก
6. ชื่อการประชุม	3.40	1.13	ปานกลาง
7. ชื่อสิ่งพิมพ์ ได้แก่ ชื่อหนังสือ / ชื่อบทความ / ชื่องานวิจัย	4.38	.73	มาก
8. ชื่อชุดของสิ่งพิมพ์	3.96	.97	มาก
9. เมืองที่พิมพ์/สำนักพิมพ์/ปีพิมพ์	3.72	.93	มาก
10 สำนักพิมพ์ หรือหน่วยงานที่จัดพิมพ์	3.85	1.04	มาก
11 ปีพิมพ์	4.04	.94	มาก
12 จำนวนหน้า	3.34	.97	ปานกลาง
13 หมายเลขหน้า	3.01	1.03	ปานกลาง
14 หัวเรื่อง	4.09	.84	มาก
15 คำสำคัญ	3.96	1.00	มาก
16 บทคัดย่อ	4.06	1.01	มาก
17 สารบัญ	3.72	.91	มาก
18 เอกสารฉบับเต็ม	3.34	1.10	ปานกลาง
19 รหัสแสดงหน่วยงาน/องค์กร ที่ร่วมจัดทำฐานข้อมูล	3.43	.90	ปานกลาง

บรรณาธิการนิตยสาร วารสารแสดงความคิดเห็นว่ามีความจำเป็นต้องบันทึกรายการข้อมูลทั้ง 19 รายการเพื่อประโยชน์ในการสืบค้นข้อมูล

ส่วนแหล่งบริการฐานข้อมูลหรือห้องสมุดแสดงความคิดเห็นว่าควรเลือกเขตข้อมูล และมีความจำเป็นที่ควรมีเขตข้อมูลต่างๆ ดังแสดงในตารางที่ 34 รายการข้อมูลที่มีความจำเป็นในระดับมากที่สุด 3 รายการ คือ ชื่อผู้แต่ง/ชื่อผู้วิจัย/บรรณาธิการ และชื่อสิ่งพิมพ์ ได้แก่ ชื่อหนังสือ / ชื่อบทความ / ชื่อวิทยานิพนธ์ และ คำสำคัญ ระดับมาก 13 รายการ และระดับปานกลาง 3 รายการ

ตารางที่ 34 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความจำเป็นในการเลือกเขตข้อมูล
สำหรับสร้างฐานข้อมูล

เขตข้อมูล	$\bar{X}$	S.D.	ความหมาย
1. ชื่อผู้แต่ง/ชื่อผู้วิจัย/บรรณาธิการ	4.88	.49	มากที่สุด
2. ชื่อผู้แต่งร่วม/ผู้วิจัยร่วม/บรรณาธิการร่วม/อาจารย์ที่ปรึกษา	4.12	.78	มาก
3. หน่วยงานต้นสังกัดของผู้แต่ง/ผู้วิจัย/บรรณาธิการ/อาจารย์ที่ปรึกษา	3.94	.90	มาก
4. หน่วยงานต้นสังกัดของผู้แต่งร่วม/ผู้วิจัยร่วม/บรรณาธิการร่วม/อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม	3.53	.94	มาก
5. ชื่อผู้แต่งที่เป็นหน่วยงาน	4.12	.86	มาก
6. ชื่อการประชุม	4.12	.78	มาก
7. ชื่อสิ่งพิมพ์ ได้แก่ ชื่อหนังสือ / ชื่อบทความ / ชื่องานวิจัย	4.71	.69	มากที่สุด
8. ชื่อชุดของสิ่งพิมพ์	3.59	1.00	มาก
9. เมืองที่พิมพ์/สำนักพิมพ์/ปีพิมพ์	3.76	1.35	มาก
10. สำนักพิมพ์ หรือหน่วยงานที่จัดพิมพ์	3.88	1.22	มาก
11. ปีพิมพ์	4.24	.83	มาก
12. จำนวนหน้า	3.41	1.33	ปานกลาง
13. หมายเลขหน้า	3.41	1.54	ปานกลาง
14. หัวเรื่อง	4.25	1.18	มาก
15. คำสำคัญ	4.71	.59	มากที่สุด
16. บทคัดย่อ	4.12	1.27	มาก
17. สารบัญ	3.65	1.58	มาก
18. เอกสารฉบับเต็ม	4.06	.97	มาก
19. รหัสแสดงหน่วยงาน/องค์กร ที่ร่วมจัดทำฐานข้อมูล	3.36	1.31	ปานกลาง

จากการวิเคราะห์ความคิดเห็นของผู้จัดพิมพ์และแหล่งบริการฐานข้อมูล จะเห็นได้ว่าความคิดเห็นของผู้จัดพิมพ์ และแหล่งบริการฐานข้อมูล มีความสอดคล้องกันตั้งแต่ระดับมากขึ้นไป จำนวน 13 รายการ ส่วนระดับปานกลางมีความคิดเห็นสอดคล้องกัน 3 รายการ และมีความคิดเห็นแตกต่างกัน 3 รายการ จึงสามารถสังเคราะห์ สรุป และนำเสนอรูปแบบฐานข้อมูลสื่อสิ่งพิมพ์สุขภาพซึ่งมีโครงสร้างของเขตข้อมูลประกอบด้วย 2 กลุ่มคือ

1. กลุ่มเขตข้อมูลที่มีความจำเป็นต้องบันทึกไว้ในฐานข้อมูล และจำเป็นต้องสร้างดัชนีเพื่อสืบค้นข้อมูลด้วย ประกอบด้วยเขตข้อมูล 13 รายการ จำแนกตามประเภทข้อมูลเป็น 3 กลุ่มย่อยคือ

1.1 เขตข้อมูลผู้สร้างเนื้อหา จำนวน 4 รายการ ได้แก่

- 1) ชื่อผู้แต่ง/ชื่อผู้วิจัย/บรรณาธิการ
- 2) ชื่อผู้แต่งร่วม/ผู้วิจัยร่วม/บรรณาธิการร่วม/ที่ปรึกษา
- 3) หน่วยงานต้นสังกัดของผู้แต่ง/ผู้วิจัย/บรรณาธิการ/ที่ปรึกษา
- 4) ชื่อผู้แต่งที่เป็นหน่วยงาน

1.2 เขตข้อมูลเนื้อหาสาระ จำนวน 6 รายการ ได้แก่

- 1) ชื่อสิ่งพิมพ์ ได้แก่ ชื่อหนังสือ / ชื่อบทความ / ชื่องานวิจัย
- 2) หัวเรื่อง
- 3) คำสำคัญ
- 4) บทคัดย่อ
- 5) สารบัญ
- 6) ชื่อชุดของสิ่งพิมพ์

1.3 เขตข้อมูลการจัดพิมพ์ จำนวน 3 รายการ ได้แก่

- 1) เมืองที่พิมพ์/สำนักพิมพ์/ปีพิมพ์
- 2) สำนักพิมพ์ หรือหน่วยงานที่จัดพิมพ์
- 3) ปีพิมพ์

2. กลุ่มเขตข้อมูลที่เป็นทางเลือกซึ่งอาจจะบันทึก หรือไม่บันทึกก็ได้ขึ้นอยู่กับความจำเป็นของแต่ละสำนักพิมพ์ แต่ละห้องสมุด และเขตข้อมูลนี้ไม่จำเป็นต้องทำดัชนี จำนวน 6 รายการ ได้แก่เขตข้อมูล

- 1) ชื่อการประชุม
- 2) เอกสารฉบับเต็ม
- 3) หน่วยงานต้นสังกัดของผู้แต่งร่วม/ผู้วิจัยร่วม/บรรณาธิการร่วม/ที่ปรึกษาร่วม
- 4) จำนวนหน้า
- 5) หมายเลขหน้า
- 6) รหัสแสดงหน่วยงาน/องค์กร ที่ร่วมจัดทำฐานข้อมูล

ตอนที่ 5 รูปแบบฐานข้อมูลผู้แปลงข้อมูลข่าวสารสิ่งพิมพ์สุขภาพ

ผู้แปลงข้อมูลข่าวสารเสนอความคิดเห็นว่าในอนาคตหากมีเครือข่ายสร้างฐานข้อมูลผู้แปลงข้อมูลข่าวสารสิ่งพิมพ์สุขภาพ รายการข้อมูลที่ต้องบันทึกไว้ในฐานข้อมูลมากที่สุดคือ ชื่อ นามสกุล (ค่าเฉลี่ย 4.56) รองลงมาคือ ชื่อผลงานสิ่งพิมพ์สุขภาพ พร้อมรายละเอียดของงาน (ค่าเฉลี่ย 4.19) และประสบการณ์ทำงาน (ค่าเฉลี่ย 4.00) ส่วนรายการข้ออื่นๆ ก็มีความจำเป็นในระดับมาก และปานกลาง ดังแสดงในตารางที่ 35

ตารางที่ 35 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความจำเป็นของรายการข้อมูลที่ต้องบันทึกไว้ในฐานข้อมูล

รายการข้อมูลที่ต้องบันทึกในฐานข้อมูล	$\bar{X}$	S.D.	ความหมาย
1. ชื่อ นามสกุล	4.56	.57	มากที่สุด
2. วันเดือนปีเกิด	2.68	1.50	ปานกลาง
3. เพศ	3.04	1.52	ปานกลาง
4. ตำแหน่งหน้าที่การงาน	3.75	.89	มาก
5. วุฒิการศึกษา	3.88	.87	มาก
6. ประสบการณ์การทำงาน	4.00	.89	มาก
7. ความรู้ความชำนาญพิเศษ	3.92	.90	มาก
8. สมาคม หรือองค์กรวิชาชีพที่เป็นสมาชิก	3.44	.86	ปานกลาง
9. รางวัลที่ได้รับ	3.39	1.22	ปานกลาง
10. ชื่อที่อยู่สถานที่ทำงาน	3.72	1.20	มาก
11. โทรศัพท์ และโทรสาร ที่ทำงาน	3.65	1.25	มาก
12. ที่อยู่บ้านพัก	2.54	1.84	ปานกลาง
13. โทรศัพท์และโทรสารบ้านพัก	2.46	1.80	ปานกลาง
14. ไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์	3.57	1.42	ปานกลาง
15. ชื่อผลงานสิ่งพิมพ์สุขภาพ พร้อมรายละเอียดของงาน	4.19	.91	มาก

จากการวิเคราะห์ความคิดเห็นของผู้แปลงข้อมูลข่าวสาร สามารถสังเคราะห์ สรุป และนำเสนอรูปแบบฐานข้อมูลสื่อสิ่งพิมพ์สุขภาพซึ่งมีโครงสร้างของเขตข้อมูลประกอบด้วย 3 กลุ่มคือ

1. กลุ่มเขตข้อมูลที่มีความจำเป็นต้องบันทึกไว้ในฐานข้อมูล และจำเป็นต้องสร้างดัชนีเพื่อสืบค้นข้อมูลด้วย ประกอบด้วยเขตข้อมูล

- 1) ชื่อ นามสกุล
- 2) ชื่อผลงานสิ่งพิมพ์สุขภาพ พร้อมรายละเอียดของงาน

2. กลุ่มเขตข้อมูลที่มีความจำเป็นต้องบันทึกไว้ในฐานข้อมูล แต่ไม่จำเป็นต้องสร้างดัชนีเพื่อสืบค้นข้อมูลด้วย ประกอบด้วยเขตข้อมูล

- 1) ความรู้ความชำนาญพิเศษ
- 2) ประสบการณ์การทำงาน
- 3) ตำแหน่งหน้าที่การงาน
- 4) วุฒิการศึกษา
- 5) ชื่อที่อยู่ สถานที่ทำงาน
- 6) โทรศัพท์ และโทรสาร ที่ทำงาน

3. กลุ่มเขตข้อมูลที่เป็นทางเลือกซึ่งอาจจะบันทึก หรือไม่บันทึกก็ได้ขึ้นอยู่กับผู้แปลงข้อมูลข่าวสารแต่ละท่าน และเขตข้อมูลนี้ไม่จำเป็นต้องทำดัชนี ได้แก่เขตข้อมูล

- 1) วันเดือนปีเกิด
- 2) เพศ
- 3) ที่อยู่บ้านพัก
- 4) โทรศัพท์และโทรสารบ้านพัก
- 5) ไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์
- 6) สมาคม หรือองค์กรวิชาชีพที่เป็นสมาชิก
- 7) รางวัลที่ได้รับ

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

วัตถุประสงค์ในการวิจัย

การวิจัยมีวัตถุประสงค์เพื่อ

1. สำนวจสภาพและปัญหาการดำเนินงานในการจัดพิมพ์และเผยแพร่สื่อสิ่งพิมพ์สุขภาพของผู้จัดพิมพ์ในประเทศไทย
4. ศึกษาผู้แปลงข้อมูลข่าวสารสุขภาพเพื่อประชาชน ลักษณะผลงานที่ทำ กระบวนการเข้าสู่อาชีพ กระบวนการทำงาน สภาพการดำเนินงาน และปัญหาในการแปลงข้อมูลข่าวสาร
5. นำเสนอแนวทางการพัฒนาและส่งเสริมผู้แปลงข้อมูลข่าวสารสุขภาพ
4. ศึกษาการใช้คอมพิวเตอร์และระบบฐานข้อมูลด้านสื่อสิ่งพิมพ์สุขภาพ และนำเสนอรูปแบบฐานข้อมูลสื่อสิ่งพิมพ์สุขภาพ
5. ศึกษาและนำเสนอรูปแบบฐานข้อมูลผู้แปลงข้อมูลข่าวสารสุขภาพเพื่อประชาชน

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา มี 3 กลุ่มดังต่อไปนี้

กลุ่มที่ 1 ผู้แปลงข้อมูลข่าวสารสุขภาพ แบ่งออกเป็น 2 กลุ่มย่อย คือกลุ่มแรกได้มาจากการเลือกอย่างเจาะจงจากประชากรผู้ที่มีประสบการณ์ในการแปลงข้อมูลข่าวสารสุขภาพอย่างน้อย 1 ปี จำนวน 25 คน การเก็บข้อมูลจากกลุ่มนี้ใช้วิธีการสัมภาษณ์ โดยรับข้อมูลครบตามจำนวน 25 คน ตามที่กำหนดไว้ และผู้แปลงข้อมูลข่าวสารกลุ่มที่ 2 ใช้สำหรับตอบแบบสอบถาม โดยส่งแบบสอบถามไปตามรายชื่อผู้แปลงข้อมูลข่าวสารซึ่งเป็นประชากรทั้งหมด 123 คน ได้รับส่งแบบสอบถามคืนจำนวน 58 ชุด คิดเป็นร้อยละ 47 ของประชากร

กลุ่มที่ 2 ผู้จัดพิมพ์และเผยแพร่สื่อสิ่งพิมพ์สุขภาพ แบ่งออกเป็น 2 กลุ่มย่อยคือ กลุ่มแรกได้มาจากการเลือกอย่างเจาะจง จำนวน 25 ราย ที่มีประสบการณ์ในการจัดพิมพ์สื่อสิ่งพิมพ์สุขภาพอย่างน้อย 5 ปี การเก็บข้อมูลใช้การสัมภาษณ์แบบเจาะลึกเพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงคุณภาพ ผลการเก็บข้อมูลจากการสัมภาษณ์ได้กลุ่มตัวอย่าง 23 ราย ผู้จัดพิมพ์กลุ่มที่ 2 ใช้สำหรับเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับสภาพการดำเนินงานสื่อสิ่งพิมพ์สุขภาพ บทบาทของภาครัฐและเอกชนในการจัดพิมพ์ประเภทสื่อสิ่งพิมพ์ ประสิทธิภาพ และการใช้ประโยชน์เพื่อสุขภาพ การเก็บข้อมูลใช้แบบสอบถามไป

ยังประชากรทั้งหมด จำนวน 107 ราย ได้รับแบบสอบถามคืนจากผู้จัดพิมพ์ สำนักพิมพ์ทั้งภาคเอกชน และรัฐบาล จำนวน 72 ชุด คิดเป็นร้อยละ 67 ของประชากร

กลุ่มที่ 3 แหล่งบริการฐานข้อมูลสิ่งพิมพ์สุขภาพ ได้แก่ห้องสมุดและศูนย์เอกสารที่ให้บริการฐานข้อมูลสื่อสิ่งพิมพ์สุขภาพ การเลือกกลุ่มตัวอย่างใช้วิธีเลือกอย่างเจาะจงจากห้องสมุดที่ให้บริการฐานข้อมูลด้านการแพทย์ พยาบาล ทันตแพทย์ เภสัชกรรม และสาธารณสุข ในมหาวิทยาลัย จำนวน 25 แห่ง ได้รับแบบสอบถามคืนจำนวน 17 ชุด คิดเป็นร้อยละ 68 ของกลุ่มตัวอย่างที่เลือกไว้

การวิเคราะห์ข้อมูล

ข้อมูลที่เชิงปริมาณ วิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติเบื้องต้น คือความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และใช้สถิติวิเคราะห์ค่า t (t-test) การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (Oneway ANOVA) เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของตัวแปรต่างๆ ระหว่างกลุ่ม พร้อมกับการนำเสนอเป็นความเรียงประกอบตาราง

ข้อมูลที่ได้จากคำถามปลายเปิดและข้อมูลจากการสัมภาษณ์ใช้วิธีวิเคราะห์ จัดหมวดหมู่ สังเคราะห์ สรุปและนำเสนอเป็นความเรียงเชิงพรรณนา

สรุปผลการวิจัย

สรุปผลการวิจัยแบ่งออกเป็น 5 ตอนตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ดังต่อไปนี้

ตอนที่ 1. สภาพและปัญหาการดำเนินงานในการจัดพิมพ์สื่อสิ่งพิมพ์สุขภาพ

ตอนที่ 1.1 สภาพการดำเนินงานการจัดพิมพ์และเผยแพร่สื่อสิ่งพิมพ์สุขภาพของผู้จัดพิมพ์

สภาพการดำเนินงาน

1. ผู้จัดพิมพ์เป็นหน่วยงานภาครัฐ 41 แห่ง (ร้อยละ 56.9) ภาคเอกชน 31 แห่ง (ร้อยละ 43.1) มีบุคลากรที่ทำหน้าที่ผลิตสื่อสิ่งพิมพ์สุขภาพในองค์กรโดยเฉลี่ย 11.95 คน (S.D.= 14.06) ผลิตหนังสือโดยเฉลี่ยปีละ 8.69 ชื่อเรื่อง (S.D.= 6.74)

2. ผู้แปลงข้อมูลข่าวสารสื่อสิ่งพิมพ์สุขภาพที่หน่วยงานจัดพิมพ์ แบ่งเป็น 5 กลุ่มได้แก่ แพทย์มากที่สุด รองลงมาคือ เจ้าหน้าที่สาธารณสุข พยาบาล นักสื่อสารมวลชน และ บุคคลทั่วไป

3. ค่าใช้จ่ายในการจัดพิมพ์สื่อสิ่งพิมพ์สุขภาพ (ค่าใช้จ่ายโดยเฉลี่ยต่อเล่ม) เป็นค่าลิขสิทธิ์ที่จ่ายให้ผู้แต่งเฉลี่ยร้อยละ 10 (ต่ำสุดร้อยละ 7 สูงสุดร้อยละ 20) ร้อยละ 90 เป็นค่าใช้จ่ายในการจัดพิมพ์ค่าโฆษณาประชาสัมพันธ์ ค่าใช้จ่ายด้านการตลาด

4. วิธีการทำงานในการจัดพิมพ์สื่อสิ่งพิมพ์ หน่วยงานมีวิธีการทำงาน โดยจัดทำต้นฉบับในหน่วยงานแต่ว่าจ้างการพิมพ์จากโรงพิมพ์ภายนอก มากที่สุด 59 ราย (ร้อยละ 81.9) รองลงมาใช้วิธีว่าจ้างจัดทำต้นฉบับจากหน่วยงานภายนอก และว่าจ้างการพิมพ์จากโรงพิมพ์ภายนอก จำนวน 20 ราย (ร้อยละ 27.8)

5. การประเมินผลการจัดพิมพ์ ผู้จัดพิมพ์เคยประเมินผลการจัดพิมพ์สื่อสิ่งพิมพ์สุขภาพ จำนวน 36 แห่ง (ร้อยละ 50) และไม่เคยประเมินจำนวน 36 แห่ง (ร้อยละ 50) สำหรับวิธีการประเมินผลสำนักพิมพ์มีวิธีการประเมินจากปก เนื้อหาภายในเล่ม อ่านง่าย และดูจากยอดขาย ตลาดรับซื้อและขาย

ผู้จัดพิมพ์ส่วนใหญ่มีคณะกรรมการหรือกองบรรณาธิการตรวจสอบ ประเมินคุณภาพเนื้อหาของนักเขียน ก่อนตีพิมพ์จำนวน 61 แห่ง (ร้อยละ 84.7) ไม่มีคณะกรรมการตรวจสอบประเมิน จำนวน 11 แห่ง (ร้อยละ 15.3)

นอกจากนี้ผู้จัดพิมพ์และเผยแพร่สื่อสิ่งพิมพ์สุขภาพมีวิธีการประเมินผลการจัดพิมพ์สื่อสิ่งพิมพ์สุขภาพด้วยวิธีการดูจากจำนวนยอดขาย ดูจากการตอบรับสื่อสิ่งพิมพ์ มีการประชุมเพื่อประเมินผลการทำงานทุกเดือน หรือประเมินหลังจากงานสัปดาห์หนังสือ

6. เนื้อหาที่จัดพิมพ์ในสื่อสิ่งพิมพ์สุขภาพส่วนใหญ่เป็นเรื่อง ความรู้เกี่ยวกับโรคต่างๆ มากที่สุด รองลงมาเป็นเรื่องโภชนาการ การดูแลตนเองเมื่อเจ็บป่วย การออกกำลังกาย และ สุขภาพจิต ตามลำดับ นอกจากนี้มีการจัดพิมพ์เนื้อหาหลากหลาย ได้แก่ สุขภาพผู้สูงอายุ สุขภาพความงาม แม่และเด็ก การเลี้ยงดูบุตร การใช้ยา สมุนไพร ชีวจิต ธรรมชาติบำบัด โยคะ การลดน้ำหนัก สภาพแวดล้อม มลภาวะ ที่อยู่อาศัย และ เพศศึกษา

ส่วนเหตุผลที่เลือกจัดพิมพ์เนื้อหาด้านสุขภาพ เพราะต้องการให้ประชาชนใช้เป็นคู่มือในการดำเนินชีวิต สามารถดูแลตนเอง ญาติเมื่อมีอาการเจ็บป่วยอย่างถูกต้องตามหลักการก่อนที่จะไปหาแพทย์ ต้องการให้ประชาชนได้รับข่าวสารที่มีเป็นประโยชน์เผยแพร่ความรู้ที่ประชาชนให้สามารถดูแลตนเองได้ ช่วยให้ประชาชนเจ็บป่วยน้อยลงนอกจากนี้ต้องการสร้างกระแสให้เกิดขึ้นในสังคม ให้ผู้ใหญ่ในบ้านเมืองรับรู้ถึงความสำคัญของการดูแลสุขภาพไม่ว่าจะอยู่ในวัยเด็กหรือผู้ใหญ่

7. สำนักพิมพ์เพื่อสุขภาพ ส่วนใหญ่ไม่เคยได้รับการสนับสนุน ส่งเสริม พัฒนาการทำงานจากภาครัฐ และภาคเอกชน ผู้จัดพิมพ์ส่วนใหญ่ช่วยเหลือตัวเอง อย่างไรก็ตามบางสำนักพิมพ์เพื่อสุขภาพก็เคยได้รับการสนับสนุนจากภาครัฐในบางเรื่อง เช่น ได้รับการสนับสนุนในด้านข้อมูลที่เป็นประโยชน์ในการจัดพิมพ์สื่อสิ่งพิมพ์ การให้ความร่วมมือจากภาครัฐในด้านต่าง ๆ ร่วมจัดงานสัปดาห์หนังสือ นอกจากนี้รัฐมีนโยบายส่งเสริมการอ่าน บางสำนักพิมพ์ได้รับการสนับสนุนจากภาคเอกชน ในด้านการโฆษณา ประชาสัมพันธ์ ลงโฆษณา รับไปจำหน่าย ชวนนำหนังสือไปขายในโรงพยาบาล

ภาคเอกชนมีการแนะนำแนวทางของสื่อสิ่งพิมพ์ที่อยากให้จัดพิมพ์ มีการสนับสนุนโดยการลดราคา กระดาษจากกลุ่มพันธมิตร เช่น โรงงานกระดาษ

8. สำนักพิมพ์ส่วนใหญ่ได้เข้าร่วมกิจกรรมกับสำนักพิมพ์ และหน่วยงานอื่น ๆ เช่น สมาคมผู้จัดพิมพ์ เครือข่ายชมรมผู้จัดจำหน่ายหนังสือ เพื่อร่วมกันจัดงานมหกรรมหนังสือ สัปดาห์หนังสือ การออกร้านจำหน่ายสื่อสิ่งพิมพ์ ร่วมกันทำกิจกรรมด้านการสัมมนา อภิปราย บรรยาย ร่วมเสวนาพูดคุยในเรื่องที่เกี่ยวกับสื่อสิ่งพิมพ์ แลกเปลี่ยนข้อมูล บุคลากร นักวิชาการ ช่วยกันพัฒนาเนื้อหาสาระ ค้นคว้าวิจัย ร่วมมือกันด้านการตลาด นอกจากนี้ยังมีการร่วมมือกับสำนักพิมพ์อื่น ๆ เพื่อร่วมกันทำกิจกรรมและโครงการรณรงค์ร่วมกัน เช่น เด็กไทยไม่กินหวาน ร่วมกิจกรรมกับมูลนิธิเด็ก สำนักพิมพ์ ผู้บริโภค กลุ่มหนังสือทางเลือก เช่น มูลนิธิโกลดคิมทอง หมอชาวบ้าน โลกสีเขียว

9. สำนักพิมพ์ส่วนใหญ่มีวิธีการจัดจำหน่ายหรือเผยแพร่สิ่งพิมพ์ไปสู่ประชาชนผู้อ่าน วางจำหน่ายตามร้านหนังสือ หรือตามแผงหนังสือ รองลงมาเผยแพร่ทางเว็บไซต์ ประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อต่าง ๆ เช่น ลงโฆษณาในสื่อสิ่งพิมพ์ของสำนักพิมพ์ หนังสือพิมพ์ โทรทัศน์ วิทยุ ในการจัดจำหน่าย บางสำนักพิมพ์จ้างบริษัทเป็นผู้จัดจำหน่าย จัดจำหน่ายเองทุกขั้นตอน และการฝากขาย การออกร้านจำหน่ายตามงานต่าง ๆ เช่น งานสัปดาห์หนังสือ งานประชุมสัมมนา วางจำหน่ายในสถานส่งเสริมสุขภาพ โรงพยาบาล คลินิก

ประโยชน์และประสิทธิภาพของสื่อสิ่งพิมพ์สุขภาพ

1. ผู้จัดพิมพ์เห็นว่าหนังสือพิมพ์มีประสิทธิภาพและเหมาะสมของสื่อสิ่งพิมพ์สำหรับเผยแพร่ความรู้ให้ประชาชนมากที่สุด รองลงมาคือนิตยสาร วารสาร หนังสือ และจุลสารตามลำดับ อย่างไรก็ตามข้อมูลจากการสัมภาษณ์พบว่า นิตยสาร วารสารเหมาะสมมากที่สุด เพราะในแต่ละฉบับมีเนื้อหาที่หลากหลาย เนื้อหาลึกพอสมควร ออกตามกำหนดเวลา ง่ายใจผู้อ่านได้ดี ส่วนหนังสือมีความเหมาะสมมาก เข้าถึงประชาชนได้ดี หาซื้อได้ทั่วไป กลุ่มเป้าหมายเฉพาะอยู่ในวงแคบ เน้นในเชิงวิชาการมากกว่า เนื้อหาไม่ลึก มีรายละเอียดมาก กลุ่มเป้าหมายจะเป็นคนที่มีเวลาอ่านและสนใจจริง ๆ

สำหรับหนังสือพิมพ์ก็มีประสิทธิภาพและเหมาะสมเนื่องจากหาอ่านง่าย ราคาถูก ข้อมูลใหม่รวดเร็ว กระตุ้นความสนใจได้ดี มีกลุ่มผู้อ่านจำนวนมาก เผยแพร่ถึงชนบทห่างไกล แต่ความลึกของเนื้อหาไม่พอ และไม่ครบถ้วน ส่วนจุลสารไม่ค่อยเหมาะสมเพราะได้เนื้อหาไม่พอ ส่วนใหญ่พบว่าเป็นการอ่านเล่นเพื่อรอกวามากกว่า เช่น การอ่านในขณะที่รอการรักษายาตามโรงพยาบาล จุลสารไม่มีการออกตามกำหนดเวลา จึงหาอ่านยาก

4. ผู้จัดพิมพ์เห็นว่าประชาชนใช้ประโยชน์จากหนังสือพิมพ์มากที่สุด รองลงมาคือนิตยสาร วารสาร และ หนังสือ ส่วนจุลสารประชาชนใช้ในระดัปปานกลาง แต่ข้อมูลจากการสัมภาษณ์พบว่า ประชาชนใช้ประโยชน์จากนิตยสารมาก เนื่องจากมีเนื้อหาหลากหลาย บรรจุเนื้อหาได้มาก เนื้อหาเจาะลึกมีรายละเอียดมากพอสมควรมีโฆษณาที่เป็นประโยชน์ต่อผู้อ่าน ส่วนหนังสือประชาชนใช้ประโยชน์มากเพราะบรรจุเนื้อหาได้มาก ลงลึกในรายละเอียดมากกว่าสื่อสิ่งพิมพ์ประเภทอื่น สำหรับ หนังสือพิมพ์ประชาชนใช้ประโยชน์ปานกลาง เพราะเนื้อหาน้อย ไม่ละเอียดมากพอ ไม่ค่อยมีการนำเสนอเรื่องเกี่ยวกับสุขภาพ เน้นการเสนอข่าวมากกว่า ส่วนจุลสารประชาชนใช้ประโยชน์ได้น้อย เพราะมีเนื้อหาน้อย

5. สื่อสิ่งพิมพ์สุขภาพที่จัดพิมพ์ มีเป้าหมายสำหรับผู้่านกลุ่มต่างๆ ทั้งเพศชาย เพศหญิง มีเป้าหมายสำหรับผู้่านอายุ ระหว่าง 26-45 ปีมากที่สุด ระดับการศึกษาระดับปริญญาตรี สำนักพิมพ์ เน้นการจัดพิมพ์หนังสือสำหรับประชาชนทั่วไป และมีเป้าหมายสำหรับผู้่านที่รายได้ต่อเดือนจำนวน 6,000-15,000 บาท มากที่สุด

6. ในการประเมินผลการรับสาร ผู้จัดพิมพ์ส่วนใหญ่ประเมินผลการรับสารของผู้รับสาร โดยใช้วิธีการประเมินผล ส่วนใหญ่ประเมินผลโดยการดูจากยอดขาย การใช้แบบสอบถามความคิดเห็นส่งไป พร้อมกันสื่อสิ่งพิมพ์ ใช้วิธีการพูดคุยกับผู้อ่าน

7. สำหรับการสำรวจหรือวิจัยความต้องการของผู้อ่าน สำนักพิมพ์ส่วนใหญ่ไม่เคยสำรวจหรือ วิจัยความต้องการ เนื่องจากไม่มีบุคลากรทำหน้าที่นี้ อย่างไรก็ตามบางสำนักพิมพ์ที่มีการสำรวจหรือ วิจัยพฤติกรรมในการซื้อหนังสือ สำรวจจากความสนใจของผู้รับสารที่มีต่อหนังสือของทางสำนักพิมพ์

8. ผู้จัดพิมพ์ได้กำหนดจุดมุ่งหมายที่จะให้เกิดแก่ผู้อ่านมากที่สุดคือเพื่อให้เกิดความชัดเจน หรือ ได้รับข้อมูลเพิ่มเติม ในสิ่งที่รู้มาบ้างแล้ว รองลงมา คือเพื่อให้ผู้อ่านได้รู้ในสิ่งที่ไม่เคยรู้มาก่อน และเพื่อให้ผู้อ่านนำความรู้จากงานของท่านไปถ่ายทอดต่อให้บุคคลในครอบครัว

นอกจากนี้สำนักพิมพ์ได้กำหนดจุดมุ่งหมายที่คาดว่าจะเกิดขึ้นแก่ผู้อ่านคือ เพื่อเสนอสาระที่ อ่านง่าย เข้าใจง่าย ที่เป็นประโยชน์ต่อประชาชน โดยให้ความรู้ด้านสุขภาพ เช่น ความรู้ที่จะให้ ประชาชนมีทิศทางและมีกำลังใจในการดูแลตนเองและบุคคลในครอบครัวอย่างถูกต้อง ใช้วิธีการ ป้องกันไม่ให้เกิดโรคมากกว่าการรักษา เพื่อให้ประชาชนสามารถนำไปปฏิบัติเพื่อรักษาสุขภาพ มี สุขภาพแข็งแรง บริโภคอย่างถูกต้อง ทำให้ประชาชนมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น มีสุขภาพกาย และสุขภาพ ใจที่ดี มีเจตคติที่ดีต่อสังคมและสิ่งแวดล้อม และช่วยเปิดมุมมองใหม่ให้ข้อมูลที่ถูกต้องไม่มีความเชื่อที่ ผิด ๆ

ปัญหา แนวทางการพัฒนาและส่งเสริมการจัดพิมพ์สิ่งพิมพ์สุขภาพ

1. ผู้จัดพิมพ์ประสบปัญหาในระดับมากคือ เรื่องการแสวงหานักเขียนที่มีความรู้ ประสบการณ์ และประชาชนไม่รักการอ่าน นอกจากนี้ผู้จัดพิมพ์ยังประสบปัญหาต่างๆ ดังนี้

ปัญหาต้นทุนการผลิตสูง กระดาษราคาสูงมาก บางครั้งเกิดการขาดแคลนกระดาษเพราะมีการกักตุนไว้ สำนักพิมพ์ที่มีขนาดเล็กจะยิ่งมีปัญหาเนื่องจากในการจัดทำหนังสือแต่ละครั้งมีจำนวนการจัดพิมพ์ไม่มากจึงทำให้ต้นทุนสูง

คุณภาพการผลิตของโรงพิมพ์ไม่ได้มาตรฐาน ขั้นตอนการผลิต การทำต้นฉบับ ตรวจสอบข้อมูลยังไม่มีคุณภาพ

ปัญหาการค้นหาข้อมูลด้านสุขภาพเพื่อมาเขียนเรื่อง การแสวงหาข้อมูลที่ดีเพื่อมาทำต้นฉบับ ขาดนักเขียนที่เชี่ยวชาญ รู้จริงในเรื่องที่ต้องการ ทำให้ขาดแคลนต้นฉบับดี ๆ ที่มีความเหมาะสม มีคุณภาพ ผู้เขียนไม่สามารถนำเสนอถ่ายทอดเนื้อหาให้ผู้อ่านเกิดความสนใจและเข้าใจสารที่ต้องการจะสื่อ การเสนอแนวคิดหรือวิธีแบบใหม่ซึ่งอาจจะแย้งหรือขัดกับวิถีที่เคยปฏิบัติ

ปัญหาความถูกต้องของเนื้อหา บางครั้งสิ่งพิมพ์เรื่องเดียวกันจากสำนักพิมพ์ต่างกัน ผู้เขียนต่างกัน แต่มีเนื้อหาสาระและความคิดเห็นที่ไม่ตรงกัน การวินิจฉัยโรคของแพทย์แต่ละคนแตกต่างกัน ออกไปตามความรู้และประสบการณ์ของแต่ละคน จึงเป็นปัญหาในจัดพิมพ์สิ่งพิมพ์สุขภาพ

ปัญหาการเผยแพร่สิ่งพิมพ์ไม่สามารถกระจายไปให้ครอบคลุมผู้อ่านได้อย่างทั่วถึง โดยเฉพาะกลุ่มชาวบ้านในชนบท ทำให้ประชาชนขาดความรู้ในการดูแลตนเอง ปัจจุบันสื่อกระแสหลักเน้นการบริโภคสินค้าและบริการ จึงทำให้ต้องเลือกสรรโฆษณา มีค่าใช้จ่ายในการประชาสัมพันธ์มากขึ้น ทำให้มีได้รายได้ไม่สูงมาก

ปัญหาการขาดงบประมาณในการจัดพิมพ์โดยเฉพาะองค์กรพัฒนาเอกชนซึ่งต้องทำหนังสือเพื่อเผยแพร่ให้กับประชาชนในรูปแบบกึ่งเผยแพร่ กึ่งขาย

3. ผู้จัดพิมพ์ต้องการให้ภาครัฐสนับสนุน ส่งเสริมการจัดพิมพ์สิ่งพิมพ์สุขภาพ โดย ยกเว้นการเก็บภาษีมูลค่าเพิ่ม ลดภาษีกระดาษ ลดราคาวัสดุที่ใช้ในการจัดพิมพ์ให้มีราคาถูกลง ตรวจสอบราคาค่ากระดาษให้ราคาเป็นธรรม ควรเปิดเสรีลดการผูกขาด คำนึงสิทธิต่างประเทศไม่ควรให้แพงมากเกินไป

ภาครัฐควรส่งเสริมกิจกรรมทางวิชาการ จัดให้บุคลากรที่มีความรู้ความสามารถด้านการเขียน และการถ่ายทอด พบปะกับสำนักพิมพ์ หาช่องทางกระจายหนังสือให้กว้างขึ้น เพื่อพัฒนาสุขภาพในองค์กรวม ครอบครัวแข็งแรงขึ้น สนับสนุนให้มีการอ่านหนังสือให้มากขึ้น ส่งเสริมให้เห็นความสำคัญของหนังสือ

ควรสนับสนุนการจัดซื้อหนังสือเข้าห้องสมุดโรงพยาบาลในราคาพิเศษ จัดสรรงบประมาณเพื่อจัดซื้อหนังสือจากสำนักพิมพ์แจกจ่ายให้กับประชาชน เข้าห้องสมุดโรงเรียน

ในด้านเนื้อหาสื่อสิ่งพิมพ์ในปัจจุบันหนังสือเกี่ยวกับสุขภาพมีจำนวนมาก ควรให้มีการคัดสรร กลั่นกรอง โดยเฉพาะเรื่องของสมุนไพร เพราะผู้เขียนบางท่านไม่มีความรู้ทางด้านนั้นอย่างแท้จริง ควรควบคุมสื่อสิ่งพิมพ์ที่ไม่เหมาะสมให้เข้มข้นมากกว่านี้

ควรดำเนินนโยบายการส่งเสริมให้ประชาชนรักการอ่าน ประชาสัมพันธ์หนังสือและกิจกรรมต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับหนังสือ เช่น งานสัปดาห์หนังสือ จัดงานที่มีกิจกรรมเกี่ยวกับหนังสือให้มากขึ้น

4. ผู้จัดพิมพ์ต้องการให้ภาคเอกชนสนับสนุน ส่งเสริม โดยร่วมมือกันส่งเสริมให้หนังสือเข้าถึงกลุ่มผู้อ่าน โดยสนับสนุนค่าใช้จ่ายในการโฆษณา ประชาสัมพันธ์หนังสือผ่านสื่อต่าง ๆ ให้ประชาชนรู้จักมากขึ้น เพราะหนังสือเหล่านี้มีประโยชน์ จึงอยากให้มีการเผยแพร่มาก ๆ เพื่อให้ประชาชนดูแลตนเอง

ภาคเอกชนที่เป็นสำนักพิมพ์ด้วยกัน ควรให้ช่วยโฆษณาหนังสือให้มากขึ้น หรือคิดค่าโฆษณาในราคาถูก ควรร่วมมือกันแบบ Win-Win มากกว่าการทำธุรกิจอย่างเดียว

ภาคเอกชนควรร่วมกับรัฐบาลณรงค์ให้ประชาชนรักการอ่านมากขึ้น จัดกิจกรรมให้เข้าถึงกลุ่มเป้าหมาย

ควรซื้อหนังสือจากสำนักพิมพ์ไปบริจาคในท้องถิ่นห่างไกลเป็นการคืนกำไรสู่สังคม

ภาคเอกชนควรอำนวยความสะดวกในการให้เงินกู้ เพื่อการลงทุนผลิตหนังสือที่มีคุณภาพ

ตอนที่ 1.2 สภาพการดำเนินงานการจัดพิมพ์นิตยสาร วารสารสุขภาพ

สภาพการดำเนินงาน

1. ในการจัดพิมพ์นิตยสาร วารสาร บรรณาธิการมีวิธีการตรวจสอบและประเมินคุณภาพเนื้อหาของนักเขียนก่อนตีพิมพ์โดยมีกองบรรณาธิการคอยดูแล ตรวจสอบ ตัวอย่างประเด็นที่พิจารณาคือ การขัดต่อข้อกฎหมาย ความเป็นกลาง ข้อเท็จจริงที่มีความถูกต้องมีหลักฐานยืนยัน บางสำนักพิมพ์ให้ผู้ทรงคุณวุฒิเป็นผู้ตรวจทานเนื้อหาอ่านก่อนตีพิมพ์ เช่น ถ้ามีการแปลบทความจากต่างประเทศก็จะส่งไปให้แพทย์อ่านทบทวน ตรวจสอบความถูกต้อง บางสำนักพิมพ์หานักวิชาการที่เชี่ยวชาญหรือแพทย์มาเป็นที่ปรึกษาของบรรณาธิการ

2. เนื้อหาที่จัดพิมพ์มีหลากหลาย ได้แก่ เรื่องการออกกำลังกาย โยคะ กีฬา แพทย์ทางเลือก โภชนาการ อาหารเพื่อสุขภาพ แม่และเด็ก โรคภัยไข้เจ็บต่าง ๆ แพทย์แผนปัจจุบัน สุขภาพทั่วไป รวมทั้งเนื้อหาตามกระแสนิยม

3. นิตยสาร วารสาร ได้รับสนับสนุน ส่งเสริม พัฒนาการทำงานจากภาครัฐ ในด้านการสนับสนุนข้อมูลข่าวสารด้านยา และข่าวสารความรู้ด้านการวิจัยจากกระทรวงสาธารณสุข

ส่วนภาคเอกชนได้เข้ามามีบทบาทสนับสนุน ส่งเสริม โดยการลงโฆษณาในสิ่งพิมพ์ แต่ทางสำนักพิมพ์ก็ต้องพิจารณาว่าผลิตภัณฑ์นั้นต้องไม่บิดเบือนความจริง สำหรับผลิตภัณฑ์ที่เป็นอาหารและยา ก็ต้องผ่านการรับรองจากคณะกรรมการอาหารและยาก่อน

4. สำนักพิมพ์ของนิตยสาร วารสารได้เข้าร่วมกิจกรรม หรือเครือข่ายความร่วมมือกับ สำนักพิมพ์และหน่วยงานอื่นๆ โดยเข้าร่วมเป็นเครือข่ายกับหนังสือทางเลือก ร่วมมือกับสถานที่ออก กำลังกายให้สมาชิกของสิ่งพิมพ์ไปออกกำลังกายและร่วมกิจกรรมอื่น ๆ

5. สำนักพิมพ์มีวิธีการจัดจำหน่ายหรือเผยแพร่ นิตยสาร วารสารไปสู่ประชาชนโดยการจ้าง บริษัทในการจัดส่งไปจำหน่าย เช่น จ้างบริษัทฐานรวมห่อ การจัดจำหน่ายตามร้านหนังสือ การวาง ตามแผงหนังสือ

ประโยชน์และประสิทธิภาพของนิตยสาร วารสารสุขภาพ

1. บรรณาธิการเห็นว่านิตยสาร วารสารมีประสิทธิภาพและความเหมาะสมสำหรับเผยแพร่ ความรู้ให้ประชาชนมาก เพราะเนื้อหาหลากหลาย มีสีสัน รูปแบบน่าสนใจ ส่วนผู้ที่เห็นว่ามี ประสิทธิภาพพอสมควรให้เหตุผลว่าเพราะเป็นข้อมูลใหม่ ๆ งานวิจัย บทความจากต่างประเทศ

2. ประชาชนได้ใช้ประโยชน์จากนิตยสาร วารสารเพื่อสุขภาพพอสมควร มีบรรณาธิการบาง คนเห็นว่าได้ประโยชน์มากโดยประชาชนสามารถนำไปใช้ประโยชน์ในการดำเนินชีวิต เพราะการ นำเสนอข้อมูลในนิตยสารเข้าใจง่ายนำไปปฏิบัติได้ นอกจากนี้ยังเห็นว่าได้ประโยชน์จากการได้เลือกดู ผลิตภัณฑ์ที่มีคุณภาพจากหน้าโฆษณา

3. สำนักพิมพ์นิตยสาร วารสารส่วนใหญ่ได้กำหนดจุดมุ่งหมายที่คาดว่าจะเกิดขึ้นแก่ ประชาชน คือ ให้ความรู้แก่ประชาชนเพื่อให้ประชาชนนำความรู้ไปใช้ประโยชน์ในการดำเนินชีวิต และ ให้ประโยชน์แก่ผู้อ่านชั้นเบื้องต้นก่อนไปพบแพทย์

4. บรรณาธิการส่วนใหญ่มีวิธีการเลือกเนื้อหาที่เป็นประโยชน์ อ่านง่าย เข้าใจง่าย ทันเหตุการณ์ สอดคล้องกับสังคมไทย บรรณาธิการบางคนเลือกเนื้อหาที่มาจากต่างประเทศ เลือก เนื้อหาจากผู้เขียนที่มีความเชี่ยวชาญ อาจเป็นแพทย์ หรือนักวิชาการ และเลือกเนื้อหาจากผู้เขียนที่อยู่ใน บริษัทฯ

ปัญหา แนวทางการพัฒนาและส่งเสริมการจัดพิมพ์นิตยสารเพื่อสุขภาพ

1. ปัญหาจากการทำงานการจัดพิมพ์นิตยสารเพื่อสุขภาพ คือคณะทำงานมีน้อยมาก งบประมาณมีจำกัด ต้นทุนสูง นักเขียน โดยเฉพาะแพทย์ นักวิชาการ ไม่ค่อยมีเวลาร่าง ในด้านการ เขียนมีความยากลำบากที่จะนำเนื้อหาที่ดีมีประโยชน์ มาเรียบเรียง แปลความให้อ่านง่ายเข้าใจง่าย

โดยเฉพาะศัพท์ทางเทคนิค ศัพท์เฉพาะ นอกจากนี้มีปัญหาด้านการโฆษณาบางอย่างเกินจริง จึงไม่สามารถนำมาลงได้

2. การจัดพิมพ์นิตยสารเพื่อสุขภาพ บรรณาธิการต้องการให้ภาครัฐสนับสนุน ส่งเสริมด้านเงินทุน ลดภาษีวัสดุที่เกี่ยวข้องกับการพิมพ์ ประชาสัมพันธ์ ให้ประชาชนยอมรับแพทย์ทางเลือก ให้ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับเรื่องที่จะนำมาทำเป็นต้นฉบับ ส่วนความต้องการให้ภาคเอกชนสนับสนุน ส่งเสริมการจัดพิมพ์นิตยสารเพื่อสุขภาพ ได้แก่ การสนับสนุนการรณรงค์ในเรื่องต่างๆ การจัดกิจกรรมเพื่อประชาชน การจัดกิจกรรมเผยแพร่หนังสือ จัดสรรงบประมาณให้มากขึ้น และการลงโฆษณาในสิ่งที่เป็นประโยชน์ต่อประชาชน

ตอนที่ 2 สภาพการดำเนินงานของผู้แปลงข้อมูลข่าวสารสื่อสิ่งพิมพ์สุขภาพ

ข้อมูลส่วนตัวผู้แปลงข้อมูลข่าวสารที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง

อายุเฉลี่ยของผู้แปลงข้อมูลข่าวสาร คือ 53.11 ปี ส่วนใหญ่มีภูมิลำเนาอยู่ในกรุงเทพมหานคร จบการศึกษาทางด้านการแพทย์ร้อยละ 55.2 สาขาที่เกี่ยวข้องกับการสาธารณสุข ร้อยละ 10.3 เช่น พยาบาล เภสัชกรรม สาธารณสุข และสาขาอื่น ร้อยละ 27.6 ประกอบด้วยหลายสาขา เช่น เวชกรรมแผนไทยชีววิทยา วิทยาศาสตร์ บริหารธุรกิจ รัฐศาสตร์ คหกรรมศาสตร์ นิเทศศาสตร์ จิตวิทยา และการศึกษา

การทำงานเป็นผู้แปลงข้อมูลเพื่อสุขภาพ ส่วนใหญ่ผู้แปลงข้อมูลข่าวสารไม่เขียนหนังสือเป็นอาชีพหลัก 42 ราย ที่ยึดเป็นอาชีพหลักมี 6 ราย และอาชีพเสริม 8 ราย เงินเดือนของผู้แปลงข้อมูลข่าวสารค่อนข้างกระจาย ต่ำสุด 7,600 บาท สูงสุดถึง 300,000 บาทต่อเดือน บางคนทำงานอาสาสมัคร ไม่ขอรับเงินเดือน โดยเฉพาะผู้เกษียณอายุราชการแล้ว

การทำงานแปลงข้อมูลข่าวสาร

1. ในการพัฒนางานแปลงข้อมูลข่าวสาร ผู้แปลงข้อมูลข่าวสารส่วนไม่เคยเพิ่มพูนความรู้และประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องกับการเขียนหนังสือ หรือบทความ มีเพียงส่วนน้อยที่เคยเข้ารับการฝึกอบรมลักษณะงานแปลงข้อมูลสื่อสิ่งพิมพ์สุขภาพ ส่วนใหญ่ทำงานเป็น ผู้แต่ง รองลงมาเป็นผู้เรียบเรียง และบรรณาธิการ ตามลำดับ ระยะเวลาที่ผู้แปลงข้อมูลข่าวสารทำหน้าที่ผู้แปลงข้อมูลเพื่อสุขภาพ โดยเฉลี่ย 10.32 ปี ส่วนผลงานการแปลงข้อมูลข่าวสารสิ่งพิมพ์สุขภาพ ตั้งแต่ปี พ.ศ.2540 เป็นต้นมา เป็นงานเขียนหนังสือ โดยเฉลี่ย 3.50 เล่ม และบทความเฉลี่ย 7.55 เรื่อง

2. เหตุผลในการเข้ามาทำงานเป็นผู้แปลงข้อมูลข่าวสารในระดับมาก คือ ทำตามความสนใจของตนเอง รองลงมาคือ ต้องการใช้ความรู้ที่ได้ศึกษามา และทำตามความต้องการของสังคม

3. ในการทำงานแปลงข้อมูลข่าวสาร ผู้แปลงข้อมูลข่าวสารจำเป็นต้องอาศัยข้อมูล ความรู้ จากสื่อประเภทหนังสือตำรามากที่สุด รองลงมาคือ นิตยสาร วารสาร

4. ผู้แปลงข้อมูลข่าวสารค้นหาข้อมูล ความรู้ จากแหล่งข้อมูลที่หลากหลายที่สุดคือ ห้องสมุดส่วนตัว ที่บ้านมากที่สุด รองลงมาคือห้องสมุด/ศูนย์ข้อมูลสารสนเทศในหน่วยงาน ส่วนการใช้เวลาในการศึกษาข้อมูลข่าวสารจากสื่อ ผู้แปลงข้อมูลข่าวสารใช้เวลาอ่าน ศึกษาข้อมูลจากสิ่งพิมพ์มากที่สุด (เฉลี่ย 8.60 ชั่วโมง/สัปดาห์) รองลงมาคือฟังวิทยุ ดูโทรทัศน์ (เฉลี่ย 8.32 ชั่วโมง/สัปดาห์) และค้นหาข้อมูลจากอินเทอร์เน็ต (เฉลี่ย 6.95 ชั่วโมง/สัปดาห์) ในการนำเสนอเนื้อหา ผู้แปลงข้อมูลข่าวสารมีวิธีการนำเสนอหรือถ่ายทอดเนื้อหาโดยเขียนเป็นบทความทางวิชาการในระดับมาก

5. หลักการในการเลือกเรื่องที่จะแปลงข้อมูลข่าวสาร ผู้แปลงข้อมูลข่าวสาร มีหลักการในการเลือกเรื่องมากที่สุดคือ เลือกตามความสนใจของตนเอง รองลงมาคือ เลือกเรื่องที่เป็นปัญหาในปัจจุบัน และเลือกเรื่องความต้องการของสังคม

6. การตรวจสอบความถูกต้องเพื่อแก้ไขปรับปรุงเนื้อหา ก่อนตีพิมพ์ ผู้ทำงานแปลงข้อมูลข่าวสาร มีวิธีการตรวจสอบความถูกต้อง โดยตรวจสอบด้วยตัวเองมากที่สุด รองลงมา ตรวจสอบโดยกองบรรณาธิการ นอกจากนี้ยังมีการตรวจสอบโดยที่ปรึกษา ส่วนการประเมินผลการรับสาร ผู้แปลงข้อมูลข่าวสารส่วนใหญ่ เคยประเมินผลการรับสารของผู้อ่านโดยส่งแบบประเมินหรือแบบสอบถามให้ตอบ สัมภาษณ์ สอบถามผู้ป่วยที่มาตรวจ

7. การทำงานแปลงข้อมูลข่าวสารในอนาคต ผู้แปลงข้อมูลข่าวสารส่วนใหญ่คิดว่าจะทำหน้าที่เป็นผู้แปลงข้อมูลสิ่งพิมพ์สุขภาพต่อไปอีก โดยเฉลี่ย 8 ปี

8. บทบาทของรัฐในการสนับสนุน ส่งเสริมการแปลงข้อมูลข่าวสาร องค์กรของรัฐให้การสนับสนุนด้านงบประมาณ ให้เงินเดือนค่าตอบแทน ช่วยเผยแพร่ข้อมูลข่าวสาร ช่วยพิมพ์จัดจำหน่าย ส่วนภาคเอกชนให้การสนับสนุนค่าใช้จ่าย ค่าต้นฉบับ ให้ค่าตอบแทน ช่วยเผยแพร่ จัดจำหน่าย สิ่งพิมพ์ ให้คำแนะนำให้ข้อมูลเกี่ยวกับสิ่งพิมพ์ สินค้าและเทคโนโลยีใหม่ๆ สำนักพิมพ์จัดให้มีการอภิปรายหรือสนทนากับผู้อ่าน

9. ผู้แปลงข้อมูลข่าวสารได้เข้าร่วมกิจกรรม หรือเครือข่ายความร่วมมือกับบุคคล สำนักพิมพ์ หรือหน่วยงานอื่นๆ ด้วยวิธีการต่างๆ ได้แก่การพบปะสังสรรค์ แลกเปลี่ยนความคิดเห็น ให้ข้อมูลที่ถูกต้องจากประสบการณ์

ประโยชน์และประสิทธิภาพของสื่อสิ่งพิมพ์สุขภาพ

1. สื่อสิ่งพิมพ์มีประสิทธิภาพและความเหมาะสมสำหรับเผยแพร่ความรู้ให้ประชาชนในระดับมาก คือนิตยสาร วารสาร รองลงมาคือ หนังสือพิมพ์ และ หนังสือ ส่วนจุลสารมีประสิทธิภาพและเหมาะสมในระดับปานกลาง ส่วนการใช้ประโยชน์จากสื่อสิ่งพิมพ์สุขภาพ ผู้แปลงข้อมูลข่าวสารแสดง

ความคิดเห็นว่าประชาชนให้ความสนใจใช้ประโยชน์สื่อสิ่งพิมพ์ ประเภทนิตยสาร วารสารในระดับมาก รองลงมาคือหนังสือพิมพ์ และหนังสือ ส่วนจุลสารอยู่ในระดับปานกลาง

2. ผู้แปลงข้อมูลข่าวสารจัดทำสิ่งพิมพ์ขึ้นโดยมีเป้าหมายสำหรับผู้อ่านทั้งเพศหญิง ชาย สำหรับกลุ่มอายุระหว่าง 26-45 ปี มากที่สุด รองลงมาคือกลุ่มอายุระหว่าง สูงกว่า 60 ปีขึ้นไป ส่วนระดับการศึกษามีเป้าหมายสำหรับผู้อ่านระดับปริญญาตรีมากที่สุด รองมาคือระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ อนุปริญญา ส่วนประเภทผู้อ่านมีเป้าหมายสำหรับประชาชนทั่วไปมากที่สุด รองลงมาคือบุคลากรด้านสาธารณสุข และมีเป้าหมายสำหรับกลุ่มผู้อ่านที่มีรายได้ระหว่าง 6,000-15,000 บาท มากที่สุด รองลงมาคือรายได้ระหว่าง 15,001-25,000 บาท

3. ผู้แปลงข้อมูลข่าวสารสิ่งพิมพ์สุขภาพได้กำหนดจุดมุ่งหมายในระดับมากคือ เพื่อให้เกิดความชัดเจน หรือ ได้รับข้อมูลเพิ่มเติม ในสิ่งที่รู้มาบ้างแล้ว และเพื่อคาดว่าจะเกิดแก่ผู้อ่านคือเพื่อให้ผู้อ่านได้รู้ในสิ่งที่ไม่เคยรู้มา

ปัญหาการแปลงข้อมูลข่าวสาร

ปัญหาการทำงานแปลงข้อมูลข่าวสาร เมื่อวิเคราะห์ประเด็นปัญหาในภาพรวม พบว่าผู้แปลงข้อมูลส่วนใหญ่ท่านประสบปัญหาต่างๆในระดับปานกลาง และระดับน้อย

อย่างไรก็ตามเมื่อวิเคราะห์ข้อมูลจากคำถามปลายเปิดและจากการสัมภาษณ์ พบว่า สิ่งที่เป็นปัญหามากในการทำงานคือ การไม่มีเวลาทำงาน มีเวลาจำกัด ไม่มีเวลาดค้นหาข้อมูล ไม่มีเวลาเขียนและแปลงข้อมูล

ปัญหารองลงมาคือ ข้อจำกัดของแหล่งข้อมูลข่าวสารสำหรับอ้างอิง การหาข้อมูลที่ต้องการเป็นจริงและทันสมัย สถิติข้อมูลไม่ทันสมัย ไม่น่าเชื่อถือ ข้อมูลหาไม่ได้ ข้อมูลที่ต้องการเชื่อถือได้มีน้อย แหล่งข้อมูลไม่เพียงพอโดยเฉพาะภาษาไทย

นอกจากนี้ยังประสบกับปัญหาด้านการสื่อสารข้อมูล ขาดทักษะการเขียน การเรียบเรียง ปัญหาการเขียนให้ง่าย การใช้ภาษาให้เข้าใจง่าย การสรุปข้อมูลให้ง่ายผู้อ่านเข้าใจง่าย ทั้งนี้เพราะภาษาวิชาการยากที่จะสื่อสาร การลำดับเรื่องที่เขียนไม่ค่อยถูก การแปลภาษาอังกฤษเป็นภาษาไทยค่อนข้างยาก

นอกจากนี้ผู้แปลงข้อมูลข่าวสารมีปัญหาในเรื่องต่างๆค่อนข้างหลากหลาย เช่น ค่าตอบแทนต่ำ ขาดงบประมาณสนับสนุน ปัญหาการละเมิดลิขสิทธิ์ การหาหน่วยงานสนับสนุนการพิมพ์ การพิมพ์และการตรวจสอบความถูกต้อง การจัดรูปเล่ม การเผยแพร่ นอกจากนี้การจัดทำสิ่งพิมพ์ในหน่วยงานของรัฐ นโยบายต่างๆถูกกำหนดโดยผู้บริหาร ผู้แปลงข้อมูลข่าวสารไม่อาจแสดงความคิดเห็น หรือความคิดเห็นไม่ได้รับการพิจารณา ไม่สามารถกำหนดผู้เชี่ยวชาญแต่ละด้านได้ และข้อมูลมักขัดกับผลประโยชน์ของบางกลุ่ม

ปัญหาทัศนคติของผู้อ่าน โดยส่วนใหญ่คนมักคิดว่ายาแผนโบราณดีกว่ายาแผนปัจจุบัน คนไม่ค่อยรักษาสุขภาพเพราะคิดว่าเกิดแก่เจ็บตายเป็นเรื่องธรรมดา

ตอนที่ 3 แนวทางการพัฒนาและส่งเสริมผู้แปลงข้อมูลข่าวสารสุขภาพ

1. แนวทางการพัฒนางานของผู้แปลงข้อมูลข่าวสาร

ผู้แปลงข้อมูลข่าวสารจะต้องพัฒนาตนเองให้มีจรรยาบรรณในการเขียน ใช้สติปัญญา แสวงหาข้อเท็จจริงและเหตุผลในการนำเสนอข้อมูล ไม่ใช่สามัญสำนึกหรืออคติส่วนตัว ข้อมูลที่นำเสนอ ต้องเป็นข้อเท็จจริง เทียงตรง เทียงธรรม เป็นสากล ทันสมัย พิสูจน์ได้ตรวจสอบได้

2. แนวทางการพัฒนาและส่งเสริมโดยภาครัฐ

ภาครัฐควรจัดให้มีผู้เชี่ยวชาญให้คำปรึกษา จัดฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการเพื่อพัฒนาทักษะ การเขียน การแปลงข้อมูลข่าวสาร จัดสัมมนาแลกเปลี่ยนความรู้ และให้คำแนะนำ ภาครัฐควรจัดตั้ง ศูนย์ข้อมูลทางการแพทย์ที่เชื่อถือและอ้างอิงได้ ให้สิทธิในการเข้าถึงข้อมูลในห้องสมุด สื่อ โสตทัศนวัสดุ อินเทอร์เน็ต ฐานข้อมูลที่เกี่ยวข้อง จัดให้มีระบบควบคุมสิ่งพิมพ์ชนเชื้อที่ขาดหลักฐาน ทางวิทยาศาสตร์ รวบรวมสื่อสิ่งพิมพ์ที่มีคุณภาพ และเผยแพร่ทางสื่อต่างๆ ทั้งหนังสือพิมพ์ วิทยุ และ โทรทัศน์

ด้านงบประมาณ รัฐควรตั้งงบประมาณสนับสนุน ให้เงินทุนในการทำงาน ให้ทุน สนับสนุนการค้นคว้าหาข้อมูล การเขียนการจัดพิมพ์ ควรให้ทุนกู้ยืมในการจัดทำสิ่งพิมพ์โดยไม่คิด ดอกเบี้ย สนับสนุนเงินเพื่อจัดกิจกรรมเผยแพร่ความรู้สุขภาพ ให้การสนับสนุนด้านวัสดุอุปกรณ์ที่จำเป็น เช่น คอมพิวเตอร์ เครื่องพิมพ์ กระดาษ แฟกซ์

รัฐควรออกกฎระเบียบค่าตอบแทนที่คุ้มครองผู้แต่งผู้แปลงข้อมูลข่าวสารให้มีความ เหมาะสมและเป็นธรรม และดูแลเรื่องลิขสิทธิ์ ไม่ให้มีการละเมิดลิขสิทธิ์

ภาครัฐควรสนับสนุนให้ประชาชนสนใจและปฏิบัติตนเพื่อรักษาสุขภาพของตนเองและ ครอบครัว ควรจัดสัมมนาครูพลานามัย สุขศึกษาให้ได้รับความรู้จากแพทย์ เนื่องจากครูมีบทบาทสำคัญ เป็นผู้แปลงข้อมูลข่าวสารให้กับนักเรียนโดยตรง

3. แนวทางการพัฒนาส่งเสริมจากภาคเอกชน

สำนักพิมพ์เอกชนควรให้ค่าตอบแทนที่เป็นธรรม ตรวจสอบรายรับ รายจ่ายให้เป็นจริง สนับสนุนเงินทุนในการจัดพิมพ์เผยแพร่ให้กว้างขวาง ให้ทุนทำการศึกษาวิจัยเพิ่มขึ้น สำนักพิมพ์ควร ร่วมมือกันเป็นเครือข่าย มีโรงพิมพ์หรือสำนักพิมพ์รับไปดำเนินการรวดเร็ว ไม่เก็บต้นฉบับไว้นาน เกินไปจนล้าสมัย

ภาคเอกชนควรจัดอบรมทักษะการเขียน ให้รางวัล เกียรติคุณผลงานดีเด่น ช่วยส่งเสริมงานเขียน พร้อมกับสนับสนุนให้ประชาชนสนใจและปฏิบัติตนเพื่อรักษาสุขภาพของตนเองและครอบครัว จัดสัปดาห์หนังสือสุขภาพ จัดประกวดหนังสือสุขภาพประจำปี

4. แนวทางการพัฒนาส่งเสริมโดยความร่วมมือระหว่างภาครัฐและเอกชน

ภาครัฐและภาคเอกชนควรร่วมมือกันจัดตั้งสมาคมผู้แปลงข้อมูลข่าวสารหรือนักเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารเพื่อสุขภาพ เพื่อมีหลักการในการพัฒนาและสนับสนุนการแปลงข้อมูลข่าวสารอย่างเป็นทางการ ร่วมกันจัดทำมาตรฐานนักแปลงข้อมูลข่าวสารเพื่อสุขภาพ เพื่อให้งานแปลงข้อมูลข่าวสารมีคุณภาพ จัดทำฐานข้อมูลผู้แปลงข้อมูลข่าวสาร และฐานข้อมูลสื่อสิ่งพิมพ์สุขภาพ บนเครือข่ายอินเทอร์เน็ต ร่วมกันจัดโครงการฝึกอบรมพัฒนาทักษะการเขียน การแปลงข้อมูลข่าวสารเพื่อสุขภาพ

ตอนที่ 4 แหล่งบริการฐานข้อมูล และการนำเสนอรูปแบบฐานข้อมูลสื่อสิ่งพิมพ์สุขภาพ

ตอนที่ 4.1 แหล่งบริการฐานข้อมูลสื่อสิ่งพิมพ์สุขภาพ

1. ห้องสมุดส่วนใหญ่ มีปริมาณหนังสือสุขภาพมากที่สุดคือระหว่างร้อยละ 80-90 มีจุลสารร้อยละ 5 และนิตยสารร้อยละ 5-10 วิธีการจัดหาห้องสมุดส่วนใหญ่จัดหาหนังสือ นิตยสารวารสารด้านสุขภาพโดยวิธีซื้อและรับบริจาค ส่วนจุลสารจัดหาโดยการรับบริจาคเท่านั้น
2. นิตยสารที่ห้องสมุดส่วนใหญ่มีมากที่สุดคือ หมอชาวบ้าน รองลงมาคือ ไกล่หมอมแม่และเด็ก ชีวจิต Health Today และรักลูก ตามลำดับ
3. ห้องสมุดส่วนใหญ่จัดเก็บสิ่งพิมพ์สุขภาพพร้อมกับสิ่งพิมพ์ทางวิชาการ มีการจัดหมวดหมู่หนังสือเพื่อสุขภาพ ส่วนนิตยสารและจุลสารไม่จัดหมวดหมู่ และส่วนใหญ่ไม่ได้จัดทำดัชนีบทความของนิตยสารเพื่อสุขภาพ
4. การจัดบริการสื่อสิ่งพิมพ์สุขภาพ ห้องสมุดส่วนใหญ่จัดบริการเช่นเดียวกับตำราแพทย์ ผู้อ่านได้ใช้ประโยชน์จากหนังสือในระดับมาก รองลงมาคือนิตยสาร ส่วนจุลสารห้องสมุดใช้ประโยชน์ในระดับปานกลาง ห้องสมุดทุกแห่งให้บริการแก่ประชาชนนอกสถาบัน แต่ประชาชนภายนอกเข้ามาขอใช้บริการสื่อสิ่งพิมพ์สุขภาพของประชาชนค่อนข้างน้อย
5. การจัดบริการหรือเผยแพร่สิ่งพิมพ์สุขภาพไปสู่ประชาชนทั่วไป ห้องสมุดส่วนใหญ่ เผยแพร่ข้อมูลบนเว็บของห้องสมุด ส่วนการจัดบริการฐานข้อมูลของห้องสมุด ส่วนใหญ่ให้บริการผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ต

6. ห้องสมุดส่วนใหญ่ไม่มีความร่วมมือในลักษณะทำงานกับหน่วยงานภายในและหน่วยงานภายนอกเพื่อจัดทำฐานข้อมูลสิ่งพิมพ์สุขภาพ แต่มีการจัดทำฐานข้อมูลสิ่งพิมพ์สุขภาพขึ้นเอง โดยส่วนใหญ่จัดทำฐานข้อมูลประเภท OPAC และใช้รูปแบบบรรณานุกรมมากที่สุด และส่วนใหญ่ใช้โปรแกรม CDS/ISIS จัดทำฐานข้อมูลสิ่งพิมพ์สุขภาพในห้องสมุด ส่วนมาตรฐานการลงรายการใช้ MARC21 มากที่สุด

ตอนที่ 4.2 การนำเสนอรูปแบบฐานข้อมูลสิ่งพิมพ์สุขภาพ

รูปแบบฐานข้อมูลสิ่งพิมพ์สุขภาพมีโครงสร้างของเขตข้อมูลประกอบด้วย 2 กลุ่มคือ

1. กลุ่มเขตข้อมูลที่มีความจำเป็นต้องบันทึกไว้ในฐานข้อมูล และจำเป็นต้องสร้างดัชนีเพื่อสืบค้นข้อมูลด้วย ประกอบด้วยเขตข้อมูลจำนวน 13 รายการจำแนกตามประเภทเนื้อหาได้ 3 กลุ่มย่อยคือ

1.1 เขตข้อมูลผู้สร้างเนื้อหา 4 รายการ ได้แก่ ชื่อผู้แต่ง/ชื่อผู้วิจัย/บรรณาธิการ ชื่อผู้แต่งร่วม/ผู้วิจัยร่วม/บรรณาธิการร่วม/ที่ปรึกษา หน่วยงานต้นสังกัดของผู้แต่ง/ผู้วิจัย/บรรณาธิการ/ที่ปรึกษา และชื่อผู้แต่งที่เป็นหน่วยงาน

1.2 เขตข้อมูลเนื้อหาสาระ 6 รายการ ได้แก่ชื่อสิ่งพิมพ์ ชื่อหนังสือ / ชื่อบทความ / ชื่องานวิจัย หัวเรื่อง คำสำคัญ บทคัดย่อ สารบัญ และชื่อชุดของสิ่งพิมพ์

1.3 เขตข้อมูลการจัดพิมพ์ 3 รายการ ได้แก่เมืองที่พิมพ์/สำนักพิมพ์/ปีพิมพ์ สำนักพิมพ์หรือหน่วยงานที่จัดพิมพ์ และปีพิมพ์

2. กลุ่มเขตข้อมูลที่เป็นทางเลือกซึ่งอาจจะบันทึก หรือไม่บันทึกก็ได้ขึ้นอยู่กับความจำเป็นของแต่ละสำนักพิมพ์ แต่ละห้องสมุด และเขตข้อมูลนี้ไม่จำเป็นต้องทำดัชนี มี 6 รายการ ได้แก่เขตข้อมูลชื่อการประชุม เอกสารฉบับเต็ม หน่วยงานต้นสังกัดของผู้แต่งร่วม/ผู้วิจัยร่วม/บรรณาธิการร่วม/ที่ปรึกษาร่วม จำนวนหน้า หมายเลขหน้า และรหัสแสดงหน่วยงาน/องค์กร ที่ร่วมจัดทำฐานข้อมูล

ตอนที่ 5 การนำเสนอรูปแบบฐานข้อมูลผู้แปลงข้อมูลข่าวสารสิ่งพิมพ์สุขภาพ

รูปแบบฐานข้อมูลสิ่งพิมพ์สุขภาพมีโครงสร้างของเขตข้อมูลประกอบด้วย 3 กลุ่มคือ

1. กลุ่มเขตข้อมูลที่มีความจำเป็นต้องบันทึกไว้ในฐานข้อมูล และจำเป็นต้องสร้างดัชนีเพื่อสืบค้นข้อมูลด้วย ประกอบด้วยเขตข้อมูล 2 รายการ คือ ชื่อ นามสกุล และ ชื่อผลงานสิ่งพิมพ์สุขภาพ พร้อมรายละเอียดของงาน

2. กลุ่มเขตข้อมูลที่มีความจำเป็นต้องบันทึกไว้ในฐานข้อมูล แต่ไม่จำเป็นต้องสร้างดัชนีเพื่อสืบค้นข้อมูลด้วย ประกอบด้วยเขตข้อมูล 6 รายการ คือ ความรู้ความชำนาญพิเศษประสบการณ์การทำงาน ตำแหน่งหน้าที่การงาน วุฒิการศึกษา ชื่อที่อยู่สถานที่ทำงาน โทรศัพท์ และโทรสาร ที่ทำงาน

3. กลุ่มเขตข้อมูลที่เป็นทางเลือกซึ่งอาจจะบันทึก หรือไม่บันทึกก็ได้ขึ้นอยู่กับผู้แปลงข้อมูล ข่าวสารแต่ละท่าน และเขตข้อมูลนี้ไม่จำเป็นต้องทำดัชนี ได้แก่เขตข้อมูล 7 รายการ คือ วันเดือนปีเกิด เพศ ที่อยู่บ้านพัก โทรศัพท์และโทรสารบ้านพัก ไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ สมาคม หรือองค์กรวิชาชีพ ที่เป็นสมาชิก และรางวัลที่ได้รับ

อภิปรายผลการวิจัย

ตอนที่ 1. สภาพการดำเนินงานในการจัดพิมพ์สื่อสิ่งพิมพ์สุขภาพ

สำนักพิมพ์มีบุคลากรที่ทำหน้าที่ผลิตสื่อสิ่งพิมพ์สุขภาพในองค์กรโดยเฉลี่ย 11.95 คน ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับขนาดของหน่วยงาน บางสำนักพิมพ์มีบุคลากรไม่เกิน 10 คน บางสำนักพิมพ์มีบุคลากรจำนวนมากว่า 100 คน มีศักยภาพในการผลิตสูง และมีรายได้สูง สามารถจ่ายค่าลิขสิทธิ์ให้นักเขียนได้สูงถึงร้อยละ 20 ของราคาสื่อสิ่งพิมพ์ สามารถดึงดูดนักเขียนที่มีชื่อเสียงมีความรู้ ความเชี่ยวชาญเข้ามาอยู่ในสังกัดได้ นอกจากนี้ยังมีโอกาสในการแข่งขันสูงในการซื้อลิขสิทธิ์จากสื่อสิ่งพิมพ์ต่างประเทศ ส่วนสำนักพิมพ์ที่มีขนาดเล็กจ่ายค่าลิขสิทธิ์ให้นักเขียนได้เพียงร้อยละ 7-10 เท่านั้น สำนักพิมพ์ที่มีบุคลากรจำนวนมาก และมีศักยภาพในการผลิตสูง เช่น บริษัทอัมรินทร์พริ้นติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง จำกัด (มหาชน) บริษัทซีเอ็ดดูเคชั่น จำกัด (มหาชน) และสำนักพิมพ์มติชน เป็นต้น

ผู้จัดพิมพ์ส่วนใหญ่จัดทำต้นฉบับในหน่วยงานแต่ว่าจ้างการพิมพ์จากโรงพิมพ์ภายนอก เนื่องจากนักพิมพ์ส่วนใหญ่ไม่มีโรงพิมพ์เป็นของตนเอง ยกเว้นบริษัทขนาดใหญ่ที่ทำธุรกิจการพิมพ์ครบวงจร อย่างไรก็ตามวิธีการนี้ไม่ใช่ปัญหาสำคัญ เพราะในการจัดพิมพ์หนังสือจะมีหน่วยงานต่างๆ รับผิดชอบเฉพาะงานที่ถนัด เช่น การออกแบบปกหนังสือ การออกแบบงานกราฟิก การพิมพ์ เป็นต้น ซึ่งเป็นธุรกิจที่เชื่อมโยง พึ่งพาอาศัยกัน

เนื้อหาที่จัดพิมพ์ในสื่อสิ่งพิมพ์สุขภาพส่วนใหญ่เป็นเรื่อง ความรู้เกี่ยวกับโรคต่างๆ มากที่สุด รองลงมาเป็นเรื่องโภชนาการ การดูแลตนเองเมื่อเจ็บป่วย การออกกำลังกาย สุขภาพจิต ตามลำดับ สุขภาพผู้สูงอายุ สุขภาพความงาม แม่และเด็ก การเลี้ยงดูบุตร การैया สมุนไพร ชีวจิต ธรรมชาติบำบัด โยคะ การลดน้ำหนัก

สำนักพิมพ์ที่จัดพิมพ์เนื้อหาสุขภาพหลากหลายเป็นสำนักพิมพ์ขนาดใหญ่ที่จัดพิมพ์หนังสือประเภทต่างๆ และมีฝ่ายจัดทำหนังสือชุดสุขภาพโดยเฉพาะ เช่น บริษัทซีเอ็ดดูเคชั่น จำกัด

(มหาชน) บริษัทอัมรินทร์พริ้นติ้งแอนด์พับลิชชิ่งจำกัด (มหาชน) (จัดพิมพ์หนังสือชุด คลินิกสุขภาพ) นอกจากนี้ยังเป็นสำนักพิมพ์ที่เน้นสิ่งพิมพ์สุขภาพโดยเฉพาะ เช่น สำนักพิมพ์หมอชาวบ้าน (จัดพิมพ์หนังสือสุขภาพเฉลี่ยปีละ 30 ชื่อเรื่อง) สำนักพิมพ์มาลัย และสำนักพิมพ์ที่เน้นการจัดพิมพ์เนื้อหาสุขภาพเฉพาะเรื่อง เช่น สำนักพิมพ์สุขภาพใจ สำนักพิมพ์แม่บ้าน สำนักพิมพ์มูลนิธิเด็ก สำนักพิมพ์หน้าต่างสู่โลกกว้าง (จัดพิมพ์หนังสือชุดหน้าต่างสู่รสชาติ ซึ่งเป็นเรื่องโภชนาการ) สำนักพิมพ์รวมพรรณ (จัดพิมพ์หนังสือชุดธรรมชาติบำบัดและรักษาตนเอง) สำนักพิมพ์สมิต (จัดพิมพ์หนังสือชุดอาหารและสุขภาพ) เป็นต้น ทั้งนี้การจัดพิมพ์เนื้อหาต่างๆ ก็สอดคล้องกับความต้องการของสังคม ซึ่งมีความต้องการหลากหลาย โดยเฉพาะกระแสที่ตอบรับแนวทางการดูแลสุขภาพที่มุ่งไปสู่ธรรมชาติบำบัด ชีวจิต และการใช้สมุนไพร ซึ่งเป็นแพทย์ทางเลือกที่กำลังมีบทบาทในสังคมปัจจุบัน สอดคล้องกับระบบการดูแลสุขภาพของประชาชนซึ่งมีทั้งระบบการแพทย์วิชาชีพ ระบบการแพทย์สามัญชนและระบบการแพทย์พื้นบ้าน (Kleinman, 1978) โดยเฉพาะในสังคมประเทศไทย จะเห็นว่าเมื่อประชาชนมีอาการบาดเจ็บจะใช้ระบบสามัญชน คือ การดูแลตนเองและพึ่งพากันเองในครอบครัว และใช้การแพทย์พื้นบ้าน (กฤษณา นาดี และคณะ, 2542 : 44-46) สิ่งพิมพ์สุขภาพเนื้อหาต่างๆ ที่จัดพิมพ์ขึ้นก็มีส่วนส่งเสริมการดูแลสุขภาพของตนเองทั้งระบบแพทย์สามัญ และระบบการแพทย์พื้นบ้าน

ผลการวิจัยพบว่าผู้อ่านประชาชนส่วนใหญ่ใช้ประโยชน์จากนิตยสารวารสาร มากที่สุดเนื่องจากมีเนื้อหาหลากหลาย บรรจุเนื้อหาได้มาก เนื้อหาจะลึกมีรายละเอียดมากพอสมควร เนื้อหาค่อนข้างทันสมัยกว่าหนังสือ ส่วนจุลสารประชาชนใช้ประโยชน์ได้น้อยเนื่องจากเนื้อหาค่อนข้างสรุปย่อการเผยแพร่อยู่ในวงจำกัดในสถานพยาบาล รูปเล่มดูไม่น่าอ่าน อย่างไรก็ตามจุลสารก็ถือว่าเป็นสิ่งพิมพ์ที่ใช้กันอย่างแพร่หลายในโรงพยาบาล สำนักงานสาธารณสุข สถานีอนามัย และมีผลต่อการดูแลสุขภาพของผู้ป่วย นอกจากจุลสารแล้ว โบปลิวิ แผ่นพับ และโปสเตอร์ก็เป็นสื่อที่เจ้าหน้าที่สาธารณสุขใช้ประกอบการเผยแพร่ข้อมูลมากที่สุด (ปรารธนา มาลัยขวัญ ,2532 และ บุญส่ง แจ่มสว่าง, 2527)

ผู้จัดพิมพ์ได้กำหนดจุดมุ่งหมายในการจัดพิมพ์ เพื่อให้ผู้อ่านเกิดความชัดเจน หรือ ได้รับข้อมูลเพิ่มเติมในสิ่งที่รู้มาบ้างแล้ว เนื่องจากเนื้อหาด้านสุขภาพเป็นเรื่องที่ค่อนข้างยาก ผู้อ่านอาจไม่เข้าใจ หรือไม่ตระหนักในข้อมูลความรู้ จึงต้องจัดพิมพ์ซ้ำๆ ในรูปแบบใหม่ นอกจากนี้ยังมีการศึกษาวิจัยค้นพบวิธีการดูแลสุขภาพใหม่ๆ อยู่เสมอ จึงจำเป็นต้องจัดพิมพ์เผยแพร่เรื่องที่รู้มาบ้างแล้วให้เกิดความชัดเจนยิ่งขึ้น และได้รับข้อมูลความรู้ที่ทันสมัย

ผู้จัดพิมพ์ประสบปัญหาในการจัดพิมพ์สิ่งพิมพ์สุขภาพมากที่สุด คือปัญหาการแสวงหานักเขียนที่มีความรู้ ประสบการณ์ การแสวงหาข้อมูลที่ดีเพื่อมาทำต้นฉบับ ทั้งนี้เพราะความรู้ด้านสุขภาพมีการศึกษาวิจัยตลอดเวลา ผู้แปลงข้อมูลข่าวสารสุขภาพก็ต้องศึกษาค้นคว้าตลอดเวลา

มีฉะนั้นผลงานที่ดีพิมพ์เรื่องเดียวกันอาจจะมีความคิดเห็นที่ไม่ตรงกัน ดังนั้นการแสวงหานักเขียนที่มีความรู้ทันสมัย ทันเหตุการณ์ จึงเป็นเรื่องที่ยาก

ผู้จัดพิมพ์แสดงความคิดเห็นว่าสิ่งพิมพ์ที่ผลิตขึ้นยังไม่สามารถกระจายไปให้ครอบคลุมผู้อ่านได้อย่างทั่วถึง โดยเฉพาะกลุ่มชาวบ้านในชนบท จากยอดพิมพ์หนังสือจำนวนไม่มาก ก็แสดงให้เห็นว่า สิ่งพิมพ์เผยแพร่อยู่ในวงจำกัดมาก นอกจากนี้คนไทยส่วนใหญ่ยังไม่มีนิสัยรักการอ่าน ทำให้ประชาชนขาดความรู้ในการดูแลตนเอง ซึ่งเป็นปัญหาที่รัฐบาลจะต้องรณรงค์ให้คนไทยรักการอ่าน และให้ความสำคัญต่อการสร้างแหล่งเรียนรู้ในชุมชน จัดหาสิ่งพิมพ์สุขภาพให้บริการในแหล่งเรียนรู้ให้มากยิ่งขึ้น ทั้งนี้เพราะสิ่งพิมพ์ยังคงเป็นหลักฐานที่ได้รับความเชื่อถือ และการอ่านหนังสือเป็นการสร้างสมองให้กับคนไทย (ประเวศ วะสี, 2539 : 2)

ตอนที่ 2. สภาพการดำเนินงานของผู้แปลงข้อมูลข่าวสารสุขภาพ

ผู้แปลงข้อมูลข่าวสาร ส่วนใหญ่เป็นผู้ที่มีประสบการณ์ทำงานนาน เป็นผู้ใหญ่อายุเฉลี่ย 53 ปี ส่วนใหญ่เป็นแพทย์ เนื่องจากเป็นผู้ที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญทางด้านสุขภาพโดยตรง ผู้จัดพิมพ์สิ่งพิมพ์สุขภาพจึงให้ความสำคัญกับแพทย์มาก ทั้งๆ ที่แพทย์มีงานประจำ ไม่มีเวลาเขียนมากนัก และไม่ยี่ดงานเขียนเป็นอาชีพหลัก อย่างไรก็ตามผู้ที่จบการศึกษาด้านอื่นๆ ก็มีบทบาทในการสื่อสารข้อมูลสุขภาพไปสู่ประชาชน เช่นผู้ที่ทำงานในหน่วยงานสาธารณสุข สื่อมวลชน องค์กรพัฒนาเอกชน อาสาสมัครสาธารณสุข รวมทั้งครู อาจารย์ในโรงเรียน

จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องจัดโครงการ กิจกรรมพัฒนา เผยแพร่ความรู้ด้านสุขภาพให้กับบุคคลที่มีส่วนทำหน้าที่นักสื่อสารสุขภาพ เพื่อให้พลังคนพึ่งพาอาศัยกันช่วยเหลือกันเรื่องสุขภาพที่ถูกต้อง ซึ่งสอดคล้องกับหลักการพึ่งตนเองการพัฒนาสุขภาพอย่างมีส่วนร่วมของประชาชน โดยอาศัยการประมวลองค์ความรู้พื้นฐานในการดูแลรักษาสุขภาพ เพื่อส่งเสริมการดูแลรักษาสุขภาพตนเอง จำเป็นต้องให้สอดคล้องกับกระบวนการเรียนรู้ของชุมชนในการดูแลรักษาสุขภาพ (คมพล สุวรรณภูมิ, 2544) และสอดคล้องกับนโยบายและแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 7-8 นั้น ซึ่งเน้นการพัฒนาอาสาสมัครสาธารณสุขให้ทำหน้าที่ผู้ให้บริการสุขภาพเบื้องต้นในชุมชน

สำหรับโรงเรียน การให้ความรู้ด้านสุขภาพที่ถูกต้องแก่นักเรียน เป็นสิ่งจำเป็น การพัฒนาครูอาจารย์ให้มีความรู้ความเข้าใจเรื่องสุขภาพ จะช่วยให้นักเรียนและครอบครัวมีสุขภาพที่ดี เป็นสังคมที่มีคุณภาพ ในอดีตมีงานวิจัยที่ได้ข้อค้นพบถึงความจำเป็นในการจัดประสบการณ์ด้านสุขภาพอนามัยในหลักสูตรประถมศึกษาในทศวรรษหน้า กำหนดให้มีการเรียนในหลักสูตร เรื่อง โภชนาการ สุขภาพส่วนบุคคล การสุขาภิบาล สุขภาพจิต สิ่งเสพติดให้โทษ บริการสาธารณสุข โรคติดต่อ สวัสดิศึกษา ความปลอดภัยในอาชีพ การปฐมพยาบาล (ศิริรักษ์ พ่วงพรพิทักษ์, 2526 : 97-99)

ดังนั้นผู้แปลงข้อมูลข่าวสารสุขภาพจะมีบทบาทสำคัญยิ่งในการนำเสนอข้อมูลความรู้ด้านสุขภาพให้กับประชาชนและนักเรียนเพื่อการดูแลรักษาสุขภาพของตนเอง

ผู้แปลงข้อมูลข่าวสารได้กำหนดจุดมุ่งหมายในการเขียนคือเพื่อให้ประชาชนเกิดความชัดเจน หรือ ได้รับข้อมูลเพิ่มเติม ในสิ่งที่รู้มาบ้างแล้ว สอดคล้องกับผลการวิเคราะห์ข้อมูลด้านผู้จัดพิมพ์ ซึ่งกำหนดจุดมุ่งหมายในการจัดพิมพ์ตรงกัน

ผลการวิจัยพบว่าปัญหาการทำงานของผู้แปลงข้อมูลข่าวสาร คือ การไม่มีเวลาทำงาน มีเวลาจำกัด ไม่มีเวลาค้นหาข้อมูล ไม่มีเวลาเขียนและแปลงข้อมูล ปัญหานี้ส่งผลกระทบต่อสำนักพิมพ์ ดังจะเห็นได้จากผลการวิจัยซึ่งพบว่าปัญหาสำคัญของสำนักพิมพ์ คือไม่สามารถแสวงหานักเขียนที่มีความรู้และประสบการณ์

ปัญหารองลงมาคือ ข้อจำกัดของแหล่งข้อมูลข่าวสารสำหรับอ้างอิง การหาข้อมูลที่ต้องการเป็นจริงและทันสมัย สถิติข้อมูลไม่ทันสมัย ไม่น่าเชื่อถือ ข้อมูลหาไม่ได้ ข้อมูลที่ต้องการเชื่อถือได้มีน้อย ปัญหานี้ก็ส่งผลกระทบต่อสำนักพิมพ์เช่นกัน

ปัญหาทัศนคติของผู้อ่าน โดยส่วนใหญ่คนมักคิดว่ายาแผนโบราณดีกว่ายาแผนปัจจุบัน คนไม่ค่อยรักษาสุขภาพเพราะคิดว่าเกิดแก่เจ็บตายเป็นเรื่องธรรมดา ปัญหานี้เป็นแนวคิดเกี่ยวกับสุขภาพของทฤษฎีการแพทย์แผนไทย และความเชื่อที่ว่ามนุษย์อยู่ภายใต้วัฏสงสารคือ เกิด แก่ เจ็บ ตาย และเป็นไปตามกฎแห่งพระไตรลักษณ์ อนิจจัง ทุกขัง อนัตตา แต่มนุษย์สามารถจะปรับวิถีการดำเนินชีวิตทางสายกลาง บริโภคน้อย ทำลายธรรมชาติน้อย ให้แก่ส่วนรวมมาก มีมัชฌิมาทางใจ ลดความโกรธ ความโลภ ความหลง การเข้าสู่ศีลธรรม และสัจธรรม เข้าใจหลักอนิจจัง ทุกขัง อนัตตา เพื่อที่จะแก่อย่างสง่า และตายอย่างสงบ (เพ็ญภา ททรัพย์เจริญ, 2539) ทัศนคติของประชาชนผู้อ่านทำให้เกิดความคิดและแนวปฏิบัติที่ขัดแย้งกัน แม้ในกลุ่มผู้แปลงข้อมูลข่าวสารก็อาจมีความคิดเห็น ประสบการณ์ และความรู้ในบางเรื่องไม่ตรงกัน ผลการวิจัยก็พบว่าการจัดพิมพ์สื่อสิ่งพิมพ์สุขภาพมีปัญหาความถูกต้องของข้อมูล การนำเสนอเนื้อหาในสื่อสิ่งพิมพ์ไม่ตรงกัน ก็ยังทำให้ผู้อ่านมีเข้าใจไม่ถูกต้องในเรื่องการดูแลสุขภาพ

ตอนที่ 3 แนวทางการพัฒนาและส่งเสริมผู้แปลงข้อมูลสุขภาพเพื่อประชาชน

ผลการวิจัยพบว่าแนวทางสำคัญในการพัฒนาและส่งเสริมผู้แปลงข้อมูลข่าวสาร ควรจัดให้มีผู้เชี่ยวชาญและคณะทำงานสนับสนุนให้คำปรึกษาเรื่องการเขียน จัดตั้งสมาคมผู้แปลงข้อมูลข่าวสารหรือนักเผยแพร่ด้านสุขภาพ จัดตั้งศูนย์ข้อมูลทางการแพทย์ที่เชื่อถือและอ้างอิงได้ ภาครัฐและเอกชนช่วยฝึกอบรมทักษะการเขียน จัดฝึกอบรมเพื่อพัฒนาศักยภาพ จัดสัมมนาแลกเปลี่ยน

ความรู้และให้คำแนะนำซึ่งกันและกัน จัดเวทีให้มีการอภิปรายแลกเปลี่ยนความคิดเห็นความรู้และประสบการณ์

นอกจากนี้สำนักพิมพ์เอกชนควรให้ค่าตอบแทนที่เป็นธรรม สนับสนุนเงินทุนในการจัดพิมพ์เผยแพร่ ให้ทุนทำวิจัยเพิ่มขึ้น

แนวทางต่างๆ นี้จะช่วยทำให้ผู้แปลงข้อมูลข่าวสารมีโอกาส มีเวลา และมีแรงจูงใจในการแสวงหาความรู้ มีทักษะในการเขียนที่มีคุณภาพ ส่วนการจัดตั้งศูนย์ข้อมูลทางการแพทย์ที่เชื่อถือและอ้างอิงได้ เป็นแนวทางที่สอดคล้องกับผลงานวิจัยด้านวิทยุ โทรทัศน์ เนื่องจากแหล่งข้อมูลความรู้ด้านสุขภาพเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่งสำหรับการศึกษาวิจัยและเผยแพร่ความรู้ของผู้แปลงข้อมูลข่าวสารสุขภาพ

ตอนที่ 4 การนำเสนอรูปแบบฐานข้อมูลสื่อสิ่งพิมพ์สุขภาพ

แหล่งบริการฐานข้อมูลสื่อสิ่งพิมพ์สุขภาพ ส่วนใหญ่จัดทำฐานข้อมูลสื่อสิ่งพิมพ์สุขภาพไว้ให้บริการในห้องสมุด และส่วนใหญ่เผยแพร่ทางอินเทอร์เน็ต ทั้งนี้เป็นเพราะแหล่งบริการฐานข้อมูลสุขภาพส่วนใหญ่ได้รับการพัฒนาให้ใช้เทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ในการบันทึกจัดเก็บและให้บริการข้อมูลข่าวสาร ซึ่งอำนวยความสะดวก รวดเร็วในการศึกษาค้นคว้าวิจัยด้านสุขภาพ อย่างไรก็ตามการสร้างฐานข้อมูลยังมีจำนวนน้อยที่ให้ความร่วมมือกันสร้างเครือข่ายฐานข้อมูล ทั้งนี้เป็นเพราะศักยภาพของแหล่งบริการฐานข้อมูลแต่ละแห่งแตกต่างกัน การสนับสนุนด้านงบประมาณแตกต่างกัน บุคลากรแต่ละแห่งมีจำนวนและความรู้ความสามารถแตกต่างกันในด้านเทคโนโลยี จึงไม่สามารถทำความเข้าใจเพื่อร่วมมือกันทำงานและแบ่งงานกันทำ ยกเว้นแหล่งบริการฐานข้อมูลที่อยู่ในสังกัดเดียวกัน หรือมีศักยภาพเท่าเทียมกันก็สามารถให้ความร่วมมือกันทำงานในลักษณะเครือข่ายได้

สำหรับรูปแบบฐานข้อมูลสื่อสิ่งพิมพ์สุขภาพประกอบด้วยเขตข้อมูลที่มีความจำเป็นต่อบันทึกไว้ในฐานข้อมูลจำนวน 13 รายการนั้นสอดคล้องกับความต้องการของผู้จัดพิมพ์และแหล่งบริการฐานข้อมูล และเป็นเขตข้อมูลที่เป็นส่วนหนึ่งของมาตรฐานการลงรายการ MARC21 ซึ่งเป็นมาตรฐานที่ใช้กันแพร่หลายในแหล่งบริการฐานข้อมูล และสอดคล้องกับมาตรฐานรายการ Dublin Core Metadata ที่กำลังแพร่หลายในการลงรายการข้อมูลบนเว็บไซต์ ข้อที่แตกต่างกันคือ มาตรฐานการลงรายการ MARC21 มีเขตข้อมูลจำนวนมากกว่าและมีกฎเกณฑ์การลงรายการที่ละเอียด ส่วน Dublin Core Metadata มีเขตข้อมูลจำนวนน้อย เพียง 16 รายการ และมีวิธีการลงรายการที่ง่ายกว่า การนำเสนอรูปแบบฐานข้อมูลในการวิจัยนี้ จึงเป็นการผสมผสานกันระหว่างมาตรฐานการลงรายการทั้งสองแบบ นอกจากนี้การนำเสนอเขตข้อมูลที่เป็นแนวทางเลือกจำนวน 6 รายการ ก็มีอยู่ใน

มาตรฐานการลงรายการ MARC21 แต่ไม่บังคับให้บันทึกไว้ในฐานข้อมูลเพื่อสนองความต้องการของผู้จัดพิมพ์และแหล่งบริการฐานข้อมูลแต่ละแห่งซึ่งมีนโยบายและแนวปฏิบัติแตกต่างกัน

ตอนที่ 5 การนำเสนอรูปแบบฐานข้อมูลผู้แปลงข้อมูลข่าวสารสิ่งพิมพ์สุขภาพ

รูปแบบฐานข้อมูลผู้แปลงข้อมูลข่าวสารสุขภาพที่นำเสนอในการวิจัยนี้ มีโครงสร้างของเขตข้อมูลประกอบด้วย 3 กลุ่มคือ (1) กลุ่มเขตข้อมูลที่มีความจำเป็นต้องบันทึกไว้ในฐานข้อมูล และจำเป็นต้องสร้างดัชนีเพื่อสืบค้นข้อมูล มีจำนวน 2 รายการ (2) กลุ่มเขตข้อมูลที่มีความจำเป็นต้องบันทึกไว้ในฐานข้อมูล แต่ไม่จำเป็นต้องสร้างดัชนีเพื่อสืบค้นข้อมูล มีจำนวน 6 รายการ และ (3) กลุ่มเขตข้อมูลที่เป็นทางเลือกซึ่งอาจจะบันทึกหรือไม่บันทึกก็ได้ขึ้นอยู่กับผู้แปลงข้อมูลข่าวสารแต่ละท่าน และเขตข้อมูลนี้ไม่จำเป็นต้องทำดัชนี มีจำนวน 7 รายการ การนำเสนอโครงสร้างเขตข้อมูลที่มีทั้งบังคับและเลือกดังกล่าวนี้ สอดคล้องกับระดับความจำเป็นที่ผู้แปลงข้อมูลข่าวสารแสดงความคิดเห็นโดยเขตข้อมูลที่มีความจำเป็นระดับมาก ให้บังคับลงรายการ ส่วนเขตข้อมูลที่มีความจำเป็นระดับปานกลางกำหนดให้เป็นเขตข้อมูลเลือก วิธีการบังคับและเลือกการลงรายการเช่นนี้สอดคล้องกับมาตรฐานการลงรายการโดยทั่วไป นอกจากนี้ยังกำหนดให้ทำดัชนีเขตข้อมูลชื่อ นามสกุล และ ชื่อผลงานสิ่งพิมพ์สุขภาพและรายละเอียดของงาน ทั้งนี้เพราะเป็นเขตข้อมูลที่สำคัญในการสืบค้นข้อมูล ดังจะเห็นได้จากโปรแกรมสืบค้นข้อมูลในเว็บไซต์ที่เผยแพร่สื่อสิ่งพิมพ์ต่างๆ

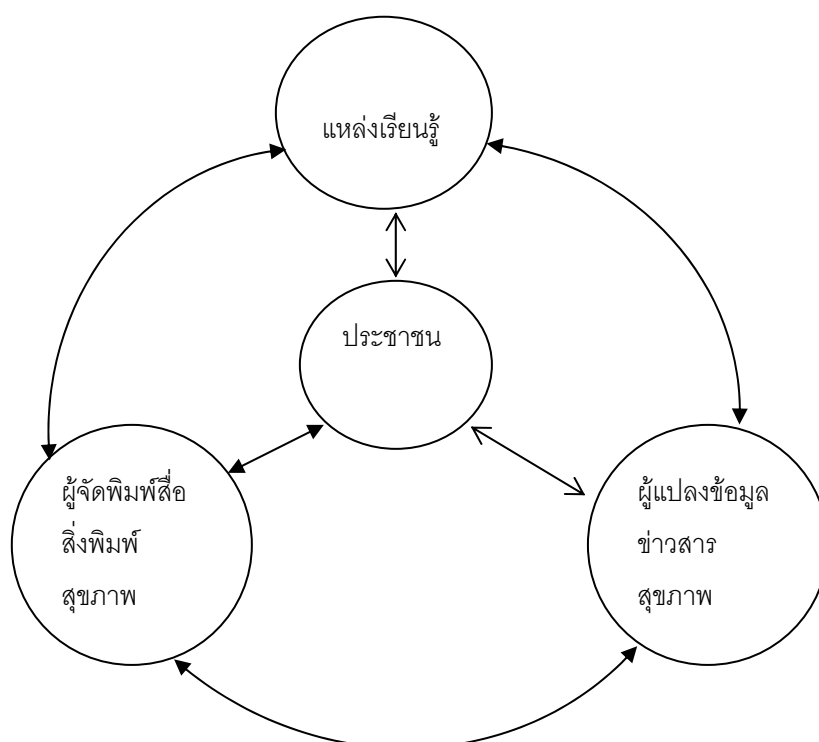
การสังเคราะห์ผลการศึกษาเพื่อนำไปใช้ประโยชน์

สื่อสิ่งพิมพ์เป็นสื่อที่มีประโยชน์ต่อการพัฒนาศักยภาพของบุคคลในสังคม โดยเฉพาะสื่อสิ่งพิมพ์สุขภาพมีบทบาทและความสำคัญในการดูแลสุขภาพของประชาชน ในอนาคตการดูแลสุขภาพอนามัยเป็นเรื่องของประชาชนเอง การพึ่งพาตนเองเป็นความจำเป็นของประชาชนโดยตรง สื่อสิ่งพิมพ์จะเป็นสื่อสนับสนุนการเรียนรู้เชิงรุกในการพึ่งพาตนเองด้านสุขภาพอนามัย แต่จากสภาพการดำเนินงานพบว่าผู้จัดพิมพ์หนังสือ นิตยสารสุขภาพ ส่วนใหญ่เป็นสำนักพิมพ์เอกชน หนังสือ นิตยสารเหมาะสมต่อการใช้ประโยชน์แต่ยังไม่เผยแพร่สู่ประชาชนอย่างทั่วถึงโดยเฉพาะในชนบท ส่วนการจัดพิมพ์จุลสารสุขภาพ ส่วนใหญ่จัดทำโดยหน่วยงานในกระทรวงสาธารณสุข จุลสารมีความเหมาะสมน้อยกว่าหนังสือและนิตยสาร แต่ได้รับการเผยแพร่มากในโรงพยาบาล สถานบริการสาธารณสุข ซึ่งจำกัดเฉพาะเป็นกลุ่มผู้ป่วยหรือญาติที่มาพบแพทย์

ด้วยข้อจำกัดในการเผยแพร่ของสื่อสิ่งพิมพ์ และแม้ว่าประชาชนคนไทยมีอัตราอ่านหนังสือออกและเขียนหนังสือได้ค่อนข้างสูง แต่ประชาชนโดยทั่วไปยังขาดนิสัยรักการอ่าน จึงนับว่า

เป็นปัญหาในการจัดพิมพ์สื่อสิ่งพิมพ์สุขภาพ เนื่องจากการเผยแพร่ไม่กว้างขวางไม่ทั่วถึงประชาชน โดยทั่วไป และมีผู้อ่านจำนวนน้อย การลงทุนการจัดพิมพ์ก็ต้องจำกัดจำนวนเล่ม ทำให้ค่าใช้จ่ายในการจัดพิมพ์และราคาหนังสือสูงขึ้น ส่งผลต่อการจำหน่าย ประชาชนไม่มีกำลังซื้อ

เป็นที่ยอมรับกันว่าสื่อสิ่งพิมพ์มีความจำเป็นและมีความสำคัญต่อประชาชนในการดูแลสุขภาพอนามัย และเป็นทางเลือกหนึ่งในเครือข่ายแหล่งเรียนรู้ด้านสุขภาพของประชาชน จึงสมควรที่จะพัฒนากระบวนการเรียนรู้จากสื่อสิ่งพิมพ์สุขภาพของประชาชน 4 ด้าน ดังแผนภูมิต่อไปนี้เป็น ประชาชนผู้อ่าน แหล่งเรียนรู้ ผู้จัดพิมพ์ และผู้แปลงข้อมูลข่าวสาร (ใช้สัญลักษณ์วงกลม) โดยมีสื่อสิ่งพิมพ์สุขภาพ (ใช้สัญลักษณ์ลูกศร) เป็นช่องทางสำหรับการแพร่กระจายความรู้

วงจรกระบวนการรู้ของประชาชน เริ่มจากประชาชนซึ่งเป็นกลุ่มเป้าหมายหลักในการพัฒนา และเป็นจุดศูนย์กลางของการพัฒนา ภาครัฐและภาคเอกชนต้องร่วมมือกันรณรงค์ ส่งเสริมให้ประชาชนดูแลสุขภาพตนเองด้วยปฏิบัติตนให้ถูกต้องและด้วยการศึกษาหาความรู้จากการอ่านสิ่งพิมพ์สุขภาพ ด้วยการขจัดข้อข้อง หรือจากแหล่งเรียนรู้ ห้องสมุด ผู้แปลงข้อมูลข่าวสารจะต้องให้ความร่วมมือในการส่งเสริมสุขภาพต่อประชาชน โดยเฉพาะกลุ่มประชาชนที่เป็นครูอาจารย์ ผู้ที่ทำงานพัฒนาสังคม ควรได้รับการศึกษาอบรม ได้รับข้อมูลข่าวสารที่ถูกต้องจากผู้แปลงข้อมูลข่าวสาร เพื่อนำความรู้นั้นไปถ่ายทอดให้กับนักเรียน ผู้ปกครอง และประชาชนในอาชีพต่างๆ ทั้งนี้เพราะประชาชน

ไม่ใช่เพียงผู้รับข้อมูลข่าวสารเท่านั้น ประชาชนยังทำหน้าที่เป็นนักสื่อสารสุขภาพด้วย นอกเหนือจากการพัฒนาประชาชนในด้านความรู้และการปฏิบัติตนในการดูแลสุขภาพแล้ว รัฐจะต้องพัฒนาสังคมด้านอื่นๆด้วย หากประชาชนมีความเป็นอยู่ที่ดี ก็มีกำลังซื้อ สื่อสิ่งพิมพ์สุขภาพก็จะแพร่กระจายได้โดยง่าย

แหล่งเรียนรู้ ห้องสมุดในชุมชน ห้องสมุดโรงเรียน ตลอดจนมุมหนังสือ เป็นแหล่งเก็บรวบรวมความรู้ ที่ประชาชนสามารถใช้ประโยชน์ได้โดยตรง ภาครัฐและเอกชนจึงควรร่วมมือกันจัดสรรงบประมาณเพื่อจัดซื้อสื่อสิ่งพิมพ์สุขภาพให้กับแหล่งเรียนรู้ ห้องสมุดประชาชน ห้องสมุดโรงเรียนอย่างทั่วถึงและเพียงพอ การจัดบริการของแหล่งเรียนรู้และห้องสมุดจะต้องดำเนินการในเชิงรุก เพื่อนำสื่อสิ่งพิมพ์ไปถึงประชาชนผู้อ่านให้มากและสะดวก การจัดกิจกรรมรณรงค์เพื่อสุขภาพควรนำสิ่งพิมพ์สุขภาพเข้าไปเป็นส่วนหนึ่งของกิจกรรม หรือจัดมุมหนังสือสุขภาพ เช่นกิจกรรมการออกกำลังกาย โภชนาการ การนวด เป็นต้น นอกจากนี้แหล่งเรียนรู้ที่เป็นห้องสมุดโดยตรงแล้ว หน่วยงาน สถานที่ต่างๆ ควรได้รับการพัฒนา ส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้จัดเป็นมุมหนังสือสิ่งพิมพ์สุขภาพ เช่นโรงพยาบาล สถานีอนามัย สถานบริการสุขภาพ สปา สถานที่บันเทิง นันทนาการ สถานที่ทำงานของหมู่บ้าน ตำบล วัด เป็นต้น ในการจัดบริการสื่อสิ่งพิมพ์สุขภาพของแหล่งเรียนรู้ต่างๆ ควรสนับสนุนให้เกิดความร่วมมือเป็นเครือข่าย สถาบันใดที่มีศักยภาพมีความพร้อมควรร่วมมือกันพัฒนาฐานข้อมูลสื่อสิ่งพิมพ์สุขภาพ และฐานข้อมูลผู้แปลงข้อมูลข่าวสาร พร้อมกับเปิดโอกาสให้แหล่งเรียนรู้ที่ไม่มีความพร้อม ได้เข้าร่วมใช้ประโยชน์ เพื่อนำไปสู่การบริการแก่ประชาชนได้อย่างทั่วถึง

ผู้จัดพิมพ์ควรได้รับการพัฒนาส่งเสริมให้มีศักยภาพในการผลิตสื่อสิ่งพิมพ์สุขภาพที่มีคุณภาพ เนื้อหาถูกต้อง น่าเชื่อถือ สนองความต้องการของสังคม และราคาถูก ภาครัฐควรลดภาษีการผลิตสื่อสิ่งพิมพ์ ลดภาษีการนำเข้าวัสดุเกี่ยวกับการพิมพ์ เพราะสื่อสิ่งพิมพ์เป็นคลังความรู้ ช่วยพัฒนาสมองพัฒนาคนในสังคมให้มีสติปัญญาและความสามารถ เพื่อให้เกิดการพัฒนาในด้านอื่นๆตามมา ภาครัฐและเอกชนควรร่วมมือกันสร้างศูนย์ข้อมูลข่าวสารสุขภาพเป็นแหล่งค้นคว้าวิจัยที่มีเนื้อหาสาระด้านสุขภาพครบถ้วน ถูกต้อง ทันสมัย น่าเชื่อถือ จัดบริการทางออนไลน์ผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ต เพื่อเป็นแหล่งอ้างอิงของการผลิตสื่อสิ่งพิมพ์ และการแปลงข้อมูลข่าวสารของผู้จัดพิมพ์และผู้แปลงข้อมูลข่าวสาร นอกจากนี้ควรจัดตั้งองค์กรที่ช่วยประเมินตรวจสอบความถูกต้อง ความน่าเชื่อถือของข้อมูลในสื่อสิ่งพิมพ์สุขภาพ เพื่อให้ประชาชนได้รับความรู้ที่ถูกต้อง มีเจตคติที่ดีและนำไปสู่การปฏิบัติตนในการดูแลสุขภาพที่ถูกต้อง

ผู้แปลงข้อมูลข่าวสารสุขภาพถือเป็นบุคคลที่สำคัญยิ่งในวงจรพัฒนาเครือข่ายการเรียนรู้ด้านสุขภาพของประชาชน ผู้แปลงข้อมูลข่าวสารจะต้องพัฒนาตนเองให้มีจรรยาบรรณในการเขียน ใช้สติปัญญาแสวงหาข้อเท็จจริง และเหตุผลในการนำเสนอข้อมูล ไม่ใช่สามัญสำนึกหรืออคติส่วนตัว ข้อมูลที่นำเสนอต้องเป็นข้อเท็จจริง เพียงตรง เพียงธรรม เป็นสากล ทันสมัย พิสูจน์ได้ตรวจสอบได้

นอกจากงานเขียนแล้วผู้แปลงข้อมูลข่าวสารจะต้องมีส่วนร่วมในการพัฒนาส่งเสริมประชาชนในการดูแลสุขภาพในกิจกรรมต่างๆของสังคม เช่นในโรงเรียน ผู้แปลงข้อมูลข่าวสารจะต้องได้รับการพัฒนาส่งเสริมเพื่อให้มีความรู้ความเชี่ยวชาญเพื่อผลิตสื่อสิ่งพิมพ์สุขภาพที่มีคุณภาพ โดยภาครัฐและเอกชน ควรจัดโครงการฝึกอบรมทักษะการเขียน จัดฝึกอบรมเพื่อพัฒนาศักยภาพ จัดสัมมนาแลกเปลี่ยนความรู้และให้คำแนะนำซึ่งกันและกัน จัดตั้งสมาคมผู้แปลงข้อมูลข่าวสารสุขภาพ จัดทำมาตรฐานงานแปลงข้อมูลข่าวสาร นอกจากนี้สำนักพิมพ์เอกชนควรจ่ายค่าตอบแทนผลงานที่เหมาะสมและเป็นธรรม พร้อมกับสนับสนุนผู้แปลงข้อมูลข่าวสารหน้าใหม่ๆ ด้วย

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

ควรมีการวิจัยในเรื่องต่างๆ ดังต่อไปนี้ เพื่อให้ได้องค์ความรู้ที่ครอบคลุมเรื่องการแปลงข้อมูลข่าวสาร การจัดพิมพ์ การเผยแพร่ การใช้ประโยชน์สื่อสิ่งพิมพ์สุขภาพ

1. รูปแบบการพัฒนาผู้แปลงข้อมูลข่าวสารสุขภาพเพื่อประชาชน
2. กระบวนการเผยแพร่และการใช้ประโยชน์สื่อสิ่งพิมพ์สุขภาพของประชาชน
3. การวิเคราะห์เนื้อหาหนังสือสุขภาพเพื่อประชาชน
4. อิทธิพลของสื่อสิ่งพิมพ์ที่มีต่อการดูแลสุขภาพของประชาชน
5. การพัฒนากระบวนการเรียนรู้เกี่ยวกับการดูแลสุขภาพของชุมชนโดยใช้สื่อสิ่งพิมพ์สุขภาพเป็นฐาน
6. การพัฒนาดัชนีชี้วัดคุณภาพสื่อสิ่งพิมพ์สุขภาพเพื่อประชาชน
7. การพัฒนาฐานข้อมูลสื่อสิ่งพิมพ์สุขภาพเพื่อประชาชน
8. การพัฒนาฐานข้อมูลผู้แปลงข้อมูลข่าวสารสุขภาพเพื่อประชาชน

บรรณานุกรม

- กฤษณา นาดี ; ประคอง อินทรสมบัติ และสมจิต หนูเจริญกุล."พฤติกรรมกรรมการแสวงหาบริการสุขภาพเมื่อเจ็บป่วยของผู้สูงอายุที่มาใช้บริการจากโรงพยาบาลพระจอมเกล้า จังหวัดเพชรบุรีเป็นครั้งแรก." **วารสารวิจัยทางการแพทย์** 3,1(2542): 44-46.
- กองสุขศึกษา, กระทรวงสาธารณสุข. **คู่มือดำเนินงานสร้างเสริมพฤติกรรมตามสุขบัญญัติแห่งชาติในโรงเรียนประถมศึกษาสำหรับครู**. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์กองสุขศึกษา กระทรวงสาธารณสุข, 2541.
- กันยา ลุมพิกานนท์. **การวิเคราะห์เนื้อหาเกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูเด็กก่อนวัยเรียนในหนังสือพิมพ์รายวัน พุทธศักราช 2530- 2531**. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2533.
- กรุงเทพมหานคร. กองควบคุมโรคติดต่อ. **"วิธีดำเนินการให้วัคซีนป้องกันโรคโปลิโอ"**. กรุงเทพมหานคร : ฝ่ายสาธารณสุข, 2510. (อัดสำเนา).
- กุสุมา ชูศิลป์ และ คณะ. **สภาพปัญหาการแพทย์แผนโบราณและกลวิธีการพัฒนาในงานสาธารณสุขมูลฐาน**. รายงานการวิจัย คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 2532.
- คณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, สำนักงาน. **แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 4-8 (พ.ศ. 2520-2544)**. กรุงเทพมหานคร : สำนักนายกรัฐมนตรี, 2540.
- คณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, สำนักงาน. **แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 5 (พ.ศ. 2525-2529)**. กรุงเทพมหานคร : ยูไนเต็ด์โปรดักชั่น, 2524.
- คณะกรรมการอำนวยการจัดทำแผนพัฒนาสุขภาพแห่งชาติ ฉบับที่ 9. **แผนพัฒนาสุขภาพแห่งชาติในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 9 (พ.ศ. 2545-2549)**. นาคะปัท. **"ประสิทธิผลของอุปกรณ์การสอนที่มีต่อการมารับภูมิคุ้มกันโรคของเด็กในเขตราชบุรี"**. หลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต พยาบาลสาธารณสุข บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล, 2522.
- คมพล สุวรรณภูมิ. **การศึกษาและพัฒนากระบวนการเรียนรู้ของชุมชนในด้านการดูแลสุขภาพเพื่อการพึ่งพาตนเองด้านสาธารณสุขของชุมชน**. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทศาสตรดุษฎีบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย , 2544.
- 2549). กรุงเทพมหานคร : องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์, 2544.

คำสิงห์ พิบุลภักดี. **สภาพปัญหา และความต้องการในการใช้สื่อการสอนของครูในโรงเรียนประถมศึกษา** สังกัดสำนักงานการศึกษาจังหวัดสกลนคร. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 2536.

จุฑาภรณ์ สนิมารส. **การวิเคราะห์เนื้อหาเกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูเด็กในสิ่งพิมพ์ภาษาไทย** วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2538.

ชาติวุฒิ วังวล. **อิทธิพลของสื่อสิ่งพิมพ์ที่มีผลต่อความรู้และทัศนคติเรื่องเพศศึกษาของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ในโรงเรียนสหศึกษา : กรณีศึกษาโรงเรียนในอำเภอเมืองจังหวัดเชียงใหม่.** วิทยานิพนธ์ปริญญาามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2542.

ชูเกียรติ จิตต์ว่องไว. **การศึกษาความพร้อมในการผลิตสื่อสุขศึกษาและประชาสัมพันธ์ของสำนักงานสาธารณสุขจังหวัด โรงพยาบาลศูนย์ โรงพยาบาลทั่วไปในประเทศไทย.** วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหิดล, 2541.

ธัชชัย มุ่งการดี. “นโยบายของกระทรวงสาธารณสุขที่เกี่ยวข้องกับงานสุขศึกษา.”

แพทยสภาสาร 16,3 (มี.ค. 2530) : 144-147.

ธีรพงษ์ แก้วหาญ. **ทศวรรษใหม่การสาธารณสุขมูลฐานการพัฒนาสุขภาพเพื่อมวลชน.** ขอนแก่น : โรงพิมพ์คลังน่านวิทยา, 2543.

นัยดา สวัสดิวงศ์. **การศึกษาความสนใจของหญิงคลอดบุตรต่อเอกสารการปฏิบัติตนในระยะตั้งครรภ์และหลังคลอด.** วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรบัณฑิต คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2521.

บุญส่ง แจ่มสว่าง. **การวิเคราะห์การใช้สื่อเพื่อการเผยแพร่ความรู้ด้านสุขภาพอนามัยสำหรับ ประชาชนของเจ้าหน้าที่ในโรงพยาบาลและสถานบริการสาธารณสุข ในกรุงเทพมหานคร.** วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2527.

ปฏิรูประบบสุขภาพแห่งชาติ, สำนักงาน. **เอกสารชุดรวมพลังความคิดสู่ พ.ร.บ. สุขภาพแห่งชาติ เรื่องที่ 2 ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านสุขภาพ.** นนทบุรี : สำนักงานปฏิรูประบบสุขภาพแห่งชาติ, ม.ป.ป.

ปฏิรูประบบสุขภาพแห่งชาติ, สำนักงาน. **เอกสารชุดรวมพลังความคิดสู่ พ.ร.บ. สุขภาพแห่งชาติ เรื่องที่ 6 การคุ้มครองผู้บริโภคด้านสุขภาพ.** นนทบุรี : สำนักงานปฏิรูประบบสุขภาพแห่งชาติ, ม.ป.ป.

ประเวศ วะสี. “แนวความคิดเกี่ยวกับระบบพัฒนาการเรียนรู้.” **สานปฏิรูป 2** (มีนาคม 2542) : 31.

ประเวศ วะสี, 2541 อ้างถึงใน อนงค์นุช ภูยานนท์. น.อ. หญิง . **อนาคตภาพบทบาทการพยาบาลเพื่อการพัฒนาการดูแลสุขภาพตนเองของประชาชนในทศวรรษหน้า.** วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ,2544.

ประเวศ วะสี. “หนังสือคือยาป้องกันสุดวิเศษ.” **กรุงเทพธุรกิจ: จุดประกาย.** (7 ธันวาคม 2539)

: 2

ปรารธนา มาลัยขวัญ. **สภาพความต้องการและปัญหาการใช้สื่อเพื่อการเผยแพร่ความรู้ด้านสุขภาพอนามัยสำหรับประชาชนของเจ้าหน้าที่ศูนย์บริการสาธารณสุขสังกัดกรุงเทพมหานคร.** วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2532.

เพ็ญนภา ทรัพย์เจริญ. **การแพทย์แผนไทย : การแพทย์แบบองค์รวม.** นนทบุรี : สภาการแพทย์แผนไทย : กระทรวงสาธารณสุข, 2539.

มณฑา ลิ้มทองกุล. ประโยชน์ของกลุ่มช่วยเหลือตนเองของผู้ป่วยมะเร็งเต้านมโรงพยาบาลรามาริบัติ.

รามาริบัติพยาบาลสาร. 5 (มกราคม) : 4-18.

ระเด่น หัสดี . “บทบาทของงานสุขศึกษาในการส่งเสริมดูแลสุขภาพด้วยตนเอง.” **วารสารสุขศึกษา .** 16,62 (เม.ย.-มิ.ย. 2536) , 56-71

วชิราภรณ์ เรืองไพบูลย์. **ประสิทธิภาพของผลสื่อในการให้ความรู้เรื่องภูมิคุ้มกันโรคแก่มารดาหลังคลอด : ศึกษาเฉพาะกรณีโรงพยาบาลราชวิถี.** วิทยานิพนธ์นิเทศศาสตรมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2525.

ศินีนาฐ์ สนธิพงษ์. **การศึกษาผลสัมฤทธิ์ เรื่องมะเร็งปากมดลูกของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน(อสม.) จังหวัดสุราษฎร์ธานี ที่เรียนรู้จากสิ่งพิมพ์ที่มีวิธีการนำเสนอแตกต่างกัน.** วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2541.

ศิริรักษ์ พ่วงพรพิทักษ์. **ทัศนคติของผู้เชี่ยวชาญด้านสุขภาพอนามัยไทยต่อการจัดประสบการณ์ในการจัดการศึกษาภาคบังคับ พุทธศักราช 2534.** วิทยานิพนธ์ปริญญาหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2526.

สมจิต หนูเจริญกุล. **การพยาบาล : ศาสตร์ของการปฏิบัติ.** กรุงเทพมหานคร : ซี วี.เจ พรีนติ้ง, 2543.

สาทิธ อินทกำแหง. สังคมยอมรับแนวคิดชีวิตจิตใจไม่เลิก. **เนชั่นสุดสัปดาห์** 7(325) : 8-9, 2541.

สาธารณสุข, กระทรวง, กองสุขศึกษา. “สื่อการศึกษาเพื่อผู้ป่วยในโรงพยาบาล”. รายงานการวิจัย.

กรุงเทพมหานคร, 2526.

สุโขทัยธรรมมาธิราช, มหาวิทยาลัย. **สื่อการสอนระดับประถมศึกษา หน่วยที่ 1-7. พิมพ์ครั้งที่ 2.**

กรุงเทพมหานคร : ศึกษาศาสตร် มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, 2530.

สุโขทัยธรรมมาธิราช, มหาวิทยาลัย. **ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับสิ่งพิมพ์ หน่วยที่ 1-7.**

กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, 2531.

สุโขทัยธรรมมาธิราช, มหาวิทยาลัย. **ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับสิ่งพิมพ์ หน่วยที่ 8-15.**

กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, 2531.

สุทธารัตน์ ชัยจันทร์. **การนำเสนอรูปแบบการใช้สื่อสิ่งพิมพ์ประกอบการเรียนการสอน
อนามัยส่วนบุคคลตามแนวสุขบัญญัติแห่งชาติสำหรับครูโรงเรียนประถมศึกษา
สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. วิทยานิพนธ์ปริญญา
ครุศาสตรมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย , 2542**

หทัยรัตน์ ทองเขียว. **ความคิดเห็นเกี่ยวกับสื่อสุขภาพที่ผลิตโดยกรมอนามัยของข้าราช
การกระทรวงสาธารณสุขในจังหวัดแม่ฮ่องสอน. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2545**

องค์การยูนิเซฟ องค์การอนามัยโลก ยูเนสโก. **ประชาร่วมใจเพื่อสุขภาพ คู่มือประกอบหนังสือ
ความรู้เพื่อชีวิต. (มทป.), 2532.**

อนงค์นุช ภูยานนท์, น.อ. หญิง . **อนาคตภาพบทบาทการพยาบาลเพื่อการพัฒนาการดูแล
สุขภาพตนเองของประชาชนในทศวรรษหน้า. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรดุษฎี
บัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ,2544.**

อมรรัตน์ พาชิยานุกุล. **การรับรู้ความสามารถของตนเองต่อพฤติกรรมสุขภาพของนักเรียนชั้น
มัธยมศึกษาตอนปลาย สังกัดกรมสามัญศึกษา กรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์
ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย , 2545**

Brulle, Caroline Van Den. “Perception of Science: How Scientists and Others View The
Media Reporting of Science”. *Studies in Science Education*. 25(1995) : 213
Kleinman, A., Eiserberg, L.& Good, B. “Culture, illness and care”. *Annals of Internal
Medicine*. 88 (1978) : 251-258.

Levin, L. “Self-care in health : potentials and pitfalls”. *World Health Forum*. 2(2) (1981) :
177-184.

Marha, J. Garrett and M.J. Wysocki. "SEARO' S Role in the Thai Health Future Program."

Health Policy and Planning Journal (Thailand) 2 (April-June 1998) : 64-67.

Pender, N.J. **Health promotion in nursing practice**. Connecticut.. Appleton & Lange, 1996.

World Health Organization. **Report of a WHO Task Force Meeting**. Geneva : Switzerland, 1985.

World Health Organization."Global Strategy for Health for All by the Year 2000". **Health for All** . Series No.3 Geneva : WHO, 1981.

ภาคผนวก ก

ตารางแสดงผลการวิเคราะห์ความแตกต่างของค่าเฉลี่ย

ตารางที่ 36 ผลการวิเคราะห์ความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของประเภทเนื้อหา ระหว่าง
หน่วยงานภาครัฐ ($\bar{X}_1$) และภาคเอกชน ($\bar{X}_2$)

เนื้อหาที่จัดพิมพ์ในสื่อสิ่งพิมพ์เพื่อสุขภาพ	$\bar{X}_1$	$\bar{X}_2$	t	sig.
1. โฆษณาการ	3.10	.90	5.56	.00
2. ชีวิตจิต ธรรมชาติบำบัด	2.13	.23	5.84	.00
3. การใช้ยา สมุนไพร	2.05	.63	4.06	.00
4. การออกกำลังกาย	2.51	1.17	3.65	.00
5. โยคะ	2.29	.30	5.43	.00
6. การลดน้ำหนัก	2.07	.23	5.16	.00
7. แม่และเด็ก การเลี้ยงดูบุตร	2.41	.63	4.68	.00
8. สุขภาพผู้สูงอายุ	2.34	.80	3.91	.00
9. สุขภาพความงาม	2.46	.31	7.30	.00
10. เพศศึกษา	1.32	.50	2.62	.01
11. ความรู้เกี่ยวกับโรคต่างๆ	2.71	2.43	.59	.56
12. การดูแลตนเองเมื่อป่วย	2.46	1.80	1.49	.14
13. สุขภาพจิต	2.71	.90	4.64	.00
14. สภาพแวดล้อม มลภาวะ ที่อยู่อาศัย	1.54	.87	1.85	.07

ตารางที่ 37 ผลการวิเคราะห์ความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของประสิทธิภาพและความ
เหมาะสมของสิ่งพิมพ์ระหว่างหน่วยงานที่จัดพิมพ์ภาครัฐ และภาคเอกชน

ประเภทสื่อสิ่งพิมพ์	$\bar{X}_1$	$\bar{X}_2$	t	Sig.
1. นิตยสาร / วารสาร	4.68	3.66	6.67	.00
2. หนังสือ	4.07	3.75	1.31	.20
3. จุลสาร	3.41	3.50	-.36	.72
4. หนังสือพิมพ์	4.61	4.19	2.26	.03

ตารางที่ 38 ผลการวิเคราะห์ความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของประโยชน์สื่อสิ่งพิมพ์ ระหว่างหน่วยงานภาครัฐ และภาคเอกชน

ประเภทสื่อสิ่งพิมพ์	$\bar{X}_1$	$\bar{X}_2$	t	Sig.
1. นิตยสาร / วารสาร	4.46	3.32	6.10	.00
2. หนังสือ	4.02	3.48	2.14	.04
3. จุลสาร	2.70	3.36	-2.93	.01
4. หนังสือพิมพ์	4.24	3.88	1.82	.74

ตารางที่ 39 ผลการวิเคราะห์ความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของระดับจุดมุ่งหมายระหว่างกลุ่มผู้จัดพิมพ์ภาครัฐ และภาคเอกชน

จุดมุ่งหมายที่คาดว่าจะเกิดขึ้นในตัวผู้อ่าน	$\bar{X}_1$	$\bar{X}_2$	t	sig.
1. เพื่อให้ผู้อ่านได้รู้ในสิ่งที่ไม่เคยรู้มาก่อน	4.54	4.06	2.93	.01
2. เพื่อให้เกิดความชัดเจน หรือ ได้รับข้อมูลเพิ่มเติม ในสิ่งที่รู้มาบ้างแล้ว	4.34	4.39	-.27	.79
3. เพื่อให้เกิดความคิด หรือ ทศนคติใหม่ๆในผู้ที่อ่าน	4.20	3.94	1.22	.23
4. เพื่อให้ปรับเปลี่ยนพฤติกรรมในผู้ที่อ่าน	3.90	4.23	-1.64	.11
5. เพื่อให้ผู้อ่านนำความรู้จากงานของท่านไปถ่ายทอดต่อให้บุคคลในครอบครัว	4.17	4.27	-.54	.60
6. เพื่อให้ผู้ที่อ่านนำความรู้ไปโน้มน้าว หรือ ปรับเปลี่ยนความคิด หรือ ทศนคติของบุคคลในครอบครัว	3.92	4.19	-1.13	.26
7. เพื่อให้ผู้อ่านนำความรู้ไปปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของบุคคลในครอบครัว	3.87	4.23	-1.50	.14

ตารางที่ 40 ผลการวิเคราะห์ความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของระดับปัญหาการจัดพิมพ์
ระหว่างกลุ่มผู้จัดพิมพ์ภาครัฐ และภาคเอกชน

ปัญหาการจัดพิมพ์สื่อสิ่งพิมพ์เพื่อสุขภาพ	$\bar{X}_1$	$\bar{X}_2$	t	Sig.
1. การประสานงานกับผู้เขียน	2.85	3.10	-1.13	.26
2. การแสวงหานักเขียนที่มีความรู้ ประสบการณ์	4.02	3.23	3.30	.00
3. ขาดแหล่งข้อมูล แหล่งความรู้สำหรับอ้างอิง	3.56	3.00	2.01	.05
4. เนื้อหาไม่ทันสมัย	3.10	2.71	1.49	.14
5. เนื้อหาไม่ครอบคลุมเรื่องที่ผู้อ่านควรทราบ	2.78	2.58	1.03	.31
6. เนื้อหาเข้าใจยาก	3.07	3.00	.30	.76
7. การจัดหาสื่อ รูปภาพประกอบการพิมพ์	2.90	3.10	-.80	.43
8. การออกแบบปกไม่ดึงดูดความสนใจ	2.85	3.13	-1.02	.31
9. การออกแบบรูปเล่มไม่น่าสนใจ	2.77	3.10	-1.17	.25
10. ค่าลิขสิทธิ์นักเขียนสูง	3.08	1.89	4.63	.00
11. ค่าใช้จ่ายในการออกแบบและเตรียมต้นฉบับมีราคาแพง	3.10	2.67	1.71	.09
12. ค่าจ้างโรงพิมพ์มีราคาแพง	3.38	2.87	2.26	.03
13. ค่าจ้างการโฆษณา ประชาสัมพันธ์มีราคาแพง	3.54	2.47	3.43	.00
14. การเผยแพร่ การตลาดไม่ทั่วถึง	3.56	2.93	2.28	.03
15. ประชาชนผู้ซื้อ ผู้อ่านมีจำนวนจำกัด	3.85	2.23	6.56	.00
16. ประชาชนไม่รักการอ่าน	4.00	3.04	3.55	.00
17. หนังสือที่จำหน่ายไม่ได้ มีจำนวนมาก	3.33	1.96	4.95	.00

ตารางที่ 41 ผลการวิเคราะห์ความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของระดับเหตุผลระหว่างกลุ่มผู้แปลงข้อมูลข่าวสารกลุ่มอายุมากกว่า 60 ปี ($\bar{X}_1$) กับกลุ่มที่มีอายุ 60 ปีลงมา ($\bar{X}_2$)

เหตุผลในการเข้ามาทำงานเป็นผู้แปลงข้อมูลข่าวสาร	$\bar{X}_1$	$\bar{X}_2$	t	Sig.
1. ทำงานแปลงข้อมูลข่าวสารตามตำแหน่งหน้าที่	1.67	1.87	-.33	.74
2. ทำผลงานทางวิชาการ	2.75	2.13	1.02	.31
3. ต้องการใช้ความรู้ที่ได้ศึกษามา	4.33	3.94	1.44	.16
4. ความสนใจของตนเอง	4.44	4.25	.67	.51
5. มีผู้เชิญชวน	2.86	2.94	-.16	.87
6. ความต้องการของสังคม	3.43	3.60	-.41	.66
7. ความต้องการของสำนักพิมพ์	2.86	2.31	.91	.37
8. ความต้องการของหน่วยงาน	3.50	2.67	1.28	.21
9. ต้องการรายได้	1.22	1.38	-.34	.73

ตารางที่ 42 ผลการวิเคราะห์ความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของระดับเหตุผลในการทำงานแปลงข้อมูลข่าวสาร ระหว่างกลุ่มผู้แปลงข้อมูลข่าวสารที่มีประสบการณ์ทำงาน 10 ปีขึ้นไป ($\bar{X}_1$) กับกลุ่มที่ทำงานน้อยกว่า 10 ปี ($\bar{X}_2$)

เหตุผลในการเข้ามาทำงานเป็นผู้แปลงข้อมูลข่าวสาร	$\bar{X}_1$	$\bar{X}_2$	t	Sig.
1. ทำงานแปลงข้อมูลข่าวสารตามตำแหน่งหน้าที่	2.00	1.71	.425	.674
2. ทำผลงานทางวิชาการ	2.11	2.00	.171	.865
3. ต้องการใช้ความรู้ที่ได้ศึกษามา	4.20	4.11	.270	.789
4. ความสนใจของตนเอง	4.36	4.25	.328	.745
5. มีผู้เชิญชวน	2.70	3.13	-.762	.451
6. ความต้องการของสังคม	4.22	3.14	2.734	.010
7. ความต้องการของสำนักพิมพ์	2.70	2.00	1.054	.300
8. ความต้องการของหน่วยงาน	2.89	2.71	.244	.809
9. ต้องการรายได้	1.10	1.67	36	.266

ตารางที่ 43 ผลการวิเคราะห์ความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของระดับเหตุผลระหว่างกลุ่มผู้แปลงข้อมูลข่าวสารที่จัดพิมพ์ให้หน่วยงานภาครัฐและเอกชน

เหตุผลในการเข้ามาทำงานเป็นผู้แปลงข้อมูลข่าวสาร	$\bar{X}_1$	$\bar{X}_2$	t	Sig.
1. ทำงานแปลงข้อมูลข่าวสารตามตำแหน่งหน้าที่	2.90	.82	4.733	.000
2. ทำผลงานทางวิชาการ	3.50	1.46	4.092	.000
3. ต้องการใช้ความรู้ที่ได้ศึกษามา	4.20	4.00	.730	.469
4. ความสนใจของตนเอง	4.40	4.27	.468	.642
5. มีผู้เชิญชวน	2.80	3.00	-.424	.673
6. ความต้องการของสังคม	3.00	4.00	-2.628	.014
7. ความต้องการของสำนักพิมพ์	1.40	3.31	-3.979	.000
8. ความต้องการของหน่วยงาน	3.70	2.18	2.797	.008
9. ต้องการรายได้	.90	1.60	-1.790	.080

ตารางที่ 44 ผลการวิเคราะห์ความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของระดับเหตุผลระหว่างกลุ่มผู้แปลงข้อมูลสารที่มีวุฒิการศึกษาทางด้านการแพทย์ กลุ่มที่มีวุฒิการศึกษาทางด้านสาธารณสุข และกลุ่มที่มีวุฒิการศึกษาด้านอื่น

เหตุผลในการเข้ามาทำงานเป็นผู้แปลงข้อมูลข่าวสาร	F	Sig.	Mean difference ของกลุ่มที่แตกต่างกัน
1. ทำงานแปลงข้อมูลข่าวสารตามตำแหน่งหน้าที่	7.206	.002	-2.73 (กลุ่ม1 - กลุ่ม2) 2.17 (กลุ่ม 2- กลุ่ม3)
2. ทำผลงานทางวิชาการ	6.549	.003	-2.74 (กลุ่ม1-กลุ่ม2)
3. ต้องการใช้ความรู้ที่ได้ศึกษามา	.235	.791	
4. ความสนใจของตนเอง	.981	.383	
5. มีผู้เชิญชวน	1.149	.327	
6. ความต้องการของสังคม	1.462	.244	
7. ความต้องการของสำนักพิมพ์	1.673	.200	
8. ความต้องการของหน่วยงาน	1.958	.155	
9. ต้องการรายได้	10.272	.000	-1.88 (กลุ่ม1-กลุ่ม3) -1.90 (กลุ่ม2-กลุ่ม3)

ตารางที่ 45 ผลการวิเคราะห์ความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของประเภทสื่อที่ใช้ในการทำงานระหว่างกลุ่มผู้แปลงข้อมูลข่าวสารอายุมากกว่า 60 ปี ($\bar{X}_1$) กับกลุ่มที่มีอายุ 60 ปีลงมา ($\bar{X}_2$)

ประเภทสื่อข้อมูลความรู้ที่ใช้ในการทำงาน	$\bar{X}_1$	$\bar{X}_2$	t	Sig.
1. สื่อบุคคล	1.50	2.93	-2.780	.009
2. หนังสือ ตำรา	4.60	4.59	.073	.942
3. นิตยสาร วารสาร	3.40	4.00	-2.131	.038
4. จุลสาร	2.88	3.00	-.251	.803
5. หนังสือพิมพ์	1.90	2.33	-1.159	.252
6. สื่อโสตทัศน์ (เช่น เทปเสียง วีซีดีเสียง สื่อวีดิทัศน์ วีซีดี)	1.67	2.00	-.951	.347
7. วิทยุ	1.00	.93	.246	.806
8. โทรทัศน์	1.33	1.47	-.332	.741
9. อินเทอร์เน็ต	1.67	3.76	-4.154	.000

ตารางที่ 46 ผลการวิเคราะห์ความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของหลักในการเลือกเรื่องระหว่างผู้แปลงข้อมูลข่าวสารกลุ่มอายุมากกว่า 60 ปี กับกลุ่มที่มีอายุ 60 ปีลงมา

หลักการในการเลือกเรื่องที่จะแปลงข้อมูลข่าวสาร	$\bar{X}_1$	$\bar{X}_2$	t	Sig.
1. เลือกตามความสนใจของตนเอง	4.80	3.93	4.399	.000
2. ความต้องการของสังคม	4.22	4.29	-.260	.796
3. ความต้องการของสำนักพิมพ์	2.00	2.94	-2.241	.030
4. ความต้องการของหน่วยงาน	2.88	2.92	-.120	.905
5. เลือกเรื่องที่เป็นปัญหาในปัจจุบัน	4.30	4.27	.123	.902
6. เป็นเรื่องใหม่และอยู่ในความสนใจของสังคม	3.90	4.07	-.597	.565
7. เป็นเรื่องใหม่ที่ยังไม่มีการเผยแพร่	3.50	4.21	-2.258	.029

ตารางที่ 47 ผลการวิเคราะห์ความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของหลักการในการเลือกเรื่องระหว่างกลุ่มผู้แปลงข้อมูลข่าวสารที่มีประสบการณ์ทำงาน 10 ปีขึ้นไป ($\bar{X}_1$) กับกลุ่มที่ทำงานน้อยกว่า 10 ปี ($\bar{X}_2$)

	$\bar{X}_1$	$\bar{X}_2$	t	Sig.
หลักการในการเลือกเรื่องที่จะแปลงข้อมูลข่าวสาร				
1. เลือกตามความสนใจของตนเอง	4.10	4.25	-.524	.604
2. ความต้องการของสังคม	4.67	4.25	2.068	.047
3. ความต้องการของสำนักพิมพ์	2.70	2.88	-.336	.739
4. ความต้องการของหน่วยงาน	3.13	2.71	.889	.381
5. เลือกเรื่องที่เป็นปัญหาในปัจจุบัน	4.67	4.50	1.026	.312
6. เป็นเรื่องใหม่และอยู่ในความสนใจของสังคม	4.22	4.20	.075	.941
7. เป็นเรื่องใหม่ที่ยังไม่มีการเผยแพร่	4.44	3.70	2.058	.047

ตารางที่ 48 ผลการวิเคราะห์ความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของหลักการในการเลือกเรื่อง ระหว่างผู้แปลงข้อมูลข่าวสารที่ทำงานสื่อสิ่งพิมพ์ให้กับภาครัฐ และภาคเอกชน

	$\bar{X}_1$	$\bar{X}_2$	t	Sig.
หลักการในการเลือกเรื่องที่จะแปลงข้อมูลข่าวสาร				
1. เลือกตามความสนใจของตนเอง	4.00	4.44	-2.036	.048
2. ความต้องการของสังคม	4.00	4.40	-1.745	.088
3. ความต้องการของสำนักพิมพ์	1.89	3.00	-2.889	.006
4. ความต้องการของหน่วยงาน	3.33	2.62	1.990	.053
5. เลือกเรื่องที่เป็นปัญหาในปัจจุบัน	4.40	4.19	.817	.418
6. เป็นเรื่องใหม่และอยู่ในความสนใจของสังคม	4.20	3.88	1.180	.244
7. เป็นเรื่องใหม่ที่ยังไม่มีการเผยแพร่	4.11	3.75	1.098	.278

ตารางที่ 49 ผลการวิเคราะห์ความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของหลักในการเลือกเรื่อง ระหว่างผู้แปลงข้อมูลที่มีวุฒิการศึกษาทางด้านการแพทย์ กลุ่มที่มีวุฒิการศึกษาทางด้านสาธารณสุข และกลุ่มที่มีวุฒิการศึกษาสาขาอื่น

หลักการในการเลือกเรื่องที่จะแปลงข้อมูลข่าวสาร	F	Sig.	Mean difference ระหว่างกลุ่มที่แตกต่างกัน
1. เลือกตามความสนใจของตนเอง	6.7.6	.003	-.86 (กลุ่ม1-กลุ่ม3)
2. ความต้องการของสังคม	1.228	.303	
3. ความต้องการของสำนักพิมพ์	5.984	.005	-1.14 (กลุ่ม1-กลุ่ม3) 1.90 (กลุ่ม3-กลุ่ม2)
4. ความต้องการของหน่วยงาน	.289	.750	-
5. เลือกเรื่องที่เป็นปัญหาในปัจจุบัน	2.018	.145	-
6. เป็นเรื่องใหม่และอยู่ในความสนใจของสังคม	.523	.596	-
7. เป็นเรื่องใหม่ที่ยังไม่มีการเผยแพร่	1.734	.186	-

ตารางที่ 50 ผลการวิเคราะห์ความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของระดับจุดมุ่งหมาย ระหว่างผู้แปลงข้อมูลข่าวสารข่าวสารกลุ่มอายุมากกว่า 60ปี กับกลุ่มที่มีอายุ 60 ปีลงมา

จุดมุ่งหมายที่คาดว่าจะเกิดขึ้นในตัวผู้อ่าน	$\bar{X}_1$	$\bar{X}_2$	t	Sig.
1. เพื่อให้ผู้อ่านได้รู้ในสิ่งที่ไม่เคยรู้มาก่อน	4.44	4.18	1.199	.236
2. เพื่อให้เกิดความชัดเจน หรือ ได้รับข้อมูลเพิ่มเติม ใน สิ่งที่รู้มาบ้างแล้ว	4.22	4.24	-.063	.950
3. เพื่อให้เกิดความคิด หรือ ทศนคติใหม่ๆในผู้ที่อ่าน	4.56	3.82	3.276	.002
4. เพื่อให้ปรับเปลี่ยนพฤติกรรมในผู้ที่อ่าน	4.11	3.82	1.350	.183
5. เพื่อให้ผู้อ่านนำความรู้จากงานของท่านไปถ่ายทอดต่อ ให้บุคคลในครอบครัว	4.22	3.71	2.448	.018
6. เพื่อให้ผู้ที่อ่านนำความรู้ไปโน้มน้าว หรือ ปรับเปลี่ยน ความคิด หรือทัศนคติของบุคคลในครอบครัว	3.89	3.35	2.245	.029
7. เพื่อให้ผู้อ่านนำความรู้ไปปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของ บุคคลในครอบครัว	4.00	3.35	2.785	.008

ตารางที่ 51 ผลการวิเคราะห์ความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของระดับจุดมุ่งหมาย ระหว่างผู้แปลงข้อมูลข่าวสารที่มีประสบการณ์ทำงาน 10 ปีขึ้นไป กับกลุ่มที่ทำงานน้อยกว่า 10 ปี

จุดมุ่งหมายที่คาดว่าจะเกิดขึ้นในตัวผู้อ่าน	$\bar{X}_1$	$\bar{X}_2$	t	Sig.
1. เพื่อให้ผู้อ่านได้รู้ในสิ่งที่ไม่เคยรู้มาก่อน	4.40	3.90	2.050	.047
2. เพื่อให้เกิดความชัดเจน หรือ ได้รับข้อมูลเพิ่มเติม ในสิ่งที่รู้มาบ้างแล้ว	3.91	4.22	-1.476	.148
3. เพื่อให้เกิดความคิด หรือ ทศนคติใหม่ๆในผู้อ่าน	4.00	3.80	.748	.459
4. เพื่อให้ปรับเปลี่ยนพฤติกรรมในผู้อ่าน	4.20	3.70	2.484	.018
5. เพื่อให้ผู้อ่านนำความรู้จากงานของท่านไปถ่ายทอดต่อให้บุคคลในครอบครัว	3.70	3.90	-1.042	.304
6. เพื่อให้ผู้อ่านนำความรู้ไปโน้มน้าว หรือ ปรับเปลี่ยนความคิด หรือทัศนคติของบุคคลในครอบครัว	3.70	3.30	1.726	.092
7. เพื่อให้ผู้อ่านนำความรู้ไปปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของบุคคลในครอบครัว	3.70	3.40	1.276	.210

ตารางที่ 52 ผลการวิเคราะห์ความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของระดับจุดมุ่งหมายระหว่างกลุ่มผู้แปลงข้อมูลข่าวสารที่มีวุฒิการศึกษาทางด้านการแพทย์ กลุ่มที่มีวุฒิการศึกษาทางด้านสาธารณสุข และกลุ่มที่มีวุฒิการศึกษาสาขาอื่น

จุดมุ่งหมายที่คาดว่าจะเกิดขึ้นในตัวผู้อ่าน	F	Sig.	Mean difference ระหว่างกลุ่มที่แตกต่างกัน
1. เพื่อให้ผู้อ่านได้รู้ในสิ่งที่ไม่เคยรู้มาก่อน	.307	.737	-
2. เพื่อให้เกิดความชัดเจน หรือ ได้รับข้อมูลเพิ่มเติม ในสิ่งที่รู้มาบ้างแล้ว	1.842	.169	-
3. เพื่อให้เกิดความคิด หรือ ทศนคติใหม่ๆในผู้อ่าน	3.543	.037	-.62 (กลุ่ม1-กลุ่ม3)
4. เพื่อให้ปรับเปลี่ยนพฤติกรรมในผู้อ่าน	1.672	.198	-
5. เพื่อให้ผู้อ่านนำความรู้จากงานของท่านไปถ่ายทอดต่อให้บุคคลในครอบครัว	3.200	.051	-
6. เพื่อให้ผู้อ่านนำความรู้ไปโน้มน้าว หรือ ปรับเปลี่ยน	4.630	0.14	-.96 (กลุ่ม1-กลุ่ม2)

ความคิด หรือทัศนคติของบุคคลในครอบครัว				1.05 (กลุ่ม2-กลุ่ม3)
7. เพื่อให้ผู้อ่านนำความรู้ไปปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของบุคคลในครอบครัว	4.107	.022	- .96 (กลุ่ม1-กลุ่ม2)	.90 (กลุ่ม2-กลุ่ม3)

ตารางที่ 53 ผลการวิเคราะห์ความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของระดับปัญหาการแปลงข้อมูลข่าวสาร ระหว่างกลุ่มผู้แปลงข้อมูลข่าวสารที่มีอายุมากกว่า 60 ปี กับกลุ่มที่มีอายุ 60 ปีลงมา

ปัญหาการแปลงข้อมูลข่าวสาร	$\bar{X}_1$	$\bar{X}_2$	t	Sig.
1. ขาดทักษะในการใช้ภาษาไทย	2.11	2.29	-.775	.442
2. ขาดทักษะในการใช้ภาษาอังกฤษ	2.40	2.76	-	.197
			1.308	
3. ขาดทักษะในการใช้คอมพิวเตอร์	3.33	1.94	3.927	.000
4. ขาดทักษะการเขียน	2.00	2.00	.000	1.000
5. ขาดทักษะการเรียบเรียง	2.00	2.00	.000	1.000
6. ขาดทักษะการแปล	2.44	2.47	-.095	.925
7. ขาดทักษะในการทำความเข้าใจและการตีความข้อมูล	2.44	2.24	.714	.479
8. วิธีการสืบค้นแหล่งข้อมูลบุคคล	3.30	2.50	2.609	0.14
9. การสืบค้นข้อมูลจากสื่อสิ่งพิมพ์เพื่อการอ้างอิง	2.70	2.75	-.148	.883
10. การสืบค้นข้อมูลจากสื่อโทรทัศน์ / วีดิทัศน์/VCD	2.78	2.63	.416	.679
11. การสืบค้นข้อมูลจากอินเทอร์เน็ต	3.22	2.18	2.638	.014
12. ไม่ทราบความต้องการข้อมูลข่าวสารของประชาชน	2.70	2.67	.092	.932
13. ได้รับคำตอบแทนในการแปลงข้อมูลค่อนข้างต่ำ	1.75	3.00	-	.003
			3.135	

ตารางที่ 54 ผลการวิเคราะห์ความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของระดับปัญหาการแปลงข้อมูลข่าวสาร ระหว่างกลุ่มผู้แปลงข้อมูลข่าวสารที่มีประสบการณ์ทำงาน 10 ปีขึ้นไป กับกลุ่มที่ทำงานน้อยกว่า 10 ปี

ปัญหาการแปลงข้อมูลข่าวสาร	$\bar{X}_1$	$\bar{X}_2$	t	Sig.
1. ขาดทักษะในการใช้ภาษาไทย	2.00	2.56	-2.383	.022
2. ขาดทักษะในการใช้ภาษาอังกฤษ	2.36	2.80	-1.342	.187
3. ขาดทักษะในการใช้คอมพิวเตอร์	1.82	2.63	-2.359	.024
4. ขาดทักษะการเขียน	1.64	2.50	-3.461	.001
5. ขาดทักษะการเรียบเรียง	1.64	2.50	-4.157	.000
6. ขาดทักษะการแปล	1.91	3.00	-4.164	.000
7. ขาดทักษะในการทำความเข้าใจและการตีความข้อมูล	1.82	2.56	-3.221	.003
8. วิธีการสืบค้นแหล่งข้อมูลบุคคล	2.80	3.13	-.929	.359
9. การสืบค้นข้อมูลจากสื่อสิ่งพิมพ์เพื่อการอ้างอิง	3.00	2.78	.561	.578
10. การสืบค้นข้อมูลจากสื่อโทรทัศน์ / วิดีทัศน์ / วีซีดี	3.00	2.63	.952	.347
11. การสืบค้นข้อมูลจากอินเทอร์เน็ต	2.55	2.56	-.024	.981
12. ไม่ทราบความต้องการข้อมูลข่าวสารของประชาชน	2.20	3.00	-2.270	.029
13. ได้รับคำตอบแทนในการแปลงข้อมูลค่อนข้างต่ำ	2.64	3.00	-.756	.454

ตารางที่ 55 ผลการวิเคราะห์ความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของระดับปัญหาการแปลงข้อมูลข่าวสาร ระหว่างกลุ่มผู้แปลงข้อมูลข่าวสารที่ทำงานสิ่งพิมพ์ให้กับหน่วยงานภาครัฐ กับภาคเอกชน

ปัญหาการแปลงข้อมูลข่าวสาร	$\bar{X}_1$	$\bar{X}_2$	t	Sig.
1. ขาดทักษะในการใช้ภาษาไทย	2.30	2.18	.549	.585
2. ขาดทักษะในการใช้ภาษาอังกฤษ	3.20	2.28	3.731	.000
3. ขาดทักษะในการใช้คอมพิวเตอร์	2.44	2.41	.082	.935
4. ขาดทักษะการเขียน	2.00	2.00	.000	1.000
5. ขาดทักษะการเรียบเรียง	2.10	1.94	.728	.470
6. ขาดทักษะการแปล	2.70	2.29	1.579	.120
7. ขาดทักษะในการทำความเข้าใจและการตีความข้อมูล	2.70	2.06	2.417	.019
8. วิธีการสืบค้นแหล่งข้อมูลบุคคล	2.56	3.00	-1.502	.140
9. การสืบค้นข้อมูลจากสื่อสิ่งพิมพ์เพื่อการอ้างอิง	2.40	2.94	-1.696	.096
10. การสืบค้นข้อมูลจากสื่อโทรทัศน์ / วีดิทัศน์/VCD	2.50	2.81	-.902	.371
11. การสืบค้นข้อมูลจากอินเทอร์เน็ต	2.00	2.82	-2.402	.020
12. ไม่ทราบความต้องการข้อมูลข่าวสารของประชาชน	2.50	2.81	-.902	.371
13. ได้รับคำตอบแทนในการแปลงข้อมูลค่อนข้างต่ำ	2.50	2.67	-.401	.690

ตารางที่ 56 ผลการวิเคราะห์ความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของระดับปัญหาการแปลงข้อมูลข่าวสาร ระหว่างกลุ่มผู้แปลงข้อมูลข่าวสารที่มีวุฒิการศึกษาทางด้านการแพทย์ กลุ่มที่มีวุฒิการศึกษาทางด้านสาธารณสุข และกลุ่มที่มีวุฒิมัธยมศึกษาสายอื่น

ปัญหาการแปลงข้อมูลข่าวสาร	F	Sig.	Mean difference ระหว่างกลุ่มที่แตกต่างกัน
1. ขาดทักษะในการใช้ภาษาไทย	.149	.862	-
2. ขาดทักษะในการใช้ภาษาอังกฤษ	2.962	.061	-
3. ขาดทักษะในการใช้คอมพิวเตอร์	.644	.530	-
4. ขาดทักษะการเขียน	.994	.377	-
5. ขาดทักษะการเรียบเรียง	1.254	.294	-
6. ขาดทักษะการแปล	.994	.377	-
7. ขาดทักษะในการทำความเข้าใจและการตีความข้อมูล	.374	.690	-
8. วิธีการสืบค้นแหล่งข้อมูลบุคคล	3.614	.035	1.07 (กลุ่ม1- กลุ่ม2)
9. การสืบค้นข้อมูลจากสื่อสิ่งพิมพ์เพื่อการอ้างอิง	.835	.440	-
10. การสืบค้นข้อมูลจากสื่อโทรทัศน์ / วีดิทัศน์/VCD	1.037	.362	-
11. การสืบค้นข้อมูลจากอินเทอร์เน็ต	1.439	.247	-
12. ไม่ทราบความต้องการข้อมูลข่าวสารของประชาชน	2.634	0.82	-
13. ได้รับคำตอบแทนในการแปลงข้อมูลก่อนข้างต่ำ	2.309	.111	-

ภาคผนวก ข

รายชื่อแหล่งบริการฐานข้อมูล

1. ห้องสมุดสำนักงานปลัดกระทรวง กระทรวงสาธารณสุข
2. ห้องสมุดกรมการแพทย์ กระทรวงสาธารณสุข
3. ห้องสมุดกรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข
4. ห้องสมุดกรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข
5. ห้องสมุดกรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข
6. ศูนย์สารนิเทศทางอาหาร มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
7. ห้องสมุดกลุ่มแพทย์ธรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
8. ห้องสมุดคณะสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล
9. ห้องสมุดคณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล
10. ห้องสมุดคณะเภสัชศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล
11. ห้องสมุดสถาบันวิจัยโภชนาการ มหาวิทยาลัยมหิดล
12. ห้องสมุดวิทยาเขตราชวิถี มหาวิทยาลัยมหิดล
13. สถาบันวิจัยประชากรและสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล
14. ห้องสมุดคณะเภสัชศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
15. ห้องสมุดวิทยาลัยการสาธารณสุข จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
16. คณะพยาบาลศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
17. คณะแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาคผนวก ค

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

แบบสอบถามผู้แต่ง ผู้แปลงข้อมูลข่าวสารเพื่อสุขภาพประชาชน โครงการวิจัยเรื่อง สื่อสิ่งพิมพ์เพื่อสุขภาพ

สถาบันวิจัยระบบสาธารณสุข (สวรส.) กระทรวงสาธารณสุข

คำชี้แจง

โครงการวิจัยเรื่องสื่อสิ่งพิมพ์เพื่อสุขภาพ เป็นโครงการวิจัยหนึ่งในชุดโครงการสังเคราะห์วิจัยระบบข้อมูลข่าวสารสุขภาพเพื่อประชาชนของสถาบันวิจัยระบบสาธารณสุข(สวรส.) กระทรวงสาธารณสุข โดยชุดวิจัยนี้มีเป้าหมายเพื่อเตรียมกระบวนการแปลงข้อมูลข่าวสารให้ตรงความต้องการ และช่องทางที่ประชาชนผู้ใช้ข้อมูลข่าวสาร สามารถเข้าถึง เข้าใจและใช้ประโยชน์จากข้อมูลข่าวสาร เพื่อสุขภาพได้อย่างกว้างขวางและทั่วถึง

สำหรับโครงการวิจัยสื่อสิ่งพิมพ์เพื่อสุขภาพมีวัตถุประสงค์เฉพาะเพื่อศึกษาบุคคลผู้ทำหน้าที่เป็นผู้

แต่ง ผู้แปลงข้อมูลข่าวสารสุขภาพประชาชน กระบวนการทำงาน สภาพและปัญหาในการแปลงข้อมูลข่าวสาร นำเสนอระบบฐานข้อมูลด้านสื่อสิ่งพิมพ์ และฐานข้อมูลผู้แปลงข้อมูลข่าวสาร ทั้งนี้จะนำผลการศึกษาวิจัยไปใช้ประโยชน์ในการพัฒนา ส่งเสริมการแปลงข้อมูลข่าวสาร การจัดพิมพ์และเผยแพร่สื่อสิ่งพิมพ์เพื่อสุขภาพสู่ประชาชนต่อไป

คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย

สื่อสิ่งพิมพ์เพื่อสุขภาพ หมายถึง หนังสือ จุลสาร และนิตยสาร มีเป้าหมายสำหรับประชาชนได้อ่าน ได้รับความรู้ ความเข้าใจ และใช้ประโยชน์ในป้องกัน ดูแลรักษาสุขภาพ ทั้งนี้ไม่รวมถึงสิ่งพิมพ์ทางวิชาการ ตำราสำหรับใช้ในองค์กรหรือสถาบันการศึกษาทางการแพทย์

สุขภาพ หมายถึง สุขภาวะหรือภาวะที่เป็นสุขที่สมบูรณ์ทั้งทางกาย ทางจิต ทางสังคมและจิตวิญญาณ ตามความหมายที่องค์การอนามัยโลกได้กำหนดไว้ และศาสตราจารย์ นายแพทย์ ประเวศ วะสี ได้ให้ความหมายของสุขภาพคือสุขภาวะทางกาย ทางจิตวิญญาณ ทางสังคม และทางปัญญา พฤติกรรมที่ส่งเสริมสุขภาพได้แก่การออกกำลังกายอย่างสม่ำเสมอ รับประทานอาหารที่ถูกต้อง หลีกเลี่ยงพฤติกรรมเสี่ยง สร้างทักษะในชีวิตเพื่ออยู่ร่วมกันด้วยสันติ จัดสิ่งแวดล้อมให้เกื้อกูลต่อสุขภาพ มีพัฒนาการทางจิตวิญญาณ และมีการเรียนรู้ที่ดีที่ทำให้เกิดความสุขและเกิดปัญญา

ผู้แปลงข้อมูลข่าวสาร หมายถึงผู้แต่ง ผู้รวบรวม ผู้เรียบเรียง ผู้แปล บรรณาธิการซึ่งเป็นผู้ถ่ายทอด นำเสนอเนื้อหาข้อมูล ข่าวสาร ความรู้ ลงในสิ่งพิมพ์

การแปลงข้อมูลข่าวสาร หมายถึงการเขียน การแต่ง การเรียบเรียง การรวบรวม การแปล การสรุป หรือการปรับปรุงแก้ไข เป็นการถ่ายทอดและนำเสนอเนื้อหาข้อมูลข่าวสาร ความรู้ลงในสิ่งพิมพ์

คำแนะนำในการกรอกแบบสอบถาม

โปรดตอบคำถามโดยเติมข้อความในช่องว่าง หรือทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน ☐ หรือในตารางตามความเป็นจริง

ตอนที่ 1 สถานภาพผู้แต่ง ผู้แปลงข้อมูลข่าวสาร

- 1 เพศ ☐ ชาย ☐ หญิง
- 2 อายุ ปี
3. สถานภาพสมรส ☐ โสด ☐ สมรส ☐ หย่า ☐ หม้าย ☐ แยกกันอยู่
4. ภูมิลำเนาเดิมอยู่จังหวัด
5. การศึกษา

วุฒิการศึกษา	สาขา

6. ท่านทำงานเป็นผู้แปลงข้อมูลเพื่อสุขภาพเป็นอาชีพหรือไม่
☐ ไม่เป็นอาชีพ ☐ เป็นอาชีพหลัก ☐ อาชีพเสริม
7. ถ้าท่านมีอาชีพหลัก ที่ไม่ใช่งานแปลงข้อมูลสิ่งพิมพ์เพื่อสุขภาพ โปรดระบุงานที่ท่านทำ
ตำแหน่ง
ลักษณะงาน
ในองค์กรใดประเภท ☐ หน่วยงานภาครัฐ
☐ ภาคเอกชน
☐ องค์กรพัฒนาเอกชน
เงินเดือน บาท
8. การทำงานแปลงข้อมูลสิ่งพิมพ์เพื่อสุขภาพ ท่านทำให้กับองค์กรประเภทใด
☐ หน่วยงานภาครัฐ ☐ สำนักพิมพ์เอกชน ☐ องค์กรพัฒนาเอกชน
9. รายได้จากการทำงานแปลงข้อมูลข่าวสารบาท/เดือน

ตอนที่ 2 การทำงานแปลงข้อมูลข่าวสาร

- ท่านเคยเพิ่มพูนความรู้และประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องกับการเขียนหนังสือ หรือบทความหรือไม่
 - ☐ ไม่เคย
 - ☐ เคยเข้ารับการฝึกอบรม เรื่อง
จัดโดย.....
 - ☐ เคยเข้าประชุมสัมมนา เรื่อง
จัดโดย
 - ☐ เคยศึกษาจากสถาบันการศึกษา ในวิชา
สถาบัน
- โปรดระบุลักษณะงานแปลงข้อมูลสิ่งพิมพ์สุขภาพที่ท่านทำ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)
 - ☐ ผู้แต่ง ☐ ผู้รวบรวม ☐ ผู้เรียบเรียง ☐ ผู้แปล ☐ บรรณาธิการ
 - ☐ อื่น ๆ (โปรดระบุ)
- ระยะเวลาที่ท่านทำหน้าที่ผู้แปลงข้อมูลเพื่อสุขภาพ ปี เดือน
- ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2540 เป็นต้นมา ท่านทำงานการแปลงข้อมูลข่าวสารสิ่งพิมพ์เพื่อสุขภาพมากน้อยเพียงใด

ผลงานหนังสือ จำนวน.....ชื่อเรื่อง

ผลงานบทความนิตยสาร/วารสาร บทความ

ผลงานจุลสาร ชื่อเรื่อง

(ถ้าท่านมีรายชื่อสิ่งพิมพ์ที่เป็นผลงานของท่าน โปรดแนบรายชื่อต่อท้ายแบบสอบถาม เพื่อรวบรวมจัดทำฐานข้อมูล และเผยแพร่ผลงานของท่านต่อไป)
- ท่านเข้ามาทำงานเป็นผู้แปลงข้อมูลเพื่อสุขภาพ ด้วยเหตุผลต่อไปนี้ ในระดับใด

โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในตารางที่ตรงกับระดับเหตุผล

เหตุผลในการเข้ามาทำงานเป็นผู้แปลงข้อมูลข่าวสาร	ระดับเหตุผล					
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	ไม่ใช่เหตุผล
1. ทำงานแปลงข้อมูลข่าวสารตามตำแหน่งหน้าที่						
2. ทำผลงานทางวิชาการ						
3. ต้องการใช้ความรู้ที่ได้ศึกษามา						
4. ความสนใจของตนเอง						
5. มีผู้เชิญชวน						

6. ความต้องการของสังคม						
7. ความต้องการของสำนักพิมพ์						
8. ความต้องการของหน่วยงาน						
9. ต้องการรายได้						
10 อื่นๆ (โปรดระบุ)						

6. ในการทำงานแปลงข้อมูลข่าวสาร ท่านจำเป็นต้องอาศัยข้อมูล ความรู้ จากสื่อประเภทต่างๆมากน้อยเพียงใด

โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในตารางที่ตรงกับระดับการใช้สื่อ

ประเภทสื่อข้อมูลความรู้ที่ใช้ในการทำงาน	ระดับการใช้สื่อ					
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	ไม่ใช้
1. บุคคล (โปรดระบุสถานภาพเช่น แพทย์ พยาบาล พระ ฯลฯ)						
2. หนังสือ ตำรา						
3. นิตยสาร วารสาร						
4. จุลสาร						
5 หนังสือพิมพ์						
6. สื่อโสตทัศน์ (เช่น เทปเสียง วีซีดีเสียง สื่อวีดิทัศน์ วีซีดี)						
7. วิทยุ						
8. โทรทัศน์						
9. อินเทอร์เน็ต						
อื่น ๆ (โปรดระบุ)						

7. ในการทำงานแปลงข้อมูลข่าวสาร ท่านค้นหาข้อมูล ความรู้ จากแหล่งข้อมูลประเภทใด (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ และระบุตามลำดับความสำคัญ จาก 1 = ใช้มากที่สุด)

- ☐ แหล่งข้อมูลหรือห้องสมุดส่วนตัวที่บ้าน
- ☐ ห้องสมุด/ศูนย์ข้อมูล สารสนเทศ ในหน่วยงาน
- ☐ ห้องสมุด/ศูนย์ข้อมูล สารสนเทศ นอกหน่วยงาน
- ☐ การประชุม สัมมนาทางวิชาการ
- ☐ แหล่งความรู้ในชุมชน ภูมิปัญญาชาวบ้าน

☐ อื่นๆ (โปรดระบุ)

8. ท่านอ่าน/ศึกษาข้อมูลข่าวสารจากสื่อเพื่อสุขภาพมากน้อยเพียงใด

☐ อ่านสิ่งพิมพ์ โดยประมาณชั่วโมง/สัปดาห์

☐ ศึกษาจากสื่อโทรทัศน์ โดยประมาณชั่วโมง/สัปดาห์

☐ ฟังวิทยุ ดุโทรทัศน์ โดยประมาณชั่วโมง/สัปดาห์

☐ ค้นข้อมูลจากอินเทอร์เน็ต โดยประมาณชั่วโมง/สัปดาห์

9. ในการแปลงข้อมูลข่าวสารสิ่งพิมพ์เพื่อสุขภาพ ท่านมีวิธีการนำเสนอหรือถ่ายทอดเนื้อหาอย่างไร

โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในตารางที่ตรงกับระดับการนำเสนอนี้

วิธีการนำเสนอ หรือถ่ายทอดเนื้อหาในสิ่งพิมพ์เพื่อสุขภาพ	ระดับการนำเสนอนี้				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1. สารคดี					
2. บทความวิชาการ					
3. บทความเชิงประเมิณ					
4. ถาม-ตอบ					
5. บทสัมภาษณ์					
6. กรณีตัวอย่าง					
7. นิทาน					
8. สรุปความ ย่อความ					
9. อื่นๆ (โปรดระบุ)					

10. ท่านมีหลักการในการเลือกเรื่องที่จะแปลงข้อมูลข่าวสารอย่างไร

โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในตารางที่ตรงกับระดับการเลือกใช้นี้

หลักการในการเลือกเรื่องที่จะแปลงข้อมูลข่าวสาร	ระดับการเลือกใช้นี้				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1. เลือกตามความสนใจของตนเอง					
2. ความต้องการของสังคม					
3. ความต้องการของสำนักพิมพ์					

4. ความต้องการของหน่วยงาน					
5. เลือกเรื่องที่เป็นปัญหาในปัจจุบัน					
6. เป็นเรื่องใหม่และอยู่ในความสนใจของสังคม					
7. เป็นเรื่องใหม่ที่ยังไม่มีการเผยแพร่					
8. อื่นๆ (โปรดระบุ)					

11. ในการทำงานแปลงข้อมูลข่าวสารสิ่งพิมพ์เพื่อสุขภาพ มีการตรวจสอบความถูกต้องเพื่อแก้ไข

ปรับปรุงเนื้อหา ก่อนตีพิมพ์อย่างไร (เลือกได้มากกว่า 1 ข้อ)

- ☐ ตรวจสอบด้วยตัวเอง
- ☐ ตรวจสอบโดยกองบรรณาธิการ
- ☐ มีคณะกรรมการตรวจสอบ (โปรดระบุชื่อคณะกรรมการ).....

12. ท่านเคยประเมินผลการรับสารของผู้อ่านหรือไม่

- ☐ ไม่เคย
- ☐ เคย ด้วยวิธีใด

.....

13. ท่านประเมินผลการทำงานแปลงข้อมูลข่าวสารของท่านหรือไม่

- ☐ ไม่เคย
- ☐ เคย ด้วยวิธีใด.....

14. ในอนาคตท่านจะทำหน้าที่เป็นผู้แปลงข้อมูลสิ่งพิมพ์เพื่อสุขภาพต่อไปอีกหรือไม่

- ☐ ไม่ เพราะ

.....

- ☐ ทำหน้าที่ต่อไปอีกประมาณ ปี

15. ในการทำงานแปลงข้อมูลข่าวสารสุขภาพเพื่อประชาชน รัฐได้เข้ามามีบทบาทสนับสนุน ส่งเสริม พัฒนาการของท่านอย่างไรบ้าง

.....

.....

.....

16. ในการทำงานแปลงข้อมูลข่าวสารสุขภาพเพื่อประชาชน ภาคเอกชนได้เข้ามามีบทบาทสนับสนุน ส่งเสริม พัฒนาการของท่านอย่างไรบ้าง

.....

.....

.....

17. ท่านได้เข้าร่วมกิจกรรม หรือเครือข่ายความร่วมมือกับบุคคล สำนักพิมพ์ หรือหน่วยงานอื่นๆ หรือไม่ และด้วยวิธีการอย่างไร

.....

.....

.....

ตอนที่ 3 ประโยชน์และประสิทธิภาพของสื่อสิ่งพิมพ์สุขภาพ

1 ท่านคิดว่าสื่อสิ่งพิมพ์ต่อไปนี้มีประสิทธิภาพและความเหมาะสมสำหรับเผยแพร่ความรู้ให้ประชาชน มากน้อยเพียงใด

โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในตารางที่ตรงกับระดับความเหมาะสม

ประเภทสื่อสิ่งพิมพ์	ระดับความเหมาะสม				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1. นิตยสาร / วารสาร					
2. หนังสือ					
3. จุลสาร					
4. หนังสือพิมพ์					
สื่อสิ่งพิมพ์อื่นๆ (โปรดระบุ)					

2 จากประสบการณ์ในการเผยแพร่ความรู้ด้านสุขภาพเพื่อประชาชน ท่านคิดว่าประชาชนให้ความสนใจสื่อสิ่งพิมพ์ต่อไปนี้น้อยเพียงใด

โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในตารางที่ตรงกับระดับความสนใจของผู้อ่าน

ประเภทสื่อสิ่งพิมพ์	ระดับสนใจของผู้อ่าน				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1. นิตยสาร / วารสาร					
2. หนังสือ					
3. จุลสาร					

4. หนังสือพิมพ์					
สื่อสิ่งพิมพ์อื่นๆ (โปรดระบุ)					

3. สื่อสิ่งพิมพ์เพื่อสุขภาพที่ท่านแปลงข้อมูลข่าวสาร มีเป้าหมายสำหรับผู้อ่านกลุ่มใด (เลือกได้มากกว่า 1 ข้อ)

- เพศ ☐ ชาย ☐ หญิง
- อายุ ☐ ต่ำกว่า 15 ปี ☐ ระหว่าง 15-25 ☐ ระหว่าง 26-45
- ☐ ระหว่าง 46-60 ☐ สูงกว่า 60 ปีขึ้นไป

ระดับการศึกษา

- ☐ ระดับมัธยมศึกษาและต่ำกว่า ☐ ประกาศนียบัตรวิชาชีพ อนุปริญญา
- ☐ ระดับปริญญาตรี ☐ สูงกว่าระดับปริญญาตรี

ประเภทผู้อ่าน

- ☐ นักเรียน ☐ นิสิต นักศึกษา ☐ บุคลากรด้านสาธารณสุข
- ☐ แพทย์ พยาบาล ☐ ผู้ป่วย ☐ ประชาชนทั่วไป
- ☐ อื่นๆ (โปรดระบุ)

รายได้ต่อเดือน

- ☐ ต่ำกว่า 6,000 บาท ☐ 6,000-15,000 บาท ☐ 15,001-25,000 บาท
- ☐ มากกว่า 25,000 บาท

4. จากการทำงานของท่าน ในฐานะผู้แปลงข้อมูลข่าวสารสิ่งพิมพ์เพื่อสุขภาพ งานส่วนใหญ่ของท่านได้กำหนดจุดมุ่งหมายที่คาดว่าจะเกิดแก่ผู้อ่าน ในระดับใด

โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในตารางที่ตรงกับระดับจุดมุ่งหมายที่คาดหวัง

จุดมุ่งหมายที่คาดว่าจะเกิดขึ้นในตัวผู้อ่าน	ระดับจุดมุ่งหมายที่คาดหวัง				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1. เพื่อให้ผู้อ่านได้รู้ในสิ่งที่ไม่เคยรู้มาก่อน					
2. เพื่อให้เกิดความชัดเจน หรือ ได้รับข้อมูลเพิ่มเติม ในสิ่งที่รู้มาบ้างแล้ว					
3. เพื่อให้เกิดความคิด หรือ ทศนคติใหม่ๆในผู้ที่อ่าน					
4. เพื่อให้ปรับเปลี่ยนพฤติกรรมในผู้ที่อ่าน					
5. เพื่อให้ผู้อ่านนำความรู้จากงานของท่านไปถ่ายทอดต่อให้บุคคลใน					

ครอบครัว					
6. เพื่อให้ผู้อ่านนำความรู้ไปโน้มน้าว หรือ เปลี่ยนแปลงความคิด หรือทัศนคติของบุคคลในครอบครัว					
7. เพื่อให้ผู้อ่านนำความรู้ไปปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของบุคคลในครอบครัว					
อื่นๆ (โปรดระบุ)					

ตอนที่ 4 ปัญหา แนวทางการพัฒนาและส่งเสริมการแต่ง การแปลงข้อมูลข่าวสาร

- จากการทำงานแปลงข้อมูลข่าวสาร สิ่งที่เป็นปัญหามากที่สุดในการทำงานของท่าน คืออะไร
 ปัญหามากที่สุดเป็นลำดับที่ 1 คือ
 ปัญหาเป็นลำดับที่ 2 คือ
 ปัญหาเป็นลำดับที่ 3 คือ
- ในการทำงานแปลงข้อมูลข่าวสาร ท่านประสบปัญหาต่อไปนี้ ในระดับใด
 โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในตารางที่ตรงกับระดับปัญหา

ปัญหาการแปลงข้อมูลข่าวสาร	ระดับปัญหา				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1. ขาดทักษะในการใช้ภาษาไทย					
2. ขาดทักษะในการใช้ภาษาอังกฤษ					
3. ขาดทักษะในการใช้คอมพิวเตอร์					
4. ขาดทักษะการเขียน					
5. ขาดทักษะการเรียบเรียง					
6. ขาดทักษะการแปล					
7. ขาดทักษะในการทำความเข้าใจและการตีความข้อมูล					
8. วิธีการสืบค้นแหล่งข้อมูลบุคคล					
9. การสืบค้นข้อมูลจากสื่อสิ่งพิมพ์เพื่อการอ้างอิง					
10. การสืบค้นข้อมูลจากสื่อโสตทัศน์ / วิดิทัศน์/VCD					
11. การสืบค้นข้อมูลจากอินเทอร์เน็ต					
12. ไม่ทราบความต้องการข้อมูลข่าวสารของประชาชน					

13. ได้รับคำตอบแทนในการแปลงข้อมูลค่อนข้างต่ำ					
อื่น ๆ (โปรดระบุ)					

3. ในการทำงานแปลงข้อมูลข่าวสาร ท่านต้องการให้ภาครัฐสนับสนุน ส่งเสริมอย่างไรบ้าง

.....

4. ในการทำงานแปลงข้อมูลข่าวสาร ท่านต้องการให้ภาคเอกชนสนับสนุน ส่งเสริมอย่างไรบ้าง

.....

ตอนที่ 5. การสร้างฐานข้อมูลผู้แปลงข้อมูลข่าวสารสิ่งพิมพ์เพื่อสุขภาพ

1. ข้อมูลของท่านในฐานะผู้แปลงข้อมูลข่าวสารสิ่งพิมพ์เพื่อสุขภาพ เคยได้รับการบันทึกในฐานข้อมูลหรือไม่

- ☐ ไม่ทราบ ☐ ไม่เคยได้รับการบันทึก
☐ ได้รับการบันทึก (โปรดระบุชื่อฐานข้อมูล).....

2. ในอนาคตหากมีเครือข่ายสร้างฐานข้อมูลผู้แปลงข้อมูลข่าวสารสิ่งพิมพ์เพื่อสุขภาพ ท่านคิดว่าควรบันทึกรายการข้อมูลใด และมีความจำเป็นเพียงใดในการบันทึกข้อมูลรายการนั้นๆ

โปรดใส่เครื่องหมาย ✓ ลงในตารางที่ตรงกับความคิดเห็นของท่าน

รายการข้อมูลที่ควรบันทึกในฐานข้อมูล	ระดับความจำเป็น					
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	ไม่จำเป็น
1. ชื่อ นามสกุล						
2. วันเดือนปีเกิด						
3. เพศ						

4. ตำแหน่งหน้าที่การงาน						
5. วุฒิการศึกษา						
6. ประสบการณ์การทำงาน						
7. ความรู้ความชำนาญพิเศษ						
8. สมาคม หรือองค์กรวิชาชีพที่เป็นสมาชิก						
9. รางวัลที่ได้รับ						
10. ชื่อที่อยู่สถานทำงาน						
11. โทรศัพท์ และโทรสาร ที่ทำงาน						
12. ที่อยู่บ้านพัก						
13. โทรศัพท์และโทรสารบ้านพัก						
14. ไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์						
15 ชื่อผลงานสิ่งพิมพ์เพื่อสุขภาพ พร้อมรายละเอียดของงาน						
อื่นๆ (โปรดระบุ)						

ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมในการพัฒนา ส่งเสริมการเขียน/การแปลงข้อมูลข่าวสารสื่อสิ่งพิมพ์เพื่อสุขภาพของประชาชน

.....

.....

.....

.....

ขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงในความร่วมมือและสละเวลาในการตอบแบบสอบถามงานวิจัยครั้งนี้

คณะผู้วิจัย อาจารย์ ดร.บุญเรือง เนียมหอม โทร. 0-2218-2641 , 0-1422-4811

ดร.กำพล ดำรงค์วงศ์

นางสาวปรียาพร ฤกษ์พินัย

แบบสัมภาษณ์ผู้แต่ง ผู้แปลงข้อมูลข่าวสารเพื่อสุขภาพประชาชน โครงการวิจัยเรื่อง สื่อสิ่งพิมพ์เพื่อสุขภาพ

สถาบันวิจัยระบบสาธารณสุข (สวรส.) กระทรวงสาธารณสุข

คำชี้แจง

โครงการวิจัยเรื่องสื่อสิ่งพิมพ์เพื่อสุขภาพ เป็นโครงการวิจัยหนึ่งในชุดโครงการสังเคราะห์วิจัยระบบข้อมูลข่าวสารสุขภาพเพื่อประชาชนของสถาบันวิจัยระบบสาธารณสุข(สวรส.) กระทรวงสาธารณสุข โดยชุดวิจัยนี้มีเป้าหมายเพื่อเตรียมกระบวนการแปลงข้อมูลข่าวสารให้ตรงความต้องการ และช่องทางที่ประชาชนผู้ใช้ข้อมูลข่าวสาร สามารถเข้าถึง เข้าใจและใช้ประโยชน์จากข้อมูลข่าวสาร เพื่อสุขภาพได้อย่างกว้างขวางและทั่วถึง

สำหรับโครงการวิจัยสื่อสิ่งพิมพ์เพื่อสุขภาพมีวัตถุประสงค์เฉพาะเพื่อศึกษาบุคคลผู้ทำหน้าที่เป็นผู้

แต่ง ผู้แปลงข้อมูลข่าวสารสุขภาพประชาชน กระบวนการทำงาน สภาพและปัญหาในการแปลงข้อมูลข่าวสาร นำเสนอระบบฐานข้อมูลด้านสื่อสิ่งพิมพ์ และฐานข้อมูลผู้แปลงข้อมูลข่าวสาร ทั้งนี้จะนำผลการศึกษาวិจัยไปใช้ประโยชน์ในการพัฒนา ส่งเสริมการแปลงข้อมูลข่าวสาร การจัดพิมพ์และเผยแพร่สื่อสิ่งพิมพ์เพื่อสุขภาพสู่ประชาชนต่อไป

คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย

สื่อสิ่งพิมพ์เพื่อสุขภาพ หมายถึง หนังสือ จุลสาร และนิตยสาร มีเป้าหมายสำหรับประชาชนได้อ่าน ได้รับความรู้ ความเข้าใจ และใช้ประโยชน์ในป้องกัน ดูแลรักษาสุขภาพ ทั้งนี้ไม่รวมถึงสิ่งพิมพ์ทางวิชาการ ตำราสำหรับใช้ในองค์กรหรือสถาบันการศึกษาทางการแพทย์

สุขภาพหมายถึงสภาวะหรือภาวะที่เป็นสุขที่สมบูรณ์ทั้งทางกาย ทางจิต ทางสังคมและจิตวิญญาณ ตามความหมายที่องค์การอนามัยโลกได้กำหนดไว้ และศาสตราจารย์ นายแพทย์ ประเวศ วะสี ได้ให้ความหมายของสุขภาพคือสภาวะทางกาย ทางจิตวิญญาณ ทางสังคม และทางปัญญา พฤติกรรมที่ส่งเสริมสุขภาพได้แก่การออกกำลังกายอย่างสม่ำเสมอ รับประทานอาหารที่ถูกต้อง หลีกเลี่ยงพฤติกรรมเสี่ยง สร้างทักษะในชีวิตเพื่ออยู่ร่วมกันด้วยสันติ จัดสิ่งแวดล้อมให้เกื้อกูลต่อสุขภาพ มีพัฒนาการทางจิตวิญญาณ และมีการเรียนรู้ที่ดีที่ทำให้เกิดความสุขและเกิดปัญญา

ผู้แปลงข้อมูลข่าวสาร หมายถึงผู้แต่ง ผู้รวบรวม ผู้เรียบเรียง ผู้แปล บรรณาธิการซึ่งเป็นผู้ถ่ายทอด นำเสนอเนื้อหาข้อมูล ข่าวสาร ความรู้ ลงในสิ่งพิมพ์

การแปลงข้อมูลข่าวสาร หมายถึงการเขียน การแต่ง การเรียบเรียง การรวบรวม การแปล การสรุป หรือการปรับปรุงแก้ไข เป็นการถ่ายทอดและนำเสนอเนื้อหาข้อมูลข่าวสาร ความรู้ลงในสิ่งพิมพ์

ตอนที่ 1 สถานภาพผู้แต่ง ผู้แปลงข้อมูลข่าวสาร

- 3 เพศ ☐ ชาย ☐ หญิง
- 4 อายุ ปี
10. ภูมิลำเนาเดิมอยู่จังหวัด
11. การศึกษา

วุฒิการศึกษา	สาขา

12. ท่านทำงานเป็นผู้แต่ง ผู้แปลงข้อมูลเพื่อสุขภาพเป็นอาชีพหรือไม่
☐ ไม่เป็นอาชีพ ☐ เป็นอาชีพหลัก ☐ อาชีพเสริม
13. ถ้าท่านมีอาชีพหลัก ที่ไม่ใช่งานแปลงข้อมูลสิ่งพิมพ์เพื่อสุขภาพ โปรดระบุงานที่ท่านทำ
 ลักษณะงาน (แพทย์
 ในองค์กรใดประเภท ☐ หน่วยงานภาครัฐ
☐ ภาคเอกชน
☐ องค์กรพัฒนาเอกชน
14. การทำงานการเขียน การแปลงข้อมูลสิ่งพิมพ์เพื่อสุขภาพ ท่านทำให้กับองค์กรประเภทใด
☐ หน่วยงานภาครัฐ ☐ สำนักพิมพ์เอกชน ☐ องค์กรพัฒนาเอกชน
15. รายได้จากการทำงานการเขียน การแปลงข้อมูลข่าวสารบาท/เดือน

ตอนที่ 2 การทำงานแปลงข้อมูลข่าวสาร

1. ท่านเคยเพิ่มพูนความรู้และประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องกับการเขียนหนังสือ หรือบทความหรือไม่
☐ เคยเข้ารับการฝึกอบรม เรื่อง
 จัดโดย.....
☐ เคยเข้าประชุมสัมมนา เรื่อง
 จัดโดย
☐ เคยศึกษาจากสถาบันการศึกษา ในวิชา
 สถาบัน

2. โปรดระบุลักษณะงานแปลงข้อมูลสื่อสิ่งพิมพ์สุขภาพที่ท่านทำ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- ☐ ผู้แต่ง ☐ ผู้รวบรวม ☐ ผู้เรียบเรียง ☐ ผู้แปล ☐ บรรณาธิการ
☐ อื่น ๆ (โปรดระบุ)

3. ระยะเวลาที่ท่านทำหน้าที่ผู้แปลงข้อมูลเพื่อสุขภาพ ปี

10. ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2540 เป็นต้นมา ท่านทำงานการแปลงข้อมูลข่าวสารสิ่งพิมพ์เพื่อสุขภาพมาน้อย
เพียงใด

ผลงานหนังสือ จำนวน.....ชื่อเรื่อง

ผลงานบทความนิตยสาร/วารสาร บทความ

ผลงานจุลสาร ชื่อเรื่อง

(ถ้าท่านมีรายชื่อสิ่งพิมพ์ที่เป็นผลงานของท่าน โปรดให้รายชื่อด้วย เพื่อรวบรวมจัดทำ

ฐานข้อมูล และเผยแพร่ผลงานของท่านต่อไป)

11. ท่านเข้ามาทำงานเป็นผู้แปลงข้อมูลเพื่อสุขภาพ ด้วยเหตุผลใด

.....

.....

.....

ตัวอย่างเหตุผล
1. ทำงานแปลงข้อมูลข่าวสารตามตำแหน่งหน้าที่
2. ทำผลงานทางวิชาการ
3. ต้องการใช้ความรู้ที่ได้ศึกษามา
4. ความสนใจของตนเอง
5. มีผู้เชี่ยวชาญ
6. ความต้องการของสังคม
7. ความต้องการของสำนักพิมพ์
8. ความต้องการของหน่วยงาน
9. ต้องการรายได้
10 อื่นๆ (โปรดระบุ)

12. ในการทำงานการเขียน การแปลงข้อมูลข่าวสาร ท่านจำเป็นต้องอาศัยข้อมูล ความรู้ จากสื่อประเภทใดบ้าง

.....

.....

.....

ตัวอย่างประเภทสื่อ					
1. บุคคล (โปรดระบุสถานภาพเช่น แพทย์ พยาบาล พระ ฯลฯ)					
.....					
2. หนังสือ ตำรา	3. นิตยสาร วารสาร	4. จุลสาร	5. หนังสือพิมพ์	6. งานวิจัย	
7. สื่อโสตทัศน์ (เช่น เทปเสียง วีซีดีเสียง สื่อวีดิทัศน์ วีซีดี)					
8. วิทยุ	9. โทรทัศน์	10. อินเทอร์เน็ต			

13. ในการทำงานแปลงข้อมูลข่าวสาร ท่านค้นหาข้อมูล ความรู้ จากแหล่งข้อมูลประเภทใดมากที่สุด

- ☐ แหล่งข้อมูลหรือห้องสมุดส่วนตัวที่บ้าน
- ☐ ห้องสมุด/ศูนย์ข้อมูล สารสนเทศ ในหน่วยงาน
- ☐ ห้องสมุด/ศูนย์ข้อมูล สารสนเทศ นอกหน่วยงาน
- ☐ การประชุม สัมมนาทางวิชาการ
- ☐ แหล่งความรู้ในชุมชน ภูมิปัญญาชาวบ้าน
- ☐ อื่นๆ (โปรดระบุ)

14. ท่านอ่าน/ศึกษาข้อมูลข่าวสารจากสื่อเพื่อสุขภาพมากน้อยเพียงใด

- ☐ อ่านสื่อสิ่งพิมพ์ โดยประมาณชั่วโมง/สัปดาห์
- ☐ ศึกษาจากสื่อโสตทัศน์ โดยประมาณชั่วโมง/สัปดาห์
- ☐ ฟังวิทยุ ดูโทรทัศน์ โดยประมาณชั่วโมง/สัปดาห์
- ☐ ค้นข้อมูลจากอินเทอร์เน็ต โดยประมาณชั่วโมง/สัปดาห์

13. ในการแปลงข้อมูลข่าวสารสิ่งพิมพ์เพื่อสุขภาพ ท่านมีวิธีการเขียน การนำเสนอหรือถ่ายทอดเนื้อหาอย่างไร
-
-
-

ตัวอย่าง			
1. สารคดี	2. บทความวิชาการ	3. บทความเชิงประเมิน	4. ถาม-ตอบ
5. บทสัมภาษณ์	6. กรณีตัวอย่าง	7. นิทาน	8. สรุปความ ย่อความ

14. ท่านมีหลักการในการเลือกเรื่องที่จะแปลงข้อมูลข่าวสารอย่างไร
-
-
-

ตัวอย่าง หลักการเลือก	
1. เลือกตามความสนใจของตนเอง	2. ความต้องการของสังคม
3. ความต้องการของสำนักพิมพ์	4. ความต้องการของหน่วยงาน
5. เลือกเรื่องที่เป็นปัญหาในปัจจุบัน	6. เป็นเรื่องใหม่และอยู่ในความสนใจของสังคม
7. เป็นเรื่องใหม่ที่ยังไม่มีการเผยแพร่	

15. ในการทำงานเขียน/ แปลงข้อมูลข่าวสารสิ่งพิมพ์เพื่อสุขภาพ มีการตรวจสอบความถูกต้องเพื่อแก้ไขปรับปรุงเนื้อหา ก่อนตีพิมพ์อย่างไร
-

☐ ตรวจสอบด้วยตัวเอง

☐ ตรวจสอบโดยกองบรรณาธิการ

☐ มีคณะกรรมการตรวจสอบ (โปรดระบุชื่อคณะกรรมการ).....

16. ท่านเคยประเมินผลการรับสารของผู้อ่านหรือไม่ ด้วยวิธีใด

วิธีประเมิน (เช่น สัมภาษณ์ผู้อ่าน

.....

.....

....

13. ท่านประเมินผลการทำงานการเขียนการ/แปลงข้อมูลข่าวสารของท่านหรือไม่ อย่างไร
วิธีการประเมิน

.....

14. ในอนาคตท่านจะทำหน้าที่เป็นผู้แต่ง/ผู้แปลงข้อมูลสิ่งพิมพ์เพื่อสุขภาพต่อไปอีกหรือไม่
☐ ไม่ เพราะ

.....

- ☐ ทำหน้าที่ต่อไปอีกประมาณ ปี

15. ท่านมีวิธีการเผยแพร่ ประชาสัมพันธ์ จัดจำหน่ายสิ่งพิมพ์ของท่านเพื่อให้ไปถึงประชาชนผู้อ่าน
อย่างไรบ้าง

.....

.....

.....

16. ในการทำงานเขียน/แปลงข้อมูลข่าวสารสุขภาพเพื่อประชาชน รัฐได้เข้ามามีบทบาทสนับสนุน
ส่งเสริม พัฒนาการของท่านอย่างไรบ้าง

.....

.....

.....

17. ภาคเอกชนได้เข้ามามีบทบาทสนับสนุน ส่งเสริม พัฒนาการของท่านอย่างไรบ้าง

.....

.....

.....

18. ท่านได้เข้าร่วมกิจกรรม หรือเครือข่ายความร่วมมือกับบุคคล นักเขียน สำนักพิมพ์ หรือหน่วยงาน
อื่นๆ หรือไม่ และด้วยวิธีการอย่างไร

.....

.....

.....

.....

ตอนที่ 3 ประโยชน์และประสิทธิภาพของสื่อสิ่งพิมพ์สุขภาพ

- 3 ท่านคิดว่าสื่อสิ่งพิมพ์ต่อไปนี้มีประสิทธิภาพและความเหมาะสมสำหรับเผยแพร่ความรู้ให้ประชาชน มากน้อยเพียงใด เพราะเหตุใด

1. นิตยสาร / วารสาร	2. หนังสือ	3. จุลสาร	4. หนังสือพิมพ์
สื่อสิ่งพิมพ์อื่นๆ (โปรดระบุ)			

- 4 จากประสบการณ์ในการเผยแพร่ความรู้ด้านสุขภาพเพื่อประชาชน ท่านคิดว่าประชาชนให้ความสนใจสื่อสิ่งพิมพ์ต่อไปนี้น้อยเพียงใด

1. นิตยสาร / วารสาร	2. หนังสือ	3. จุลสาร	4. หนังสือพิมพ์
สื่อสิ่งพิมพ์อื่นๆ (โปรดระบุ)			

3. สื่อสิ่งพิมพ์เพื่อสุขภาพที่ท่านเขียน/แปลงข้อมูลข่าวสาร มีเป้าหมายสำหรับผู้อ่านกลุ่มใด (เลือกได้มากกว่า 1 ข้อ)

เพศ ☐ ชาย ☐ หญิง อายุ

ระดับการศึกษา

ประเภทผู้อ่าน

- ☐ นักเรียน ☐ นิสิต นักศึกษา ☐ บุคลากรด้านสาธารณสุข
☐ แพทย์ พยาบาล ☐ ผู้ป่วย ☐ ประชาชนทั่วไป
☐ อื่นๆ

4. จากการทำงานของท่าน ในฐานะผู้แต่ง/ผู้แปลงข้อมูลข่าวสารสิ่งพิมพ์เพื่อสุขภาพ งานส่วนใหญ่ของท่านได้กำหนดจุดมุ่งหมายที่คาดว่าจะเกิดแก่ผู้อ่าน อย่างไรบ้าง

.....

.....

.....

ตัวอย่างจุดมุ่งหมายที่คาดว่าจะเกิดขึ้นในตัวผู้อ่าน
1. เพื่อให้ผู้อ่านได้รู้ในสิ่งที่ไม่เคยรู้มาก่อน
2. เพื่อให้เกิดความชัดเจน หรือ ได้รับข้อมูลเพิ่มเติม ในสิ่งที่รู้มาบ้างแล้ว
3. เพื่อให้เกิดความคิด หรือ ทศนคติใหม่ๆในผู้อ่าน

4. เพื่อให้ปรับเปลี่ยนพฤติกรรมในผู้อ่าน
5. เพื่อให้ผู้อ่านนำความรู้จากงานของท่านไปถ่ายทอดต่อให้บุคคลในครอบครัว
6. เพื่อให้ผู้อ่านนำความรู้ไปโน้มน้าว หรือ ปรับเปลี่ยนความคิด หรือทัศนคติของบุคคลในครอบครัว
7. เพื่อให้ผู้อ่านนำความรู้ไปปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของบุคคลในครอบครัว

ตอนที่ 4 ปัญหา แนวทางการพัฒนาและส่งเสริมการแต่ง การแปลงข้อมูลข่าวสาร

1. จากการทำงานการเขียนการแปลงข้อมูลข่าวสาร สิ่งที่เป็นปัญหามากที่สุดในการทำงานของท่านคือ

ปัญหามากที่สุด คือ

.....

.....

.....

ปัญหาระดับรอง คือ

.....

.....

.....

2. ในการทำงานแปลงข้อมูลข่าวสาร ท่านประสบปัญหาต่อไปนี้ มากน้อยเพียงใด

ตัวอย่างปัญหาการแปลงข้อมูลข่าวสาร	
1. ขาดทักษะในการใช้ภาษาไทย	2. ขาดทักษะในการใช้ภาษาอังกฤษ
3. ขาดทักษะในการใช้คอมพิวเตอร์	4. ขาดทักษะการเขียน
5. ขาดทักษะการเรียบเรียง	6. ขาดทักษะการแปล
7. ขาดทักษะในการทำความเข้าใจและการตีความข้อมูล	
8. วิธีการสืบค้นแหล่งข้อมูลบุคคล	
9. การสืบค้นข้อมูลจากสื่อสิ่งพิมพ์เพื่อการอ้างอิง	
10. การสืบค้นข้อมูลจากสื่ออิเล็กทรอนิกส์ / วิดิทัศน์/VCD	
11. การสืบค้นข้อมูลจากอินเทอร์เน็ต	
12. ไม่ทราบความต้องการข้อมูลข่าวสารของประชาชน	
13. ได้รับค่าตอบแทนในการแปลงข้อมูลค่อนข้างต่ำ	
อื่น ๆ	

3. ในการทำงานแปลงข้อมูลข่าวสาร ท่านต้องการให้ภาครัฐสนับสนุน ส่งเสริมอย่างไรบ้าง

.....

.....

.....

4. ในการทำงานแปลงข้อมูลข่าวสาร ท่านต้องการให้ภาคเอกชนสนับสนุน ส่งเสริมอย่างไรบ้าง

.....

.....

ตอนที่ 5. การสร้างฐานข้อมูลผู้แปลงข้อมูลข่าวสารสิ่งพิมพ์เพื่อสุขภาพ

1. ข้อมูลของท่านในฐานะผู้แปลงข้อมูลข่าวสารสิ่งพิมพ์เพื่อสุขภาพ เคยได้รับการบันทึกในฐานข้อมูลหรือไม่

☐ ไม่ทราบ ☐ ไม่เคยได้รับการบันทึก

☐ ได้รับการบันทึก (โปรดระบุชื่อฐานข้อมูล).....

2. ในอนาคตหากมีเครือข่ายสร้างฐานข้อมูลผู้แปลงข้อมูลข่าวสารสิ่งพิมพ์เพื่อสุขภาพ ท่านคิดว่าควรบันทึกรายการข้อมูลใดบ้าง (เช่น ชื่อ นามสกุล วันเดือนปีเกิด เพศ วุฒิการศึกษา ตำแหน่งหน้าที่ การงาน ความรู้ความชำนาญพิเศษ รางวัลที่ได้รับ สมาคม หรือองค์กรวิชาชีพที่เป็นสมาชิก ชื่อที่อยู่ สถานทำงาน โทรศัพท์ และโทรสาร ที่ทำงาน ที่อยู่บ้านพัก โทรศัพท์และโทรสารบ้านพัก ไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ ชื่อผลงานสิ่งพิมพ์เพื่อสุขภาพ พร้อมรายละเอียดของงานเขียน สาระสังเขป ของงาน)

.....

.....

ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเพื่อการพัฒนา ส่งเสริมการเขียนการแต่ง การแปลงข้อมูลข่าวสารเพื่อสุขภาพสู่ประชาชน

.....

.....

.....

ขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงในความร่วมมือและสละเวลาในการให้สัมภาษณ์วิจัยครั้งนี้

คณะผู้วิจัย อาจารย์ ดร.บุญเรือง เนียมหอม โทร. 0-2218-2641 , 0-1422-4811

ดร.กำพล ดำรงค์วงศ์

นางสาวปรียาพร ฤกษ์พินัย

แบบสอบถามผู้จัดพิมพ์และเผยแพร่สื่อสิ่งพิมพ์เพื่อสุขภาพ โครงการวิจัยเรื่อง สื่อสิ่งพิมพ์เพื่อสุขภาพ

สถาบันวิจัยระบบสาธารณสุข(สวรส.) กระทรวงสาธารณสุข

คำชี้แจง

โครงการวิจัยเรื่องสื่อสิ่งพิมพ์เพื่อสุขภาพ เป็นโครงการวิจัยหนึ่งในชุดโครงการสังเคราะห์วิจัยระบบข้อมูลข่าวสารสุขภาพเพื่อประชาชนของสถาบันวิจัยระบบสาธารณสุข(สวรส.) กระทรวงสาธารณสุข โดยชุดวิจัยนี้มีเป้าหมายเพื่อเตรียมกระบวนการแปลงข้อมูลข่าวสารให้ตรงความต้องการและช่องทางที่ประชาชนผู้ใช้ข้อมูลข่าวสาร สามารถเข้าถึง เข้าใจและใช้ประโยชน์จากข้อมูลข่าวสารเพื่อสุขภาพได้อย่างกว้างขวางและทั่วถึง

สำหรับโครงการวิจัยสื่อสิ่งพิมพ์เพื่อสุขภาพมีวัตถุประสงค์เฉพาะเพื่อสำรวจสถานการณ์การดำเนินงานในการจัดพิมพ์และเผยแพร่สื่อสิ่งพิมพ์เพื่อสุขภาพของผู้จัดพิมพ์ในประเทศไทย ศึกษาผู้แต่ง ผู้แปลงข้อมูลข่าวสารสุขภาพ นำเสนอระบบฐานข้อมูลด้านสื่อสิ่งพิมพ์ และฐานข้อมูลผู้แต่ง ทั้งนี้จะนำผลการศึกษาวิจัยไปใช้ประโยชน์ในการพัฒนา ส่งเสริมการแปลงข้อมูลข่าวสาร การจัดพิมพ์และเผยแพร่สื่อสิ่งพิมพ์เพื่อสุขภาพสู่ประชาชนต่อไป

คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย

สื่อสิ่งพิมพ์เพื่อสุขภาพ หมายถึง หนังสือ จุลสาร และนิตยสาร มีเป้าหมายสำหรับประชาชนได้อ่าน ได้รับความรู้ ความเข้าใจ และใช้ประโยชน์ในป้องกัน ดูแลรักษาสุขภาพ ทั้งนี้ไม่รวมถึงสิ่งพิมพ์ทางวิชาการ ตำราสำหรับใช้ในองค์กรหรือสถาบันการศึกษาทางการแพทย์

สุขภาพหมายถึงสภาวะหรือภาวะที่เป็นสุขที่สมบูรณ์ทั้งทางกาย ทางจิต ทางสังคมและจิตวิญญาณ ตามความหมายที่องค์การอนามัยโลกได้กำหนดไว้ และศาสตราจารย์ นายแพทย์ ประเวศ วะสี ได้ให้ความหมายของสุขภาพคือสภาวะทางกาย ทางจิตวิญญาณ ทางสังคม และทางปัญญา พฤติกรรมที่ส่งเสริมสุขภาพได้แก่การออกกำลังกายอย่างสม่ำเสมอ รับประทานอาหารที่ถูกต้อง หลีกเลี่ยงพฤติกรรมเสี่ยง สร้างทักษะในชีวิตเพื่ออยู่ร่วมกันด้วยสันติ จัดสิ่งแวดล้อมให้เกื้อกูลต่อสุขภาพ มีพัฒนาการทางจิตวิญญาณ และมีการเรียนรู้ที่ดีที่ทำให้เกิดความสุขและเกิดปัญญา

ผู้แปลงข้อมูลข่าวสาร หมายถึงผู้แต่ง ผู้รวบรวม ผู้เรียบเรียง ผู้แปล บรรณาธิการซึ่งเป็นผู้ถ่ายทอดเนื้อหาลงในสื่อสิ่งพิมพ์เพื่อสุขภาพ

คำแนะนำในการกรอกแบบสอบถาม

โปรดตอบคำถามโดยเติมข้อความในช่องว่าง ทำเครื่องหมาย ☒ ลงใน ☐ หรือในตารางตามความเป็นจริง

ตอนที่ 1 สภาพการดำเนินงาน

1. ลักษณะองค์กร

☐ ภาครัฐ โปรดยื่นชื่อหน่วยงาน

.....

กอง..... กรม/สำนัก.....

กระทรวง/สถาบัน.....

☐ ภาคเอกชน โปรดยื่นชื่อองค์กร/สำนักพิมพ์

☐ องค์กรพัฒนาเอกชน โปรดยื่นชื่อองค์กร.....

2. จำนวนบุคลากรที่ทำหน้าที่ผลิตสื่อสิ่งพิมพ์เพื่อสุขภาพในองค์กรของท่าน.....คน

3. โปรดยื่นประเภทของสื่อสิ่งพิมพ์เพื่อสุขภาพที่องค์กรของท่านดำเนินการ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

3.1 หนังสือ จำนวน.....ชื่อเรื่อง/ปี

3.2 นิตยสาร

☐ รายสัปดาห์ จำนวน.....ชื่อเรื่อง /ปี

☐ รายปักษ์ จำนวน.....ชื่อเรื่อง /ปี

☐ รายเดือน จำนวน.....ชื่อเรื่อง /ปี

อื่นๆ (โปรดระบุ).....

3.3 จุลสาร

☐ รายสัปดาห์ จำนวน.....ชื่อเรื่อง /ปี

☐ รายปักษ์ จำนวน.....ชื่อเรื่อง /ปี

☐ รายเดือน จำนวน.....ชื่อเรื่อง /ปี

☐ ไม่กำหนดระยะเวลาออก จำนวน.....ชื่อเรื่อง /ปี

(ถ้าหน่วยงานของท่านมีรายชื่อสิ่งพิมพ์ โปรดแนบรายชื่อต่อท้ายแบบสอบถาม เพื่อรวบรวมจัดทำฐานข้อมูล และเผยแพร่ผลงานของหน่วยงานของท่านต่อไป)

4. ผู้แต่ง ผู้แปลงข้อมูลข่าวสารสื่อสิ่งพิมพ์เพื่อสุขภาพที่หน่วยงานท่านจัดพิมพ์ เป็นบุคคลกลุ่มใด (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

☐ แพทย์

☐ พยาบาล

☐ เจ้าหน้าที่สาธารณสุข

☐ นักสื่อสารมวลชน

☐ บุคคลทั่วไป

☐ อื่นๆ (โปรดระบุ).....

5. โปรดประมาณการค่าใช้จ่ายในการจัดพิมพ์สื่อสิ่งพิมพ์เพื่อสุขภาพ (ค่าใช้จ่ายโดยเฉลี่ยต่อเล่ม)

ประเภท	ค่าใช้จ่าย รวม ต่อเล่ม	ค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อเล่ม (จำแนกเป็นค่าใช้จ่ายรายการย่อย)			
		ค่าลิขสิทธิ์/ นักเขียน	ค่าจัดพิมพ์ (ออกแบบ จัดเตรียมต้นฉบับ)	ค่าโฆษณา ประชาสัมพันธ์	ค่าจัดส่ง
1. หนังสือ					
2. นิตยสาร วารสาร					
3. จุลสาร					

6. ในการจัดพิมพ์สื่อสิ่งพิมพ์เพื่อสุขภาพ หน่วยงานของท่านมีวิธีการทำงานอย่างไร (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- ☐ จัดทำต้นฉบับและตีพิมพ์ภายในหน่วยงาน ใช้โรงพิมพ์ภายในหน่วยงาน
- ☐ จัดทำต้นฉบับในหน่วยงาน แต่ว่าจ้างการพิมพ์จากโรงพิมพ์ภายนอก
- ☐ ว่าจ้างจัดทำต้นฉบับจากหน่วยงานภายนอก แต่ตีพิมพ์ในหน่วยงาน ใช้โรงพิมพ์ใน

หน่วยงาน

- ☐ ว่าจ้างจัดทำต้นฉบับจากหน่วยงานภายนอก และว่าจ้างการพิมพ์จากโรงพิมพ์ภายนอก
- ☐ อื่น ๆ (โปรดระบุ)

.....

7. ท่านเคยประเมินผลการจัดพิมพ์สื่อสิ่งพิมพ์เพื่อสุขภาพในหน่วยงานของท่านหรือไม่

- ☐ ไม่เคย
- ☐ เคย ด้วยวิธีใด

.....

8. หน่วยงานของท่านมีคณะกรรมการตรวจสอบ/ประเมินคุณภาพเนื้อหาของนักเขียน ก่อนตีพิมพ์หรือไม่ อย่างไร

- ☐ ไม่มี
- ☐ มีคณะกรรมการ หรือกองบรรณาธิการตรวจสอบเนื้อหา

(โปรดอธิบายวิธีการตรวจสอบ).....

9. หน่วยงานของท่านจัดพิมพ์สื่อสิ่งพิมพ์เพื่อสุขภาพในเนื้อหาต่อไปนี้มากน้อยเพียงใด

โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในตารางที่ตรงกับระดับตามความเป็นจริง

เนื้อหาที่จัดพิมพ์ในสื่อสิ่งพิมพ์เพื่อสุขภาพ	ระดับเนื้อหาที่จัดพิมพ์					
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	ไม่จัดพิมพ์
1. โฆษณาการ						
2. ชีวิติต ธรรมชาติบำบัด						
3. การใช้ยา สมุนไพร						
4. การออกกำลังกาย						
5. โยคะ						
6. การลดน้ำหนัก						
7. แม่และเด็ก การเลี้ยงดูบุตร						
8. สุขภาพผู้สูงอายุ						
9. สุขภาพความงาม						
10. เพศศึกษา						
11. ความรู้เกี่ยวกับโรคต่างๆ						
12. การดูแลตนเองเมื่อป่วย						
13. สุขภาพจิต						
14. สภาพแวดล้อม มลภาวะ ที่อยู่อาศัย						
อื่นๆ (โปรดระบุ)						

10. ในการทำงานจัดพิมพ์สื่อสิ่งพิมพ์เพื่อสุขภาพ รัฐได้เข้ามามีบทบาทสนับสนุน ส่งเสริม พัฒนาการ
ทำงานของหน่วยงานของท่านหรือไม่ และด้วยวิธีการอย่างไร

.....

.....

.....

11. ในการทำงานจัดพิมพ์สื่อสิ่งพิมพ์เพื่อสุขภาพ ภาคเอกชนได้เข้ามามีบทบาทสนับสนุน ส่งเสริม
พัฒนาการทำงานของท่านหรือไม่ และด้วยวิธีการอย่างไร

12. สำนักพิมพ์/หน่วยงานของท่านได้เข้าร่วมกิจกรรม หรือเครือข่ายความร่วมมือกับสำนักพิมพ์/หน่วยงานอื่นๆ หรือไม่ และด้วยวิธีการอย่างไร

ตอนที่ 2 ประโยชน์และประสิทธิภาพของสื่อสิ่งพิมพ์สุขภาพ

1. หน่วยงานของท่านได้นำหนังสือที่ได้ผลิตขึ้นไปใช้ประโยชน์ในการเผยแพร่ความรู้ให้แก่ประชาชนในรูปแบบใด (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- ☐ ขาย ☐ แจกให้ห้องสมุด ☐ แจกให้ผู้สนใจ
☐ แจกให้โรงพยาบาล สถานบริการสาธารณสุข
☐ อื่นๆ (โปรดระบุ).....

2. หน่วยงานของท่านได้นำนิตยสาร/วารสาร ที่ได้ผลิตขึ้นไปใช้ประโยชน์ในการเผยแพร่ความรู้ให้แก่ประชาชนในรูปแบบใด (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- ☐ ขาย ☐ บริจาคให้ห้องสมุด ☐ บริจาคให้ผู้สนใจ
☐ บริจาคให้โรงพยาบาล สถานบริการสาธารณสุข
☐ อื่นๆ (โปรดระบุ).....

3. หน่วยงานของท่านได้นำจุลสาร ที่ได้ผลิตขึ้นไปใช้ประโยชน์ในการเผยแพร่ความรู้ให้แก่ประชาชนในรูปแบบใด (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- ☐ ขาย ☐ บริจาคให้ห้องสมุด ☐ บริจาคให้ผู้สนใจ
☐ บริจาคให้โรงพยาบาล สถานบริการสาธารณสุข
☐ อื่นๆ (โปรดระบุ).....

4. ท่านคิดว่าสื่อสิ่งพิมพ์ต่อไปนี้มีประสิทธิภาพและเหมาะสมสำหรับเผยแพร่ความรู้ให้ประชาชน มาก
น้อยเพียงใด

โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในตารางที่ตรงกับความเป็นจริง

ประเภทสื่อสิ่งพิมพ์	ระดับความเหมาะสม				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1. นิตยสาร / วารสาร					
2. หนังสือ					
3. จุลสาร					
4. หนังสือพิมพ์					
สิ่งพิมพ์อื่นๆ (โปรดระบุ)					

5. จากประสบการณ์ในการจัดพิมพ์และเผยแพร่สื่อสิ่งพิมพ์เพื่อสุขภาพ ท่านคิดว่าประชาชนได้ใช้ประโยชน์สื่อสิ่งพิมพ์ต่อไปนี้นาน้อยเพียงใด

โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในตารางที่ตรงกับระดับความสนใจของผู้อ่าน

ประเภทสื่อสิ่งพิมพ์	ระดับสนใจของผู้อ่าน				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1. นิตยสาร / วารสาร					
2. หนังสือ					
3. จุลสาร					
4. หนังสือพิมพ์					
สิ่งพิมพ์อื่นๆ (โปรดระบุ)					

6. สื่อสิ่งพิมพ์เพื่อสุขภาพที่ท่านจัดพิมพ์ มีเป้าหมายสำหรับผู้่านกลุ่มใด (เลือกได้มากกว่า 1 ข้อ)

- 6.1 เพศ ☐ ชาย ☐ หญิง
- 6.2 อายุ ☐ ต่ำกว่า 15 ปี ☐ ระหว่าง 15-25 ☐ ระหว่าง 26-45
- ☐ ระหว่าง 46-60 ☐ สูงกว่า 60 ปีขึ้นไป
- 6.3 ระดับการศึกษา
- ☐ ระดับมัธยมศึกษาและต่ำกว่า ☐ ประกาศนียบัตรวิชาชีพ อนุปริญญา
- ☐ ระดับปริญญาตรี ☐ สูงกว่าระดับปริญญาตรี

6.4 ประเภทผู้อ่าน

- ☐ นักเรียน ☐ นิสิต นักศึกษา ☐ บุคลากรด้านสาธารณสุข
☐ แพทย์ พยาบาล ☐ ผู้ป่วย ☐ ประชาชนทั่วไป

6.5 รายได้ต่อเดือน

- ☐ ต่ำกว่า 6,000 บาท ☐ 6,000-15,000 บาท ☐ 15,001-25,000 บาท
☐ มากกว่า 25,000 บาท

7. ท่านเคยประเมินผลการรับสารของผู้รับสารหรือไม่

- ☐ ไม่เคย
☐ เคย ด้วยวิธีใด.....

8. การจัดพิมพ์สื่อสิ่งพิมพ์เพื่อสุขภาพ งานส่วนใหญ่ขององค์กรของท่านได้กำหนดจุดมุ่งหมายที่คาดว่าจะเกิดขึ้นแก่ผู้อ่าน ในระดับใด

โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในตารางที่ตรงกับระดับจุดหมายที่ท่านคาดหวัง

จุดมุ่งหมายที่คาดว่าจะเกิดขึ้นในตัวผู้อ่าน	ระดับจุดหมายที่คาดหวัง				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1. เพื่อให้ผู้อ่านได้รู้ในสิ่งที่ไม่เคยรู้มาก่อน					
2. เพื่อให้เกิดความชัดเจน หรือ ได้รับข้อมูลเพิ่มเติม ในสิ่งที่รู้มาบ้างแล้ว					
3. เพื่อให้เกิดความคิด หรือ ทศนคติใหม่ๆในผู้อ่าน					
4. เพื่อให้ปรับเปลี่ยนพฤติกรรมในผู้อ่าน					
5. เพื่อให้ผู้อ่านนำความรู้จากงานของท่านไปถ่ายทอดต่อให้บุคคลในครอบครัว					
6. เพื่อให้ผู้อ่านนำความรู้ไปโน้มน้าว หรือ ปรับเปลี่ยนความคิด หรือ ทศนคติของบุคคลในครอบครัว					
7. เพื่อให้ผู้อ่านนำความรู้ไปปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของบุคคลในครอบครัว					
อื่นๆ (โปรดระบุ)					

ตอนที่ 3 ปัญหา แนวทางการพัฒนาและส่งเสริมการจัดพิมพ์สื่อสิ่งพิมพ์เพื่อสุขภาพ

1. จากการทำงานการจัดพิมพ์สื่อสิ่งพิมพ์เพื่อสุขภาพ สิ่งที่เป็นปัญหามากที่สุดในการทำงานของท่านคืออะไร

ปัญหามากที่สุดเป็นลำดับที่ 1 คือ

ปัญหามากเป็นลำดับที่ 2 คือ

ปัญหามากเป็นลำดับที่ 3 คือ

2. ในการทำงานการจัดพิมพ์และเผยแพร่สื่อสิ่งพิมพ์เพื่อสุขภาพ ท่านประสบปัญหาต่อไปนี้ ในระดับใด

โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในตารางที่ตรงกับระดับปัญหา

ปัญหาการจัดพิมพ์สื่อสิ่งพิมพ์เพื่อสุขภาพ	ระดับปัญหา				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1. การประสานงานกับผู้เขียน					
2. การแสวงหานักเขียนที่มีความรู้ ประสบการณ์					
3. ขาดแหล่งข้อมูล แหล่งความรู้สำหรับอ้างอิง					
4. เนื้อหาไม่ทันสมัย					
5. เนื้อหาไม่ครอบคลุมเรื่องที่ผู้อ่านควรทราบ					
6. เนื้อหาเข้าใจยาก					
7. การจัดหาสื่อ รูปภาพประกอบการพิมพ์					
8. การออกแบบปกไม่ดึงดูดความสนใจ					
9. การออกแบบรูปเล่มไม่น่าสนใจ					
10. ค่าลิขสิทธิ์นักเขียนสูง					
11. ค่าใช้จ่ายในการออกแบบและเตรียมต้นฉบับมีราคาแพง					
12. ค่าจ้างโรงพิมพ์มีราคาแพง					
13. ค่าจ้างการโฆษณา ประชาสัมพันธ์มีราคาแพง					
14. การเผยแพร่ การตลาดไม่ทั่วถึง					
15. ประชาชนผู้ซื้อ ผู้อ่านมีจำนวนจำกัด					
16. ประชาชนไม่รักการอ่าน					
17. หนังสือที่จำหน่ายไม่ได้ มีจำนวนมาก					
อื่น ๆ (โปรดระบุ)					

3. ในการทำงานการจัดพิมพ์สื่อสิ่งพิมพ์เพื่อสุขภาพ ท่านต้องการให้ภาครัฐสนับสนุน ส่งเสริมอย่างไรบ้าง

.....

.....

.....

4. ในการทำงานการจัดพิมพ์สื่อสิ่งพิมพ์เพื่อสุขภาพ ท่านต้องการให้ภาคเอกชนสนับสนุน ส่งเสริมอย่างไรบ้าง

.....

.....

.....

ตอนที่ 4 การจัดทำฐานข้อมูลสื่อสิ่งพิมพ์เพื่อสุขภาพ

1. หน่วยงานของท่านจัดทำฐานข้อมูลสื่อสิ่งพิมพ์เพื่อสุขภาพที่จัดทำในหน่วยงานของท่านหรือไม่

☐ มี ☐ ไม่มี

2. รูปแบบฐานข้อมูลสื่อสิ่งพิมพ์เพื่อสุขภาพ ที่จัดทำโดยหน่วยงานของท่าน (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- ☐ บรรณานุกรม (โปรดระบุชื่อฐานข้อมูล)
- ☐ บรรณานุกรมพร้อมบทคัดย่อ/หรือสารบัญ (โปรดระบุชื่อฐานข้อมูล)
- ☐ ฐานข้อมูลเอกสารฉบับเต็ม (โปรดระบุชื่อฐานข้อมูล)
- ☐ อื่นๆ(โปรดระบุ)

3. หน่วยงานของท่านมีความร่วมมือในลักษณะทำงานกับหน่วยงานอื่นๆ เพื่อร่วมกันจัดทำฐานข้อมูล สื่อสิ่งพิมพ์เพื่อสุขภาพหรือไม่

- ☐ ไม่มี
- ☐ มี (โปรดระบุหน่วยงานหรือหน่วยงาน)

4. ในอนาคตหากมีเครือข่ายสร้างฐานข้อมูลสิ่งพิมพ์เพื่อสุขภาพ ท่านคิดว่าควรบันทึกรายการข้อมูลใด และมีความจำเป็นเพียงใดในการบันทึกข้อมูลรายการนั้นๆ

โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในตารางที่ตรงกับรายการข้อมูลและระดับความจำเป็นที่ควรมี

รายการข้อมูล	ระดับความจำเป็น					
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	ไม่จำเป็น
1. ชื่อผู้แต่ง/ชื่อผู้วิจัย/บรรณาธิการ						
2. ชื่อผู้แต่งร่วม/ผู้วิจัยร่วม/บรรณาธิการร่วม/อาจารย์ที่ปรึกษา						
3. หน่วยงานต้นสังกัดของผู้แต่ง/ผู้วิจัย/บรรณาธิการ/อาจารย์ที่ปรึกษา						
4. หน่วยงานต้นสังกัดของผู้แต่งร่วม/ผู้วิจัยร่วม/บรรณาธิการร่วม/อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม						
5. ชื่อผู้แต่งที่เป็นหน่วยงาน						
6. ชื่อการประชุม						
7. ชื่อสิ่งพิมพ์ ได้แก่ ชื่อหนังสือ / ชื่อบทความ / ชื่อวิทยานิพนธ์ ฯลฯ						
8. ชื่อชุดของสิ่งพิมพ์						
9. เมืองที่พิมพ์/สำนักพิมพ์/ปีพิมพ์						
10 สำนักพิมพ์ หรือหน่วยงานที่จัดพิมพ์						
11 ปีพิมพ์						
12 จำนวนหน้า						
13 หมายเลขหน้า						
14 หัวเรื่อง						
15 คำสำคัญ						
16 บทคัดย่อ						
17 สารบัญ						
18 เอกสารฉบับเต็ม						
19 รหัสแสดงหน่วยงาน/องค์กร ที่ร่วมจัดทำฐานข้อมูล						
อื่น ๆ (โปรดระบุ)						

ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

.....

.....

.....

.....

ขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงในความร่วมมือและสละเวลาในการตอบแบบสอบถามงานวิจัยครั้งนี้

คณะผู้วิจัย อาจารย์ ดร.บุญเรือง เนียมหอม โทร. 0-2218-2641 , 0-1422-4811

ดร.กำพล ดำรงค์วงศ์

นางสาวปรียาพร ฤกษ์พินัย

แบบสัมภาษณ์บรรณาธิการนิตยสารเพื่อสุขภาพ โครงการวิจัยเรื่อง สื่อสิ่งพิมพ์เพื่อสุขภาพ

สถาบันวิจัยระบบสาธารณสุข(สวรส.) กระทรวงสาธารณสุข

คำชี้แจง

โครงการวิจัยเรื่องสื่อสิ่งพิมพ์เพื่อสุขภาพ เป็นโครงการวิจัยหนึ่งในชุดโครงการสังเคราะห์วิจัยระบบข้อมูลข่าวสารสุขภาพเพื่อประชาชนของสถาบันวิจัยระบบสาธารณสุข(สวรส.) กระทรวงสาธารณสุข โดยชุดวิจัยนี้มีเป้าหมายเพื่อเตรียมกระบวนการแปลงข้อมูลข่าวสารให้ตรงความต้องการและช่องทางที่ประชาชนผู้ใช้ข้อมูลข่าวสาร สามารถเข้าถึง เข้าใจและใช้ประโยชน์จากข้อมูลข่าวสารเพื่อสุขภาพได้อย่างกว้างขวางและทั่วถึง

สำหรับโครงการวิจัยสื่อสิ่งพิมพ์เพื่อสุขภาพมีวัตถุประสงค์เฉพาะเพื่อสำรวจสถานการณ์การดำเนินงานในการจัดพิมพ์และเผยแพร่สื่อสิ่งพิมพ์เพื่อสุขภาพของผู้จัดพิมพ์ในประเทศไทย ศึกษาผู้แต่ง ผู้แปลงข้อมูลข่าวสารสุขภาพ นำเสนอระบบฐานข้อมูลด้านสื่อสิ่งพิมพ์ และฐานข้อมูลผู้แต่ง ทั้งนี้จะนำผลการศึกษาวิจัยไปใช้ประโยชน์ในการพัฒนา ส่งเสริมการแปลงข้อมูลข่าวสาร การจัดพิมพ์และเผยแพร่สื่อสิ่งพิมพ์เพื่อสุขภาพสู่ประชาชนต่อไป

คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย

สื่อสิ่งพิมพ์เพื่อสุขภาพ หมายถึง หนังสือ จุลสาร และนิตยสาร มีเป้าหมายสำหรับประชาชนได้อ่าน ได้รับความรู้ ความเข้าใจ และใช้ประโยชน์ในป้องกัน ดูแลรักษาสุขภาพ ทั้งนี้ไม่รวมถึงสิ่งพิมพ์ทางวิชาการ ตำราสำหรับใช้ในองค์กรหรือสถาบันการศึกษาทางการแพทย์

สุขภาพหมายถึงสภาวะหรือภาวะที่เป็นสุขที่สมบูรณ์ทั้งทางกาย ทางจิต ทางสังคมและจิตวิญญาณ ตามความหมายที่องค์การอนามัยโลกได้กำหนดไว้ และศาสตราจารย์ นายแพทย์ ประเวศ วะสี ได้ให้ความหมายของสุขภาพคือสภาวะทางกาย ทางจิตวิญญาณ ทางสังคม และทางปัญญา พฤติกรรมที่ส่งเสริมสุขภาพได้แก่การออกกำลังกายอย่างสม่ำเสมอ รับประทานอาหารที่ถูกต้อง หลีกเลี่ยงพฤติกรรมเสี่ยง สร้างทักษะในชีวิตเพื่ออยู่ร่วมกันด้วยสันติ จัดสิ่งแวดล้อมให้เกื้อกูลต่อสุขภาพ มีพัฒนาการทางจิตวิญญาณ และมีการเรียนรู้ที่ดีที่ทำให้เกิดความสุขและเกิดปัญญา

ผู้แปลงข้อมูลข่าวสาร หมายถึงผู้แต่ง ผู้รวบรวม ผู้เรียบเรียง ผู้แปล บรรณาธิการซึ่งเป็นผู้ถ่ายทอดเนื้อหาลงในสื่อสิ่งพิมพ์เพื่อสุขภาพ

ตอนที่ 1 สภาพการดำเนินงาน

1. ชื่อนิตยสาร /วารสาร.....
2. จำนวนบุคลากรที่ทำหน้าที่ผลิตนิตยสารเพื่อสุขภาพในองค์กรของท่าน.....คน
4. ประเภทผู้เขียนบทความ ผู้แปลงข้อมูลข่าวสารในนิตยสาร/วารสารของท่าน

☐ แพทย์

☐ พยาบาล

☐ เจ้าหน้าที่สาธารณสุข

☐ นักสื่อสารมวลชน

☐ บุคคลทั่วไป

☐ อื่นๆ (โปรดระบุ).....
5. โปรดประมาณการค่าใช้จ่ายในการจัดพิมพ์นิตยสารเพื่อสุขภาพ (ค่าใช้จ่ายโดยเฉลี่ยต่อบ้าง)

ประเภท	ค่าใช้จ่าย รวม ต่อเล่ม	ค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อเล่ม (จำแนกเป็นค่าใช้จ่ายรายการย่อย)			
		ค่าลิขสิทธิ์/ นักเขียน	ค่าจัดพิมพ์ (ออกแบบ จัดเตรียมต้นฉบับ)	ค่าโฆษณา ประชาสัมพันธ์	ค่าจัดส่ง
นิตยสาร วารสาร					

6. ในการจัดพิมพ์นิตยสารเพื่อสุขภาพ หน่วยงานของท่านมีวิธีการทำงานอย่างไร

☐ จัดทำต้นฉบับและตีพิมพ์ภายในหน่วยงาน ใช้โรงพิมพ์ภายในหน่วยงาน
☐ จัดทำต้นฉบับในหน่วยงาน แต่ว่าจ้างการพิมพ์จากโรงพิมพ์ภายนอก
☐ ว่าจ้างจัดทำต้นฉบับจากหน่วยงานภายนอก แต่ตีพิมพ์ในหน่วยงาน ใช้โรงพิมพ์ใน
 หน่วยงาน
☐ ว่าจ้างจัดทำต้นฉบับจากหน่วยงานภายนอก และว่าจ้างการพิมพ์จากโรงพิมพ์ภายนอก
☐ อื่น ๆ (โปรดระบุ)

7. ท่านมีวิธีการประเมินผลการจัดพิมพ์นิตยสารเพื่อสุขภาพในหน่วยงานของท่านอย่างไร

.....

.....

.....

8. หน่วยงานของท่านมีวิธีการตรวจสอบ/ประเมินคุณภาพเนื้อหาของนักเขียน ก่อนตีพิมพ์อย่างไร

.....

.....

.....

9. หน่วยงานของท่านจัดพิมพ์นิตยสารเพื่อสุขภาพในเนื้อหาประเภทใดบ้าง และเหตุผลที่เลือกพิมพ์เนื้อหา

.....

10. ในการทำงานจัดพิมพ์นิตยสารเพื่อสุขภาพ รัฐได้เข้ามามีบทบาทสนับสนุน ส่งเสริม พัฒนาการ
ทำงานของหน่วยงานของท่านหรือไม่ และด้วยวิธีการอย่างไร

11. ในการทำงานจัดพิมพ์นิตยสารเพื่อสุขภาพ ภาคเอกชนได้เข้ามามีบทบาทสนับสนุน ส่งเสริม
พัฒนาการทำงานของหน่วยงานของท่านหรือไม่ และด้วยวิธีการอย่างไร

12. สำนักพิมพ์/หน่วยงานของท่านได้เข้าร่วมกิจกรรม หรือเครือข่ายความร่วมมือกับสำนักพิมพ์/
หน่วยงานอื่นๆ หรือไม่ และด้วยวิธีการอย่างไร

13. หน่วยงานมีวิธีการจัดจำหน่ายหรือเผยแพร่ นิตยสาร/วารสารไปสู่ประชาชนผู้อ่านอย่างไรบ้าง

ตอนที่ 2 ประโยชน์และประสิทธิภาพของสุขภาพ

1. หน่วยงานของท่านได้นำ **นิตยสาร/วารสาร** ที่ได้ผลิตขึ้นไปใช้ประโยชน์ในการเผยแพร่ความรู้ให้แก่
ประชาชนในรูปแบบใด (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

☐ ขาย

☐ บริจาคให้ห้องสมุด

☐ บริจาคให้ผู้สนใจ

☐ บริจาคให้โรงพยาบาล สถานบริการสาธารณสุข

☐ อื่นๆ (โปรดระบุ).....

2. ท่านคิดว่านิตยสารมีประสิทธิภาพและเหมาะสมสำหรับเผยแพร่ความรู้ให้ประชาชน มากน้อยเพียงใด มีประสิทธิภาพมากกว่าสิ่งพิมพ์ประเภทอื่นหรือไม่ เพราะเหตุใด

.....

.....

.....

3. ท่านคิดว่านิตยสารเหมาะสมสำหรับประชาชนผู้อ่านประเภทใด

.....

.....

.....

4. จากประสบการณ์ในการจัดพิมพ์และเผยแพร่ นิตยสารเพื่อสุขภาพ ท่านคิดว่าประชาชนได้ใช้ประโยชน์จากนิตยสารเพียงใด และนำไปใช้ประโยชน์อย่างไร

.....

.....

.....

5. นิตยสาร/วารสารเพื่อสุขภาพที่ท่านจัดพิมพ์ มีเป้าหมายสำหรับผู้อ่านกลุ่มใด

เพศ ☐ ชาย ☐ หญิง

อายุ

ระดับการศึกษา

ประเภทผู้อ่าน

- ☐ นักเรียน ☐ นิสิต นักศึกษา ☐ บุคลากรด้านสาธารณสุข
- ☐ แพทย์ พยาบาล ☐ ผู้ป่วย ☐ ประชาชนทั่วไป

รายได้ต่อเดือน

- ☐ ต่ำกว่า 6,000 บาท ☐ 6,000-15,000 บาท ☐ 15,001-25,000 บาท
- ☐ มากกว่า 25,000 บาท

6. ท่านมีวิธีการประเมินผลการรับสาร/การอ่าน ของประชาชนผู้อ่านนิตยสารอย่างไร

.....

.....

.....

7. ท่านเคยสำรวจหรือวิจัยความต้องการของผู้อ่าน /พฤติกรรมการอ่านนิตยสาร หรือไม่ ได้ข้อค้นพบอย่างไร

.....

.....

.....

.....

8. การจัดพิมพ์นิตยสารเพื่อสุขภาพ งานส่วนใหญ่ขององค์กรของท่านได้กำหนดจุดมุ่งหมายที่คาดว่าจะเกิดขึ้นแก่ผู้อ่านเพื่ออะไรบ้าง

.....

.....

.....

.....

9. ท่านมีวิธีการเลือกเนื้อหา และผู้เขียนบทความอย่างไรอย่างไร

.....

.....

.....

.....

ตอนที่ 3 ปัญหา แนวทางการพัฒนาและส่งเสริมการจัดพิมพ์นิตยสารเพื่อสุขภาพ

1. จากการทำงานการจัดพิมพ์นิตยสารเพื่อสุขภาพ สิ่งที่เป็นปัญหามากที่สุดในการทำงานของท่านคืออะไร

ปัญหามากที่สุด คือ

.....

.....

.....

.....

ปัญหารองลำดับรองคือ

.....

.....

.....

2. ในการทำงานการจัดพิมพ์นิตยสารเพื่อสุขภาพ ท่านต้องการให้ภาครัฐสนับสนุน ส่งเสริมอย่างไรบ้าง

.....

.....

.....

.....

4. ในการทำงานการจัดพิมพ์นิตยสารเพื่อสุขภาพ ท่านต้องการให้ภาคเอกชนสนับสนุน ส่งเสริมอย่างไรบ้าง

.....

.....

.....

.....

ตอนที่ 4 การจัดทำฐานข้อมูลนิตยสารเพื่อสุขภาพ

5. หน่วยงานของท่านจัดทำฐานข้อมูลบทความนิตยสารเพื่อสุขภาพที่จัดพิมพ์ในหน่วยงานของท่านหรือไม่ ☐ มี ☐ ไม่มี

6. รูปแบบฐานข้อมูลบทความนิตยสารเพื่อสุขภาพ ที่จัดทำโดยหน่วยงานของท่าน (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- ☐ บรรณานุกรม (โปรดระบุชื่อฐานข้อมูล)
- ☐ บรรณานุกรมพร้อมบทคัดย่อ/หรือสารบัญ (โปรดระบุชื่อฐานข้อมูล)
- ☐ ฐานข้อมูลบทความฉบับเต็ม (โปรดระบุชื่อฐานข้อมูล)
- ☐ อื่น ๆ (โปรดระบุ)

7. หน่วยงานของท่านมีความร่วมมือในลักษณะทำงานกับหน่วยงานอื่นๆ เพื่อร่วมกันจัดทำฐานข้อมูล บทความนิตยสารเพื่อสุขภาพหรือไม่

☐ ไม่มี ☐ มี (โปรดระบุหน่วยงานหรือหน่วยงาน)

8. ในอนาคตหากมีเครือข่ายสร้างฐานข้อมูลบทความนิตยสาร/วารสารเพื่อสุขภาพ ท่านคิดว่าจำเป็นต้องบันทึกรายการข้อมูลใดบ้าง (เช่น ผู้เขียนบทความ ชื่อบทความ ชื่อนิตยสาร ปีที่ ฉบับที่ เดือน ปีที่พิมพ์หน้า)

.....

.....

.....

.....

**ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมในการพัฒนาส่งเสริมการจัดพิมพ์เผยแพร่วิทยสาร/วารสารเพื่อ
สุขภาพสู่ประชาชน**

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงในความร่วมมือและสละเวลาในการให้ข้อมูลงานวิจัยครั้งนี้

คณะผู้วิจัย อาจารย์ ดร.บุญเรือง เนียมหอม โทร. 0-2218-2641 , 0-1422-4811

ดร.กำพล ดำรงค์วงศ์

นางสาวปรียาพร ฤกษ์พินัย

แบบสัมภาษณ์ผู้จัดพิมพ์และเผยแพร่สื่อสิ่งพิมพ์เพื่อสุขภาพ โครงการวิจัยเรื่อง สื่อสิ่งพิมพ์เพื่อสุขภาพ

สถาบันวิจัยระบบสาธารณสุข(สวรส.) กระทรวงสาธารณสุข

คำชี้แจง

โครงการวิจัยเรื่องสื่อสิ่งพิมพ์เพื่อสุขภาพ เป็นโครงการวิจัยหนึ่งในชุดโครงการสังเคราะห์วิจัยระบบข้อมูลข่าวสารสุขภาพเพื่อประชาชนของสถาบันวิจัยระบบสาธารณสุข(สวรส.) กระทรวงสาธารณสุข โดยชุดวิจัยนี้มีเป้าหมายเพื่อเตรียมกระบวนการแปลงข้อมูลข่าวสารให้ตรงความต้องการและช่องทางที่ประชาชนผู้ใช้ข้อมูลข่าวสาร สามารถเข้าถึง เข้าใจและใช้ประโยชน์จากข้อมูลข่าวสารเพื่อสุขภาพได้อย่างกว้างขวางและทั่วถึง

สำหรับโครงการวิจัยสื่อสิ่งพิมพ์เพื่อสุขภาพมีวัตถุประสงค์เฉพาะเพื่อสำรวจสถานการณ์การดำเนินงานในการจัดพิมพ์และเผยแพร่สื่อสิ่งพิมพ์เพื่อสุขภาพของผู้จัดพิมพ์ในประเทศไทย ศึกษาผู้แต่ง ผู้แปลงข้อมูลข่าวสารสุขภาพ นำเสนอระบบฐานข้อมูลด้านสื่อสิ่งพิมพ์ และฐานข้อมูลผู้แต่ง ทั้งนี้จะนำผลการศึกษาวิจัยไปใช้ประโยชน์ในการพัฒนา ส่งเสริมการแปลงข้อมูลข่าวสาร การจัดพิมพ์และเผยแพร่สื่อสิ่งพิมพ์เพื่อสุขภาพสู่ประชาชนต่อไป

คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย

สื่อสิ่งพิมพ์เพื่อสุขภาพ หมายถึง หนังสือ จุลสาร และนิตยสาร มีเป้าหมายสำหรับประชาชนได้อ่าน ได้รับความรู้ ความเข้าใจ และใช้ประโยชน์ในป้องกัน ดูแลรักษาสุขภาพ ทั้งนี้ไม่รวมถึงสิ่งพิมพ์ทางวิชาการ ตำราสำหรับใช้ในองค์กรหรือสถาบันการศึกษาทางการแพทย์

สุขภาพหมายถึงสภาวะหรือภาวะที่เป็นสุขที่สมบูรณ์ทั้งทางกาย ทางจิต ทางสังคมและจิตวิญญาณ ตามความหมายที่องค์การอนามัยโลกได้กำหนดไว้ และศาสตราจารย์ นายแพทย์ ประเวศ วะสี ได้ให้ความหมายของสุขภาพคือสภาวะทางกาย ทางจิตวิญญาณ ทางสังคม และทางปัญญา พฤติกรรมที่ส่งเสริมสุขภาพได้แก่การออกกำลังกายอย่างสม่ำเสมอ รับประทานอาหารที่ถูกต้อง หลีกเลี่ยงพฤติกรรมเสี่ยง สร้างทักษะในชีวิตเพื่ออยู่ร่วมกันด้วยสันติ จัดสิ่งแวดล้อมให้เกื้อกูลต่อสุขภาพ มีพัฒนาการทางจิตวิญญาณ และมีการเรียนรู้ที่ดีที่ทำให้เกิดความสุขและเกิดปัญญา

ผู้แปลงข้อมูลข่าวสาร หมายถึงผู้แต่ง ผู้รวบรวม ผู้เรียบเรียง ผู้แปล บรรณาธิการซึ่งเป็นผู้ถ่ายทอดเนื้อหาลงในสื่อสิ่งพิมพ์เพื่อสุขภาพ

ตอนที่ 1 สภาพการดำเนินงาน

1. ชื่อองค์กร/สำนักพิมพ์
2. จำนวนบุคลากรที่ทำหน้าที่ผลิตสื่อสิ่งพิมพ์เพื่อสุขภาพในองค์กรของท่าน.....คน
3. โปรดระบุ ประเภทของสื่อสิ่งพิมพ์เพื่อสุขภาพที่องค์กรของท่านดำเนินการ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)
 - 3.1 หนังสือ จำนวน.....ชื่อเรื่อง/ปี
 - 3.2 นิตยสาร

ชื่อนิตยสาร กำหนดออก ราย.....

ชื่อนิตยสาร กำหนดออก ราย.....
 - 3.3 จุลสาร จำนวน.....ชื่อเรื่อง /ปี

(ถ้าหน่วยงานของท่านมีรายชื่อบริษัท ปรอดแนบรายชื่อต่อท้ายแบบสอบถาม เพื่อรวบรวมจัดทำฐานข้อมูล และเผยแพร่ผลงานของหน่วยงานของท่านต่อไป)
4. ผู้แต่ง ผู้แปลงข้อมูลข่าวสารสื่อสิ่งพิมพ์เพื่อสุขภาพที่หน่วยงานท่านจัดพิมพ์ เป็นบุคคลกลุ่มใด

☐ แพทย์	☐ พยาบาล	☐ เจ้าหน้าที่สาธารณสุข
☐ นักสื่อสารมวลชน	☐ บุคคลทั่วไป	☐ อื่นๆ (โปรดระบุ).....

5. โปรดประมาณการค่าใช้จ่ายในการจัดพิมพ์สื่อสิ่งพิมพ์เพื่อสุขภาพ (ค่าใช้จ่ายโดยเฉลี่ยต่อเล่ม)

ประเภท	ค่าใช้จ่าย รวม ต่อเล่ม	ค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อเล่ม (จำแนกเป็นค่าใช้จ่ายรายการย่อย)			
		ค่าลิขสิทธิ์/ นักเขียน	ค่าจัดพิมพ์ (ออกแบบ จัดเตรียมต้นฉบับ)	ค่าโฆษณา ประชาสัมพันธ์	ค่าจัดส่ง
1. หนังสือ					
2. นิตยสาร วารสาร					
3. จุลสาร					

6. ในการจัดพิมพ์สื่อสิ่งพิมพ์เพื่อสุขภาพ หน่วยงานของท่านมีวิธีการทำงานอย่างไร

☐ จัดทำต้นฉบับและตีพิมพ์ภายในหน่วยงาน ใช้โรงพิมพ์ภายในหน่วยงาน
☐ จัดทำต้นฉบับในหน่วยงาน แต่ว่าจ้างการพิมพ์จากโรงพิมพ์ภายนอก
☐ ว่าจ้างจัดทำต้นฉบับจากหน่วยงานภายนอก แต่ตีพิมพ์ในหน่วยงาน ใช้โรงพิมพ์ในหน่วยงาน
☐ ว่าจ้างจัดทำต้นฉบับจากหน่วยงานภายนอก และว่าจ้างการพิมพ์จากโรงพิมพ์ภายนอก

☐ อื่น ๆ (โปรดระบุ)

.....

7. ท่านมีวิธีการประเมินผลการจัดพิมพ์สื่อสิ่งพิมพ์เพื่อสุขภาพในหน่วยงานของท่านอย่างไร

.....

.....

.....

8. หน่วยงานของท่านมีวิธีการตรวจสอบ/ประเมินคุณภาพเนื้อหาของนักเขียน ก่อนตีพิมพ์อย่างไร

.....

.....

.....

.....

10. หน่วยงานของท่านจัดพิมพ์สื่อสิ่งพิมพ์เพื่อสุขภาพในเนื้อหาประเภทใดบ้าง และเหตุผลที่เลือกพิมพ์เนื้อหา

เนื้อหาที่จัดพิมพ์ในสื่อสิ่งพิมพ์เพื่อสุขภาพ	เหตุผลที่เลือกพิมพ์เนื้อหา

10. ในการทำงานจัดพิมพ์สื่อสิ่งพิมพ์เพื่อสุขภาพ รัฐได้เข้ามามีบทบาทสนับสนุน ส่งเสริม พัฒนาการทำงานของหน่วยงานของท่านหรือไม่ และด้วยวิธีการอย่างไร

.....

.....

.....

11. ในการทำงานจัดพิมพ์สื่อสิ่งพิมพ์เพื่อสุขภาพ ภาคเอกชนได้เข้ามามีบทบาทสนับสนุน ส่งเสริม พัฒนาการทำงานของหน่วยงานของท่านหรือไม่ และด้วยวิธีการอย่างไร

.....

12. สำนักพิมพ์/หน่วยงานของท่านได้เข้าร่วมกิจกรรม หรือเครือข่ายความร่วมมือกับสำนักพิมพ์/หน่วยงานอื่นๆ หรือไม่ และด้วยวิธีการอย่างไร

13. สำนักพิมพ์มีวิธีการจัดจำหน่ายหรือเผยแพร่สิ่งพิมพ์ไปสู่ประชาชนผู้อ่านอย่างไรบ้าง

ตอนที่ 2 ประโยชน์และประสิทธิภาพของสื่อสิ่งพิมพ์สุขภาพ

1. หน่วยงานของท่านได้นำหนังสือ ที่ได้ผลิตขึ้นไปใช้ประโยชน์ในการเผยแพร่ความรู้ให้แก่ประชาชนในรูปแบบใด (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- ☐ ขาย ☐ แจกให้ห้องสมุด ☐ แจกให้ผู้สนใจ
☐ แจกให้โรงพยาบาล สถานบริการสาธารณสุข
☐ อื่นๆ (โปรดระบุ).....

2. หน่วยงานของท่านได้นำนิตยสาร/วารสาร ที่ได้ผลิตขึ้นไปใช้ประโยชน์ในการเผยแพร่ความรู้ให้แก่ประชาชนในรูปแบบใด (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- ☐ ขาย ☐ บริจาคให้ห้องสมุด ☐ บริจาคให้ผู้สนใจ
☐ บริจาคให้โรงพยาบาล สถานบริการสาธารณสุข
☐ อื่นๆ (โปรดระบุ).....

3. หน่วยงานของท่านได้นำจุลสาร ที่ได้ผลิตขึ้นไปใช้ประโยชน์ในการเผยแพร่ความรู้ให้แก่ประชาชนในรูปแบบใด (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- ☐ ชาย ☐ บริจาคให้ห้องสมุด ☐ บริจาคให้ผู้สนใจ
☐ บริจาคให้โรงพยาบาล สถานบริการสาธารณสุข
☐ อื่นๆ (โปรดระบุ).....

4. ท่านคิดว่าสื่อสิ่งพิมพ์ต่อไปนี้มีประสิทธิภาพและเหมาะสมสำหรับเผยแพร่ความรู้ให้ประชาชน มากน้อยเพียงใด เพราะเหตุใด

1. นิตยสาร / วารสาร	เหตุผล
2. หนังสือ	
3. จุลสาร	
4. หนังสือพิมพ์	
สิ่งพิมพ์อื่นๆ (โปรดระบุ)	

5. จากประสบการณ์ในการจัดพิมพ์และเผยแพร่สื่อสิ่งพิมพ์เพื่อสุขภาพ ท่านคิดว่าประชาชนได้ใช้ประโยชน์สื่อสิ่งพิมพ์ต่อไปนี้น้อยเพียงใด เพราะเหตุใด

1. นิตยสาร / วารสาร	เหตุผล
2. หนังสือ	
3. จุลสาร	
4. หนังสือพิมพ์	
สิ่งพิมพ์อื่นๆ (โปรดระบุ)	

6. สื่อสิ่งพิมพ์เพื่อสุขภาพที่ท่านจัดพิมพ์ มีเป้าหมายสำหรับผู้อ่านกลุ่มใด (เลือกได้มากกว่า 1 ข้อ)

6.1 เพศ ☐ ชาย ☐ หญิง

6.2 อายุ

6.3 ระดับการศึกษา

6.4 ประเภทผู้อ่าน

- ☐ นักเรียน ☐ นิสิต นักศึกษา ☐ บุคลากรด้านสาธารณสุข
☐ แพทย์ พยาบาล ☐ ผู้ป่วย ☐ ประชาชนทั่วไป

6.5 รายได้ต่อเดือน

- ☐ ต่ำกว่า 6,000 บาท ☐ 6,000-15,000 บาท ☐ 15,001-25,000 บาท
☐ มากกว่า 25,000 บาท

7. ท่านมีวิธีการประเมินผลการรับสาร/การอ่าน ของประชาชนผู้อ่านอย่างไร

.....

 8. ท่านเคยสำรวจหรือวิจัยความต้องการของผู้อ่าน /พฤติกรรมการอ่าน หรือไม่ ได้ข้อค้นพบอย่างไร

.....

 9. การจัดพิมพ์สื่อสิ่งพิมพ์เพื่อสุขภาพ งานส่วนใหญ่ขององค์กรของท่านได้กำหนดจุดมุ่งหมายที่คาดว่าจะเกิดขึ้นแก่ผู้อ่านเพื่ออะไรบ้าง

ตอนที่ 3 ปัญหา แนวทางการพัฒนาและส่งเสริมการจัดพิมพ์สื่อสิ่งพิมพ์เพื่อสุขภาพ

1. จากการทำงานการจัดพิมพ์สื่อสิ่งพิมพ์เพื่อสุขภาพ สิ่งที่เป็นปัญหามากที่สุดในการทำงานของท่านคืออะไร

ปัญหามากที่สุด คือ

.....

.....
 ปัญหารองลำดับรองคือ

.....

2. ในการทำงานการจัดพิมพ์สื่อสิ่งพิมพ์เพื่อสุขภาพ ท่านต้องการให้ภาครัฐสนับสนุน ส่งเสริม อย่างไรบ้าง

.....

.....

.....

.....

4. ในการทำงานการจัดพิมพ์สื่อสิ่งพิมพ์เพื่อสุขภาพ ท่านต้องการให้ภาคเอกชนสนับสนุน ส่งเสริม อย่างไรบ้าง

.....

.....

.....

.....

ตอนที่ 4 การจัดทำฐานข้อมูลสื่อสิ่งพิมพ์เพื่อสุขภาพ

9. หน่วยงานของท่านจัดทำฐานข้อมูลสิ่งพิมพ์เพื่อสุขภาพที่จัดพิมพ์ในหน่วยงานของท่านหรือไม่

☐ มี ☐ ไม่มี

10. รูปแบบฐานข้อมูลสิ่งพิมพ์เพื่อสุขภาพ ที่จัดทำโดยหน่วยงานของท่าน (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- ☐ บรรณานุกรม (โปรดระบุชื่อฐานข้อมูล)
- ☐ บรรณานุกรมพร้อมบทคัดย่อ/หรือสารบัญ (โปรดระบุชื่อฐานข้อมูล)
- ☐ ฐานข้อมูลเอกสารฉบับเต็ม (โปรดระบุชื่อฐานข้อมูล)
- ☐ อื่น ๆ (โปรดระบุ)

11. หน่วยงานของท่านมีความร่วมมือในลักษณะข้างานกับหน่วยงานอื่นๆ เพื่อร่วมกันจัดทำ ฐานข้อมูล สิ่งพิมพ์เพื่อสุขภาพหรือไม่

- ☐ ไม่มี
- ☐ มี (โปรดระบุหน่วยงานหรือข่ายงาน)

.....

12. ในอนาคตหากมีเครือข่ายสร้างฐานข้อมูลสิ่งพิมพ์เพื่อสุขภาพ ท่านคิดว่าจำเป็นต้องรบันทึกรายการ ข้อมูลใดบ้าง (เช่น ผู้แต่ง ชื่อเรื่อง ปีที่พิมพ์ ราคา)

.....

.....

.....

**ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมในการพัฒนาส่งเสริมการจัดพิมพ์เผยแพร่สื่อสิ่งพิมพ์เพื่อ
สุขภาพสู่ประชาชน**

.....

.....

.....

.....

ขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงในความร่วมมือและสละเวลาในการให้ข้อมูลสำหรับงานวิจัยครั้งนี้

คณะผู้วิจัย อาจารย์ ดร.บุญเรือง เนียมหอม โทร. 0-2218-2641 , 0-1422-4811

ดร.กำพล ดำรงค์วงศ์

นางสาวปรียาพร ฤกษ์พินัย

แบบสอบถามแหล่งบริการสื่อสิ่งพิมพ์เพื่อสุขภาพ

โครงการวิจัยเรื่อง สื่อสิ่งพิมพ์เพื่อสุขภาพ

สถาบันวิจัยระบบสาธารณสุข(สวรส.) กระทรวงสาธารณสุข

คำชี้แจง

โครงการวิจัยเรื่องสื่อสิ่งพิมพ์เพื่อสุขภาพ เป็นโครงการวิจัยหนึ่งในชุดโครงการสังเคราะห์วิจัยระบบข้อมูลข่าวสารสุขภาพเพื่อประชาชนของสถาบันวิจัยระบบสาธารณสุข(สวรส.) กระทรวงสาธารณสุข โดยชุดวิจัยนี้มีเป้าหมายเพื่อเตรียมกระบวนการแปลงข้อมูลข่าวสารให้ตรงความต้องการ และช่องทางที่ประชาชนผู้ใช้ข้อมูลข่าวสาร สามารถเข้าถึง เข้าใจและใช้ประโยชน์จากข้อมูลข่าวสาร เพื่อสุขภาพได้อย่างกว้างขวางและทั่วถึง

สำหรับโครงการวิจัยสื่อสิ่งพิมพ์เพื่อสุขภาพมีวัตถุประสงค์เฉพาะเพื่อสำรวจสถานการณ์การดำเนินงานในการจัดพิมพ์และเผยแพร่สื่อสิ่งพิมพ์เพื่อสุขภาพ ศึกษาผู้แต่งผู้แปลงข้อมูลข่าวสารสุขภาพ ศึกษาการจัดบริการสิ่งพิมพ์เพื่อสุขภาพและระบบฐานข้อมูลด้านสื่อสิ่งพิมพ์ ในห้องสมุดและแหล่งบริการ ทั้งนี้จะนำผลการศึกษาวิจัยไปใช้ประโยชน์ในการพัฒนา ส่งเสริมการจัดพิมพ์ เผยแพร่ และสร้างฐานข้อมูลสื่อสิ่งพิมพ์เพื่อสุขภาพต่อไป

คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย

สื่อสิ่งพิมพ์เพื่อสุขภาพ หมายถึง หนังสือ จุลสาร และนิตยสาร มีเป้าหมายสำหรับประชาชนได้อ่าน ได้รับความรู้ ความเข้าใจ และใช้ประโยชน์ในป้องกัน ดูแลรักษาสุขภาพ ทั้งนี้ไม่รวมถึงสิ่งพิมพ์ทางวิชาการ ตำราทางการแพทย์สำหรับใช้ในองค์กรหรือสถาบันการศึกษาทางการแพทย์

สุขภาพหมายถึงสภาวะหรือภาวะที่เป็นสุขที่สมบูรณ์ทั้งทางกาย ทางจิต ทางสังคมและจิตวิญญาณ ตามความหมายที่องค์การอนามัยโลกได้กำหนดไว้ และศาสตราจารย์ นายแพทย์ ประเวศ วะสี ได้ให้ความหมายของสุขภาพคือสภาวะทางกาย ทางจิตวิญญาณ ทางสังคม และทางปัญญา พฤติกรรมที่ส่งเสริมสุขภาพได้แก่การออกกำลังกายอย่างสม่ำเสมอ รับประทานอาหารที่ถูกต้อง หลีกเลี่ยงพฤติกรรมเสี่ยง สร้างทักษะในชีวิตเพื่ออยู่ร่วมกันด้วยสันติ จัดสิ่งแวดล้อมให้เกื้อกูลต่อสุขภาพ มีพัฒนาการทางจิตวิญญาณ และมีการเรียนรู้ที่ดีที่ทำให้เกิดความสุขและเกิดปัญญา

ฐานข้อมูลสื่อสิ่งพิมพ์เพื่อสุขภาพ หมายถึงระบบการจัดเก็บบันทึกข้อมูลสื่อสิ่งพิมพ์เพื่อสุขภาพลงในสื่อคอมพิวเตอร์ด้วยโปรแกรมการจัดการฐานข้อมูล

คำแนะนำในการกรอกแบบสอบถาม

โปรดตอบคำถามโดยเติมข้อความในช่องว่าง ทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน ☐ หรือในตารางตามความเป็นจริง

1. ชื่อห้องสมุด

.....

2. หน่วยงานต้นสังกัด กอง/คณะ

กรม / มหาวิทยาลัย

สถาบัน/กระทรวง.....

3. สื่อสิ่งพิมพ์เพื่อสุขภาพของประชาชนที่มีอยู่ในห้องสมุด ประเภทหนังสือ จุลสาร และนิตยสาร มีจำนวนอย่างน้อยเพียงใด

โปรดระบุสัดส่วนปริมาณสิ่งพิมพ์ เป็นจำนวนร้อยละ หรือ ระบุจำนวนชื่อเรื่อง(ถ้ามีสถิติ)

หนังสือ % (.....ชื่อเรื่อง)

จุลสาร % (..... ชื่อเรื่อง)

นิตยสาร % (.....ชื่อเรื่อง)

4. สื่อสิ่งพิมพ์เพื่อสุขภาพของประชาชน ประเภทหนังสือ มีการจัดหาอย่างไร

☐ ซื้อ ☐ ได้รับบริจาค

☐ อื่นๆ (โปรดระบุ)

5. สื่อสิ่งพิมพ์เพื่อสุขภาพของประชาชน ประเภทจุลสาร มีการจัดหาอย่างไร

☐ ซื้อ ☐ ได้รับบริจาค

☐ อื่นๆ (โปรดระบุ)

6. สื่อสิ่งพิมพ์เพื่อสุขภาพของประชาชน ประเภทนิตยสาร มีการจัดหาอย่างไร

☐ ซื้อ ☐ ได้รับบริจาค

☐ อื่นๆ (โปรดระบุ)

7. ห้องสมุดมีนิตยสารเพื่อสุขภาพของประชาชน ชื่อใดบ้าง

(โปรดใส่เครื่องหมาย ✓ ลงใน ☐ หน้าชื่อนิตยสารที่ห้องสมุดมี)

☐ ไกล่หมอ

☐ หมอชาวบ้าน

☐ แม่และเด็ก

☐ รักลูก

☐ แพทย์ทางเลือก

☐ ชีวจิต

☐ สมุนไพรเพื่อชีวิต

☐ Health Today

อื่นๆ (โปรดระบุ).....

8. ห้องสมุดจัดเก็บสื่อสิ่งพิมพ์เพื่อสุขภาพของประชาชนอย่างไร

- ☐ จัดเก็บรวมกับสิ่งพิมพ์ทางวิชาการ ตำราทางการแพทย์
☐ จัดเก็บแยกไว้ต่างหาก ไม่รวมกับสิ่งพิมพ์ทางวิชาการ ตำราทางการแพทย์
☐ อื่นๆ (โปรดระบุ)

.....

9. ห้องสมุดจัดหมวดหมู่และทำรายการสื่อสิ่งพิมพ์เพื่อสุขภาพของประชาชนอย่างไร

- ☐ จัดหมวดหมู่และทำรายการเช่นเดียวกับตำราทางการแพทย์ สิ่งพิมพ์ทางวิชาการ
☐ ไม่จัดหมวดหมู่และทำรายการ
☐ อื่นๆ (โปรดระบุ)

.....

10. ห้องสมุดจัดทำดัชนีบทความของนิตยสารเพื่อสุขภาพของประชาชนหรือไม่ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- ☐ เลือกจัดทำดัชนีบทความที่เป็นประโยชน์ต่อการศึกษาทางการแพทย์
☐ เลือกจัดทำดัชนีบทความที่เป็นประโยชน์ต่อประชาชนทั่วไป
☐ ไม่จัดทำดัชนี

11. ห้องสมุดจัดบริการสื่อสิ่งพิมพ์เพื่อสุขภาพของประชาชนอย่างไร

- ☐ จัดบริการเช่นเดียวกับตำราทางการแพทย์ สิ่งพิมพ์ทางวิชาการ
☐ จัดบริการให้อ่านเฉพาะในห้องสมุด
☐ อื่นๆ (โปรดระบุ)

.....

12. ผู้อ่านใช้ประโยชน์จากสื่อสิ่งพิมพ์เพื่อสุขภาพ มากน้อยเพียงใด

หนังสือ	☐ มาก	☐ ปานกลาง	☐ น้อย
จุลสาร	☐ มาก	☐ ปานกลาง	☐ น้อย
นิตยสาร	☐ มาก	☐ ปานกลาง	☐ น้อย

13. ห้องสมุดให้บริการแก่ประชาชนภายนอกสถาบันหรือไม่

- ☐ ให้บริการ ☐ ไม่ให้บริการ

14. ประชาชนภายนอกเข้ามาขอใช้บริการสื่อสิ่งพิมพ์เพื่อสุขภาพของประชาชน มากน้อยเพียงใด

- ☐ ให้บริการจำนวนมาก
- ☐ ให้บริการค่อนข้างน้อย

15. ห้องสมุดมีวิธีการอย่างไรบ้างที่จะจัดบริการหรือเผยแพร่สิ่งพิมพ์เพื่อสุขภาพไปสู่ประชาชนทั่วไป ให้ได้ใช้ประโยชน์เพื่อการดูแลสุขภาพของตนเอง

.....

.....

16. ห้องสมุดของท่านจัดทำฐานข้อมูลสิ่งพิมพ์เพื่อสุขภาพที่จัดพิมพ์ในห้องสมุด ให้บริการแก่ผู้ใช้ห้องสมุดหรือไม่

- ☐ ไม่มี ☐ มี (โปรดระบุชื่อฐานข้อมูล)

17. ห้องสมุดของท่านมีความร่วมมือในลักษณะทำงานกับหน่วยงานภายในสังกัดเดียวกัน เพื่อร่วมกันจัดทำฐานข้อมูลสิ่งพิมพ์เพื่อสุขภาพหรือไม่

- ☐ ไม่มี ☐ มี (โปรดระบุชื่อฐานข้อมูล)

.....

18. ห้องสมุดของท่านมีความร่วมมือในลักษณะทำงานกับหน่วยงานภายนอก เพื่อร่วมกันจัดทำฐานข้อมูลสิ่งพิมพ์เพื่อสุขภาพหรือไม่

- ☐ ไม่มี ☐ มี (โปรดระบุชื่อฐานข้อมูล)

.....

19. ห้องสมุดสร้างฐานข้อมูลสิ่งพิมพ์เพื่อสุขภาพประเภทใด (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- ☐ ฐานข้อมูล ☐ OPAC (รายชื่อทรัพยากรห้องสมุด)
- ☐ ฐานข้อมูลบรรณานุกรมความวารสาร
- ☐ อื่น ๆ (โปรดระบุ)

20. ห้องสมุดของท่านจัดทำฐานข้อมูลสิ่งพิมพ์เพื่อสุขภาพในรูปแบบใด (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- ☐ บรรณานุกรม (โปรดระบุชื่อฐานข้อมูล)
- ☐ บรรณานุกรมพร้อมบทคัดย่อ/หรือสารบัญ (โปรดระบุชื่อฐานข้อมูล)

- ☐ ฐานข้อมูลเอกสารฉบับเต็ม (โปรดระบุชื่อฐานข้อมูล)
- ☐ อื่น ๆ
21. โปรแกรมสำเร็จรูปที่ใช้จัดทำฐานข้อมูลสิ่งพิมพ์เพื่อสุขภาพในห้องสมุด
- ☐ CDS/ISIS ☐ INNOPAC ☐ VTLS ☐ Magic Library
- ☐ นวสาร ☐ อื่นๆ (โปรดระบุ).....
- ☐ ห้องสมุดพัฒนาฐานข้อมูลขึ้นเอง โดย
- ใช้โปรแกรม (โปรดระบุ)
-
- ใช้ระบบจัดการฐานข้อมูล (โปรดระบุ).....
22. มาตรฐานการลงรายการที่ใช้
- ☐ MARC 21 ☐ MARC ที่ประยุกต์ใช้สำหรับห้องสมุด/หน่วยงาน
- ☐ Dublin Core Metadata ☐ Metadata ที่ประยุกต์ใช้สำหรับห้องสมุด/หน่วยงาน
- ☐ อื่น ๆ (โปรดระบุ)
23. ฐานข้อมูลที่จัดทำโดยห้องสมุด จัดบริการอย่างไร (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)
- ☐ ให้บริการแบบอินเทอร์เน็ต/เครือข่ายคอมพิวเตอร์ภายในหน่วยงาน
- ☐ ให้บริการผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ต
- ☐ ให้บริการผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ต โดยจำกัดสิทธิผู้ใช้งานนอกหน่วยงานไม่ให้ใช้ข้อมูลบางส่วน
- ☐ อื่น ๆ (โปรดระบุ)
24. ในอนาคตหากมีการจัดทำฐานข้อมูลสื่อสิ่งพิมพ์สุขภาพเพื่อประชาชนในลักษณะเครือข่ายความร่วมมือระหว่างองค์กรต่าง ๆ ท่านคิดว่าควรบันทึกเขตข้อมูลใดในฐานข้อมูล และมีความจำเป็นอย่างไรที่ควรมีเขตข้อมูลนั้น ๆ
- โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในตารางที่ตรงกับเขตข้อมูลและระดับความจำเป็น

รายการเขตข้อมูล	ระดับความจำเป็น					
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	ไม่จำเป็น
1. ชื่อผู้แต่ง/ชื่อผู้วิจัย/บรรณาธิการ						
2. ชื่อผู้แต่งร่วม/ผู้วิจัยร่วม/บรรณาธิการร่วม/อาจารย์ที่ปรึกษา						
3. หน่วยงานต้นสังกัดของผู้แต่ง/ผู้วิจัย/บรรณาธิการ/อาจารย์ที่ปรึกษา						
4. หน่วยงานต้นสังกัดของผู้แต่งร่วม/ผู้วิจัยร่วม/บรรณาธิการร่วม/อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม						
5. ชื่อผู้แต่งที่เป็นหน่วยงาน						
6. ชื่อการประชุม						
7. ชื่อสิ่งพิมพ์ ได้แก่ ชื่อหนังสือ / ชื่อบทความ / ชื่อวิทยานิพนธ์ ฯลฯ						
8. ชื่อชุดของสิ่งพิมพ์						
9. เมืองที่พิมพ์/สำนักพิมพ์/ปีพิมพ์						
10. สำนักพิมพ์ หรือหน่วยงานที่จัดพิมพ์						
11. ปีพิมพ์						
12. จำนวนหน้า						
13. หมายเลขหน้า						
14. หัวเรื่อง						
15. คำสำคัญ						
16. บทคัดย่อ						
17. สารบัญ						
18. เอกสารฉบับเต็ม						
19. รหัสแสดงหน่วยงาน/องค์กร ที่ร่วมจัดทำฐานข้อมูล						
20. อื่น ๆ (โปรดระบุ)						

ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับการจัดหา การจัดบริการสื่อสิ่งพิมพ์เพื่อ
สุขภาพ และการสร้างเครือข่ายฐานข้อมูลสื่อสิ่งพิมพ์เพื่อสุขภาพ

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงในความร่วมมือและสละเวลาในการตอบแบบสอบถามงานวิจัยครั้งนี้

คณะผู้วิจัย อาจารย์ ดร.บุญเรือง เนียมหอม โทร. 0-2218-2641 , 0-1422-4811

ดร.กำพล ดำรงค์วงศ์

นางสาวปรียาพร ฤกษ์พินัย

ภาคผนวก ง

รายชื่อคณะกรรมการวิจัย

ผู้จัดการ

รองศาสตราจารย์ ดร.ประกอบ คูปรัตน์

ผู้จัดการชุดโครงการวิจัย “สังเคราะห์ระบบข้อมูลข่าวสารสุขภาพเพื่อประชาชน”

ที่ปรึกษา

รองศาสตราจารย์ อุบลวรรณ ปิติพัฒน์

ภาควิชาการประชาสัมพันธ์ คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ดร.เอื้อจิต วิโรจน์ไตรรัตน์

อดีตอาจารย์ คณะคณะนิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

อดีตผู้อำนวยการ สำนักส่งเสริมและประสานงานเครือข่าย

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

คณะผู้วิจัย

ดร.บุญเรือง เนียมหอม หัวหน้าโครงการ

ภาควิชาสารสนเทศศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

boonmail@yahoo.com

ดร.กำพล ดำรงค์วงศ์ ผู้วิจัยร่วม

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ

mrkampol@hotmail.com

นางสาวปรียาพร ฤกษ์พินัย ผู้วิจัยร่วม

หอสมุดคณะแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

Preeyaporn.r@chula.ac.th

ผู้ประสานงานโครงการ

นางสาวรัศมี ทองสิงห์

ภาควิชาสารสนเทศศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ผู้ช่วยวิจัย

นางสาวศิวินิต อรรถวุฒิกุล

นางสาวนภาพรณัย ยอดสิน

ภาควิชาสารสนเทศศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย